

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P.D. Lvdovici Gomes, Episcopi Sarnensis, sacri Palatii
Auditoris, Commentarii in iudiciales regulas Cancellariae**

Gómez, Luis

Lvgdvni, 1557

Regula de annali poßeßore, octogintaquatuor quæstiones continet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63697](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63697)

Dam impetrationem consensum, nunquid prima, a
cunda impetratio valeat?

SOLVITIO. Glossator hic, col. fin. verfi. sed vidi dubio
ri. ponit q. in terminis, sed in effectu nescit quid dicat. E
ideo dico sic, quia ex quo consensus cardinalis non resp
tuitur tempore impetrationis, sed sufficit, q. de eo tempore
expeditionis literarum fiat in cancellaria fides, vt dicitur
est in proxima superiori q. primus impetrans nunquam
in mora, nisi quando bullas suas voluerit expedire, non
enim sufficit, quod fiat de consensu fides. Nec text. in d.
pro re. hic allegatus per Glossatorē facit ad propositum
quia ille text. loquitur in gratia condicionali, & calu
ster loquitur in gratia pura. Nam licet impetrans debeat

E habere cōsensum cardinalis, propter hoc à principio gra
tia non est nulla, neque est cōdionalis, sed est pura, &
resolubilis in euentum, quod impetrans non habeat cō
sensum, & tunc non in iudicio contendatur, & opponatur
de ista regula. Magna igitur est differentia, an impetratio
à principio sit condicionalis, vel pura: licet ex euentu
lubilis, vt notabiliter declarando text. in d. c. si pro te. &
stinguat Oldr. in consi. 285. incip. allegationes. col. fin. in
quo text. latè disputat Iaf. in repe. l. si is, qui pro capite
numero 338. cum se q. ff. de vsucap.

QVAESTIO TRIGESIMA.

QVAERO, quid si cardinalis prouisioni factae per
pam nunquam voluit consentire, quid agendum
petranti?

SOLVITIO. Colligitur ex his, quae dicit Abb. in con
65. incip. quidam Raynerius. volum. 2. in 3. dubio. & dicitur
nullus. de iure pat. vbi concludit, q. tali casu recurratur
fit ad superiorem, qui consensum praestabit, vel auctoritate
consensu expedire mandet. Pro quo plura ibi Molin.
apostillis, quae tanquam nota omitam.

REGVLA DE ANNALI POSSESSOR

ITEM, idem dominus noster, vt improbi
quirentium motus reprimantur, voluit, & sic
ordinavit, quod quicumque beneficium ecclesie
cum, tunc per annum immediate praecedentem
sifice possessum, & quod certo modo tractetur

indis, deinceps impetraverit: Nomen, *gro d. m.*, & nobilitatem pos- A
 sessoris eiusdem, & quot annis illud ipse possedit, & specificam &
 determinatam, ex qua clarè constare poterit, quod nullum ipsi
 possessori in dicto beneficio ius competat, causam in huiusmodi im-
 petratione exprimere, & infra sex menses ipsum possessorem ad iu-
 dicium evocari facere, causamque extunc desuper infra annum,
 usque ad sententiam diffinitivam inclusivè prosequi debeat & te-
 neatur. Alioquin impetratio prædicta, & quæcumque inde secuta,
 nullus excuset firmitatis. Et idem impetrans de damnis & inter-
 estis possessorem prædictum, propterea contingentibus, ei satisfacere.
 Et si possessorem ipsum frivole ac indebitè molestasse reper-
 tus exciterit, quinquaginta florenos auri persolvere Camera Apo-
 stolice sit strictus. Nec alius quàm præmissæ vacationis modus, B
 etiam per literas, si neutri, aut subrogationis, vel aliàs sibi quo ad
 hæc, & huiusmodi beneficium ea vice consequi vel obtinere va-
 leat, quomodolibet suffragetur illudque nullatenus in antea litigio-
 sam propterea censetur.

DIVISIO REGVLÆ.

REGVLÆ ista de annali possessore, communi diuisione
 in duas partes principales diuidi solet. Nam pri-
 ma pars regulæ reprimit motus non seruantis formæ
 regulæ, quos tribus pœnis castigat: & sic ista prima pars
 requirit, quæ cuncta ritè procedant. Secunda verò pars, quæ C
 incipit ibi, Et si possessorem ipsum, &c. obseruatione for-
 mæ non concernit, sed reëitudinem impetrationis, & sic
 nullitiam: quam si possessor repertus fuerit nō habere, tri-
 bus aliis & diuersis pœnis castigatur, quæ qualiter proced-
 unt & intelligantur, dicam inferius in vltimis quæstioni-
 bus. Sed propter ordinem procedendi secūdum verba re-
 gulæ, causa clarioris intellectus, ego regulam istam in
 quatuor partes principales distribuendā duxi. Prima pars,
 modum & formam impetrationis concernit. Secūda, tem-
 pus præfinit infra quod possessor ad iudicium trahi debet.
 Tercia, causam prosequi vsque ad sententiam præcipit.
 Quarta, pœnas non seruantibus regulam apponit. Secun-
 da ibi, & infra sex menses, &c. Tercia ibi, causamque, &c.
 Quarta ibi, alioquin, &c. Rursus prima pars in quatuor
 alias particulas sub diuidi posset, prout quatuor diuersa re-

GG

D^Quirit. In prima enim ibi, vt improbi causa finalis iustitiae
stitutionis ponitur. In secunda ibi, voluit, statuit, &c. qualitas
possessionis, ac impetrationis genus ponitur. Tertia
ibi, & quotannis, &c. circa expressionem annorum ipsius
possessoris versatur. Quarta formam impetrationis docet
ibi, Et specificam, &c. Rursus quarta principalis par-
tor particulas, quot poenas varias continet, vt ex se patet
subdiuiditur. Continet enim tres poenas ab aliis tribu-
perius positis, diuersas.

Sequitur igitur modum diuisionis secundum ordinem
terae in discutiendis dubiis, vt cuilibet facile sit, petito
to textu, quaestionem, quam maluerit, inuenire. Sed
abs re erit, antequam rem ipsam aggrediamur, pauca
E^Dam prius de origine annalis praescriptionis istius regu-
praemittere.

PRAEFATIO ORIGINIS REGY-
LAE DE ANNALI.

ANNALIS igitur possessio, qua virtute istius regu-
in beneficialibus maximū iuris effectum in dicitur
tum habuit à pluribus iuribus de annali possessione
loquētibus, allegatis per glossam in cap. plerunque. de
script. & text. in §. si quis. versu. fin. si de inueit. int. de
vasal. &c. qua disponunt vasallum per annum posses-
tem, sciente & non cōtradiciente domino, inuestitum
sumi debere, adeo quod ex tali possessione, sine petito
F^Tra dominum se defendere poterit, quē text. ad hoc ab-
Gemi. in consil. 14. in fin. colum. concord. text. in cap. 1.
tius. si de feud. defuncti conten. sit inter do. & agnat.
cap. 1. quo tempore miles. cum aliis iuribus ibi in glo.
legatis. Quae iura omnia cum in feudo loquantur, in
beneficium quoddam dicitur, gaudium capienti tribu-
vt dicit text. in cap. 1. §. in primis. in quib. caus. feu.
certē potuerunt dare causam, vt ad similitudinem illius
iurium de annali possessione, in materia feudali loqui-
tium, ista regula constitueretur. Nam dispositio loquē-
feudis in beneficiis ecclesiasticis, trahitur & procedit
latē probat Decius in consilio. 76. Et latius dicam in regu-
la de triennali quaestio. 4. & ex diffinitione beneficii
la fin.

factici manifeste apparet: quæ quidem definitio, eadem A
 est cum illa feudali, vt scribit Abb. in c. 1. in penult. not. de
 commod. & in cap. ad audientiam. in ultimo notabili. de
 rescript. & sequuntur omnes post eundem Abb. in rub. de
 rescript. Et non solum in materia feudali, sed etiam in plu-
 ribus locis iuris, annale tempus, plurimū iuris fomentum
 habet, vt patet in cap. plerunque. de rescript. & in §. si quis
 rem non implens. in authenti. de hered. & sale. & in cap.
 si seruus. el. 2. §. 4. distin. & in cap. rursus. cum seq. ii. q. 3. cum
 aliis concor. quæ pro annali præscriptione Dynus & Mo-
 det. in suis tract. præscriptionū tradiderunt. Hinc est quod
 mancipia dicuntur vetera, quæ post annum seruiunt: noua
 vero, quæ infra annum. l. fin. §. quotiens. ff. de public. Imol.
 in cap. fin. col. penul. de feud. Sicut etiam nuptiæ nouæ ap- B
 pellantur, quæ infra annum celebrantur, vt dicit Archid. in
 cap. 2. §. quæst. 8. Et licet de iure communi passim, prout
 etiam in ista regula, annalis possessio fauorabilis possessori-
 bus sit, Imperator tamē in l. 1. C. de annal. except. vt odio-
 sam & difficultatibus plenam sustulit, eam tantum quo ad
 res licitas intactam dimittens. Sed ille casus ad propo-
 situm nostre possessionis non pertinet, cum ista nō sit pro-
 prie præscriptio, sed potius quædam exceptio: magis igitur
 conueniunt hic iura illa, quæ in materia feudorum supe-
 rius allegata sunt. Ex quorū ratione, vt creditur, Eugenius
 quartus, primus istius regulæ author, hanc regulam cōdi-
 dit. Illa tamen in multis discordat ab ista moderna, & est
 magis copiosa in verbis: & propterea maiorem lucem, & C
 acquirat argumentum præstat isti modernæ regulæ, vt in
 progressu operis apparebit. Cuius quidem Eugenianæ re-
 gulæ, verba hic describere volui, ne quid antiquitatis peni-
 tus ignoretur, quæ adnotabuntur, cum res ipsa postulat.
 Vnum vero sciendum est, quod licet prædecessores Euge-
 ni in specie regulam annalem non ediderint, Benedictus
 tamen decimus tertius visus fuit in quadam regula sua, ali-
 quid ad istam regulam pertinens, tetigisse. Nam in vna re-
 gula voluit, quod si quis beneficiū specialiter reseruatum
 impetrat, & illud per annum detentum fuerit + impetratio
 annalis ex
 ceptio, que
 etiā propo-
 sitio fiat, nisi in eadem detentione & tempore huiusmo-
 di mentio fiat, viribus nō subsisteret. Hoc autem cum ver-
 nitur in in-
 bis istius regulæ in principio concordat. Et licet Eugenius terdicto vti
 GG ij

interditi vti indistinctè regulā ediderit ea forma, qua inferius delicti
 possidetis, bitur, quæ parū à nostra moderna, qua utimur, differunt. Tu
 quod est p- men Nicolaus. v. primus omnium istam regulam, cum li
 hibitorium lis eisdem verbis, quibus nostra moderna scripta est, ed
 ad retinen- dit. A qua successores omnes de verbo ad verbum trāsi
 dam posses- pserūt, excepto, quòd loco illorum verborum (causamque
 sionem, nec desuper infra annum prosequi debeat, &c. hic posita) po
 plurius quā nuntur ibi hæc verba, causamque desuper infra cōueni
 quāti ea res tiam (prout illius iudex habeat arbitrari) tempora, prole
 fuerit intra debeat & teneatur. Illa tamen Eugenij longè plura com
 annū, quo tia (prout illius iudex habeat arbitrari) tempora, prole
 primū ex net verba. De quibus Benedictus nullam mentionem fo
 periūdi po- cit. Sed vt res ipsa oculis contempletur, verba regulæ Eu
 testas fue- genij submitto: Item voluit, statuit, & ordinavit, quòd qu
 rit, agere p- genij submitto: Item voluit, statuit, & ordinavit, quòd qu
 mittit præ- tor. Causa
 tor. Causa cumque impetrauerit beneficium ab aliquo, per vnum mo
 autē huius num pacificè possessum, in sua impetratione, possessionem
 interditi p- & illius gradum, nobilitatē, & quot annis possederit, con
 ponēdi hæc samque specificam & determinatam, ex qua clarè con
 est, quòd se- terit, possessori nullum ius competere, exprimere, & im
 parata de- prius beneficia per alios sic possessa à sede apostolica im
 bet esse pos- petrauerunt, et si super hoc literæ apostolicæ nōdum quo
 fessio à p- petrauerunt, et si super hoc literæ apostolicæ nōdum quo
 prietate, & narūt à die datæ præsentium, & qui deinceps similiter im
 hoc inter- petrabunt, à die impetrationis eiusdem computādo, ius
 dictū de so- sex menses, cum possessore de iure experiri possessor
 li possesso- re scriptum
 re scriptum coram iudice competenti citari faciendo teneantur, qu
 est, vt que sam extunc continuè prosequendo. Alioquin impetra
 potiorē p- & inde secuta, sint nulla. Ac impetrans de damnis & mo
 tor in soli esse satisfaciatur possessori. Quamquam si per euentum
 possessione compertum fuerit, impetratē frivole, iniuste, & in de
 habet, tunc- tē possessorem molestasse, idem impetrans cameræ ap
 tur, si nec- stolicæ in quinquaginta florenq; auri, nullatenus remu
 vi, nec clā- dos, nihilominus cōdemnatus & obligatus, & ad bene
 nec preca- cia huiusmodi obtinēda inhabilis existat. Nec beneficia
 rior possi- aliquod censeatur litigiosum, vel ex lite affectum, si sit
 deat. l. ff. vti infra annum à die datæ commissiois desuper signatim
 possid. putandum, omnia iura sua nō produxerit. Nec omnem
 I O A N. mini in causa seruati fuerint, ipsòque beneficio per certum
 M I L L. vel decessum extra Romanam curiam vacante, ille, ad qu
 aliàs dispositio spectabit, de illo liberè disponere, seu apo
 stolicus expectās illud acceptare possit, lite pendente ho
 iusmodi non obstante. Hęc Eugenius. Reliquum est quod
 ad reg

ad regul
 scribere,
 alij vni
 & effect
 libro, qu
 gorius V
 giter be
 34 in re

 Q V
 ba
 f
 s o i v
 tur in pro
 l. ff. de h
 tepenult.
 filio 15. in
 si pacto, q
 xad con
 consil. 10.
 rno pro
 ab ipsa ra
 quadring
 nio ex nat
 cemj posi
 dicit, vt d
 de rta. &
 constir. lio
 amp. quod
 guam, in
 nalem den
 liti, in cau
 Et idem et
 Tertiusina
 no. de me
 dem dicti
 disputabat
 privilegij
 scripta era
 possis, &c

ad regulam istam pertinere videbatur) prærogatiuam de-
scribere, & effectū primi numeri, quem veteres monadem,
alij vnitatem appellauerunt. Verum cum de illius dignitate
& effectū diffuse satis differant Iodocus Clitoveus in eo
libro, quem de mystica numerorū ratione scripsit, & Gre-
gorius Venerus in Harmonia mūdi, c. 8. quinti toni. & ma-
gister Bernardus de Buxis in secūda parte Rosarij, sermo.
34. in re friuola tempus conterere non curauit.

QVAESTIO PRIMA.

QVAERO, circa primam partem istius regulæ, an ver-
ba ista regulæ, vt improbi, &c. inducant causam fi-
nalem istius dispositionis?

SOLVITIO. Videtur dicendum, q̄ sic, quia quæ dicuntur
in præmio, causam finalem inducunt, iuxta vulg. tex. B
l. si. ff. de hered. instit. vt tradit Rom. in consilio 180. in an-
tepenult. colum. & Alexand. consil. 42. colum. 5. lib. 1. & cō-
silio 15. in princip. eod. lib. cum concord. vt scribit Ias. in l.
si pacto, quo p̄nā. circa fin. C. de pact. Et ante ipsum Ale-
xand. consil. 7. in 2. colum. lib. 2. Et reassumit And. Sicul. in
consil. 10. colum. penult. in 1. volumi. Nam adeo potens est
ratio præmij, quod sicut corpus ab anima, ita dispositio
ab ipsa ratione præmiali regulatur, vt dicit Ias. in l. qui
quadringenta. colum. 2. ff. ad Trebel. Iustificatur ista opi-
nio ex natura, & vi dictæ dictionis, vt hic in principio præ-
mij posita. Nam illa dicitio, vt, proprie causam finalem in-
ducit, vt dicit gloss. prima, per illum textum in clemen. 2.
de xta. & quali. Facit tex. in cap. vt animarum, & ibi dixi de C
constit. lib. 6. Et ideo dixit Bald. in l. cum aliis. C. de secund.
nup. quod ista dicitio, vt, denotat veritatem. Et ita istam re-
gulam, in istis verbis præmij, videlicet, quod causam fi-
nalem denotarēt, quidam antiqui aduocati, tempore Ca-
laxi, in causa magni momenti tunc pendente ponderarūt.
Et idem etiam domini mei moderni Auditores in causa
Teruisina feudi, pendente coram R. D. Raynaldo Petru-
bo, de mense Nouembri. M. D. xxxv. considerarunt ean-
dem dictionē positam in præmio priuilegij, de quo tunc
disputabatur, & tenuerunt, quod ex quo in principio dicti
priuilegij Alexandri papæ sexti, in dicta causa producti,
scripta erant ista verba, videlicet vt nuptui filias tradere
possis, &c. voluerunt domini illa priuilegij verba causam
GG iij

minuere, vt tradit Bart. in l. hæc igitur. C. de nouo cod. fac. A
quod ex pœna, quæ in ista regula cameræ apost. applican-
da imponitur, manifestum redditur.

Sed considerandum videtur super hoc, quia licet verum
sit, litium extinctionem ad reip. commodum pertinere: ista
tamen regula principaliter in omnibus publicam vtilitatẽ
non continet, sed aliquando priuatum interesse cõcernit.
Nam præter pœnas L. florenorum, extinctionis litis, & pri-
uationis gratiæ, quæ reipublicæ vtilitatem respiciunt, alia
pœnæ, quæ hic disponuntur, priuatum commodum cõcer-
ant, vt ex text. apparet. Itaque ex hoc notari potest, quod
ita, & eadem constitutio principaliter commodum publi-
cum, & principaliter priuatum continere potest, quod etiã
in vlt. quæst. istius regu. declarabo.

B

Ex eisdem verbis pro cõmij, vnum aliud à cõtrario sen-
su notandum erit, quod argumenti genus de iure validum
est, vt in vulg. l. i. ff. de offic. eius. quod vbi motus primus
impetrantis in effectu improbus nõ est, sed bono iure suf-
fusus, regula ista nõ ligetur, quæ vt apparet facta videtur,
vt remerarij & iniusti litigantium motus castigentur, qua
cedente ratione, dispositio locum habere non videtur. l.
dignete. §. quanuis. ff. de iure patr. & l. generaliter. C. de
episcopis & cle. Quod si verum esset, dispositio istius regu-
le multum restringeretur. Tamen dubito, an hoc subsistat,
ex eo, quia licet impetrans beneficium possessoris anna-
lis, non improbo motu, sed iusta intentione & probabili
credulitate hoc faciat: regula tamen ista contrariũ arguit,
& malitiæ præsumptionem inducit, quæ ante dilui nõ po-
test, quam per euentum litis cõstiterit impetrantẽ, ipsum,
bonam causam, & legitimum ius fouere. Interim tamen,
quod ius illius exceptione elidi potest, in dubio litigator
improbus æstimabitur. Nam ius bonum dici non potest,
cui exceptio obstat, vt probat Decius in consi. 102. in l. col.
& consi. 104. col. 2. & ante ipsum Andr. Sicul. in cap. Ioan.
123. colum. de testa. Et hoc in beneficialibus sine dubio
procedit, propter signaturã papæ, quæ, pendente lite, sem-
per aliquid noui adfert, propter quod dicimus, dubiũ esse
euentum litis, vt in l. quod deberur. ff. de pecul. Ex effectu
regur metietur impetrantem bonam, vel iniquam cau-
sam, vel ius bonum fouisse, iuxta l. sed an vltro. §. fin. ff. de

D nego. gest. Interim verò, dum hæc discutuntur, impetrans quantumcunq; iustus, istius regulæ formam seruare debet, vt singulariter notat Bal. in cap. 1. in vlt. no. vt licet pendente. alias ex eius omissione male de illo præsumitur, quod inductum est propter odium, quod ex huiusmodi impetrationibus de beneficiis possessorum viuentium factis, resultat: contra quas impetrationes vna alia regula specialis facta fuit, supra ordine 20. contra impetrantes de beneficiis viuentium possessorum.

Et causa odij & sinistra: præsumptionis cõtra tales impetrantes in hoc consistit: quia impetrans beneficium nonnal possessoris viuentis, ad hoc tendit, vt ipsum possessorem annalem iniustum reddat, & vt intrusum & impetrum occupatorem arguat, & loco deiiciat, ac beneficium priuet: quod impetrans, vacare, & de facto sine titulo occupari, à possessore annali in sua imprecatione prætextat. Hoc enim à iure odiosum reputatur, & rãquam in se continens quãdam speciem illaudabilis & inhumane acculationis à sacris canonibus reprobatur. Et ideo nõ immutò huiusmodi genus impetrationis, ac motus litis iniuste causa fieri præsumitur, vt dicit text. in cap. si omnia. C. de Vnde non ab re tales impetrantes à lege damnantur, qui materiam ac fomentum criminibus dare videntur, vt dicitur in l. properandum. in princip. C. de iudiciis. quod tantum reprehenditur in cap. si quis episcopus. 2. quæst. 7. mirum igitur, si talis impetrans in dubio iniuste præsumi debeat, licet contingere possit, illum sanam habere mentem, & bonum ius prosequi, ac iustam litigandi causam habere. Et ob eam causam non sine matura consideratione inualuit stylus hodiernus in Rota, quòd quando huiusmodi impetrantes condemnantur, ponuntur communiter sententia hæc verba, iniuste, temerè, & de facto molestantes, &c. Et dicta verba ad istum etiam effectum ponuntur, ne taliter impetrantes ab expensis excusentur, cum in prædictis verbis deficientibus possent iustam causam litigandi prætere, & sic ab expensis excusari, iuxta ea quæ dicuntur in l. properandum. §. si autem alterutra. C. de iudiciis. quam iustam causam prætere non possunt demonstrare, lorum verborum expressione. quod quidem sanctissimum in Rota institutum non solum ob prædictam rationem est

sed etiam ne lites ex litibus oriatur introductum videtur: A
facile enim si verba illa in sententia expressa non essent, cō
tingere posset, quod iusta causa litigandi discuteretur in
iudicio ad effectum excusationis expensarum, quæ posset
omisso negotio principali, disputando trahi per tres sen-
tentias, & sic lites fieri immortalis, in graue partium præiu-
diciū & dispendium. Ut igitur occasio litis procreandæ
tollatur, Rota apponit prædicta verba, temerè, & de fa-
cto, &c. in suis sententiis, super quibus fundetur condem-
natio expensarum, ad quas semper solet Rota succumben-
tes condemnare, nisi condemnatus fortè primam senten-
tiam pro se obtineret, quia tali casu non fit condēnatio in
expensis, sed compensantur: quia per illam sententiam vide-
tur quodammodo tolli suspicio calumniæ, quæ ex impe- B
tratione resultabat, ut dicit quædam decisio. 2 § 1. in not. &
Perus. in cap. quoniam cōtra. in verb. expensis. colum. 3. de
probat. quod est verum, nisi illa prima sententia ex eisdem
actis reuocaretur: tunc enim compensatio non fit: secus si
et nouiter productis reuocetur: quia talis præsumptio ca-
lumniæ cessat, & tunc apponi nō debent in sententiā illa ver-
ba, temerè, & de facto, quia constat per primā sententiam
non temerè litigasse quando ex eisdē actis nō reuocatur.
Et ista omnia magis de stylo, quàm de iure, ne occasio-
ne modicarum expensarū ingentes suscitētur lites, ut aliàs
factum fuisse tempore suo, super contentione gallinacci
pulli refert Signorell. de Homod. in consi. 167. incip. In cu-
ra Barani, &c. Quod etiam tempore meo in vna Calagu- C
ritana vltus feretri, nullius momenti, magnis tamē impen-
sis sepius disputata accidit. Et in alia Cæsar August. proces-
sionis coram D. Io. Clerici, seruari videmus.
Redeundo igitur vnde digressi sumus, dum quæritur,
numquid regula propter verba proæmij cōprehendat il-
lud, qui in veritate fouet iustā causam litigandi, si nō ser-
uat regulam, dicen dū est, quod sic. Nam si non desistit, vel
præsumptio contra eum militans, non tollatur per senten-
tiam in eius fauorem latā, præsumptio semper contra eum
capietur, quod calumnio sē egerit, & hoc propter stylum,
qui ita interpretatur regulam: de iure tamen stricto, atten-
tus verbis proæmij, quæ, ut dixi, causam finalem inducunt,
posse teneri contrarium. Sed tenēdo stylum Rotæ ad mo-
GG v

Ditium superius factum de ratione procciali responde-
 potest, videlicet, quod illud dictum procedit, quando ratio
 proccij cuiuslibet casui posito in regula conueniet: ita
 enim bene denotat causam finale, secus si ratio proccia-
 lis non est generalis omni casui: ita dicit Bald. in l. vlt. de
 princ. ff. de orig. iur. quod dicit esse notandum Andr. Sic
 in procc. clem. in princ. & sequitur Ias. qui etiam ita dicit
 d. l. fin. in consil. l. col. antepen. lib. 1. Vel tenendo vtriusque
 opin. potest distingui, secundum quod distinguit Socrus
 l. demonstratio falsa. §. quod autem. 3. colum. ff. de condi-
 demon. vt ibi per eum.

Non obstat dictio, vt, posita in isto proccio, supra
 ponderata: quia illa vario modo exponitur, vt tradit Albi-
Ericus in Dictionario suo: & quod vario modo exponitur
 eius veritas ignoratur, vt dicit Bartol. in l. in ambiguo. ff. de
 reb. dub. Sufficit enim, quod aliquando dictio, vt, non
 notat causam finale, sed impulsiuam, vt colligitur ex
 legatis per Fely. in ca. cum Ioan. in 2. colum. de h. i. i. i. i. i.
 expresse tenet hoc Egid. decis. 632. Vbi dicit, quod vbi
 proccij posita in regula Gregorij x. i. videlicet, vt bono
 cardinalium deferatur, non inducunt causam finale, sed
 impulsiuam. Et ista omnia de plano procedunt, loquendo
 in terminis iuris communis. Sed si loquimur habito res-
 ctu ad istam regulam, res non transit sine dubio pro
 contrarietatem, qua resultat ex verbis regulae. Nam
 ipsa in impetrante cessat improbitas, dispositio regulae
Fiam dicta cessare debet. Et tamen licet hoc innuatur ex
 regula, ex eadem tamen apparet contrarium, cum apparet
 impetrantem beneficium annalis possessoris, improbitas
 res exquirentem. Vt igitur omnia ista ex integro resolu-
 tur, subiicio sequentem quaestionem.

QVAESTIO SECUNDA.

QVAERO, nunquid eo ipso, quod quis impetrat
 ficium annalis possessoris, & cum ad iudicium
 dicatur improbus, vel iniustus litigator?

SOLVTIO. Tex. hic videtur innuere, quod sic, de
 exquirentem appellat improbu. Et tamen lis dicitur per
 petrationem & citationem inde factam. §. si. in lit. de per-
 teme. l. i. Et in hoc ista regula videtur habere coequisum
 ris diuini, vt patet Prouerb. 16. & 17. cap. vbi huiusmodi
 mar

mines lites exquirentes, peruersi etiam appellantur. Nam, A
 ut inquit diuus Paulus ad Timoth. c. 2. seruos Dei nō oportet
 litigare. pro quo est tex. in c. sic. 2. q. 7. Et lex ciuiliſ etiam
 hoc improbat, dum dicit: Interest nostra litibus nō ve
 rari, vt in l. minoribus. 2. §. annis. ff. de minoribus. refert
 Corn. consil. 283. incip. pars dicti. in penul. & si. colū. lib. 4.
 & ante ipsum Specul. titu. de homic. §. illud autem. Et pro
 pter istam causam, prohibitū est, ab interlocutoria senten
 tiā appellari, vt videlicet litibus finis imponatur, secundum
 Bald. in l. apertissimi. in §. notabili per illum tex. C. de iudi.
 & de hoc est expressa regula cancellariæ edita inferius num.
 31. quæ hoc disponit. quæ propter prædictam causam,
 vt finis litibus imponatur, illud statuit vt apparet in eius
 promissio: quæ ratio adeo est potens, q̄ per eam Rota vo. B
 luit in vna Roma. pecuniaria: coram R. D. Ioan. Paulo die
 15. Nouemb. 1536. pro Francisco Flores contra And. de No
 uaria, q̄ illi regulæ de non appellando à mera interlocuto
 ria non posset per partes renuntiari ponderando dictā ra
 tionem promissij, quæ concernit vtilitatem publicam prin
 cipaliter, iuxta dictum Bart. in l. properandum. in princ. C.
 de iudic. Faciunt ea quæ ex hoc infert Bal. in l. qui se patris.
 colū. C. vnde libe. quem ibi commendant Alex. & Moder.
 & in notabili. q. consuluit Socin. consil. 4. visis actis ad fin.
 lib. 1. Et adeo litiū execratio honestam causam continet,
 quod dicit Ang. in quodam suo sermone, nil ita simile esse
 acubus dæmonum, quàm litigare, in qua re multa cumulat
 Bernard. de Buis in 1. parte Rosarij, sermone 9. Inde eue. C
 nit, q̄ litigantes mali appellatur, ex quo boni viri lites exe
 crantur, vt dicit Las. in l. filio pater. in 1. notabili. ff. de leg. 1.
 & tradit Corn. in consil. 283. col. penul. lib. 4. Vnde meritò
 in l. item si res. in fin. ff. de alie. iud. mu. cau. fa. laudatur ve
 recunda cogitatio eius qui lites execratur. Nec nō ab re di
 ctum fuit, Matthei 5. c. Si quis voluerit tuam tunicā tollere,
 & iudicio tecum cōtēdere, dimitte ei & palliū. Et trāssum
 ptuē habetur in c. 1. 14. q. 1. & in c. suscepimus. de homicid.
 tradit Floria. in l. fina. in si. ff. famil. erc. fatis enim quis
 iocatur, si discedat à lite vt dicit Abb. in ca. quinquauallis. de
 iureiur. Nam melius est pati modicū, quàm intrare litiū cer
 tamina, vt dicit idem Abb. in ca. 1. de appel. Nam huiusmo
 di litigiosos fugiendos esse tāquam pestem, admonet text.

D in cap. negotiatorem. 87. dist. Et adeo sacri canones huiusmodi homines execratur, quod eorum ordinatio ad factum prohibetur, vt in §. ecce. 46. distinct. Nec litigiosi in testes, vel accusatores admittuntur, vt dicit Andr. Sic. in consil. lib. 4. Quinimò timore litis, & in eius execrationem, vt loquar, inductum est, quod Imperator hæres esse in testimonio prohibetur, vt dicit text. in l. penult. ff. de hæres. fti. Hinc est, quod propter euitandas lites, sæpe non concedenda conceduntur, vt tradit Fely. in ca. in nostram. 96. corro. in 4. col. de rescrip. Interest enim reipublicæ, vt lites expediantur, & de medio auferantur, vt not. Bald. in l. l. tris. C. de transact. Nā ob eam causam inductum est, quod transactio, per quam à lite receditur, non rescinditur propter textum enormis læsionis, vt tradit Alexan. in consil. 41. col. 1.

E lib. 1. quia magnum commodum consequitur, qui à lite recedit, vt in l. Lucius. §. fin. ff. ad Trebel. cum concor. vt scribit Dec. in consil. 216. in 2. colum. Et ideo indebitum solutum per transactionem nõ repetitur. l. in summa. ff. de iudic. in deb. & l. 2. C. de transact. Et prætextu instrumentorum nouiter repertorum transactio nõ rescinditur, quæ tacuq; fuerit læsio. l. sub prætextu. C. de transact. Et oportet in beneficialibus pacta fieri non debeant, & tanquam illicita reprobentur, vt in ca. fina. de pact. & traditur eodem titulo de simon. vbi tamen facta sunt vt à lite recedant pacta illa tolerantur, & Rota mandat seruari. Prouidit anno in vna Toletana de Iunquera coram me præcepta à Hieronymo de Biuero, qui contrauenerat concordia facta inter ipsum & Ioan. de Tauera. Et sic videmus quod si aliquid detur ratione impensarum, vt fiat concordia, & recedatur à lite, non dicitur simoniacum, vt innuit Collet. in ca. forus. de verbo. significa. sequitur Hieron. Paulus antiquus literarum apostolicarum vicecorrector, in lib. poetica cancellaria. fo. 71. in 2. colum. & eodem modo videmus, quod licet pensiones impositæ per inferiores vasa, non sint perpetuæ nec transeant ad successores, vixi in regula de non iudicando secundum for. supplic. et al. fina. in notabilibus signaturæ. vbi tamen ordinatus pensionem imponeret causa concordia, vt à lite recedat, transiret pensio ad successores, vt tradit Hostien. in capit. nisi. de præben. Et ad istam materiam extinguendam

tium, faciunt ea quæ dicam in quadam. q. in regula de triē- A
 mali. & quæ tradit Petr. de Anch. in regula, possessor, de re-
 gu. iur. lib. 6. col. 3. facit l. singulis. ff. de except. rei iudi. quam
 ad hoc notat Andr. Sicul. in c. cum dilecta. num. 143. de re-
 scrip. cum concor. vt per Alexand. in l. Seius. colum. 4. ff. ad
 leg. falcid. Et pro ista parte etiam accedunt, quæ scribunt
 Abb. post Hostien. in c. sicut. cl. 3. de iureiur. Vbi per plura
 iura eadem ratione probant, bellum in dubio semper præ-
 sumi iniustum, prout idem de lite concludit Andr. Sicul. &
 Farba. in confi. 7. lib. 2. Nam vtrobique eadem ratio videtur.
 In contrarium tamen, & contra prædicta facit text. in l.
 iud. in prin. ff. de pet. hered. vbi dicitur, quod nemo debet
 ius suum inditissum relinquere. Et sic text. videtur litigan-
 tibus fauere, imò eos sub pœna ad litem prosequendâ im- B
 pellere, cum ius suum, propter timorem litis deserentes, vt se-
 ges, desidiiosi, & negligentes homines accusentur: contra
 quos, vt videmus, vsucapio introducta est. vt in l. i. ff. de vsu
 cap. & in §. i. instit. eo. titu. Itaque leges castigat, & puniunt
 ius suum in iudicio non prosequentes. Et ideò dicitur in l.
 immaturum. ff. de iniuriis. suo iure vtentes, nemini iniuriam
 facere. Nec immeritò in ca. prælatis. de homicid. lib. 6. ele-
 nris facultas conceditur repetendi res suas à latronibus.
 Nam legimus Sanctum Thom. Cantuariensem Archiepisco-
 pum pro defensione causæ ecclesiæ suæ occubuisse, vt tra-
 ditur in capitul. sicut dignum. de homi. Non enim prohi-
 bitum est, bono & iusto viro, ex causa litigare vt not. Bald.
 in cap. i. in fin. per illum text. vt lite penden. Et non præsumit C
 improbus litigator, qui ex causa etiam post senten-
 tiam in lite perdurat, vt not. Old in consil. 183. quia spes vi-
 ctoriæ iusta videtur, vt Bald. tradit in l. fin. in tertia colum.
 C. de edic. di. Hadr. tol. Improbus ergo litigator in regul.
 ita intelligitur, vel is, qui per totam ætatem lites agit, vt
 dictum est, vel qui aliquam iniustitiæ suspensionem ex lite
 contrahit, vel qui ex euentu litis, vt iniustus & improbus
 fuerit declaratus, vt dicit hic text. regulæ circa fi. Et secun-
 dum hoc verba istius proximæ causam finalem induceret,
 iuxta vulga l. fina. superius allegatam. cum concor. quæ tra-
 dit Rom. consil. 18. in antepenul. colum. & Alexand. consil.
 44. colum. 5. volu. 1. Sed intelligendum est, iuxta ea, quæ di-
 ximus in præcedentibus.

D Vt tamen ista tota materia, & eius contraria resoluatur, distinguo duos casus principales. Primus casus est de iure communi. Secundus est, quo ad effectum istius regulæ. Primo casu litigans non ilico præsumitur calumniosus, nisi fuerit continuus & inueteratus litigator. Ita distinguitur de bent, quæ dicta sunt superius, & quæ tradit Andr. Sicul. consil. 7. col. 11. lib. 2. & consil. 31. incip. omnia quecumque in 2. col. lib. 4. & in clem. 1. de re iud. Vbi tamen quia semel in bis causa repetendi, aut defendendi res suas ius suum in iudicio prosequitur, iudicio meo non dicitur litigiosus. Sic neque mercator dicitur, qui semel vel bis mercatur, nisi continuè hoc faciat, vt tradit Domin. in c. 1. de ele. non res. lib. 6. Secundo principali casu, videlicet loquendo in terminis istius regulæ, non omnis, qui impetrat in terminis istius regulæ, potest dici improbus aut calumniosus litigator: sed in demum, si per euentum litis per iudicem repertus fuerit istam impetrationem, vel causam fecisse, vel fouisse, vt dicitur hic in text. regulæ ibi, Et si possessorem ipsum, &c. sed antequam hoc per sententiam sit repertum, impetrans non dicitur improbus, dicitur tamè iniustus si regulam non obseruat. Quod patet, quia punitur: & tamen si iustus fuerit non puniretur. Quia iustus & bonus non incidit in legem, que eius pœna debet teneri, vt dicitur in ca. licet. de reg. gl. in l. ex his. ff. de legibus. Qua autè pœna puniretur & alter, id est, tam primus, quam secundus litigator, dicitur inferius in vltima parte regulæ. In dubio tamen impetrans beneficiū possessum per annū, præsumetur iniustus, nec illa præsumptio non sufficiat, quo ad hoc, vt puniatur sit pœna cōtēta in secūda parte regulæ, nisi, vt dixi, per euentum litis iudici cōstiterit esse talē. Et hoc est, quod dicuntur illa verba posita hic in secunda parte regulæ, videlicet, si possessore ipsum, &c. Vbi ponuntur tres pœnæ: improbi calumniosi litigatoris, diuersæ ab illis aliis tribus positis in prima parte regulæ, quibus puniuntur non seruantes regulam, antequam constiterit eos improbos litigatores. De quibus adhuc aliquid inferius in fine regulæ scribam.

QVAESTIO TERTIA.

QVAERO, ibi, quicumque, &c. An quilibet inhabilis, hereticus, seruans contenta in ista regula, possit impetrare beneficium annalis possessoris?

solvitur. Videtur prima facie, quod sic, quia text. regula A dicit, quicumque, quod verbum est vniuersale, comprehensum omnes. Et sic non recipit restrictionem habilitatis personarum, ut dicit gloss. in extrauag. execrabilis. & in cle. si summus. de prebend. & tenet Rota in decis. 2. titul. de fil. presby. Innocen. & Moder. in tract. benefi. q. 3. primae partis. col. 5. cum concor. ut scribunt Moder. Papien. in l. quidam. §. nihil. ff. de edendo.

Præterea lex generaliter loquens non recipit restrictionem de habilitate, sed quemlibet admittit ad impetrandum, quia non refert per quem preces porrigantur, ut dicit text. in l. vniuersis. C. de prec. imp. offe.

In contrarium faciunt ista, quæ sequuntur. Primo, quia inhabiles ipso iure non sunt capaces beneficiorum. l. qui. B cum. §. & filij. cum multis. de hæretic. lib. 6. tradit gloss. & Docto. in c. quo iure. 8. distinct. & alibi sæpe. Igitur impetrare non possunt, ut patet in cap. 1. & ibi dixi, de rescript. lib. 6. Intellegitur ergo regula ista de habilibus.

Nō obstat dictio quicumque, quia licet illa de sui natura sit vniuersalis, & sic videatur posse comprehendere omnes, tam habiles, quā inhabiles, per ea quæ dicta sunt superius: tamē illa generalitas dictionis recipit restrictionem de habilitate, & regulatur secundum dispositionem iuris: ut in terminis probat l. 1. per decem decisio. notabiles in l. 2. §. prætor. ff. qui facill. cog. Et reassumit Curtius iunior in consil. 1. in 1. & 2. colum. & dicam latius in regula, de triennali. in prima, vel secunda quæst. Vbi enim lex prius inhabilitat personas, C dispositio postea simpliciter & generaliter loquens de personis, recipit restrictionem de habilibus, etiam si loquatur per dictionem quicumque vel per alia verba vniuersalia, ut dicit Gemi. in consil. 31. col. fin. Cum igitur in casu isto reperitur hæretici, & simplices personæ, alibi à iure dānata & prohibita, ut notatur in ca. quo iure. 8. distinct. & tractat. Moderni in capit. 2. de rescript. regula ista permittens impetrationem, debet intelligi, hoc permittere personis habilibus, ne sequatur absurdum. Nec obstat text. in l. vniuersis. C. de precib. imper. offer. quia licet ad illum respondeat And. Sicul. in rubr. de rescript. in clemen. & Felyn. in capit. nonnulli. §. 1. col. 13. eo. tit. & ego dixi latius in capitul. 1. eodem titu. lib. 6. Tamen respondetur quod ille tex. procedit

D data scientia Principis, quæ facit, vt inhabiles habitentur, vt dicitur in l. idem Vlpianus. §. i. ff. de execu. tut. Vel intelligitur de illis inhabilibus, qui non sunt à lege effecti incapaces, & damnati ipso iure sicut hæretici, simoniaci, & rei maiestatis, & similes. Secus verò de aliis incapacibus à lege, non ipso iure reprobatis, vt sunt homicidæ, perituri, et communicati, & similes, de quibus loquitur Inno. in c. cum nostris. de concess. præbend. Nam tales impetrare possunt donec inhabilitentur, vt dicit ibi Innoc. Stat igitur conclusio, quòd omnes inhabiles admittuntur ad impetrandum, qui non reperiuntur expressè prohibiti. Et ista omnia procedunt de iure loquendo, quia de facto possent etiam inhabiles ipso iure impetrare: & nisi exciperetur, possent consistere. Et hoc, quo ad impetrantes agere volentes contra annalem possessorem. An verò reus possessor annalis hæreticus, vel illi similes defendatur regula, dicemus inferius in aliis quæstionibus.

QVAESTIO QVARTA.

QVAERO, vtum regula ista per solam eius allegationem annullat ipso iure gratiam impetrantis, si lex communis absque aliqua productione in iudicio faciendâ?

SOLVTIO. Videtur prima facie dicendum, quòd ista allegatio istius regulæ, facta per aduersarium in iudicio annullat impetrationem, & inde secuta quæcunque, quæ ita persuaderi potest. Primo, quia ista regula habet decretum irritans, quod de sui natura annullat ipso iure gratiam, & inde secuta, etiam si non producat. hoc patet, quia legat ignorantes. vt in cap. si eo tempore. cum ibi notata in elect. lib. 6. Nam sufficit legislatorem aliquid prohibuisse ad hoc, vt actus in contrarium factus, sit nullus, vt tradunt Moderni in l. non dubium. C. de legib. Imò quæ fortius est, ipse iudex, parte non opponente, potest considerare sic nulliter agentem, vt tradit Bartol. in l. vbi patet. C. de transact. & in l. si vnus. §. pactus ne peteret. post ibi. ff. de pact. & Paulus de Cast. in l. etiam. §. item à deo. ff. de pet. hære. Quia decretum istius regulæ irritans, quàm impetratio partis: vnde quando postea impetrans agit, exceptio istius regulæ, quæ iam est in rerum natura producta, vnà cum ipsa actione concurrat, in quo casu potest.

potest iudex ipsam exceptionem supplere: vt dixit Alex. A
 per prædicta iura in apostil. ad Bar. in l. Iulianus. §. offerri.
 in addit. ff. de actio. emp. Quia ista exceptio dicitur eui-
 dentis calumnia; quæ æquipollet exceptioni ineptitudi-
 nis, quæ à iudice suppleri potest, vt latè tradit Aret. in l. ita
 stipulatus. in 31. col. de ver. obli. Nam iudex non solum ten-
 etur supplere circa ea, quæ sunt iuris, quando omittuntur
 à partibus, sed etiam circa cõsuetudinem, vt tradit Ias.
 post Bal. & Salyc. in auth. iubemus. per illum tex. in 2. not.
 C. de iudic. & Ang. Aret. in §. 1. in 2. col. in tit. de excep. Et
 hoc adeò verum est, qd iudex posset ad iudicandum mo-
 ueri etiam ex aliqua confessione, viua voce coram eo fa-
 cta, licet non esset scripta in actis, vt singulariter dicit Bal.
 in l. a. circa fi. C. de ma. vin. quod dicit singulariter notan- B
 dum Fely. in cap. cum venerabilis. col. 15. de excep. & Alex.
 in l. si is, ad quem. col. pen. ff. de acquir. hæred. Si igitur iu-
 dex absque allegatione partis, vel productione regulæ,
 posset partem repellere, cui obstat exceptio: à fortiori po-
 terit ipsa pars, cuius interest simpliciter regulam allegan-
 do, per viam exceptionis ipsum aduersarium impetran-
 tem & actorem repellere. Et isto casu iudex poterit ex his
 quæ vidit, licet in actis sibi non constet, iudicare: vt tradit
 Ang. in confi. 343. in causa. col. fi. & seq. incip. primus pun-
 ctus. & tenet Firmia. in tract. de episcop. lib. 4. par. q. 2. vt
 referunt quidam Moderni in tract. nupt. fol. 142. Nam de-
 cretum irritans positum in aliqua lege, est tanta potentie,
 quod sufficit illud à parte, vel iudice allegari, vt actus C
 sit ipso iure nullus, vt dicunt Anton. Imol. & Abb. in c. car-
 cerum. de rescri. Per quorum dicta Rota in vna Mediolan.
 casuum contra Sabinen. de anno m. d. xvi. iudicauit
 pro cardinali Senogalien. contra Hieronymum de Cusa-
 no, quod decretum irritans cuiusdam bullæ Sixti allega-
 tum in causa appellationis, adeò afficeret aduersarium, qd
 gratiam suam redderet ipso iure nullam.
 Prædictis tamen non obst. contraria opinio est de iure
 diuino verior. Pro qua opinione primò facit, quia regula
 & eius decretum fauorem possessorum concernunt: ergo
 non ligant contrauenientes, nisi possessor dicto decreto
 irritanti vtatur, vt latè probat Deci. in l. pacta, quæ contra.
 in 3. col. C. de pact. & in cap. cum accessissent. in 3. col. de

Donstit. & ante ipsum Aret. & Claud. Aquen. in l. nemo potest. in 4. col. ff. de leg. 1. Et hoc prius dixit Philip. Franc. in c. vt nostrum. in 3. col. de appel. & in c. dispensa. in princ. de rescrip. lib. 6. & solet ad hoc allegari gl. in verbo, referri. in cap. 1. de concess. prebend. lib. 6. Et ite vltus certitudinaliter non habetur, nisi possessor regulam in actis producat, quia tunc manifeste apparet possessorem decreto regulæ vti velle, cōtra actorem eius aduersarium. Nec isto casu auctoritas iudicis volentis supplere exceptionē illius regulæ omissam, aliquid facit: quia vbiunque aliqua fore inducta principaliter in fauorem alicuius, si pars omittit, iudex non debet supplere, neque potest ad priuatam utilitatem officium suum impartiri: iuxta vulgatā l. 4. §. condemnatum. ff. de re iudic. Si ergo huiusmodi exceptiones regularum pro omissis habentur, licet iudex sciat ea parti competere. Quinimō etiam si ea, quæ competunt parti, producantur ipsi iudici, particulariter adhuc non sufficiunt, nec iudex secundum ea iudicare debet, nisi in actis producta & registrata sint. Et tunc dicuntur esse in actis, quando pars est citata ad dicendum contra producta, oblati copia, vt dicit Bar. (cuius opinionem pro stylo seruato die Rota) in extrauag. ad reprimendum. in glo. in verbo de plano. Et sequitur latè Roma. in consi. 519. incip. In casu propositæ consultationis. Nam aliter non potest iudex de iure partis constare. Et cui nihil cōstat, nihil agit. Quæ vt dicit Bald. in cap. fin. de iureiurand. iudex est quoddam prædicamentum, quod prædicatur de probationibus in actis: & ideo debet iudicare secundum acta, & probata vulg. l. illicitas. §. veritas. de offic. præf. & Ang. in tit. quibus mod. tut. fin. in princ. & in §. si minus. col. 5. in tit. de actis vt latissimè & eleganter prosequitur Luc. de Penna in l. quicumque. C. de tab. & script. lib. 10. & Fely. in cap. prebend. §. quoniam. col. fi. de offic. deleg.

Ex quibus omnibus infertur, qd si annalis possessor conuentus, non det & excipiat de regula in actis, licet iudex ex seipso, vel per allegationē partis sciat talem exceptionem sibi competere, non condemnabit actorem imperitiam, sed poterit canonizare gratiam suam cōtra regulam nec propterea sententia erit nulla, vt in terminis concludit Fely. in c. 1. in 7. col. de re iud. & in c. pastoralis. de fide iustu.

instru. Cuius opinionem hodie de stylo tenet, & sequitur A
 Roa. Et ita me presente, in pluribus causis fuit conclusum
 & iudicatum, præsertim in vna Tuden. parochialis coram
 R. P. D. Marcello Crescentio episcopo Maricano de mē-
 se Maio, m. d. xxxviii. cui constabat absentem, contra
 quem procedebatur, per contradictas fuisse triennem
 possessorem, & in partibus coram quibusdam iudicibus
 allegasse regulam: & tamen, quia illa non erat pro ducta in
 actis, præfatus episcopus tulit sententiam contra illum.

Et ista in ratione consistunt. Quia, quo ad effectum, q̄
 regulæ Cancellariæ ligent, & in iudicio faciant ius, debet
 prius impetrari à Papa, vel Vicecancellario, & deinde pro-
 ducti in actis, seruata solennitate, de qua in regula 26. in-
 cip. Item attendens. supra eo. Quam quidem impetrandi B
 solennitatem declarat Pavin. Rotæ auditor, in pro-mio
 extrauag. Ioan. 22. & dicam in alia questione. Non obser-
 uata igitur illa solennitate, regulæ non faciunt fidem, etiam
 si habeant decretum irritans, & nullius iudici allegentur:
 & ita se habet stylus Rotæ, vt dicit etiam in d. cap. i. Felyn.
 alius rationes ponens, de quibus ibi per eum.

Non obitant modò, quæ in contrarium adducta fue-
 runt, quia ad illa dupliciter potest responderi. Primò, illa
 procedere, quando ea, quæ allegari poterant, sunt noto-
 ria actis non repugnantia, vt dicit Bald. in d. §. illicitas. &
 Firmian. in d. tracta. de episcopo. in 4. parte. 4. lib. q. 2. Vbi
 plures casus exceptos contra regulam ponit, in quibus
 iudex secundum conscientiam suam potest iudicare. & se- C
 cundum alios ponit Fely. in d. c. pastoralis.

Vel secundò respõde, & ista est verior & firma solutio,
 q̄ in casibus prædictis iudex potest exceptione omiffam
 per partem opponere, quando illa resultat ex actis: quia
 tali casu actor dicitur caluniosè agere. ita concludit Rom.
 in confi. 42. visis, quæ egregiè. col. fin. Nam quæ resultant
 ex actis, dicuntur notoria, vt dicit Imol. & latissimè Mod.
 in cap. ex insinuatione. de appel. Et in notoriis iudex sup-
 plet, vt dictum est superius, quando constat de nullo iure
 partis, vt tradunt Moder. in d. §. condemnatum. cum con-
 cor. vt per Rom. in confi. 227. Et etiã quando constat de iu-
 re partis, sed inefficaci: quia potest iudex sine parte repel-
 lere, vt dicit Fely. in c. ad aures. in 1. col. de rescrip. Et istud

HH ij

D notorium ex actis resultans, non solum per partem non debet probari, sed nec allegari, vt tradit Ange. in l. si ff. de pet. har. cum conqor. vt scribunt Alex. in l. i. C. vt quæ de- sunt aduoc. & Fely. in c. cum ordinem. col. 9. de rescript. de Deci. in l. cum quid. ff. si cert. peta. Et tali casu limitatur, & declaratur dictum commune glo. in cle. appellanti. de ap- pel. & Bart. in l. si adulterium cum incestu. §. idem Pollio- ni. ff. de adult. videlicet, quod licet notorium non debet probari, debet tamen allegari. Nam non procedit, quan- do notorium resultat ex actis, vt prædicti doctores dicunt. Et ita etiam in puncto limitat Deci. in l. lecta. in 9. col. ff. si cer. pet. Licet in hoc contrarium teneat Rota, in nouit. de appel. decis. 2. in addition. Sed ex dictis ibidem po- test solui eius decisio. Ad propositum ergo redeundo, si ex actis apparet, possessorem annalem conuentum alle- gasse pro defensione sua, priuilegium istius regulæ, cum producendo, licet formaliter contra partem non oppositum, iudex tamen repellere poterit agentem, obstante regulæ in actis producta. Et ita tota ista materia intelligi debet.

QVÆSTIO QVINTA.

QVAERO, quid si in prima instantia non fuit oppo- situm de ista regulæ, sed opponitur in secunda, vbi annullabitur impetratio, & acta facta in prima instantia, in qua tunc non fuit oppositum?

SOLVTIO. Iste casus punctualiter contigit, & fuit de- cisis in Rota de anno M. D. XVI. coram D. Guliel. Cas-

Fiodoro in vna causa Vilnen. canonicatus, & præbendæ. vbi ipse idem in memorialibus suis decisionum meminit. Et tunc Rota conclusit posse in secunda & tertia instantia de ista regulæ opponi: quia per huiusmodi exceptionem regu- læ, non solum impetratio facta, sed omnia acta prima vel secunde instantiæ, virtute decreti regulæ, nulla ipso iu- re esse decernuntur. Talis enim regulæ exceptio operatur effectum retro annullatiuum, & in futurum impeditiuum. Ratio istius decisionis fuit, quia exceptio istius regulæ est peremptoria, quæ potest quandoque opponi. l. perem- ptoria. C. sent. rescin. non pos. Et ideo opposita in secun- da instantia operatur eundem effectum, quo ad acta præ- cedentia, quæ operaretur, si in eadem instantia opponeretur. Et hoc ideo, quia per appellationem, quæ rescin-

dit iudicatum, causa reponitur, & reducitur in eo statu, in A
 quo erat ante sententiam, vt videlicet, omnia in ea fieri
 possint, quæ poterant post litem cōtestatam in prima in-
 stantia, vt declarat Bart. in l. ita demum. C. de procurat. &
 Abb. in c. 1. de except. in 2. colum. & in c. pastoralis. eo. titu.
 Poterunt igitur exceptio istius regulæ peremptoria, & o-
 mnia alia incumbunt ad causam, deduci in causa appella-
 tionis, quæ non fuerunt deducta in principali: vt in l. per
 hanc. C. de tempo. appel. & l. scio. ff. de app. & c. cum Ioan.
 de fide instru. & c. fraternitatis. de test. cum alijs concord.
 adductis per gl. in c. constitutis, & in cap. cum causam. de
 appella. Nam exceptio, quæ actionem propositam respicit,
 si deducatur in secunda instantia, non dicitur noua, sed
 dependens ex veteribus causis. Tamen huic decisioni sem-
 per contradixit Dominus Mercurius de Vipera, tunc deca-
 nus Rotæ, motus dicto Alexand. in authen. iubemus. C. de
 iudi. quem sequitur Fely. in ca. 1. in septima col. de re iudi.
 Vbi dicunt, quod quanuis post terminum ad probandum
 possint allegari iura: vt per Bar. & Bald. in d. authen. iube-
 mus. non tamen potest allegari extrauagans, sed est alle-
 ganda, producenda, & probanda in termino, quemadmo-
 dum consuetudo non notoria, quæ non potest iudex sup-
 plere, nec allegare, cum eam probabiliter ignoret, vt in c.
 pastoralis. de fi. instru. Ex quib. inferebat Dominus Mercu-
 rius, quod non poterat in secunda instantia excipi de ista
 regulæ: vel si exciperetur de ea, quod non reuocaretur acta
 primæ instantiæ, nisi ex nouiter deductis. Pro quo facit de-
 c. Egidij 490. maximè, quia regulæ istæ Cancellariæ, quo
 ad iustum effectum, vt non ligent ante productionem, di-
 cuntur cōstitutiones speciales, vt dicit Pet. de Anch. confi.
 191. Et ideo non ligant manū iudicis, nisi producantur: & per
 consequens acta, & sententia primæ instantiæ contra re-
 gulam non productam debuissent valere.

Tamen istis non obstantibus, Rota tenuit, quod supe-
 rius dictum est Quæ decisio non solum procedit, quando
 opponitur de regula in secunda instantia causæ principa-
 lis, sed etiam si opponatur de regula in causa restitutionis
 in integrum, aduersus sententiam latam contra possessore
 zonalem: vt iudicauit Rota in vna Tuden. coram me de
 mense Februario M. D. XXXIII. Et hoc idem dixerunt

HH iij

D Domini in eadem causa de regula 29. de commissione
causarum factis, literis non expeditis, ut videlicet possit
opponi de illa regula, & excipi in causa restitutionis, per
predictas rationes. Et idem dixerunt Domini in vna Mas-
siliensis canonicatus & præben. coram me de mense De-
cembri, M. D. XXXV. in qua oppositum fuit de ista regula
annali per condemnatum in termino sententiæ declara-
toriæ ferendæ contra ipsum, cui fuerant intimatæ exco-
municatoriales, & voluerunt sententiam retrò esse nullam.

Et ad dictum Alex. allegatum per Mercur. in d. auct. re-
bemus. responderunt Domini, quod loquitur in termino pro-
batorio vnius instantiæ, non autem loquitur in diuersa
instantia, ut est causa appellationis: quia dictum illius non
E esset verum propter doctrinas prædictas. Vel dictum Alex.
procedit, vbi constaret de malicia possessoris, nolentis
prima instantia opponere, ad effectum magis grana-
partem in expensis, & annullatione actorum. Quo-
doctrina Bart. in d. l. ita demum. & Abb. in d. c. de excep-
cum aliis allegatis, non procederent: ut notabiliter pro-
bat And. Sicul. in consil. 35. incip. in minimis. in 2. col. l. 1.
& Fely. in cap. ad audientiam. el. 2. de rescript.

Et ista omnia procedunt, etsi annalis possessor, qui
regula excipit fuisset condemnatus per primam sententiam
quæ transiit in rem iudicatam, & decretum contra illam
fuiſſet brachium seculare, & violasset sequeſtrum. Nec
non obstante talis violatione, posset exceptione illius
F

iuuari, etsi per violationem prædicti sequeſtri perditus
ius in beneficio. Ita conclusit hodie Rota, quæ est prima
Iulij, M. D. XXXVII. in vna Nullius Abbatie cocan.
D. Io. Paulo Ptolomæo. Ratio decisionis fuit, quia ista re-
gula annullat impetrationem factam, & inde secuta est
cunque, & sic annullat ipsam sententiam, & secuta est
sententia, id est, sequeſtrum, quod est sequela sententiæ
ita quod violatio sequeſtri non impedit exceptionem ne-
gla. Est bene verum, quod licet nullum esset sequeſtrum pro-
pter decretum istius regulæ: tamen violans illud puniatur
quia iure suo est priuatus, ut dicit deci. 2. de seq. post. d. 1.
in antiquiori. & ideo pars victrix, contra quam datur
regula, poterit nouiter impetrare dictum beneficium in
câs prætextu huius violationis. Et ita in eadē causâ tenet
Rota

Rota die 16. Nouembris M. D. XXXIX. coram eodem Dō. A
Ioan. Paulo.

QVAESTIO SEXTA.

QVAERO, nunquid ista regula super dispositis in ea,
inducat, seu, contineat formam?

SOLVITIO. Ista quaestio deseruit ad multa, quae
in sequentibus quaestionibus dicenda occurrunt. Et ideo
hac disputatione dicas, quod sic. quod multis modis probatur.
Primo, quia ista regula inducit nullitatem actus. Vbicun-
que igitur aliqua constitutio procedit, irritando actum, illa
constitutio dicitur continere formam, ut est bonus text. in
cap. si capitulo. de concess. praeb. lib. 6. iuncto c. dilectus. 2.
de praeb. & tradit Bald. & Moderni omnes in l. j. ff. de li-
be. & posthu. & est glo. in l. fin. C. de ven. re. civil. lib. 11. Fa-
cit text. in c. quia propter. de elect. & in ca. Pisanis. de resti. B
spoliat. cum concord. ut scribit Alexand. in d. l. j. & in l. hac
consulensima. C. qui testa. face. pos. & Ias. in l. no dubium.
in 1. colum. C. de legib. & ante ipsos Roma. consil. 66.

Secundo, quia ista regula imponit poenam pecuniariam.
Et ubi talis poena apponitur, dato, quod de annullatione
actus nihil dicatur, forma inducitur: ut dicit Bald. in auth.
qui semel. in antepen. colum. C. quomo. & quando iud. &
tradit Bart. & omnes Moder. in l. praetor. §. j. ff. de ope. no.
nunc. & est gl. in verbo, tertiam. & ibi notat Bald. in ca. j. de
iur. iur. qui contu. est. & glof. in verb. tertio. in clemen. j.
de vi. & hone. cler. notat Ioan. And. in cap. ex tua. de cleri.
non reli. & Anto. de But. in cap. praeterea. de dilatio.

Tertio, quia ista regula tradit tres solennitates, quae non
sunt inductae à iure communi. Ergo ex hoc datur intelligi,
quod contineat formam, iuxta tradita per Pet. de Anch. in
consil. 37. Visa quadam. & idem in consil. 6. incipien. Visa
memare. in secunda colum. & concord. Signorel. in consil.
116. in processu. in secunda columna.

Quarto, quia ista regula dat impetrati modum proceden-
di. Ergo inducit formam, ut in cap. qualiter. cl. 2. & ibi Fe-
rr. de accusa. & Ias. in l. 2. §. prius. ff. de vulg. & pupil. & so-
let allegari text. in cap. quia propter. de electione.

Quinto, quia regula ista apponit tempus faciendi actum,
quo casu per hoc inducitur forma: ut dicunt Bal. & Saly. in
auth. quae supplicatio. per illum textum. C. de preci. Imper.

HH iij

Doffer. Licet huic dicto videatur a dufferari Alexand. in l. i. in princ. C. de iudic. tamen concordari possunt dicta corum, ex iis, quæ tradit Abb. in consil. 92. statuto. in fil. lib. 1.

Ultimò hic videtur inducta forma, ex eo, quia dispositio istius regulæ non solum concernit interesse priuatum, sed commodum & bonum publicum, vt patet ex proemio, & ex pœna applicanda fisco. quo casu forma dicitur induci, adeò quòd consensus partium nihil operatur, vt in l. prima torum. C. de pact. & probatur assumptum in l. tertia. E. de re militari. Ex quibus omnibus apparet resolutio istius quæstionis, quæ potest esse utilis ad multa.

QVAESTIO SEPTIMA.

QV AERO, præsupposito quòd ista regula in ducat formam, vtum possessores annales, in quorum fauore inducta est regula, possint eius fauori renuntiare.

SOLV TIO. Quidam antiqui tenuerunt quòd sic, vt fert Ioan. Aloisius Tuscanus Mediolanensis, olim aduocatus eximius, in primo volumine consiliorum. fol. 17.

Tamen pro vera intelligentia istius quæstionis, ego considero duos casus. Primus est, in tacita renuntiatione, qua resultat ex omissione exceptionis istius regulæ, possessore competentis contra impetrantem: & ista renuntiatione potest fieri dupliciter. Aut non producendo regulam, vel eam producendo, & probationes annalis possessionis omittendo. Nam non sufficit, quòd possessor excipiat de regula in actis, nisi probet se fuisse possessorem annalem.

F vt ei cõpetat exceptio. Neq; etiam sufficit per testes probare, se esse annalem possessorem, nisi etiã regula in actis producat & allegetur. Itaq; paria sunt, vel non producere regulam, & non probare possessionem annalem. In igitur casibus tacite potest possessor fauori suo renuntiare, sicut de iuramento calumniæ dicitur in cap. 1. de iura. lib. 6. Et ideo sententia lata contra possessorem annalem non opponentem de regula, vel non probantem de annalem possessorem, valeret, iuxta ea quæ dicitur in cap. 1. de re iudic. & dixi superius in alia quæst.

Secundus casus est in expressa renuntiatione: & ista expressa renuntiatio potest etiam fieri dupliciter, videlicet ante productionem istius regulæ, vel post: & vtroque casu esset dubiũ, si valeret renuntiatio expressa. Et posito quòd

fit, nunquid possit postea iudex possessorem probare vo- A
lentem repellere à probatione faciendâ super annali pos-
sessione, sub pretextu, quia renuntiavit? & quid si post fa-
ctâ renuntiatione de nō vtendo regula producta, possessor
renuntias probet se annalē, qua probatione uti nō potest
sine renuntiatione: an tali casu iudex ex officio possit re-
pellere ipsum impetrantē? videamus igitur de omnib. istis.

Circa primum est aduertendum, quod duæ sunt partes
regulæ principales. Prima, quæ durat vsque ibi, Et si posses-
sorem ipsum, &c. Et ista pars concernit interesse priuatū
partis. Et ita in illa prima parte ponuntur tres pœnæ intro-
ductæ in fauorem ipsorum possessorū. Et puto, quod quo
ad illas pœnas, antequam impetrans incidit in secundā
partem, quod possessores possint renuntiare, argument. B
cap. statutum. §. in nullo. de rescrip. lib. 6. & l. filio. ff. de in-
iur. rup. & l. penul. C. de pact. Et hoc casu puto, quod si
de tali renuntiatione regula constaret in actis, quod iu-
dex posset repellere possessorem à probando annalem
possessionem, obstantē renuntiatione, quia iudex potest
repellere actum frustratorium, vt l. vbi pactum. C. de tras-
act. & dixi superius in quarta quæst.

Sed quo ad secundam partem regulæ, videlicet quando
impetrans per euentū litis inuentus fuit calumniosus mo-
lestaror, qui ob eam causam in alias tres diuersas pœnas
hic impositas incidit: tali casu, quia dictæ pœnæ concer-
nunt cōmodum & interesse publicum, possessor non pos-
set isti regulæ renuntiare: vt in d. §. in nullo. De quo tamen C
late dixerunt Moderni in tract. de forma. c. quis possit da-
re & tollere formam. fol. 18. colum. 3. & in cap. de potentia
formæ. fol. 61. in 3. colum. Et isto secundo casu, si iudici ex
probationibus & actis constaret, nullum ipsi impetranti
us competere, sed iniustè & friuolè possessorem ipsum an-
nalē molestasse, licet possessor renuntiauerit uti exceptio-
ne regulæ iam in actis productæ, ex quo tamen publicè
uereit calumniosos & iniustos litigantes repellere, vt in
dem. l. de re iud. posset iudex impetrantem ipsum punire,
iura notata per Innoc. in c. 1. de offic. vic. & Bald. in l. 1. C.
quo. & quando iud. in fi. & in l. 2. §. sed quia. C. de iur. cal.
& not. Bart. in l. athletas §. calumniator. ff. de his, qui not.
iura. & dixi aliquid supra q. 4. Et quod possit iudex of-
f. HH v

D ficio suo, eo casu, quo sibi constat de annali possessione, improbos impetrantes repellere, videtur sentire Bar. in simili in l. properandum. in princip. versic. sed vidi. C. de iud. Sequuntur Moderni. A. I. in repet. clem. saepe. in 17. col. de verb. sig. facit bene text. in c. nonnulli. in princ. & cap. fi. de rescript. Stat ergo conclusio, quod post probatam annalem possessionem & regulam productam, non possunt partes tacite vel expresse huic regule renuntiare. Ratio generalis est, quia ex quo ista reg. est edita ad tollendas & puniendas calumniosas lites, per hoc dicitur concernere principaliter utilitatem publicam, & ideo renuntiare non potest, vt in terminis dicit Bar. in d. l. properandum, & Barba. con. fil. 56. in 8. & 9. col. lib. 2. considerato textu illius l. & sequitur Decius in c. de causis. col. 2. de offic. deleg. Et ita hodie vigesima Nouembris M. D. XXXVI. in simili casu conuenerunt Domini in vna Rom. pecuniaria, coram R. D. Ioan. Paulo Ptolomæo, pro Francisco Flores, contra Andream de Nouaria: volentes Franciscum Flores non potuisse renuntiare regule, de non appellando ante definitiuam sententiam. Ex quo in proœmio illius regule papa exorditur se illam constitutionem fecisse, vt litibus sine imponeret: vt verba secundum Rotam videntur iuridica, & principaliter interesse publicum concernere, cui per dictum Franciscum, contra quem erat producta, renuntiare non potuit.

QVAESTIO OCTAVA.

QVAERO, quæ est ratio, quare regula ista annalis defendit possessorem, etiam absq; titulo, & triennalis regula non defendit, nisi habentem saltem coloratum titulum? Cuius tamen contrarium videbatur dicendum. Nam ex quo est annalis possessio, & modici temporis, magis in ea videbatur requiri titulus bonus, saltè coloratus, quam in triennali, vt sic modicitas temporis per adiutum tituli suppleretur. Non ita in triennali possessione, ratione longioris temporis, sine aliquo titulo magis fieri posset, quæ igitur est ratio tantæ diuersitatis?

SOLVTIO. Regula ista annalis fauet possessoribus, & est inducta in odium impetrantium, vt ex eius principio apparet. Et ita Rota interpretatione longæua tenuit. Triennalis verò regula non fauet principaliter possessoribus, propter quod requirit titulum. Sed adhuc reuincimus in idem, quare magis

gis annalis regula faueat possessoribus quàm triennis, A cum deberet esse contrariū, vt plus possidens plus haberet fauoris: præsertim cū annalis exceptio sit odiosa respectu capientis possessoris, vt patet in l. i. C. de anna. except.

Respondedo, data paritate possessionis sine titulo, magis seruandum fuit annali, quàm trienniali: quia ille minus delinquit percipiendo fructus sine titulo. At triennis ex hoc grauiorem causam sibi constituit ex perseverantia longioris temporis. Quia tantò grauiora sunt peccata, quanto diutius infelicem animam detinent alligatā. c. si. de cōsue. & ideo necessarius fuit titulus. Sed hoc non releuat, quia etiam annalis possessor sine titulo non deberet per annū, nec per mensem in peccato tolerari. Et ideo qua ratione titulum in trienniali exigimus, in annali saltem coloratum B exgere debemus. Et odium impetrantium non debet esse tantū, vt detentorem annalem cum peccato defenderet.

Quid igitur causa fuit tam diuersi instituti & contrariæ dispositionis? Respondedo, quòd diuersitas est in hoc, quia annali possessori nō fauet regula propter se principaliter, sed propter negligentiam impetrantis. Nam aliās non datur negligentia impetrantis, annalis possessio nullū fauorem tribuit possessori, cū in potestate cuiuslibet sit, impetrare quando vult, & seruare contenta in ista regula: & seruando ea, tunc annalis possessio non iuuat possidentem sine titulo, quominus cōdemnetur impetranti in fructibus & expensis, cum adiudicatione beneficij. Vbi verò impetrans negligit ea seruare, quæ hic cōtinentur, ipse sibi C nocet, & causam damni dat, vt dicitur in l. Imperatores. ff. de iure fil. & tali casu punitur, vt molestator. Non igitur ex hoc acquiritur annali possessori aliquod ius seu priuilegium, nisi q̄ regula punit impetrantem negligentem. Per hoc tamen non excluditur alius, & alius impetrans, quia seruata regula possit annalem possessore cōuenire, & rationem suā iniustæ possessionis querere. Nam vnus non seruantis regulam ignauia, & negligentia nō nocet alteri impetranti seruanti regulam. Itaq; ad vltimū annalis possessor, si non habet titulum, luet pœnas, succumbet, & excludetur. Sed in reg. de trienniali alia ratio concurrat: quia illa regula suspendit gratiā factam, & etiam nouiter impetrantes post trienniū includit, & triennialē possessore tato

D tempore vite sue defendit, ac tuetur, adeo q̄ vno excluso alius impetrans non admittitur, sed omnes pariter triennali possessore excluduntur. Itaq; triennalis possessor, hoc medio securus viuit, & sine molestia fruitur. Sed in ista regula de annali, omnia ista cessant, quia tantum annullat gratiam non seruantis regulam, non alterius: triennalis vero omnium etiam non negligentium gratias suspendit.

Posset tamen & alia facilius ratio differentie inter utraque regulas assignari. Nam in ista regula de annali ideo non requiritur titulus, sed sola possessio, ex eo, quia regula annullat ipso iure gratiam impetrantis, non seruantis regulam, & reducit titulum ad non titulum, propter odium quod habet contra impetrantem certo modo beneficium

E viuientis annalis possessoris. Itaq; cum impetrans reperitur medio exceptionis istius regulae exclusus, & nullus, propter annulationem tituli, quae inducitur propter decretum irritans regulae, aequum erat possessorem, etiam nullum titulum habentem & nihil adhuc probantem in pari causa absolui debere, iuxta c. fi. de iureiuran. & l. fin. C. de rei vend. quia in pari causa deficientis tituli possessor debemus magis quam actori fauere, ut dicit tex. in c. in pari de reg. iur. li. 6. Sed in regula, de triennali, Papa non annullat ipso iure, sed tantum impetratione suspendit licet possessori triennali exceptione regulae contra omnes impetrantes perpetuo tribuat: non tamen, ut dixi, annullat titulum impetranti. Et quia iniquum videbatur, q̄ triennalis

F possessor sine titulo saltē colorato acquireret exceptionem tantę virtutis contra habentem bonum, ideo Papa voluit, q̄ in dicta regula de triennali, requireretur titulus saltem coloratus, vel presumptus. Qui quidem titulus coloratus, vnā cum triennali possessione in penā negligentie, ipsius impetrantis titulum, licet bonum, obumbraret ac suspenderet. In regula igitur de triennali post exceptionem nullus impetrantis bonus remanet, quantum ope exceptionis ad vitam tantum triennalis possessoris suspendatur.

Sed ulterius quaeritur, quare magis Papa in ista regula de annali impetrantis gratiam annullare voluit, quam in regula de triennali? Ratio est, quia in regula de annali est imposita forma impetranti: quam si non seruat, presumitur improbus molestator, & ob eā causam gratia annullatur.

Sed in r
ponitur
agendo
obfuscat
num igit
reuerz
penā, se
qua illa
impet
gratia tar
cōditur ta
quia acto
diudi. Et i
meliorē r

Q V A
extra
s
prohibent
tenendum
quia licet c
accenditur
fac. igno. E
hinc relig
ctum fuit.
gula; ibi, v
tur, &c. Na
tam in curi
morus dep
non aliud
bus factis c
tam in imp
vel ordinar
qualis int
mitte tolla
genae, late
v dicit Dec
198 in fin. E
Francia. Pe
legatus etia

Sed in regula de trienniali nō datur aliqua forma, sed ap-
 ponitur tēpus actiōni. Vnde si aliquis est negligens in nō
 agendo infra triennium, sibi debet imputari, si eius gratia
 obfuscat, & suspēditur in pēnā suā negligentiae. Dam-
 num igitur quod quis sua culpa sentit, sibi debet imputa-
 re: ut c. damnū. de re iudi. li. 6. Nec lex imposuit sibi hāc
 pēnā, sed ipsemet sibi ex negligentia sua eam incurrit. Et
 quia illa negligentia nō est dolosa, sicut illa, quā hic incur-
 rit impetrans reg. istam de annali non seruādo: ideo istius
 gratia tanquam de doloso ipso iure annullatur. Illa verō
 cōditur tantum, non quia lex voluit ibi punire actorē, sed
 quia actor ita voluit, cū esset in facultate sua nolle ex-
 cūdi. Et ista sint dicta disputationis gratia: si quis tamen
 meliōrē rationē differētię inueniat, eā in mediū proferat. **B**

QVAESTIO NONA.

QVAERITVR, nunquid regula ista debeat seruari
 extra Curiam coram legato vel ordinario?

SOLVTIO. Considerādo rationem istius regule
 prohibentis molestari possessores annales, certē videtur
 tenendū, regulam ligare omnes etiam extra Curiam,
 quā licet dictum sit speciale: vbi tamen ratio est generalis,
 additur ratio, & non dictum: vulg. l. regula. ff. de iur. &
 fac.igno. Et hac ratione Rota saepe tenuit, regulam de in-
 firmis resignātib, habere locum extra Curiam, vt ibi di-
 ctum fuit. Suadetur hoc etiā ex verbis procemij huius re-
 gule, vbi, vt improbi motus perquirētium lites repriman-
 tur, &c. Nam ista ratio procemij, quā finalis est, militat
 tam in curia, quā extra: quia vtrōq; improbi litigantiū
 motus deprehenduntur. Et istud odiū improbitatis, quod
 non aliunde prouenit, quā ex huiusmodi impetrationi-
 bus factis contra viuētem possessorem annalem, militat
 tam in impetrationibus, quā sunt à Papa, quā à legato,
 vel ordinario extra curiam. Ergo debet fieri pariformis &
 equalis interpretatio. Nam vt fraudes euitentur, & lites
 facile tollantur, regulæ vel leges, quę aliās essent restrin-
 gendæ, latē interpretari debent, vt vtrq; locum habeant,
 vt dicit Deci. de alia regula Cancellarię loquens, in confi-
 198. in fin. Et ibi refert sic fuisse iudicatum in Parlamento
 Franciæ. Postremò facit, quia in prouisione ordinaria, &
 legans etiam proprio motu factis, requiritur mentio co-

Dlorata possessionis alterius, vt tenet Abb. & communiter Doct. in c. cum nostris. de concess. præb. Sequitur Fel. in c. in nostra. in 29. corrol. de rescrip. Lapsus alleg. 10. Et non solum in talibus impetrationibus requiritur mentio colorata, sed etiam possessionis de facto, vt tenet Io. Ant. & Ant. in c. penult. per illum tex. de præb. & in c. literas. de concess. præb. Sed possessio annalis, aut est in dubio colorata, vt voluit Fel. in d. c. in nostra. in 36. corrol. & habemus intentum: aut est nuda possessio facti, & idem est dicendum, videlicet, qd debet de ea fieri mentio: & quia ex detentione possessio arguitur: vt in c. 2. vt lit. pend. tract. Ias. in §. sic itaq. nu. 30. Insti. de actio. Et quo ad istam causam ista regula habere videtur concursum iuris communis.

E Prædictis tamen non obstantibus, contraria opinio videtur verior & communior. pro qua adducitur argumentum efficax: quia ratio quare prætendi potest istam regulam magis curiales, quam externos ligare, videtur esse, quod impetranti à Papa est impurandum, & ad malitiam, & solum referendū, si non obseruat regulas ibi vigentes. Nam ex quo ibi publicantur à curialibus, sciri & perquiri debent: arg. c. 1. de postu. præl. Sicut de extrauaganti ibi notius cuius ignorantia neminem excusat, tradunt Fel. & Abb. in c. 1. de re iud. & in c. pastoralis. de si. in stru. Sed ista ratio cessat extra curiam. Nam cum in curiis ordinariorum & legatorum raro huiusmodi regula ventilentur, neq. publicentur, possunt probabiliter ignorari, iuxta text. in c. 1. de consti. li. 6. Et ideo impetrantes ab ordinario, non leuata ista regula, debent excusari. Alias videretur nimis durum, & iniuria plenum, quod iuste ignorantes, & in partibus remotissimis habitantes, quia non didicerunt regulas Cancellariæ, punirentur tam grauib. & acerbis poenis hinc designatis, contra tex. in c. 2. de consti. li. 6. Quam sint à sensu aliena, nemo non facile intelligit.

F Adiuuatur hoc etiam alia ratione, secundum Molin. Quia impetratio ab ordinario contra annalem possessionem non videtur ita damnanda, vt caluiniosa, sicut illa que obtinetur à Papa, ideo minus punienda. Ratio est, quia ordinarius quando confert impetranti beneficium annalis possessoris, iam habet, vel habere præsumitur certam notitiam illius possessoris, cum visitare soleat singulis annis eius

fias, & teneatur titulos possessorum perscrutari, ut dicit tex. A
 in c. ordinarij. de offic. ord. lib. 6. Et tradit Fely. in c. ad au-
 res. in 14. conclusionem. de rescrip. Et ideo conferendo sim-
 pliciter alteri beneficiū, præsumitur annalem possessorem
 tanquam titulum non habentem negligere, ex quo melius
 cognoscit personas sue diocesis, quam Papa, ut dicit gl. in
 dem. 2. de offi. ord. Et propter hanc causam nulla præscri-
 ptio etiam triennalis currit contra ordinarium, quomi-
 nus possit removere possessionem carentem titulo, ut tra-
 dunt omnes, & ibi latius Fely. in c. licet Heli. de sumo. & in
 ca. scut. in 16. col. de re iudica. Et est expressum in concilio
 Basiliensi, titu. de pacif. pos. Et ideo impetrans ab ordina-
 rio, propter istam rationem non præsumetur molestator,
 nec improbus litigator. Secus tamen erit dicendum in im-
 petrante à Papa, qui præsumetur iniustus impetrans & mo-
 lestator, si non seruat istam regulam, ex eo, quia Papa in
 dubio non intendit concedere gratiam contra annalem
 possessorem, non facta mentione istius regula: quia non
 habet, nec præsumitur habere, sicut ordinarij notitiā pos-
 sessorum orbis terrarum, ob varias occupationes rerum,
 propter quas multoties non concedenda concedit, ut di-
 citur in c. si aliquando. de sen. excom. & in l. 1. C. de pe. bo.
 fobla. lib. 10. & not. in c. 1. de consti. lib. 6. Non enim visitat
 dioceses, sicut episcopi, nec perscrutatur titulos possiden-
 tium, sicut ordinarius, ut dicit gl. in c. statutum. de rescrip.
 li. 6. Et ideo in dubio intendit possessoribus favere, etiam
 si in effectu essent detentores intrusi, quia Papa in dubio
 iudicat potius esse causam possessoris. Cum igitur ius-
 tior & certior sit iustitia impetrantis ab ordinario, quam
 à Papa, & diuersa ratio inter eos militet: merito in hac re-
 gula penali dicendum est, diuersum debere censer ius.
 Et forte ista ratione voluit gl. in regula 19. de idiomate, il-
 lam regulam non habere locum in ordinario.
 Sed aduertendum est, quia ratio ista morderi potest. Nam
 bene ordinarius titulos possessoris beneficiorum in diocesi
 existentium quando vacat, scire possit: non tamen scire præ-
 sumitur vacationes aliorum beneficiorum sui subditi posses-
 soris annalis alibi contingentes, licet illa resultent ex facto
 possessoris annalis viuentis, de quibus loquitur ista reg. Nā
 hic agitur de impetrante beneficiū viuētis possessoris. Vn-

De si aliquis impetrat beneficiū, ex eo, quia possessor annalis est execrabilis, hoc genus vacationis potest ignorari ita ab ordinario, sicut à Papa, quia cū sint facti, cōsentur ignota etiam à prudentissimis. l. 2. ff. de iu. & fac. igno. c. de cōsti. li. 6. Nec visitatio ordinarij hoc detegere potest, cū possit possessor habere beneficia in varijs diocēsis, & ostēdendo titulum beneficij diocēsis ipsius visitantis, satisfacit ordinario. Alia verò beneficia alibi existētia potest dissimulare, & sic ea ordinarius ignorare potest, sicut Papa. Ex quorum possessione ignota ordinario potest resultare incomparabilitas, quæ præstaret iustā impetrationis causam. Sic etiam impetratur beneficium annalis possessoris per contractum matrimonij fortē occulti & inco-

Egniti ordinario, vel per simoniam. Nam in istis modis vacandi verificantur verba istius regulæ, ibi, certo modo. tamen in istis ita potest decipi ordinarius, sicut Papa. Nō dicamus, q̄ ordinarius visitator potest subditū suū compellere etiam ad ostēdēdum omnes titulos beneficiorum suorum, etiam alibi consistentiū. Ex quibus resultare possēt impedimentum aliquod ad retinēdum beneficium existentis in diocēsi visitatis. Et hoc facere possit subpōna excommunicationis, quam in dubio non præsumit quis incurrere velle: arg. l. fi. C. ad l. Jul. repe. Et ita per diligentem inuestigationem haberi potest notitia omnium beneficiorum ipsius subditi, quæ omnia cessant in Papa non visitate. Nec obst. quod dictū est de impetratione per contractum matrimonij occulti, vel per simoniam: quia forte illis vacationib. per quas agitur ad priuationem, ista reg. non procedit, vt latius dicitur inferius in alia quaestione.

Præterea, q̄ ista reg. non habeat locum extra Curiam tenuit in specie quidam celebris doctor antiquus Viuianus de Viuianis, aduocatus consistorialis, in quodam consilio reddito in causa Miisinenſis parochialis.

Postremò, pro ista opi. adduci potest alia ratio facit eludens: quia reg. antiqua Eugenij 1111. primi condita huius reg. expressè loquitur de impetratē à sede Apostolica. Et omnia verba illius reg. nullo pacto possunt adaptari ad impetrationē ab ordinario extra curiā faciendā. Vnde ex quo ista reg. moder. nihil addit ad illam Eugenij, simpliciter loquitur, debet intelligi & declarari secundum illam.

illam antiquam, ut videlicet restringatur ad terminos tantum, in quibus antiqua regula loquitur: quia vulgatum est, leges posteriores secundum antiquas restringi & declarari debere, ut habetur in l. non est nouum. cum l. seq. ff. de legib. & tradit late Rom. in consil. 345. incip. circa primum consultationis articulum. in pe. col. vbi multa iura ad hoc adducit, cum aliis concord. ut latissime scripsi in c. 1. in gl. vocare. de constitu. lib. 6. Et licet aliquando lex antiqua recipiat declarationem à moderna, hoc procedit, quando lex antiqua obscure vel inuoluntate loquitur, ut tradit And. Sicul. in c. super questionum. in 3. not. de offi. deleg. Et ante ipsum Alex. in consil. 108. col. fi. vel 3. Sic e contra, quando lex moderna generaliter loquitur, potest declarari secundum antiquam, ne illam in dubio videatur corrigere. Quod fieri non debet, nisi expresse dicatur, iuxta B. Lombemus. C. de testa. & quæ latissime dixi in c. 1. de constitutione. lib. 6. Nec obstat, quod papa in ista moderna regula omiserit illa verba (à sede Apostolica impetrauerunt) posita in regula antiqua. Ex quo videtur innuere voluisse regulam istam modernam indistinctè & generaliter in quacunque impetratione procedere, siue illa fiat ab ordinario, siue à papa: arg. eorum, quæ dicit Rota in decis. 50. tit. de rescrip. in antiq. & decis. 5. eo. ti. in antiquioribus. & reallumit Fely. in c. super literas. in 8. col. de rescrip. dum ibi voluit, quod quando papa in supplicatione porrecta delet aliqua, videtur in omnibus aliis gratiam velle concedere. Sed ad hoc responderetur, quod papa in moderna regula delet illa verba, quia non erant necessaria: ex quo per sequentia verba regulæ satis colligebatur, eam loqui in impetrationibus Apostolicis. quod manifestè colligitur ex genere preter hanc appositæ. Nam papa iubet mulctari impetrorum impetranterem in quinquaginta florenis auri Camere apostolicæ applicandis. Nam ista verba inferunt, loqui regulam de impetrante in curia Roma. ab ipso papa, non autè ab ordinario extra curiam. Et sic apparet, quod illa verba (à sede Apostolica) posita in regula antiqua, non erant necessaria, sed potius superflua: cum hoc idem poterat ex aliis verbis regulæ comprehendi. Et breuitas in legibus commendatur, ut tradit Gemin. in c. fi. in 5. no. de ver. sig. lib. 6. Et hoc etiam in ratione consistit, quia si pa-

Ppa voluisset regulam in ordinariis extra curiam habere locum, dixisset, iuxta vulg. c. ad audientiam. de deci. Et illo modo arguendi videtur gl. in c. vt circa. in verbo, adherentes. & in c. cupientes. §. si verò. in verbo, priuatur. & in c. vel si personas. in verbo, priuatur. & in c. si forte. in verbo, restitueret. de elec. lib. 6. Præterea, quia videmus regulam non habere locum in gratia motu proprio, vt dicà in leg. Et tamen gratia omnes ordinariorum censentur in debito facta motu proprio, vt tradit Fel. post alios, quos allegat in c. in nostra. in 29. correlario. de rescri. & in c. aurea. in 14. concl. eo. tit. allegat Card. in cle. 2. de officio, qui hoc tenet. Ex quibus omnibus apparet istam opinionem esse æquā & probabilem. Secundum quam ita iudicatur.

E Rota coram R. D. Raynaldo Petruto, in vna Romana sancti Pauli & Casarei, in qua bis proposita, ita conclusit die 14. & 18. Ianuarij, M. D. XXXVIII.

QVÆSTIO DECIMA.

QVAER O, an ista regula habeat locum in impetrante gratiam motu proprio?

SOLVTIO. Breuiter videtur prima facie dicendum, quòd sic. Pro qua opinione inducitur tex. in c. ubi si. quam ibi notat Card. in si. de concess. preben. vbi tenet qui loquitur in impetrante, habet locum in gratia, motu proprio, ea ratione, vt licet occurratur. Ad idem est in extrauag. sedes apostolica. Ioan. 22. posita in c. de preben. qui videtur loqui de impetrantibus, & tamen habet locum in gratia, motu proprio, cum in eisdem tenentur eadem ratio, vt late dicit ibi glo. in verbo, concessa. Potest tamen pro ista opinione videri tex. in cap. cum non sit concess. preben. secundum quod ibi declarant Anton. & Abb. & communiter Moder. vbi est tex. quòd impetratio non valet, non facta mentione de colorata possessione alterius, & tenet decif. 78. de rescript. in antiq. & tenet ille tex. procedit etiam si impetratio fuerit obtenta motu proprio, vt ibi dicunt prædicti docti. Sic est dicendum ista regula: nam dato, quòd in illa nulla fiat mentio de gratia motu proprio, tamen debet suppleri, & subintelligi per alia iura de materia loquentia.

Sed prædictis non obstantibus, contraria opinio videtur verior, pro qua in primis ponderanda sunt verba

posita hic in regula (Quicumq; impetrauerit) quod qui-
 dem verbum, Impetrauerit, verè loquendo, ad gratiã mo-
 tu proprio adaptari non potest, cum sint inter se longè
 diuersa, impetrare, aut motu proprio obtinere: vt est tex.
 quem ibi not. Bar. & alij in l. i. circa fi. C. de pet. bo. sublat.
 lib. 10. Hinc est, q; prohibitus impetrare; non prohibetur
 conlequi gratiam motu proprio, vt ibi dicitur. & tradunt
 Moder. in c. si motu proprio. de præb. lib. 6. Quod alia ra-
 tione suaderi potest: quia ille, qui impetrat in materia o-
 scula, præsumitur ambitiosus & importunus, vt dicit Io.
 Andan. c. duobus. de rescri. lib. 6. in nouel. per text. in cap.
 quauis. de præb. lib. 6. Adeo q; papa videtur potius per
 suggestionem ad impetrantis importunas preces, quam
 sponte sua gratiam concedere: quamobrem de tali impe-
 trante in aie præsumitur, vt colligitur hic in verbis pro-
 omj. Sed hæc omnes præsumptiones malitiæ cessant in ob-
 tinente gratiã motu proprio, cui papa præsumitur potius
 ob eius meritum, quam ad eius importunam petitionem
 providere, vt dicit Bal. in l. qd. fauore. C. de legi. & sequi-
 tur Io. de Plat. & Moder. in d. l. i. Ideo talis impetrans non
 comprehenditur sub dispositione istius reg. quia talis non
 dicitur improbus, nec exquirat lites, vt dicit hæc regu. Ha-
 debit ergo locum in casu suo, & non in obtinente gratiam
 motu proprio. Suadetur vterius ista opi. quia ratio regu-
 lar non videtur posse adaptari ad gratiam motu proprio,
 et eo, quia non est præsumendum papam sponte sua, seu
 motu proprio velle concedere illud, quod per istam reg. C
 grauissimè, vt illicitu castigauit. Regula enim ista impro-
 batus factu & animum illius, qui impetrat scieter, & ex pro-
 pósito beneficiu viuents annalis possessoris, & tales plu-
 ribus penis hic cõtentis punit. Sed clarum est, q; ista im-
 probitas cõsiderari non potest in eo, cui fortè præter eius
 meritum & scientiam papa motu proprio beneficiu con-
 cedit: ergo in eo regula locum non habebit. Pro qua opin.
 referunt ea, quæ Ioan. de Ana. dicit in c. cum sit. de iude.
 in not. Vbi concludit text. illum de impetrante loquen-
 tem nõ habere locum in gratia Motu proprio, quia non
 est similis eadẽq; ratio vtriusq; casus: pariter etiam tex.
 in l. 3. cum ibi not. ff. quod quisque iuris. quæ loquitur de
 impetrantibus, secundum communem opinionem non

Procedit in gratia, Motu proprio, vt ibi notant omnes, vt tenendo istam partem, non obstant quæ in contrariis adducta fuerunt. Primò text. in d. cle. 1. §. si. cum aliis, quia ad illa iura vnica patet responsio, videlicet quòd promittet & indefinitè loquuntur: neq; aperiūt de qua impetratio ne papa intelligere velit. Itaque ratio ibi posita potest ad vtrunq; casum adaptari: quòd cessat in casu nostro, vbi verba istius regulæ sunt clara de impetrante loquentia.

Et quòd ista regula in gratia, Motu proprio, locum sibi non vendicet, probatur euidèti ratione: quia, vt in proxima quæst. conclusum fuit, ista reg. non habet locum in ordinariis extra curiã: & tamen omnes ordinarij concedunt gratias motu proprio, vt ibi dixi ex dictis Card. in cle. de de offi. ord. & Fely. in c. in nostra. in 29. correl. de referen.

Et ista quæ dicta sunt, de plano procedunt in vera gratia motu proprio ex mera & spontanea liberalitate principis emanante. Secus tamen videretur dicendum in gratia motus propriij procurata, & per fauores obtenta, prout saepe fit. Nam in tali casu posset teneri, regulam talem motum proprium comprehendere, cum in eo militet eadem ratio, quæ militat in gratia impetrata, pro qua distinctione est notabile dictum Card. in cõf. 142. in fi. quem Mediolanen. sequuntur in c. 2. in 2. col. de rescript. facti in versi. liberalitates. in l. fi. C. de fruc. & lit. expen. que in iuncto illo tex. q. gratia motu proprio, si fiat ad impetrationem, non dicatur proprie gratia motu proprio. idem

F 3. ff. quod quisque iur. quæ alias locum non habet in gratia motu proprio: procedet tamè in ista gratia motu proprio procurata. Nam talis procurans huiusmodi gratiam, debet reputari magis improbus & ambitiosus, quam simpliciter & ordinario iure impetrans, per ea, quæ traduntur in §. sed & iste. instit. de act. cū concor. vt latè sibi scribitur 2. col. Quibus accedunt ea, quæ And. Sicu. dixit in cõf. incip. præclare in 3. col. in 1. vol. & cõf. 56. incip. & cõf. in 1. col. eod. lib. Faciunt ad hoc dicta Iason. in l. si quis quod. in 6. col. ff. de iurisd. om. iud. & Petri Andr. Gama. in tracta. lega. q. 18. lib. 10. Et quod in notabili quæstione tradit Bar. in l. si seruus communis. §. quod vero. ff. de fin. & Abb. post Inno. in alio casu in cap. sicut. el. 3. in 6. col. de iureiu. Ex quibus omnibus resultat ista conclusio, q. pro-

curans habere titulum, seu gratiam motu proprio, vt ex- A
cludat alium, prout in casu nostro, in grauiori causa se cō-
stituit, quam impetrans debito & regulari modo.

Sed aduertendum est, quod ista distinctio non videtur
petra, ex eo, quia Rota non tenet illud consilium Cardin.
prout videtur iudicatum bis tempore meo: quia sufficit, q̄
gratia sit motu proprio, licet fuerit procurata: quia non
videtur quomodo quis gratiam obtinuit, sed qualiter
verba gratia sonant. Nam, vt inquit Satyr.

Vnde habeas querit nemo, sed oportet habere. Alias
rarissime gratia inueniretur, quae possent dici motu pro-
prio concessae, cum Pontifices hodierni iam sponte sua
non moueantur ad concedendas gratias motu proprio,
nisi requisiti & rogati, vt experientia docet, pulsantibus B
enim & potentibus conceditur ille fauor, iuxta illud Euan-
gelij Marci 7. c. Petite, & accipietis, &c. Alias sequeretur
absurdum, q̄ omnia iura loquentia de motu proprio, es-
sent: hoc die frustratoria. Quod non est dicendum, vt notat
Fely. in c. si quando. col. fi. de rescrip. Et pro isto Rotę sty-
lo est notabilis decis. Bal. in c. nisi specialis. in 1. col. versic.
pone in literis, &c. de of. leg. quem ibi multum commen-
dat And. Sicul. in 2. col. nu. 38. & Fely. in d. c. si quando. vbi
Bal. in fortioribus terminis dicit, q̄ etiā si in supplicatio-
ne concessa motu proprio dicatur: Supplicauit nobis ta-
lis, &c. Si tamen papa motu proprio concessit, nihilomi-
nus gratia erit motu proprio concessa, & nō ad impetra-
tionem, & operabitur virtutem suam, ac si nihil de suppli- C
catione dixisset. Ratio assignatur per And. Sicul. ibi, quia
concessionem apostolicam sub duplici genere conceditur,
videlicet vel ad instantiam, seu postulationem impetra-
ntis, aut motu proprio. c. si motu proprio. de praedictis lib. 6.
Quando igitur vnus supplicat, & instat, q̄ papa ei conce-
dit gratiam eo modo, quo petit, & papa in signatura sua
non respondet, Fiat, vt petitur, sed fiat motu proprio, & sic
non concedere gratiam magis priuilegiatam & pingui-
orem, quam ab eo petitur, videlicet motu proprio, est si-
gnum, quod noluit concedere ad supplicationem impe-
trantis, sed ex suo motu proprio: quia concessio vnus est
exclusio alterius, vt dicit Rota in antiquis, titu. de rescrip.
decis. 50. & in antiquiorib. decisione 5. Nam ex quo plures

D sunt motus in principe, dignosci non potest quia sic illi
 motus, nisi per eius verba in signatura expressa. Nisi in-
 tendit ad preces supplicantis gratiam concedere, & non
 spōte sua, illi motus detegitur per illa verba signaturæ, sicut
 at, ut petitur. Sin autem intendit facere gratiam, propter
 meritum impetrantis ex motu mera liberalitatis, & non
 propter petitionem impetrantis, tali casu respondit, fiat
 motu proprio. Nam per huiusmodi signaturam datur no-
 bis signum, quod papa propter preces motus nō fiat, sed
 propter meritum petentis. Secundum quæ merita præsi-
 mitur, ut dixi, papam gratiam motu proprio concedere
 velle, & non ad petitionem suam, ut dicit Bal. in d. l. quod
 favore, quod est notandum. Et ideo si impetrans in sup-
 plicatione petat à papa sibi gratiam motu proprio concedi
 & papa in signatura non responderet, fiat motu proprio
 sed, fiat, ut petitur, gratia non conferretur facta motu pro-
 prio: licet in supplicatione hoc petatur, sed erit gratia
 facta ad postulationem. Nunquam igitur gratia dicitur ma-
 tu proprio concessa, nisi papa hoc in sua signatura expre-
 mat & concedat. Et ita debent intelligi omnia iura de ma-
 tu proprio loquentia. Et sic hodie praticatur in casu
 Iste tamen stylus, & dictum Bald. in d. c. nisi. limitari non
 rabiliter procedere, quādo princeps absq; petitione
 eis esset gratiam motu proprio concessurus. Secus, si illi
 non concessisset: quia tali casu gratia conferretur facta
 postulatione, licet papa in signatura dicat motu proprio
F Ita notabiliter declarat illud dictum Baldi Decius in c. 1.
 M. in 13. col. vers. sed adde. & in 14. col. vers. non obli-
 ctum Salyc. & c. de consi. Pro quo facit gl. in d. l. si. Ca.
 fruct. & lit. expens. Quod dictum est nouum, & non trahit
 ab aliquo, quem legerim, secundum quod possunt
 dicta in ista materia concordari: sed vereor, ne sub-
 quia illa mens papæ an esset, vel non concessurus, videtur
 potest, quia de his quæ in mente hominis consistunt, non
 Deus est perferuator. c. 1. vt ecclē. bene. Et ideo illa mens
 principis deprehendi non potest, nisi ex verbis: quia non
 præsumitur mens illius, qualē verba indicant, ut dicitur
 in l. Labeo. ff. de supellect. leg. quia non præsumitur papa
 verbis exprimere, quod mente non conceperit, ut dicitur
 in d. l. Labeo. in fi. & tradit las. in l. 1. §. si. in 1. co. ff. de verbor.

Et ideo concludo, quod quando papa in signatura sua A
dicit, fiat motu proprio, dato quod miles nunquam ani-
mum habuerit concedendi gratiam motu proprio: nihilo-
minus erit vera gratia motu proprio, & in ea habebit lo-
cum text. in cap. si motu proprio, & in c. si pluribus, de præ-
ben. lib. 6. cum omnibus aliis de motu proprio loquentibus.

Et prædicta omnia procedunt, quando sumus in claro,
quod gratia motu proprio conceditur. In dubio tamen,
quando nescimus, nec apparet, an gratia motu proprio,
vel ad postulationem sit concessa, tenendum est, gratiam
motu proprio censei concessam, & sic ex spontanea & li-
tera principis voluntate, ut tradit Decius in consil. 347.
ubi quando in 2. colum. Tamen ego etiam multum dubi-
tarem de isto dicto Decij, ex eo, quia in dubio rescriptum B
debet interpretari potius iustitiam quam gratiosum, & sic
magis ad postulationem, quam motu proprio concessum,
sicut dicit Gem. post Ioan. And. & alios in c. si cui nulla. co-
lum. de præben. lib. 6. ut dixi in ritu. de rescrip. eod. lib. nu-
mero 16. & in tract. signaturæ num. 8. ubi latius scripsi.

QVAESTIO VNDECIMA.

QVAERO, an ista regula de annali, obstat impetran-
ti habenti fortè mandatum de providendo ad mo-
nasterium monialium, ad quod solent per ele-
ctionem & confirmationem assumi?

RESPONDO, Pro resolutione distinguendi sunt duo ca-
sus primus, in monasteriis consistorialibus, & in illis ex
quo non fit provisio per viam impetrationis, regula non C
procedit, ut dicitur in alia quaest. & dixi in regula de infir-
mitatibus. Aut verò loquimur in monasteriis non consi-
storialibus: & puto idem dicendum, ex eo, quia regula lo-
quitur de beneficiis, quæ de sui natura certò modo impe-
trari solent, ut innuunt verba istius reg. ibi (si quis impetraue-
rit.) Secus verò de beneficiis, quæ sunt electiva, ut mona-
steria monialium, iuxta c. in dēnitatib. de elect. lib. 6. quæ cō-
munitè impetratib. nō cōceduntur. Et licet aliquādo impe-
trant, illud accidentaliter evenit: regulariter tamē per ele-
ctionē datur: & iste naturalis mod⁹ puidē di attrēdi debet,
nō accidentaliter: arg. l. q. habet. ff. de tutel. c. requisiti. de testa-
tum concord. ut scribit Ias. in l. 3. in fina. ff. de offic. assel.

Præterea, quia quælibet dispositio in dubio interpretari

Debet iure ordinario, non extraordinario: vulg. l. Scio. §. medico. ff. de annu. leg. cum concord. vt tradunt Mo decti Mediolanen. in c. inter cetera. in 3. col. de appel. Cum igitur ista regula loquatur de beneficiis certo modo impetratis, debet intelligi de beneficiis quæ regulariter, & via ordinaria impetrantur, non autem de illis, quæ extraordinarie conceduntur. Nam propterea, quod beneficium electiuum semel impetretur, non desinit esse electiuum, nec perdit naturam suam. Sicut non mendicans, propterea quod semel mendicat, non dicitur mendicans, quia non perdit naturam suam, vt dicit Feder. de Senis in cõf. 140. Nec doct. dicitur mercator, licet aliquando mercetur, vt probat Alexan. in cetera. §. si quis. ff. de leg. 1. Bar. in l. 1. §. 1. ff. de exerci. cõ. alii.

E de quibus per Fely. in procmio Decretal. in versic. Gregorius. colum. fi. Regula igitur ista loquens de beneficio impetrabili, intelligitur de illo, quod regulariter, & de natura sui est tale: sed monasteria non sunt huiusmodi, sed a persona per electionem assumuntur. Ergo regula loquens in vno, non habebit locum in alio: iuxta c. cum in illis. §. illis. de præbend. lib. 6. & in ca. fin. eod. tit. in antiq. Et quousque verbum, Beneficij, aptum sit comprehendere maiora beneficia, hoc tamen non habet locum in materia odiosa, nisi exprimat: vt tradit Abb. in cap. pen. de verb. sign. Et Ioan. Mon. in cap. inquisitores. de hæret. lib. 6. ait esse vidisse papam declarasse dispositionem loquentem de deputatis, non comprehendere monasteria. Et hoc idem dicitur Archi. in cap. 2. de præbend. lib. 6. Præsertim, quia ista regula respectu impetrantiũ (dato quod indefinite loquatur) est personalis, vt apparet in ea. Quo casu in materia personalis innotuit loquutio non æquipollet vniuersali: iuxta doct. D. in rubr. de regu. iur. lib. 6. l. si seruitus. ff. de seruit. vrb. præd. Nam si papa voluisset istum text. ad ista monasteria extendere, hoc dixisset, saltem per verba vniuersalia, prout fit in regula de triennali, propter verbum, Quæcũque. & in regula, de verisimili notitia obitus. & in regula, de subrogatis, & multis aliis. Sequeda est igitur cõsuetudo primæ, iuxta l. cum vniuersorum. ff. de rer. permut. Et quia ista beneficija electiua habent suam determinationem, vt in d. §. illis. Et sunt speciali mentione digna, & si non exprimat, non comprehenduntur, vt habetur in cle. j. de præb. tradit notabiliter,

boliter, & latissime Fely. in cap. in nostra. in 31. & 32. col. de A
 refcip. Maximè quando beneficium electiuum, est mona-
 sterium, & sic dignitas Abbatialis, quæ requirit maiorem
 expressionem: adeò quòd non solum appellatione bene-
 ficiarum, sed etiam inferiorum dignitatum non compre-
 henduntur, iuxta not. per Archi in ca. 2. de præbend. lib. 6.
 Retener Old. consil. 14. maximè colū. fin. Et facit, quod dicit
 Dom. in consil. 131. & pro ista opi. conferunt omnes ratio-
 nes, quas ponit Lap. alleg. 84. col. penul. Ex quib. omnibus
 concludo, regulam in talibus dignitatibus nō habere lo-
 cam, & per consequens nō obstare habenti prouisionem,
 nec etiam impetrationem. Et ita reperio in terminis istam
 opinionem adnotasse Reuerendissimum cardinalem San-
 ctorum quatuor, seniorem, in suis memorialibus. **B**

Ego tamè de ista opinione multum dubito, ex eo, quia
 ista regula fuit edita in fauorem possessorum, & in odium
 impetrantiū, propterea, quia vexant possessores viuentes.
 Et ideo regula in sui proœmio tales impetrates improbos
 appellat, qui viuētes possessores insequuntur. Vnde ob eam
 causam huiusmodi ambitioni, & illaudata cupiditati mo-
 dus est hic positus, quem impetrantes, si voti cōpotes fieri
 cupiunt, seruare tenentur: aliās malè de tali impetratē suspi-
 catur. Quòd si pœna istius regulæ regulariter in quocūq;
 beneficio locū habet, & talis impetrans improbus iudica-
 tur: multò magis improbiior & ambitiosior iudicabitur is,
 qui monasteriū monialium, natura sui electiuum, impetra-
 re conatur. Quia tunc peccat in duobus, videlicet, non ser-
 uando regulam, & quia impetrauit monasteriū, natura sui
 non impetrabile, nec solitum per impetrationē concedi. **C**

Et ista omnia de plano procedūt, nisi monasterium iam
 esset solitum impetrari: quia per hoc videretur amitti natu-
 ra sua primæua: argu. c. cum de beneficio. de præben. lib. 6.
 Sicut videmus, q̄ regula procedit in Archidiaconatib. quæ
 sunt maiora & præstantiora monasteriis, vt dicit Abb. in c.
 per tuas. in versic. excellentiores. de sumo. Et ista opi. facit,
 iudicamus regulam contra taliter impetrantes locum ha-
 bere, ne religiosi & monachi in monasterio residantes, &
 animis inseruientes, per lites certo modo procuratas di-
 sturbantur, quod toto titulo, ne cler. vel mon. prohibetur.
 Finaliter, vt tota hæc materia concludatur, distinguēdi

D sunt duo casus. Primus, quādo aliquis de monasterio pro-
uidetur, & tali casu regula non habebit locum, per ea, quae
dicta sunt. Secundus casus est, quando monasteriū impo-
tratur, tūc obstat regula rationibus supradictis. Et ita per
praedictas rationes iste casus modernis temporibus in
Rota decisis fuit, corā D. Nicolao de Aretio in quadam
Consentina monasterij, vt tunc D. Ioan. Bap. de Senis, &
Iacobus de Nigris Sacri constitutorij aduocati adnotarunt.

QVAESTIO DVODECIMA.

QVAERO, an impetranti beneficiū cōtra capitulum
alicuius ecclesiae possessore annalē obiter ista reg-

SOLVTIO. Fuit dubium hoc positum tempore

Pauli II. in Rota. Et tunc quidam A. de Benzis ex prima
Eriis illorum temporum aduocatus, tenuit regulam illam
sibi non habere locum. Quod ex eo persuadebat, quia ver-
ba regulae non poterant in cap. possidente venficari, quae
requirit expressionem nominis, gradus, & nobilitatis pos-
sessoris in impetratione faciendae: haec enim potius singu-
lares possessores, quam capitulum, vel collegium respiciunt.
Ergo tali casu regula non habebit locum: nam ver-
ba legis non conueniunt, neque ipsa dispositio con-
uenire videtur. l. si seruum. §. non dixit praetor. ff. de au-
quot & aesti. Quod verò nomen, gradus, & nobilitas ca-
pituli exprimi non possint, manifestè apparet: quia capi-
tum est persona representata. l. mortuo. ff. de fidelibus
mana. §. in vniuersitate. cum ibi notatis. de senten. excom.
li. 6. In quo nec gradus, aut nobilitas subsistere potest, nisi
fortè velimus singulos de capitulo considerare: quod non
minimè potest, iuxta ca. liberti. 12. q. 2. & §. qui manumittitur.
& l. sed si hac l. §. qui manumittitur. cū vulg. ff. de in ma-
voc. Eset enim absurdum, quòd in impetratione benefi-
cij tot canonicorum nomina, tot gradus, & singulorum no-
bilitatē impetrās exprimere teneretur. Quòd etiā si
modè talis expressio fieri posset: alia tamen ratio re-
gnat, cum alia sit capituli, alia singulorum possessio. Et
tò, quòd aliqua particularis persona nomine capituli pos-
sideret: illius tamè nomē, gradū, aut nobilitatē exprimi
nō licet: quia ille nō dicitur possidere, qui alieno nomine
possidet. c. cum venissent. de re. spo. Procedit ergo regula
in terminis suis, quādo cōtra singularem possessorem fit im-
petratio

pretatio. Nec etiam secunda pars regulae hoc casu potest A
habere locum, cum dependeat à prima, quasi eam in ne-
cessarium antecedens præsупponens.

Addo vnū aliud, quia satis notum est, q̄ dispositio sim-
pliciter loquens de personis, nunquā cōprehendit colle-
gium, vel capitulū, nisi expressè dicatur, vt latè per plura
ratiōes probat Rom. de collegio auditorū Rotæ
loquens, in consi. 436. incip. q̄ indultū, &c. Sed in reg. nul-
lā mentio de cap. igitur in eo regula non habebit locū.

Sed istis rationibus non obstantibus contraria opi. de-
fendi potest istis fundamentis. Primò, quia reg. ista, quæ
indistinctè loquitur, non astringit impetransem præcisè
contra graduatū possessorem impetrare: sed impetrandi
licentiam generaliter contra graduatum & non graduatū
cōcedit. Si igitur possessor graduatus est, exprimit impe-
trans gradū, & ea quæ hīc dicuntur. Si verò graduatus nō
est, aut in eo possessore cadere gradus, nec nobilitas po-
test, tali casu regula impetransem ad ea exprimenda non
attingit, sed seruabit alia cōtenta in reg. quæ seruari pos-
sunt, in quibus regula procedet, & locum habere poterit.
Concludo igitur, q̄ si in re inanimata & incorporea, seu
in corpore representato, quale est capitulum, fieri prædi-
ctarum qualitarum expressio non possit, in eo regula nō
procedet, quo ad illam particulam: seruabit tamen impe-
trans regulā in aliis eius partibus substantialibus, propter
quas principaliter fuit edita. Nam & quot annis capitulū
possedit, & causam, quare illi ius nō competat, exprimere
debet, & omnia quæ in secunda & tertia parte regulae
cōtinentur. q̄ si non fecerit, obstabit ei regula, quæ magis
in istis aliis requisitis seruari debet, quàm in parte illa ex-
pressionis gradus & nobilitatis, quæ nihil importat, &
quibus cōmuniter derogari solet. Nam ratio regulae in sui
proemio (vt lites reprimantur) magis respicit res alias,
quàm expressionem gradus & nobilitatis, vt de se patet.
Ideo istius secundæ partis, quæ iustificationem & profes-
sionem causæ respicit, nunquam aut rarò fit derogatio.

QVAESTIO DECIMATERTIA.

QVAERIT, nūquid reg. ista procedat cōtra impetran-
tem, qui ad effectum, vt cōtra eum de ista regula
recipi nō posset ante suā impetrationē, posse

D rem ipsum ante cōpletū annū à possessione deiici carant
SOLVITIO. Videtur dicendū q̄ nō, quia exceptio istius
 regulæ datur possessori duntaxat, & non omni possessori,
 sed tantū possessori immediato. Ista omnia probantur in
 text. ibi (per annum immediatē præcedentem pacificē pos-
 sessum, &c.) & ibi infra (sex menses possessorem ipsius
 &c.) Itaq; tota ista regula est fundata in possessione illius,
 cōtra quē impetratur. Sed in casu proposito expoliatus
 ab alio, amittit possessionē. Ergo illi nō cōpetit exceptio
 istius regulæ: quia cui nō adaptatur verba dispositio, nec
 que competit ipsa dispositio. l. si seruum. ff. de acq. hered.

In contrarium facit, quia fraus & dolus nemini patronari debet, ut in c. sedes. & c. ex tenore. de rescri. Sed si ita possessor dolo & fraude impetrantis spoliatus de rege excipere nō posset, impetrās ex dolo & malitia sua cō-

E dum reportaret, contra tex. in c. eum, qui. de præb. dicitur ergo, ut in eo puniatur, in quo deliquit, est dicendū hoc esse, possessore expoliatū in odiū impetrantis, reputari possessore annali, ad effectum excipiendi de ista regula cum per eum non steterit, quominus integrū annū cōporet, ac per impetrantis malitiam factū sit, quominus possideat, iuxta text. in l. i. §. sed & Aristo. cum concor. ibi patet in gl. ff. quod vi aut clam. Et ista omnia à fortiori procedunt, quando idē impetrās post impetrationē factam contra possessorem eundem spoliaret sua possessione, præcōtigit in causa Hispalen. Scholastria, in qua Sebastianus Ponze post impetrationē spoliavit d. Francisc. Solis, episcopum Balneoregien. ad effectum, quod episcopus excep-

Fret de regula, prout excepit: Sebastianus spoliator reportaret, episcopo exceptioni regulæ non esse locū, quia episcopus nō erat possessor tempore exceptionis regulæ. Sed in isto casu per Rotam conclusum fuit locū esse regulæ: quia per episcopum factū nō fuerat, quominus possideret. Ideo pro possessore habitus fuit ad effectū exceptionis regulæ. Et ita post plures informatiōes in dicta causa Hispalen. decisum fuit hoc dubiū die 17. Octobris m. d. xxxviii. corā. D. Nicolao Aragona. Et ille punctus decisus fuit per Rotā, præsupposito vero spolio d. Sebastiani, de quo fuit postea latissimè disputatū, ut dicitur inferius in pagina ma, & aliis q. Et sic patet respōsio ad cōtraria. Nā si hoc possidet

possessore habetur, qui dolo desit possidere. l. qui dolo. A
de reg. iur. Ita & ille qui dolo aduersarij desinit posside-
re, reputabitur possessor, in damnum & praeiudicium do-
loli: vt est tex. & ibi gl. in c. contingit. de dolo & contu. &
in l. quanuis. ff. de bo. auto. iud. pol. Itaq; poterunt & ver-
ba & mens istius regulæ in tali possessore verificari.

QVAESTIO DECIMA QVARTA.

QVAERO, an impetrans impeditus per possessorem
annalem, quominus causam impediret infra an-
num excusetur à pœnis regulæ?

SOLVTIO. Iste etiam casus ventilatus fuit in Rota in
predicta causa Hispalen. Scholastria.

Pro cuius intelligentia in facto præmittendum est, qd
Franciscus de Solis episcopus Balneoregien. comisit cau-
sam super d. Scholastria in possessorio, & petitorio cõtra
Sebastianum Ponze aduersariũ, à quo se spoliatum præ-
tendebat vigore cuiusdã Breuis apostolici de dicta Scho-
lastia. Sebastianus verò contrariũ asserbat, ex eo, quia in
dicto Breui erat illa clausula appõsita, videlicet, qd capere
possessionẽ posset sine vitio spolij, &c. vigore dictæ com-
missionis, episcopus Sebastianũ infra sex menses ad iudi-
cium euocauit, & sic impleuit vnã partẽ istius reg. Deinde
Sebastianus cum procederet contra episcopũ & seruaret
aliquos terminos in petitorio, episcopus petitoriũ suspen-
dit, & contra d. Sebastianũ commissionẽ reductorã Bre-
uis ad ius cõmune impetrauit, vigore cuius obrinuit pri-
mam sententiã contra Sebastianum in spolio, cui purgato
spolio Sebastianus paruit, & causam petitorij contra epi-
scopum cõtinuauit. Verũ, quia propter suspensionẽ pe-
torij per episcopũ obtentam factũ fuit, quominus Seba-
stianus super petitorio causam vsq; ad sententiã inclusuẽ,
iuxta formã istius reg. prosequeretur, episcopus contra il-
lum de regula ista excepit. Sebastianus respondebat per
vltimũ factũ non fuisse, quominus impleteret requisita istius
regulæ, sed suspensio petitorij per episcopũ facta in causa
istã, ne ipse causam vsq; ad sententiã prosequeretur.
Dubitatũ fuit, quid iuris? Solutio. Super isto pũcto Rota
conclũsit Sebastianũ excusari, & illi regulam non obstare.
Non quo ad primam partẽ, quia ex quo episcopus traxit
Sebastianum infra sex menses in iudiciũ, & sic seruauit pri-

Dnam partem itius regula, diligentia episcopi Sebastianus
 prodelle debuit: arg. l. perenda. C. de temp. in integ. rest.
 & in notabili casu tradit Bart. in l. in sacris. la. 3. in fi. C. de
 prox. sacr. scrip. lib. 12. Nam talis diligentia est communi
 & prodest utiq; parti, prout de appellatione dicitur in
 ampliore. C. de appella. & de dilatione in d. l. perenda
 sicut etiam dicitur de comissione vel rescripto per vnam
 partem impetrato, quia efficitur commune inter ipsos li-
 tigantes, vt in decil. 2. de dolo & contu. in antiquioribus
 tradunt Fel. & Mod. in Rub. de rescri. facit tex. in l. fi. C. de
 fruct. & lit. expen. & est decil. 7. & 47. & 61. in no. quae bene
 in proposito faciunt. Per quae modo de hoc mense Decem-
 b. m. d. x x x i x. ventilatur in Rota pulchra difficultas coeli
R. D. Petro Vortio in causa Bonon. fideicommissi, nuncupat
 appellatio cum illa clausula, Quatenus sententia veniat
 contra se, iuuet aduersarium non appellentem? Pro qua
 videndum est per Decium, & alios in c. si duobus. & in
 oblat. de appel. per Philip. Fran. in c. saepe. col. 7. eo tamen
 quia causa pendet, nihil amplius dicam. De quo tamen ad
 huc aliquid dicam inferius in alia quaest. Et ista proce-
 quantum ad primam partem reg. Sed vt dicam in alia quaest.
 quo ad secundam partem regulae, idem concluderunt Do-
 mini, ista ratione, quia si Sebastianus vsq; ad sententiam
 causam super petitorio prosequutus non fuit, hoc impedi-
 mentum causatum fuerat per dominum Episcopum ad
 aduersarium, qui petitorium suspenderat: & stante suspen-
 sione nihil poterat Sebastianus agere. Et quantum ad
 dici Sebastiani culpa impedimentum obuenuisse, qui episcopus
 puni expoliare non debuerat: nihilominus spolium pro-
 sit principis autoritate, qui voluit in suo Breui Sebastianus
 possessionem capere posse, sine vitio spolij, &c. Nec obstat
 Sebastianus cogitare poterat Breue apostolicum ad rem
 nos iuris communis potuisse reduci, prout reduci iuribus
 rat, quo casu facta reductione cedere debebat: quia
 hoc responsum fuit, qd Sebastianus etiam sperare poterat
 liberalitate eiusdem principis, qui Breue suum confirmare
 & manutenere posset. Nam litigans non debet dissidere
 iure suo, nec de victoria vsq; ad finem litis, vt dicitur in
 l. fi. in 4. col. C. de edic. di. Adria. tol. Quia in re dubia non
 tenetur quis cedere, sed potest expectare sententiam, per
 quam

eum res fiat clara, vt in notabili casu tradit Gemi. in c. 2. A
 in gl. si. de resc. li. 6. & ante ipsum Rom. in cōsi. 329. col. 3.
 veni. c. ceterum. Quorum dicta approbavit Rota in causa
 Leonen. parochialis de Iared, coram domino Nicolao
 Picoiominco die 17. Febru. M. D. XXXIII. Vnde sicut
 episcopus sperauit reductionē Breuis, & obtinuit: ita Se-
 bastianus poterat sperare reuadationem Breuis, attento
 bono titulo suo. Nā in istis beneficalibus futuri euentus
 sunt considerandi, propter varia iura, quæ quotidie ex li-
 beralitate Papæ in signatura nascuntur. Et ob eam causam
 dicitur in l. quod debetur. ff. de pecul. q̄ dubij sunt euen-
 tus istis. Poruit igitur Sebastianus sperare ius suum reddi
 melius, prout postea apparuit ex detectione nō iuris, epi-
 scopi in petitorio, qui non poterat possidere Scholasticā, B
 quæ prius ipso iure per promotionem ad episcopatū, ob
 non expeditionem literarum retentionis, infra sex mēses
 vacabat, vt cautū erat in Breui promotionis episcopi. Ita-
 que cum in istis beneficalibus non possimus nobis cra-
 ditam polliceri, cum quotidie, vt dixi, nascantur iura ex
 benedictate sedis apostolicæ, nō tenebatur Sebastianus illico
 cedere, sed euentū sententiæ expectare, prout fecit: nam
 quamprimum in possessorio condemnatus fuit Sebastia-
 nus, statim possessione celsit. Suspendio igitur petitorij in
 causa fuit, quominus Sebastianus ius suū vsq; ad senten-
 tiam prosequeretur: illud igitur impedimentum debuit eū
 parare quo ad requisita istius regulæ. Nam satis est Se-
 bastianum hoc casu fraude & dolo caruisse, à quibus que-
 ritur causa etiam iniusta & supina excusat. vulg. l. si plagij.
 ff. de plag. Per quæ iura voluerunt Doct. maxime Io. And.
 in Ant. in c. dudum. de elect. & in c. non potest. l. de præb.
 lib. 6. Vbi notat Domi. & in c. si. de elect. eo. lib. & Io. And.
 in Ant. in c. constitutus. de appel. & in c. de multa. de præb.
 quod dispensatio quauis subreptitia excusat allequen-
 tum secundum curatum, à pœna extrauagan. execrabilis.
 quod dictum sepe approbavit Rota, tempore meo, & de
 temporibus suis idem attestatur dominus Guliel. auditor
 in collectaneis decisionum, tit. de reg. iur. præsertim, cum
 proniores simus ad absoluendum, quam ad condem-
 nandum, iuxta l. Arrianus. cum vulg. de act. & oblig.
 præterea, pro ista opi. Rotæ facit, quia dū in medio cause

D aliqua incidentia discutuntur, tempus istius regule cur-
re non debet, vt voluit Glossator hic, & Bal. in simili in l.
cōtra maiores. C. de inof. test. qui notabiliter per illū ext.
dicit, q̄ quādo duo sunt in iudicio, quā nō possunt simul
intentari, tunc diligentia circa vnum, prodest alteri reme-
dio, & facit q̄ nō currat tēpus in eo. Et idē dicit Bal. in l.
C. de iur. cal. col. 2. vers. vlt. vlt. nota. & quod not. Dom.
in c. cupiētes. §. q̄ si per viginti. in ver. videbitur. de elect.
lib. 6. cum concor. vt notabiliter scribit Decius in c. patro-
nalis. in 6. col. nu. 10. de excep. Sed in casu nostro ista duo,
videlicet, petitorium & possessorium, simul intentari non
poterant, propter suspensionem petitorij, sed diligentia
tantum facta reperitur ab vtraq; parte in possessorio. Ita

Ego diligentia illa faciet, & operabitur, q̄ tempus istius re-
gule interim ad decidendum petitorium non currat, &
per consequens non debet hoc Sebastiano praeiudicare,
quia per eum non stetit, vt dicit Dominicus. in c. 1. §. solus
in 5. notabili. de resti. spol. lib. 6.

Accedat praedictis, quia per istam regulam quae de
scriptio annalis induci videtur. quo casu vbi praescriptio
lapse temporis consideratur, quodlibet impedimentum
etiam iniustum excusat a lapsu termini, ex eo, quia in
praescriptione solum attenditur agendi potentia, vel
potentia, & sic negligentia, non autem delictum. Ita
dicit Hosti. in c. 1. vers. item si. de praescrip. Vbi per hoc
concluit, q̄ episcopo haeretico, ex quo est impeditus age-

Propter haeresim, non currat praescriptio, per iura quae
legat in principio illius capituli: & tamen constat haere-
ticum fuisse impeditum culpa sui, in cuius facultate etiam
mouere impedimentum. Ita hic est dicendum, & a fortiori
in Sebastiano, qui de facili remouere impedimentum
non poterat propter fauorem & privilegium possessionis.

Postremo, praedicta omnia iustificata fuerunt, ex eo quod
possessio episcopi fuerat infecta propter decretum in
Breui promotionis suae positum. Na eo ipso, q̄ nō pro-
diuit bullas retentionis infra sex menses, inducta fuit re-
tentione Scholastica ipso iure, & intrabat regressus Card. Sacer-
dotum quatuor. Ex cuius cessione habuit Sebastianus, ta-
lis igitur infecta possessio nō erat consideratione digna,
prout in similib. terminis quo ad istā reg. cōsultat locu-
tus

regule cur-
re. in simis in l.
per illi exte-
possunt simul
t alteri reme-
licie Balan. l.
d. not. Domi-
itur. de electi-
us in c. pallo-
stro ista duo
intentari non
sed diligenti
sessorio. Et
opus istius ro-
non currat. l.
præiudicant
in c. i. §. sole

nus de Narnia, olim aduocatus excellens in quodam suo A
consil. incip. dominus Herneus, posito in lib. i. allegatio.
num. fol. 392. in causa Naneten. ecclesie sancti Nazarij.
Pro contraria verò parte, & sic pro episcopo fuerunt per
Dominos adducta motiua sequentia. Primò, quia ista re-
gula inducta est in odium impetratis: quo casu impetran-
tis negligentia non attenditur, ex quo propter non factum
imponit penas. Vnde resultat illud, qd ubi impeditus po-
tuit tollere impedimentum, & non fecit, sibi imputatur, vt
in cap. vnico. de custo. d. eucharist. & tradit Roman. consi-
lio 9. cum concor. vt scribit Fely. in cap. cum inter. col. 10.
rest. vtum excommunicatus. de except. & in ca. ex trans-
missa. col. 1. de præscript. Sed Sebastianus potuit tollere,
cedendo spolio. Igitur, &c. Nam paria sunt, quem non B
fuisse impeditum, vel potuisse impedimentum tollere. c. fi.
cum ibi notatis. de elect. qui enim potest facere, vt possit,
tam videtur posse. l. qui potest. ff. de reg. iur. cum concord.
de quibus ibi per Modernos.

Secundò, quia præsupposito qd Sebastiano tempus nõ
curret, debuit tamen Sebastianus protestari auditor co-
ram ordinario, per ipsum non steterit, quominus causam
super petitorio expediret, iuxta glo. in verbo, proposita.
in cap. cupientes. §. quòd si per viginti. de electio. lib. 6. &
sequitur Glossator hic in 4. col. & Iaf. in l. properandum.
Sed autem vterque. C. de iudic. & alibi sæpe Fely. Et ita in
terminis istius regule fuit olim dictum in Rota, in causa Sal-
zeburgen. beneficij S. Nicolai, vt patet in consil. Ioachini, C
tunc aduocati, incip. Vacante, &c. posito inter suas alle-
gationes. vol. 14. fo. 264. aliàs 60. col. fi. Et pro ista opinio-
ne optime facit, quod dicit Rota in no. decis. 102. que vult
qd si appellans, qui habet annum ad prosequendum appel-
lationem, infra annum committat causam super attentata,
sit appellans, habet victoriam in attentatis, nec currit
ibi tempus, sed excusatur: secus autem, si succubuit. Et illa
decisionem sequitur Philippus Francus in cap. ex ra-
one. in 8. colum. de appel. Pro qua est expressa autoritas
Palan authen. ei, qui. circa princ. C. de tempo. appel. Cum
igitur in casu isto Sebastianus in possessorio succubue-
rit, merito dicendum est, illi cucurrisse tempus regule.

Ex istis igitur apparet articulum esse disputabilem, qui-

KK

Dbus omnibus bene ac diligenter discussis Rota die 27. Octobris M. D. XXXIII. coram eodē domino Nicolao tenuit, cōclufit, & firmavit primam opinionē, videlicet Sebastianū excusandū fore, & in p̄nas regulę nō incidisse. Pro qua opinione ultra prædicta faciūt ita quę sequuntur.

Primò, quia clarum est in iure, impedimentum superueniens non attendi, vt inquit Bald. in l. sicut. C. de præscripto. 30. anno. in prima col. Sed isto casu impedimentum Sebastianiano superuenit. igitur non debet attendi.

Secundò, quia quando impedimentum non euenit factō impetrantis, sed extrinsecus contigit, non debet ei imputari, vt tradunt Doct. in cap. quia diuersitate. de concess. præbend. & ibi Abb. col. fin. Sed in casu isto Sebastianiano

Enus à principio non præstitit impedimentum, quominus posset super petitorio procedere, Nec breue Sebastianiano principio dedit causam immediatam huic impedimento. Ergo non obstat Sebastianiano. Suadet hoc, ratione, quia

causa immediata impedimēti, quominus Sebastianianus posset petitorio agere, fuit commissio episcopi rectoriam eius commune, & suspensio petitorij facta per eundem episcopum. Quibus licet breue Sebastianiano de capiēdo possessionem, causam dederit, non tamen immediatam, quia breue non fuit ordinatum ad hoc, vt prohiberetur prosecutio in petitorio. Quo casu quando culpa non est ordinata ad casum, casus non debet imputari.

tradunt communiter Doct. in l. 2. ff. si quis cau. & Rom. in consil. 9. incip. quòd pars. Nam sola negligentia in ista p̄nitur. Vbi igitur non fuit aliquis negligens, nō impeditur agere, sublato impedimento, vt tradit Bald. in authent. triennale. circa princip. C. de bon. mar. cum vulg. tradit per Felyn. in cap. ex transmissa. de præscripto.

Fconsil. 9. incip. quòd pars. Nam sola negligentia in ista p̄nitur. Vbi igitur non fuit aliquis negligens, nō impeditur agere, sublato impedimento, vt tradit Bald. in authent. triennale. circa princip. C. de bon. mar. cum vulg. tradit per Felyn. in cap. ex transmissa. de præscripto.

Tertio, quia licet de iure civili impedito culpa sua non rat tempus: tamen hoc nō ita procedit de iure canonico vt dicit Alexand. in consilio 58. viso & perlecto. circa l. 5. sequitur Iaf. in §. i. rursus. in tit. de actioni. allegant tamen ea. quia diuersitatem. de concess. præbend. quem ad hoc dicunt singularem. Et hoc sequitur ibi Imol. & Prapoli in l. 1. in 4. col. quo tempore mil. in vsib. feud.

Non obstant, quę in contrarium adducta fuerūt. Primum quòd regula ista inducta fuit in odium impetrantis. Nam

respon
neglig
cauam
ro vbi
Nec
tum, qu
volum t
Istic n
Nec ob
deretur
mata a
se impe
cedere:
sum. Na
vt dicit
Istic ill
dere, qu
volum t
am sit v
culpa iu
lum ip
de appe
in c. ex
cas in 4.
Dumio in
cum præ
de Imol.
Istus reg
rue Prag
testari. e
taz infer
Non
quia loc
uper ac
non eon
non ext
dimētū,
nō est it
quę not
ad eam

respondetur hoc esse verum, quando deprehenderetur in A
negligentia notabili, nec aliquam haberet excusationis
causam, ut hic. Nam tunc pœna regulæ procedit: secus ve-
ro ubi est causa excusationis, ut superius deductum est.

Nec obstat, Sebastianum potuisse tollere impedimen-
tum, quia respondetur non esse verum, quia pendebat ex
voluntate episcopi aduersarij, qui susceperat petitorem.
Iste non pendebat ex voluntate vel potestate Sebastiani.
Nec obstat, quod Sebastianus dedit causam, quia respon-
detur, quod illa causa impetrationis brevis non fuit or-
dinata ad hoc, quia per illud breue nõ fuit prosecutio cau-
sæ impedita. Nec obstat etiã, quod Sebastianus debebat
cedere: quia ut dictum fuit, non reperitur hoc iure expres-
sum. Nam nemo tenetur ius suum in discussum relinquere,
ut dicitur in l. illud. in prin. ff. de pet. har. Vltimò non ob-
stat illud de protestatione, quia respondetur illud proce-
dere, quando impedimentum prouenit à iudice. secus, si
prouenit à parte. Quia tali casu licet protestatio ad caute-
lam sit utilis, tamen quando impedimentum non obuenit
culpa iudicis, protestatio non est necessaria, ut dicitur in
l. cum ipse. de excus. tut. & traditur in cap. ex insinuatione.
de appel. & per Bart. in l. Senatus. ff. de offi. præsid. Innoc.
in c. ex ratione. de appel. Et ibi hoc latè probat Philip. Frã-
cas in 4. colum. Et ita debet intelligi, quod dicit Anto. de
Barrio in confi. 28. Abb. in cap. plerunque. de rescript. Et
cum prædictis concurrat Petr. de Ancha. in d. e. cupientes.
& Imol. & Moder. in cap. fin. de appel. Et ita in terminis
istius regulæ & impedimenti declarat ille doctus Glossa-
tor Pragmat. sanctio. titulo de pacific. posses. in ver. pro-
testari. col. fi. De qua tamen protestatione in specie dice-
tur inferius, in sua propria quæstione.

Non obstat etiam decisio Rotæ. 102. superius allegata:
quia loquitur quando idem appellans causam commisit
per attentatis. Sed in casu nostro Sebastianus impetrã
non comisit causam super spolio, sed episcopus. Igitur su-
per extra casum. Nã primo casu ipse idẽ præstat sibi impe-
dimentũ, secus in secundo casu. Vel dicas, quod illa decisio
non est ita simpliciter vera: sed debet intelligi, secundum ea
quæ notat Iaf. in l. cõtra maiores. in fi. C. de in offi. testa. Et
ad eam respondet etiã Decius in cap. ex ratione. de appel.

D Stat igitur conclusio firmata per Rotam, quod predictum impedimentum excusat à pœnis istius regulæ. Et ita in vna Conuersana Archipresbyteratus coram me concludit Rota 27. Februarij, M. D. XXXIII.

QVAESTIO DECIMAQVINTA.

QVAERO, an derogatio regulæ facta in commissione directa primo auditori iuret ipsum impetrantem quo ad gratiã subrogationis, Vel si neutri impetratam coram secundo auditore in secunda instantia.

SOLVTIO. Aliàs tempore felicitis recordationis Summi pape IIII. in Rota iste casus discussus fuit, videlicet Ioan. Carlin. & Adam impetrarunt beneficium possessum per Ioan. Erphreum conuentum. Sed Adam, qui erat post

Erior in data, commisit causam contra dictum Ioannes possessorem annalem cum derogatione istius regulæ. Et tunc Ioan. Erph. possessor dat de iure dicti Ioan. Carlini primi impetrantis. Et quia dictum ius Ioan. Carlini pugnabatur ab Adam, ex illo capite, quia nõ fecerat mentionem de ista regulæ, nec vnus, nec alter obtinuit quam seinuicem confundentes. Sed Ioan. Erph. obtinuit in ista prima instantia absolutoriam tantum, a qua appellauit Adam. Et lite pendente coram secundo auditore iudicatur Ioannes Carlin. Adam obtinet mandatum de subrogando, directum isti secundo auditori, continens, Si neutri, absq; derogatione istius regulæ, q; illi auditori secunda instantia citato Ioan. Erph. ad dicendum contra. Respondit Ioan. Erph. reus excipit de ista regulæ contra dictam gratiam, Si neutri. In qua huic regulæ, vt dixi, non fuerat derogatum. Adam replicat sufficere ei in prima commissione primo auditori directã fuisse derogatum. Quod derogatio sufficere sibi videbatur. Ioan. Erph. replicat nihil habere commune illud iudicium cum isto: quia derogatio illa non iuuat, quo ad gratiam subrogationis si neutri, impetratam in ista secunda instantia, coram secundo auditore. Dubitatur modò, quis istorum magis ac verius dicat. Licet iste casus contigerit, vt dixi, tempore Sixti IIII. tamen ignoro quid tunc concluderit Rota. Et ideo ego ex facti serie colligam aliqua motus, quæ debentur magis iuridica, decisionem postea eius superioribus relinquens.

Quod autem isti subrogationi & gratia, Si neutri, ob-
 A
 ter regula, ex eo probatur: quia tempore primæ commis-
 sionis impetrata per Adam, non cogitavit Adam, neque
 papa concedens de gratia, Si neutri, postea concedenda.
 Quod apparet, quia tempore primæ commissionis Adam
 impugnabat ius dicti Ioannis Carlini, ex eo capite, quia
 non fecerat mentionem istius regulæ. Ergo tunc non cogita-
 bat, quod deberet se subrogari in eo, maxime, quia tunc viue-
 bat Io. Carlin. & non poterat de futuris diuinare, ut dixit
 Petrus in c. vt nostrum, vt eccle. benefi. Nam solius, & pro-
 pter est scire futura Dei. l. quod quidam. §. quod dicitur. ff.
 de acquirend. hered. l. cum ad præsens. ff. si cer. pet. gl. in l.
 relegatorum. ff. de pænis. Ergo ad incogitata animus cō-
 cedentis non extenditur. l. tres fratres. ff. de pact. l. qui cum
 B
 tutoribus. in fi. ff. de transact. Et consequenter, nec exten-
 ditur concessio, quia actus agentis non operatur ultra in-
 tentionem eius, vulgata l. non omnis. ff. si cer. pet. & c. si
 sacerdos. vbi notat Abb. de offic. ordi. Præsertim, cum
 contra concessio poterat habere effectum in eo, quod
 tunc erat, videlicet vt admitteretur ad prosecutionem cau-
 sæ, ac si annus duraret, absq; eo, quod extenderetur ad istam
 nouam gratiam, iuxta notata per Guliel. de Cu. in l. irē.
 §. ad litem. ff. de procurat. Pro quo optime facit dec. 19.
 in cap. fuit dubitatum. in nouis.

Inferitur igitur ex hoc conclusio firma quod commissio
 illa prima non suffragatur, quo ad istam nouam gratiam
 C
 multo minus, quo ad diuersam materiã, qualis erat ista.
 Nam diuersum est, quod in fauorē Adæ sit derogatum isti
 regulæ in commissione primæ instantiæ, vt regula non ob-
 stante admitatur ad prosecutionem causæ, ac si annus du-
 raret. Et quod sit derogatum regulæ in fauorē iuris Io. Carlini,
 qui viuens regulæ non derogauerat. Cum igitur
 ista sint diuersa, ex diuersis non fit illatio. vulg. l. si. ff. de ca-
 lumnia. & l. Papinianus exuli. ff. de minoribus.

Et hoc à fortiori locum habet, quia Adam in dicta cō-
 missionis primæ instantiæ hoc non solum cogitavit, sed nec
 petiit, cum ius Ioan. Carlini potius impugnasset ex isto ca-
 pite, videlicet, quia regulæ non derogauerat. Ergo nec pa-
 pa videtur ultra, quàm petierat concessisse: argu. c. inter di-
 lectos. §. ceterum. de fide instrumentorum. Maxime

D contra regulam, quæ est ius scriptum, vt notat Fede. in tra. sta. permut. quæst. prima. iun. c. cap. si Papa. de privileg.

Præterea, quia impetratio Ioan. Carlini, qui nõ seruauit requisita, non solum fuit nulla propter dicentem hic positum: sed adeo Ioan. Carlin. inhabilitatus fuerat, quod nõ poterat, si uiuere venire ad istud ius commissum, etiã per viã subrogationis, vel gratiæ, Si neutri, vt patet hic in text. Et ista inhabilitas non repetitur in gratia subrogationis, Vel si neutri purgata. Cùm igitur hæc de nouo emergant, & nouo auxilio indigeant, concludendum est, gratiã istam non suffragari: quia commissio non extenditur ad nouam gratiam postea superuenientẽ, & longo interuallo in alia instantia cõcessam, quia signatura nihil plus dat, quàm vobis.

E ba importent: argument. cap. ex tenore. & cap. porro. de privilegijs. Et commissio solum continebat, quod Adam tantum admitteretur ad prosecutionẽ causæ, non obstante regula, cui non derogabat in sua prima impetratione, quæ quidem derogatio illi non sufficiebat ad vincendum propter obstaculum iuris dicti Ioãnis Carlini. Quod eadem ius licet esset inefficax ad obtinendũ contra dictum Ioannẽ Erph. possessorẽ annalem, propter exceptionem regulæ, quam dictus Ioan. Carlini non obseruauerat, tamẽ efficax ad repellendum d. Adam posteriorẽ in d. Itaque dictus Ioan. Carlini erat sicut canis hortorum, qui brassicas comedere nõ potest, nec alios permittit eas comedere, ad instar l. Fufiæ Caniniæ. Adam igitur in illa instantia non poterat obtinere contra possessorẽ ex suo iure antiquo, nisi ex nouiter impetrato, cui obstat regula, cuius derogatio facta in dicta cõmissione prima instantiæ, non videtur extendenda, vt pro sit isti nouæ gratiæ subiectæ exceptioni regulæ. c. statutum. de elec. l. 1. Cùm vnus inclusio sit alterius exclusio: vulg. c. nõ potest presumpt. Nam commissiones sunt stricti & limitati, vt notatur in ca. 1. & in c. dispendia. & in c. statutum. descript. lib. 6. Ergo limitatum effectum debent producere. c. si quem. de procur. lib. 6. Nam quantum petitum, tantum concessum, vt notat Felyn. in cap. postulasti.

F cunda instantia non poterat obtinere contra possessorẽ ex suo iure antiquo, nisi ex nouiter impetrato, cui obstat regula, cuius derogatio facta in dicta cõmissione prima instantiæ, non videtur extendenda, vt pro sit isti nouæ gratiæ subiectæ exceptioni regulæ. c. statutum. de elec. l. 1. Cùm vnus inclusio sit alterius exclusio: vulg. c. nõ potest presumpt. Nam commissiones sunt stricti & limitati, vt notatur in ca. 1. & in c. dispendia. & in c. statutum. descript. lib. 6. Ergo limitatum effectum debent producere. c. si quem. de procur. lib. 6. Nam quantum petitum, tantum concessum, vt notat Felyn. in cap. postulasti.

Ex quibus omnibus concludo, derogationem factam in illa commissione primæ instantiæ, non suffragari, quæ ad istam gratiam, Si neutri.

Vna

Vnum tantum prædictis obstat, quia qua ratione dici-
 mas, quod Adam vigore primæ commissionis semel ad-
 missus ad prosecutionē causæ, vigore iuris sui posset admit-
 ti etiam in secunda & tertia instatia, donec esset finita, ea-
 dem ratione & quando fuit subrogatus: quia illud ius ac-
 quisitum, est effectū vnum & idem cum suo: argumento l.
 hereditas. ff. de acquirenda hæreditate. Quia quādo iura
 horū perueniunt ad vnum, iudicatur pro vno, vt habetur
 in l. singularia. ff. si certum petatur. pro quo facit notabile
 dictū Bal. in l. 3. §. sed verum. in prima quæstione. ff. de mi-
 noribus, vbi dicit, quod consensus patris præstitus filio a-
 genti in causa principali, videtur durare etiā in causa exe-
 cutionis: quia sufficit, quod autorizauit in primā causa, si-
 ue sit actor, siue reus. quod dictū refert, & sequitur Felyn. B
 in cap. edo ceteri. in 4. colum. versic. & adde. de rescript. Sed
 ego in meo libro non inuenio: magna tamen est autori-
 tas Fely. Et licet sit diuersa instantia, est tamen eadem cau-
 sa. Et quicquid iuuare poterat eundem Adam in prima in-
 stantia, potest iuuare in secūda & tertia, per ea, quæ dicta
 fuerant superius in quinta quæst. quia sufficit, quod semel
 quis sit admissus ad prosecutionem causæ, non obstante
 illa regula. Quia illa admissio debet intelligi vsque ad fi-
 nem causæ, quæ per tres instantias terminatur. Cogitan-
 dum tamen est super istis, quia materia est valde dubia.

QVÆSTIO DECIMASEXTA.

QVÆR O, nunquid impetrans impugnās possessio-
 nem annalem, possit postea eam approbare, op-
 ponendo de regula contra ius tertij? C

SO LV T I O. Videtur dicendū, q̄ non: quia ex eo, quod
 quis impugnat, non debet cōmo dū reportare, vulg. regu-
 la, ex eo. de reg. iur. lib. 6. Tamen, vt perfecta resolutio hā-
 beat, distinguo duos casus. Primus est, quādo impugno
 possessionem annalē aduersarij mei, excipietis de regula
 ista. Et tali casu cōtra eundē non possum me ex possessio-
 ne sic impugnata tueri ad effectū, vt sub prætextu dictæ
 possessionis annalis à me impugnatæ debeat vti exceptio-
 ne illius regulæ & ita procedit tex. cū materia sua in d. c. ex
 eo. Aut verò impugnauit possessionē aduersarij mei anna-
 lem in vno casu, & ille postea possessionē suā ex alio iure
 tertij defendit, & tūc cōtra ius tertij ad illius exclusionem

KK iij

D potero me ex possessione aduersarij, quam alias impetraueram, iuuare, quia directe non iuuo me ex possessione aduersarij contra ipsum, sed contra ius tertij ab eo productum. Ita limitat illum text. in d. c. ex eo. dominus Anton. in cap. cum olim. in 8. col. versic. quando que reprob. de censu.

Sed aduertendum est, quia ista limitatio non ad plenum mihi satisfacit: quia ius tertij hoc casu rapatur istius aduersarij possessoris opponētis de eo. Et exceptio contra illud ius effectualiter tendit contra possessorem, non contra tertium, quia non est in lite. Itaque illa iuris regula, de qua in d. cap. ex eo. adhuc militare videtur. Et ideo consideranda est alia limitatio, quam tradit Abb. in cap. capitulum. in fin. de rescript. quam ibi Fely. latius & clarius exponit. Et sequitur, videlicet, quod ex eo, quod quis impugnat, potest se fundare, pedēte impugnatione, pro qua adhuc promittatur non fuerat: quia cum euentus litis sit dubius, si non posset se ex materia impugnata iuuare contra aliud ius, posset sequi: quod si in impugnatione succumberet, etiam isto secundo iudicio, in quo quis se ex actu impugnato iuuatur, graueretur, quod esset inconueniens, vt latius hoc declarat Rom. in cōsi. 347. incip. quo ad articulum, & c. in dubio. Et ad propositum d. c. ex eo. plures alias limitationes prosequitur Fely. loco superius allegato, que ibi videri possunt. Sed quicquid sit, prima resolutio D. Anton. magis placet. Pro qua faciūt ea, quae dixi in regula de toll. iu. quasi. q. 14. & optimē declarat Ro. in d. cōsi. & c. in cōsi. & dictum Abb. tentū fuit in Rota in vna Vrbenensis archipresbyteratus de mense Decemb. m. d. xxxi. in cōram R. D. Ioā. Paulo, dum contra fundantem se in alleg. Lap. 89. allegabatur illa regula iuris, quod non potest se in ea fundare, ex qua prius impugnaverat titulum possessoris: fuit pro responsione allegatum dictum Abb. Rom. in locis superius allegatis, cū quibus transiunt B.

QVAESTIO DECIMASEPTIMA.

QVAERO, dicitur hic (quicumque beneficium impetrat, quid si aliquis impetraret officium alicuius alicuius possessoris, puta scriptoris apostolici, vel alius simile, nunquid obstat regula?

SOLVTIO. Videtur quod non: quia regula loquitur de beneficio ecclesiastico, quod solet per collationem, etiam

provisionem dari. Sed officia huiusmodi dantur per ven- **A**
 ditionem. Ergo in illis nec mens, nec verba regulae verifi-
 cantur. Nam dispositio simpliciter loquens de beneficiis,
 non comprehendit officia secularia, cuiusmodi sunt ista,
 ut tradit Decius in l. si. not. 3. C. de pact. Super hoc tamen
 videnda sunt, quae latius superius dixi in regula de infir-
 mitatibus. & in regula de impetran. ben. per obitum fa-
 mili. Card. & dicam in regula, de triennali. & alibi saepe.

QUESTIO DECIMOCTAVA.

QVAERO, an regula ista procedat in omnibus bene-
 ficiis etiam curatis, an verò simplicibus?

SOLVITIO. Si proprietatem verbi beneficii con-
 sideremus, intelligenda erit de simplicibus tantum: ut in c.
 si. de praebend. Si verò capiamus beneficiū largo modo, **B**
 & tunc venient curata, ut dicit gl. i. in c. i. de reg. iur. lib. 6.
 Difficultas igitur est, quomodo hic capietur. Dicit fortas-
 sit aliquis, quod ex quo sumus hic in penalibus, verba stricto
 modo capi debent & simpliciter, non autem largo modo. d. c. si.
 Neciter omisis disputationibus, mihi videtur, regulam
 intelligi debere generaliter de quibuscunque beneficiis,
 tam simplicibus, quam curatis. Nam ex quo ratio regulae
 uniformis est, utroque casu, nec potest assignari rationis
 diversitas, militabit dispositio ista pariformiter in omni-
 bus. Et hoc procedit etiam in odiosis, in quibus fit extensio,
 ut dicit gl. in ca. i. de temp. ord. lib. 6. in ver. Italia. & gl. in
 verb. eligatur. in clem. i. de elect. & tradit las. in l. si. ff. de
 ius vocan. Praesertim, quia ista dispositio, quae lites ex- **C**
 curat, concernit utilitatem publicam, ut est probatum su-
 perius in 1. & 2. quaest. & fauet possessoribus. Igitur capien-
 da est interpretatio ampla in fauorem eorum, quorum com-
 modum regula ista respicit. ca. odia. de reg. iur. lib. 6. & vulg.
 quod fauore. Est bene verum, quod quidam antiqui fue-
 runt in ista opinione, quod regula ista tantum haberet lo-
 cum in simplicibus beneficiis: moti praecipue isto funda-
 mento, quia quando verbo beneficii additur aliqua quali-
 tas, nunquam comprehenditur sub dispositione de beneficiis
 simpliciter loquente: ut est text. in c. licet canon. & ca. sta-
 tutum. de elect. lib. 6. Sed beneficium curatum habet qua-
 litatem. Ergo non comprehenditur appellatione benefi-
 cij, sicut cap. cum in illis. de praebend. lib. 6. Sed tenendo

D primam opinionem ad istud argu. responsum fuit superius in prima, tertia, & quarta q. proœm. istarum regularum, & etiam respondebo in quaestione sequenti.

QVAESTIO DECIMANONA.

QVAERO, an habeat locū ista regula in episcopatu? **S**OLVITIO. Ista difficultas videtur decidi ex huiusmodi quaestione Ludō. Rom. scribit in cons. 340. circa primam in secundo dubio. vbi tenet, regulam disponentem litteras quolibet gratiarum de beneficiis concessas, infra sex menses expediri debere, alias esse nullas, locū nō habere in gratiis factis de episcopatu propter excellentiam dignitatis, vt in c. dilectus. de cōces. præbed. & aliis rationibus, vt ibi per eum. Et hoc, quod de episcopatibus dictū est.

E Aloisius Tuscanus Mediolanen. quondam aduocatus in curia, & postea à Sixto III. eius exigētibus meritis curia apostolicæ factus Auditor, in quodam suo consilio constat ex actis, reddito in causa Numburgen. præpositura in r. volu. extendit habere locū in aliis dignitatibus, quibus expressē voluit istā regulā nō habere locū. Romanem assignat quia regula est odiosa, exorbitans, & potestatis, & in tali materia restringibili, & non fauorabili, applicatione beneficiorū non veniunt dignitates, nisi expressē dicatur, vt patet in cle. r. de sequest. poss. & fruct. vbi expressē non fuit cōtentus loqui de beneficio: sed subiunxit, etiam dignitas, &c. Ad idem cle. r. de caus. poss. & prop. Ad idem in ista parte duas rationes. Prima est, quia ex verbis consilii istius regulæ, iuncta regula de trienniali, arguit, Papam hanc regulā istam habere locū, nisi in simplicibus, ex eo quod hic dicit (quicumque beneficiū ecclesiasticum, &c. impetrauerit) In regula verò de trienniali dicit (quicumque ecclesiastica beneficia quacunque sint, &c.) Et sic ex isto modo loquendi apparet, quod in reg. de trienniali voluit comprehendere dignitates. In regula verò ista, sola simplicia designantur, nam alias papa apposuisset hic, sicut ibi vniuersalia, per qua comprehendere possent. Apparet ergo, quod in casum tanquam omissum relinquere voluit sub dispositione iuris cōmunis: arg. l. commo dissimil. ff. de lib. & post.

Secunda ratio est, quia dignitates vt plurimū per regulas & extraua, sunt reseruatæ, vt patet superius in regulis.

Et tamen constat, regulam istam in reseruatīs locum non habere, vt alia quæstione dicitur. Quia in reseruatīs, non est dare possessionem neque detentionem, obstante decreto, iuxta text. in ca. si hi, contra quos. vt lit. pend. lib. 6. Et tenet decis. vt lit. pend. in antiq. & decis. de rest. spol. & decis. vt lit. p. d. in antiquo, vbi dicitur ita seruasse Romanos: & Collector ibi dicit, se ita pronuntiasse. & absq; possessione vel detentione exceptio istius regulæ non procedit. c. sine possessione. de reg. iur. lib. 6.

Potest tamen prædictis non obstant. contraria opin. alijs rationibus suaderi. Primò, quia ista regula est edita in fauorē possessorū: ergo debet intelligi, prout loquitur generaliter de possessoribus quorumcunq; beneficiorum, nemine excepto: ita quòd verbum, beneficium, hinc appositum, fauore possessorum, & odio molestantium intelligitur largo modo, vt cōprehendantur dignitates. Et ista opin. potest hoc medio suaderi: quia clarum est, argumentum valere de personis ad res, vt patet in l. qui furere. vbi Alb. & Bal. notat. ff. de sta. ho. & in l. si quis inquilinos. §. i. ff. de leg. 1. Sed ista reg. non capit restrictionē personarum possidentium, vt in alia q. est dictum, & patet ex verbis regulæ ibi, quicumq; &c. Ergo nec capere debet restrictionē respectu rerū, id est beneficiorū: cum fauor, qui datur personis, est respectu beneficiorum. Præterea, quia licet alijs in materia stricta & odiosa appellatione beneficij non veniant curata, nec dignitates. fallit tamē hoc, nisi verbi beneficij sit prolatū à lege: quia tūc etiā in materia odiosa cōprehenduntur curata & dignitates. Ita dicit Fel. in c. postulat. in 16. col. ver. facit etiā decisio. &c. de rescript. vbi plura ad hoc allegat. Sed in casu nostro verbū beneficij, profertur à lege. igitur, &c. Et per ista potest etiā respōderi ad arg. quorūdam antiquorū, positū in præcedēti quæst. qui volebat istā regulā nō procedere in curatis, ex eo, quia qualitas cura adiecta verbo, videbatur mutasse dispositio- nem simpliciter de beneficio loquētē. d. c. statutū. Quia ad hoc respōdet Aret. & Moder. repe. in l. 2. in princ. de verb. obli. & Per. de Anch. in d. c. statutū. q. videatur. Et licet episcopatus propter excellētiā dignitatis sub dispositionib. simpliciter loquētibus non cōprehendatur, iuxta not. per glan. c. 2. de præb. lib. 6. Et ibi Io. And. refert, ita Nicolaua

D Nicolaum IIII. declarasse. Et tenet expressè Domini et propter. in 3. col. de rescript. lib. 6. & Mod. in tract. beneficii in 3. q. primæ partis. Illud procedit, quando dispositio est odiosa ecclesiis, quæ aufert electionem Capitulo, quæ illi competit de iure cõmuni: & est ecclesiis multum fauorabilis, propter iudicium plurimorũ de meritis, & sufficietia electi perquirentiũ: quod cessat in Papa, de quo loquitur tex. in d. c. 2. & in c. quia periculosum. de sen. excom. lib. 6. Secus est in constitutione fauorabili: nam quatenus episcoporum fauorem concernit, dispositio sub illa comprehenditur: arg. eorũ quæ dicit Bar. in l. ite si potestate. ff. de his, qui sunt sui. vt dicit Pet. de Anch. in c. i. de re iud. lib. 6.

QVAESTIO VIGESIMA.

QVAER O, an habeat locum ista regula in administratione perpetua data per testatorem, aut in altaribus, seu oratoriis?

SOLVTIO. Crederem q̄ non, quia ista non sunt beneficia ecclesiastica, de quibus loquitur ista regula: quia dicuntur ecclesiastica beneficia, quæ habent signa beneficii ecclesiastici: ista nõ sunt huiusmodi, quia pro illis dantur certa stipendia annua, vt officientur, & plura tenent persunt, nec incompatibilitatem inducunt, nec sub dispositionibus de beneficiis ecclesiasticis loquentibus, comprehenduntur, vt probat And. Sicul. post alios in clem. gratia. col. penul. & ff. de rescript. ergo nõ possunt beneficia proprie appellari, pro quibus faciunt ea, quæ tradit Felix.

Fin nostra, in primo correl. & in c. ex parte. el. 2. de rescript. Si verò altaria de consensu episcopi erigerentur, vel laterentur in titulum, tunc, quia in illis concurrat eadem ratio, quæ in beneficiis, per ea quæ scribit Rochus Curio in tract. iur. pat. in versic. construxit. in 79. q. in talibus administrationibus, altaribus, vel capellis haberet locum regula. Et ita concludit Decius in confi. 210. col. 1.

QVAESTIO VIGESIMA PRIMA.

QVAER O, an regula ista habeat locum in impositione pensionis impositæ super beneficio per annum percipendo? Ex epli gratia. Duo litigant super beneficio, à tertio nullum ius habente per annum detero, & unus ex istis duobus litigantibus ad ius dicti beneficii pertinet, & resignauit in alterum, imposita pensione certi valoris, &

pa pensionem concessit: dubitabatur, nunquid dicta concessioni pensionis obstat ista regula:

SOLVITIO. Videtur dicendum, quod non: cum regula loquatur de beneficiis impetratis, & pensio proprie loquendo, non est beneficium ecclesiasticum, ut patet in c. quantum de preb. lib. 6. & late Fely. post Abb. in c. ad audientiam. de rescrip. Et dixi in regul. de infir. resig. Vbi igitur beneficium non impetratur, cessat dispositio regula. Nam ut dicitur in tit. de pace Const. vbi non est subiectum, corrumpit matrimonium. Et hoc adeo verum est, quod licet per contrarium matrimonij, vel consecrationem in episcopum, vacet primum beneficium ipso iure, non tamen vacat pensio, quia non est beneficium, ut dicit Card. in cle. 1. in 6. q. de sup. neg. prela. Hinc est, quod habens pensionem, non obligatur ad residentiam, nec assumere aliquem ordinem sacrum, nec ad tria onera, ad quae beneficia obligantur, videlicet, ad hospitalitatem, onera episcopalia, & procuracionem debitam visitationibus, ut in c. extirpanda. de preben. c. prohibemus. de cens. unde iura predicta, quae de beneficiis loquuntur, merito in pensionibus locum non habent. Sicut etiam titulus de permutatione beneficiorum, non habet locum in permutatione pensionis cum beneficio, inter quae non habet locum permutatio, sicut inter beneficia, ut not. Card. de Imol. in cle. 1. & tradit late Paul. Rom. in tract. pensio. q. 7. pariformiter dicitur dum erit hic, quod regula ista de impetratione beneficiorum loquens, non habebit locum in pensionibus. In contrarium tamen facit tex. in c. ad audientiam. de re-
C
 cap. vbi pensio & beneficium aequiparantur. Et illi etiam competit beneficii definitio: nam dicitur beneficium, quasi beneficium: sed illa etymologia militat in pensione: ergo dicitur beneficium. Suadetur hoc, quia pensio est pars quaedam beneficii substantialis: ergo reputatur beneficium, quia de iuris est de parte, quod de toto. c. maioribus. de preb. sed ut omnia ista resoluantur, pensiones dupliciter considerari possunt, videlicet, quando dantur in titulum, vel in stipendium. Primo casu posset habere locum regula, prout dicit Fely. in c. de quarta. in 3. col. de rescri. fuisse iudicatum in Rota super reg. Cancellariae 24. quae simpliciter sicut de beneficiis loquitur. Et tamen illa regula procedit in pensione, quae datur in titulum, quae impetrari posset. Et ita

De etiam nouissimis temporibus tenuit Rota 12. Maij. M. D. XXXVI. in vna Placétina pensionis, coram R. P. Domino Marcello episcopo Marfican. Quæ voluit sententiam priuatiam quorūcunq; beneficiorū, cōprehendere tantum pēnsiones, quæ dātur in titulū, per superius dicta, & per ea quæ tradit Ioan. Baptist. Caccialup. in tract. pensio. quæ. 30. Si verò non dantur ecclesiasticis, tali casu iudicatur vt res temporales, ad eò, q̄ illegitimi, & bastardi illas sine dispensatione obtinere poterunt: Vt 20. die huius mensis Maij. M. D. XXXVIII. tenuit Rota in vna alia Casaraugustan. portionis, aliās pensionis coram R. P. D. Petro Vorrto episcopo Aquen. pro qua decis. cōferunt ea, quæ Curt. tradit in tract. iurispatron. in verb. competens. in 2. q. principiū & quia non reperitur hoc à iure prohibitum. Et proinde distinct. faciunt ea quæ scribit Old. consil. 81. & Gemm. in c. si. de præb. li. 6. & Doct. omnes. d. cle. 1. de suppl. neg. prælat. Cum alijs de quibus per Fely. in c. postulatium. col. de rescrip. quæ addi possunt ad ea, quæ dixi in regula de infirmis resignantibus.

QVAESTIO VIGESIMASECUNDA.

QVAERO, an ista regula habeat locum in hospitalibus firmis resignantibus, & in alijs regulis. Et dicendum etiam infra in regula de trienali possessore. Et quia ex dictis poterit haberi resolutio, quo ad præsentē regulam non repetam.

QVAESTIO VIGESIMATERTIA.

QVAERO, nunquid exceptione istius regulæ potest vti detinens beneficium reseruatū?
SOLVTIO. Hæc quæstio p̄det modo in Rota coram me in vna Lucen. capellaniæ Sancti Michaelis. nihil adhuc est decisum. Quamobrem quæstionem hanc breuiter pro vtraque parte disputabo.

Pro parte negatiua, quòd locum non habeat regula, citat vnū. Quia verba istius regulæ loquuntur simpliciter in beneficijs. Ergo debet intelligi de beneficijs non habentibus qualitatem reseruationis: arg. l. quæsitū. §. illud. de leg. 1. & c. statutū. de elect. lib. 6. quia verba simpliciter prælati debent intelligi simpliciter, nõ secundū quid. l. si. de den. lib.

l. i. C. de his, qui ve. a. impet. l. hoc legatum. ff. leg. 3. Ac- A
 cedat predictis: quia videmus, q̄ possidēs ex prouisione
 ordinarij beneficium reseruatum, non facit fructus suos,
 ut videtur tenere Specul. & Ioan. And. in ti. de dispen. §. vi-
 dendam restat. in vltimo fol. versū. sed pone quod aliquis.
 & sic decisio Rotæ 4. de rest. spoliat. Inno. & Abb. in ca.
 cum dilectus. penult. notabili. de iur. patron. in ca. dilecto.
 col. 2. de præbend. Adeo, q̄ posset condemnari in fructi-
 bus, qui percipi potuerunt, ut sentit Rota in antiquis. deci-
 sio. 130. nota, quod vbi agitur. &c. Ergo non debet iuua-
 re regula, quia aliās iniiceret laqueū animę eius, quod esse
 non debet. c. de viduis. 27. q. 1. præsertim, quia ista cōstitū-
 tio est iuris canonici, cuius principalis intentio est respice-
 re animarū vtilitatē, ut dixi latē in c. 2. de consti. lib. 6. Sed B
 præsupposito, q̄ talis detentor faceret fructus suos, ut ple-
 nius Moder. voluerunt, ut est Hispanus noster Anto. Bur-
 go in c. ad nostram. in to. col. de empt. & v. d. & Fely. in c.
 de quarta. de præscrip. Ex alio iste detentor iuuari regula
 non debet, quia detentio reseruati beneficij nō est cōnde-
 mabilis, nec approbata à iure, sed est dānata & punibilis.
 Hoc probatur, quia vbi aliās detinēs de facto beneficiū, si
 spoliatur, venit restituendus, ut tenet decisio. l. tit. de renūc.
 in nouis. Ille tamen detentor beneficij reseruati, si spolie-
 tur, nō agit spolio, prout tenet Rota in decisio. 16. in no-
 tatione. si contra agentem. Et hodie hoc etiam seruat Rota,
 ut late vidi per decis. 7. in antiq. incip. nota, q̄ vbi agitur.
 & 47. & Egid. decis. 536. in possessorio. & tenet Ant. Cor- C
 let. in tract. de potestate regia. in 41. limitat. Ergo neq; de-
 bet adiuuari exceptioe istius regulæ. Ratio istarū decisio-
 num esse potest: quia possessio beneficij reseruati non so-
 lum est nulla: sed etiā detentio caret omni adminiculo iu-
 ris, ut decisio. 17. in not. & decis. 5. in antiquis. tit. ut lit. pen-
 ult. & eodē tit. in antiq. decis. 1. sequitur Roma. in consi-
 deratione præmissa consultatione. col. fi. Et ratio rationis est,
 quia reseruatō generalis habet vim constitutionis & le-
 gis, ut dicit Gemin. & Moder. in cap. si à sede. colum. pen-
 ult. de præbend. lib. 6. & idem Gemin. consi. 30. & omnis con-
 tinuo continet decretum irritans. ut notant Moder. in
 non dubium. C. de legibus Et decretum irritans (ut
 dicitur solebat Guliel. de monte Laud. in cle. si Romanus.

D super verbo, cum cura. de præb.) est penetrabilis omni gladio ancipiti omnia interiora, & occultissima afficiens, & astringens. Nam est tam malignantis naturæ, quod quicquid inuenit, destruit, & in oppositum ducit.

Postremò, pro ista parte faciunt omnes rationes generales, quæ cõmuniter in materia ista pœnali cõsiderantur, videlicet, quòd cum regula ista sit odiosa, est restringenda. l. qui exceptione. ff. de condi. in deb. Secundo, quia exorbitans à iure communi, cum beneficia ab alio male possessa, passim de iure possint impetrari & consecrari in nostris, de concess. præb. & c. licet episcopus. de præb. lib. 6. Tertio, quia est pœnalis multipliciter, & ideo omni respectu restringenda, iuxta regulas vulgares. c. ordin.

E c. in pœnis. de regu. iur. lib. 6. Cum igitur regula nullam mentionem faciat de beneficio reseruatò, non habet locum in eo. Ista sunt in effectu, quæ pro ista opinione adduci possunt, quibus adde consilia duo Ioan. Aloisij Tescani olim aduocati doctrinæ singularis, & postea Censuræ apostolicæ auditoris, reddita in causa Colonien. respectu vtrum constet. in 7. dubio. in fi. fol. 27. & in alio consilio causa Nuremburgen. Præposituræ. fol. 52. in prima parte consiliorum. Qui per ista vitima motiua tenet etiam talem non habere locum in dignitatibus, ponderando verbum beneficium, positum hic in tex. vt ibi latè per eundem dixi superius quæstio. 19.

Contrariam partem, videlicet, quod reg. ista habeat locum in beneficiis reseruatò, videntur tenere Mod. in tractu de beneficio. in tertia parte. q. 11. Quorum opin. suadet in eo, quia licet possidens beneficiu reseruatum per annum dicatur detinere: tamen de tali detentione annuali in impetratione facienda est mentio: aliàs gratia est nulla, et non tenet expressè Rota in decis. 783. incip. dic. quod ordinatio pœnalis. Quid tenendù? Quia casus pendet, non cura detinendò hic decisionè ponere, donec videro quid Rota iudicauerit: quãuis ex his quæ dicit Fel. in c. in nostra. in 2. col. de rescript. qui in specie ponit istam quæstionem, resolutio sumi. Nam tenet ibi huiusmodi detentionem beneficij generaliter reseruari, vt nò posse exceptione istius regulæ: propter notorietatem decreti, quod scilicet, vel licet tenetur detentor. & istam opin. tenet dominus Guido. Celsus. in d. d. 14. dum cum de h. tenet ista.

thodorus in suis decisionibus, titu. de regul. Cæcel. decisio. A
 24. dum examinat illum articulum, an regula ista hæreti-
 cum defendat? Nam ibidem in discursu d. quæstio. num. 9.
 tenet istam opin. sequutus Fely. in dicto cap. in nostra.

QVÆSTIO VIGESIMA QVARTA.

QVÆRO, an procedat regula in beneficiis consisto-
 rialibus?

SOLVITIO. Audiui Angelum de Cefsis quondã
 famosum aduocatũ dicere sic, & etiam in regula de trien-
 nali sic obtinuisse. Tamẽ pro veritate huius puncti, viden-
 da sunt, quæ superius late dixi in regula de infirmis resi-
 gnant. Et vt breuiter me expediam, certè non video ratio-
 nem, quare regula ista in illis habeat locum, cum loquar
 de impetratione: & beneficia consistorialia non impe-
 trantur, sed per promotionem pape, & prouisionem con-
 ceduntur: & talis promotio fit per schedulam. Itaq; forma
 illius prouisionis est lōgè diuersa ab impetrationibus, de
 quibus ista regula loquitur. Reliqua dicas, vt in d. regula.

QVÆSTIO VIGESIMA QVINTA.

QVÆRO, vtrum Titius possidens per annum pacifi-
 cè vnum beneficium, vt vnitum, possit vti exceptio-
 ne istius regulæ contra impetrantem dictum be-
 neficium vnitum in titulum, & tanquã de per se?

SOLVITIO. Dominus Gulielmus hic in quadam deci-
 sione in cip. vtrum obtinens, dicit, quòd sic, quia Rota ita
 tenet in vna causa Bono. de sola, coram D. Iacobo Simo-
 netta. Nam fratres sancti Saluatoris possidentes benefi-
 cium, vt vnitũ, excluderũt, per istã regulã impetrãtes benefi-
 cium tanquã perpetuũ. Et ratio istius decisionis fuit, quia im-
 petrans in sua impetratione assererat, beneficium esse de
 per se, non autem tanquam alteri annexum. Quo casu, ex
 persona agentis ius metimur. l. i. §. i. ff. si pars hæred. pet. l.
 cetera. cum ibi notatis. C. de edend. Ergo obstabat ei regu-
 la, pro qua decis. facit, quod not. Card. in clemẽ. vnica. in
 h. de seq. poss. & fruct. Et ita transit dominũ Guliel.

Sed aduertendum est, quia videtur dominũ Guliel. hãc
 questionem non pertinenter adaptare ad istã regulã, ex
 eo, quia si præsupponitur, actorem impetrãsse beneficium
 tanquam membrum de per se alteri non vnitum, tali casu
 impetrans non tam videtur repelli vigore regulæ, quam

LL

Dexceptione vnionis. Quia impetrās petit beneficiū, quod non est, & ita excluditur. Nec, iudicio meo, exceptio ista regulæ adaptari potest, quia regula loquitur de possessore. Et beneficiū alteri vnitū, quia iā per vnionem omnino est extinctū, nō possidetur: sed illud principale beneficiū, cui est facta vnio, possidetur, & primum vnitum confusum fuit & effectū vnū corpus cum illo, cui vnitur, adeo, quod nomen beneficij perdit, vt dicit Rota decis. 10. de reb. eccl. nō alie. in antiq. Et ideo videtur frustratoria ista questio. Nisi distinguendo species vnionis, vt facit Fely in ca. in nostra. in 33. correl. de rescript. velimus pertinentiam sustinere: aliter autem non video quid faciat ad propositum. Vel ista decisio locum habere potest, quando aliter non constaret de vnione: & hoc puto magis conferentium, quia sufficit possessori annali, quo ad exceptionem producendam, & absolutoriam obtinendam probatum, quod possedit per annum pacificè illud beneficiū, vt patet, licet aliter de vnione non doceat.

QVAESTIO VIGESIMASEXTA.

QVAER O, an regula pcedat in beneficio cōmendatario de infra. resignantibus: & in regula de idionibus & in aliis regulis, & plenissimè examinabo in regula triennali, vbi accidit tempore meo de hac q. in specie tractari in Rota, quæ plenissimè discussa fuit: ideo ad ibi pro complemento dicendorum recurrendum erit, ac si idem repetatur. Interim tamen ne hic illorū, vt dicitur, manibus transeamus, videtur prima facie dicendam regulam in commenda non habere locum ex eo, quia, vt dicunt Doctores in ca. nemo deinceps. de elect. lib. 6. commenda non est titulus, sed quoddam depositū, donec pupilla aliter disponat. Inde est, quod commendatarius in commenda tenetur procurare, ne bona beneficij cōmendati dissipentur, sed eo modo, vt procurator res domini distribuere sollet, dispensentur. Quamobrem commendatarius procurator dicitur, vt in cap. qui plures 21. questio 1. Et tractat de exch. in 2. col. lib. 4. cum concord. vt per Fely in num. in tracta. de offi. & pot. c. sede vac. fol. 21. Sed ista regula loquitur de beneficio, quod datur in titulum, & in isto modo vacare pretenditur, in quo prædicta non est.

Igitur regula in commenda locum non habebit. **A**
 Breuiter istis non obstan. posset concludi contrarium,
 et eo, quia regulariter videmus, commendas nostri tem-
 poris ad vitam concedi: & sic iuxta l. i. ff. pro socio. pepe-
 re reputatur: & ob id titulis æquiparantur, vt saepe in Ro-
 tu sententiam est, prout dixi in dictis regulis, præsertim, quia
 regari nõ potest, per mortẽ comendatarij, dari aliquã va-
 cationẽ, adeo, quod gratia ad beneficiũ vacaturũ capit be-
 neficiũ vacas per mortem comendatarij, vt concludit
 Martinus Socinus in consil. 32. in 6. col. lib. 1. post Rom. in
 quodã suo consilio, quod ibi allegat. Et ita in terminis Ro-
 tati quoddã causa iudicasse refert bonæ memo. Card. Iaco-
 binus, ex ordine nostro, tunc primarius auditor, in qui-
 busdam suis apostillis ad istã regulam manu propria eius **B**
 scriptis: vbi asserit omnes dominos ita tenuisse. Reliqua,
 quæ hic desiderantur, in dicta regula de triennali videas.

QVÆSTIO VIGESIMASEPTIMA.

QUÆRO, an in beneficiis iurispatronatus laicorum
 vendicet sibi locum hæc regula?

SOLVITIO. Recordor hoc dubium motum fuisse
 in doto tempore meo in causa Agrigentina prioratus, seu
 decanatus, coram Reuerend. P. D. Marcello, & nihil tunc
 fuit decisum. Tamẽ in illa causa erat vnũ plus, quàm præ-
 sponatur in q. ista, videlicet, quia iurispatronatus illius
 prioratus erat Imperatoris. Itaq; fuit positũ dubium, nun-
 quid ista regula procederet in iurepatr. Imperatoris? Sed,
 vt dixi, nihil fuit tũc decisum, vel quia causa ex alio capite **C**
 iuratum habuit, vel quia partes concordarunt.

Pro resolutione igitur istius dubij, cõsiderãdi sunt tres
 casus. Primus est in præsentatione, videlicet, quãdo ad be-
 neficiũ post annum ab alio possessum quis præsentatur.
 In isto casu ex parte præsentati non requiritur obserua-
 tio istius regulae. Quia iste textus requirit expressionem
 requisitam in impetratione, quæ in præsentatione pa-
 tronatus non debent, nec solent seruari. Item quia ista regula
 loquitur de impetratione, quæ tribuit ius impetranti sta-
 tus, & ideo in tali debet fieri diligentia, & seruari forma
 requisita, sed præsentatio ante institutionem non tri-
 butus de presenti efficax, vt tradant omnes in cap. cum
 Petrus de re iud. & dixi in reg. de non tollen. iu. quæsi.

LL ij

D quaest. i. ideo in praesentatione regula ista non procedit. Adiuuatur ista opinio ex vulg. dictis, videlicet, quod ista regula est pœnalis & odiosa, ideo restringenda. c. o. d. d. reg. iur. libr. 6. Quibus accedunt ea omnia fundamenta quae late quidam Moderniores congerunt, in tract. de iur. pat. in 22. articu. 6. q. prin. primae partis, est fol. 217. tenent regulas Cancellariae loquentes generaliter de beneficiis, non habere locum in beneficiis iuris patronatus considerato respectu istius quaestio.

Secundus est casus, in quo exemplificari potest ista regula, videlicet, in institutione beneficii iur. patr. Licet gratia: Hodie vacat beneficium iur. patr. & Titius seorsum petit, & possidet per annum pacificè. Postea peruenit ad titium patroni, quod beneficium vacat, & infra quatuordecim menses, quod currit patrono à die notitiae, vt dicitur Jo. & Abb. in cap. si. de iur. patr. & Rochus in tract. iur. patr. in versu. honorificum. in 27. q. patronus praesentat locum. Ioan. petit institui ab ordinario. Nunquid institutio ista stet regula? Et certè isto casu etiam videtur, quod dicitur beat. locum regula in institutione, quia ista regula loquitur de impetratione & collatione, quae est libera, respectu beneficii, vt Abb. dicit in cap. autoritate. col. 1. de instit. institutio non est huiusmodi; quia non potest institui, quem velit, sed cogitur praesentatum, si idoneus est, instituire, vt dicit Abb. in d. c. autoritate. & in c. c. sequentibus. de insti. Cum igitur ista sint diuersa, distinetur.

F loquens in vno, non habebit locum in alio, iuxta tract. cap. cum in illis. de praeben. lib. 6. Et ita per ista, & alia tenet Decius in confi. 224. regulam de insti. regulam habere locum in beneficiis iur. patr. Quae opinio ista mihi placet, loquendo in institutione facta per ordinatum, cum qua concordant omnia motiua adducta per alios nos, loco superius allegato.

Tertius casus est in noua prouisione, vel in praesentatione simpliciter impetrata à papa. Et hic est maior difficultas propter diuersitatem rationum. Et iste casus modo dictus fuit in Rota in causa Hispalē. capellaniae S. Catharinae coram R. D. Ioan. Mohedano: in quo duo aduocati vtraque parte latius scripserunt. Et vt res ipsa facillime capi & intelligi possit, facti series ita se habuit. Quia

petrauerat simpliciter à papa dictam capellaniã, dicens A
 licet, quod si
 endam, co. di
 a fundam
 in tract. ma
 est fol. 27.
 eraliter de
 iuripatronu
 ri potest ista
 patr. En
 Titius se
 peruenit
 infra quatu
 dicitur lo. a.
 a. ct. iur. pa
 presentat locu
 institutione
 quod non
 regula loqu
 a, respectu
 de institut
 ot est iuris
 tum, si alio
 e. & in c. 2.
 etia, diffin
 iuxta tract
 ista, & ali
 in h. regu
 opinio sim
 et ordinat
 ta per Mo
 el in p
 ai or d
 us mod
 e S. Cath
 o adoo
 sa factu
 ubi. Qu
 petrauerat simpliciter à papa dictam capellaniã, dicens A
 licet, quod si
 endam, co. di
 a fundam
 in tract. ma
 est fol. 27.
 eraliter de
 iuripatronu
 ri potest ista
 patr. En
 Titius se
 peruenit
 infra quatu
 dicitur lo. a.
 a. ct. iur. pa
 presentat locu
 institutione
 quod non
 regula loqu
 a, respectu
 de institut
 ot est iuris
 tum, si alio
 e. & in c. 2.
 etia, diffin
 iuxta tract
 ista, & ali
 in h. regu
 opinio sim
 et ordinat
 ta per Mo
 el in p
 ai or d
 us mod
 e S. Cath
 o adoo
 sa factu
 ubi. Qu
 licet, quod si
 endam, co. di
 a fundam
 in tract. ma
 est fol. 27.
 eraliter de
 iuripatronu
 ri potest ista
 patr. En
 Titius se
 peruenit
 infra quatu
 dicitur lo. a.
 a. ct. iur. pa
 presentat locu
 institutione
 quod non
 regula loqu
 a, respectu
 de institut
 ot est iuris
 tum, si alio
 e. & in c. 2.
 etia, diffin
 iuxta tract
 ista, & ali
 in h. regu
 opinio sim
 et ordinat
 ta per Mo
 el in p
 ai or d
 us mod
 e S. Cath
 o adoo
 sa factu
 ubi. Qu
 licet, quod si
 endam, co. di
 a fundam
 in tract. ma
 est fol. 27.
 eraliter de
 iuripatronu
 ri potest ista
 patr. En
 Titius se
 peruenit
 infra quatu
 dicitur lo. a.
 a. ct. iur. pa
 presentat locu
 institutione
 quod non
 regula loqu
 a, respectu
 de institut
 ot est iuris
 tum, si alio
 e. & in c. 2.
 etia, diffin
 iuxta tract
 ista, & ali
 in h. regu
 opinio sim
 et ordinat
 ta per Mo
 el in p
 ai or d
 us mod
 e S. Cath
 o adoo
 sa factu
 ubi. Qu

LL ij

D illa expeditionem non requirit, ut ibi diximus. Præterea, quia regula ista loquitur de provisionibus & impetrationibus quæ innituntur gratiæ: sed impetratio & provisiones quæ fit cum cōsensu patroni, prout est ista, de qua agitur, innititur iustitiæ, iuxta not. in cap. ex frequentibus, de constitu. & regula non habet locum in illa: quia quæ ratione patronatus præsentasset, & papa instituisset, regula non haberet, eadē ratione locū habere non debet, quod papa confert cum dicta clausula, Dummodo accesserit consensus patroni. quia ex hoc apparet papā nolle libere conferre cum possit, sed voluit cōsensum patroni retinere. Itaque talis provisio æquipollet institutioni, & sapientiam, & nō gratiā. Nec obstat, q̄ prius papa provident.

E postea consensus accesserit patroni: quia idem est, quod antea, vel post consensus patroni accedat, ut dictum nam utroque casu provisio facta, censetur institutio.

Itis tamen nō obstat. hodie, quæ numeratur 10. Martij, m. d. xxxix. Rota in dicta causa coram eod. Reverend. D. Mohedano tenuit contrarium, videlicet, regulam habere locum in impetratione facta à papa de beneficiis iuris patronatus. Et ratio istius decisionis fuit, quia in dictis beneficiis, ratio pro cæmij, & verba istius regule mutant. Nam regula ista punit desidem impetrantem, & verba in impetrante beneficium iur. patr. verificari non imputet sibi, qui elegit viam impetrationis à papa, & illam non servavit. Nam licet postea accedat consensus patroni ad confirmandam impetrationem, illud, quod principaliter pars egit, debet considerari, videlicet, impetratio, de qua regula loquitur. Nam ea ratione, quod in talia, & beneficia patrimonialia, si impetrantur, submittuntur regule, eodē modo & beneficia iur. patro. Nec obstat, quod laici patroni per hoc distraherentur à fundationibus ecclesiarum. Quod nō est verū, quia per hoc patroni non impediuntur præsentare, licet præsentatus in sua provisione impetrata à papa teneatur observare contentam in regula: ita quod patroni non excludantur perpetuo, & prohibitio istius regule sit temporalis, & annalis, pro for carens titulo poterit ab alio excludi, cōtra quæ provisionem præsentatus obtinere poterit. Et licet interim præsentatus propter suam negligentiam excludatur, illud non est

dictum in per exclu- nō est pr esse in co not. Fel. i tur ad do ideo ibi pncipal in pravi lū fieri r hantur à lter non catat illis attendi n nō col. ju ff. li. cer. p. Execrabi ibi tenet l ea. q̄ per nūlius e tronus pr post præf tur, illud o diam pa regula nō concedur do impet. Nam tali tes per h fiat renūc no à papa nūtiās ali est iultū q provisio e. Adeo, rone reg spondetur lū, ex ec firm. reli generalis

ductum in odium patroni: nam licet presentatio videatur A
 per exclusionem presentati non habere effectum, hoc tamen
 non est principale praeiudicium patroni: propterea non debet
 esse in consideratione, iuxta gl. in c. 2. de pact. lib. 6. & qua
 not. Fel. in c. super eo. de offic. deleg. Et per hoc responde
 tur ad doctrinam Doct. in d. c. 2. de prob. lib. 6. cum aliis, quod
 ideo ibi non comprehenditur beneficia iur. patr. laicorum, quia
 principaliter prohiberetur presentare: & sic inferretur illi
 praeiudicium principaliter, & non secundario: quo casu il
 lud fieri non debet, propter praedictam rationem, ne abstra
 hantur a foundationibus. Sed in casu nostro patroni principa
 liter non prohibentur presentare, & si in aliquo praeiudi
 catur illis, praeiudicium illud, ut dixi, est secundarium, quod
 attendi non debet, iuxta late tradita superius in regula de B
 non sol. iur. quasi. q. 3. per Moder. & in l. si quis nec causam.
 ff. de iur. per. Et hac ratione videmus, quod extraneus,
 Execrabilis, locum habet in beneficiis iur. patr. laicorum, ut
 tenet Io. Fran. Pauinus quondam Rota Auditor. Et ratio
 est, quia per hoc patroni non prohibetur presentare, quia pae
 nis extraneus, sicut istius regule, habet locum, postquam pa
 tronus presentavit, & sic functus est officio suo. Unde si ex
 post presentatus, propter suam negligentiam vel dolum excluda
 tur, illud non debet considerari, quia non est inductum in
 odium patronorum: arg. l. i. ff. de in lit. iur. Nec obstat, quod
 regula non videtur habere locum in impetrationibus, quae
 conceduntur per viam iustitiae, quia illud est verum, quan
 do impetrationes sunt merae iustitiae, secus si sunt mixtae. C
 Nam tali casu regula illas comprehendit, ut lites exquiren
 tes per huiusmodi impetrationes reprimantur. hinc est, quod si
 fiat renuntiatio in fauorem Titij, clarum est, quod praeiudicium quae Ti
 tio a papa fieri debet, est per viam iustitiae, ex eo, quia re
 nuntia aliter non esset renuntiaturus, nisi in fauorem Titij: &
 est iudicium quod papa Titio conferat beneficium. Et tamen in tali
 prouisione habet locum ista regula, ut inferius dicitur in alia
 q. Adeo, quod si resignatarius in sua prouisione non faceret me
 rationem regulae, excluderetur eius exceptione. Et per hoc re
 spondetur ad consilium Decij 224. quod non faciat ad propo
 situm, ex eo, quia termini sunt diuersi. Nam si illa regula de in
 sum. resignantibus, haberet locum in beneficio iur. patr. laicorum,
 generaliter excluderentur a presentatione, cum vacatio

Dper renuntiationem, propter quā patroni presentare possent, vel consentire, in illa regula annulletur, & inducantur noua, & ficta vacatio per obitum, propter quam patroni presentare non possunt, sed prouisio pertinet ad papā, ut ibi dixi. quæst. 7. & in summa longa est differentia inter eorum nostrū, & illam regulā, prout ex motiuis Decij in d. conf. satis colligi potest. Et in hoc stylus Cancellariæ plurimum valet, qui declarat mentē principis. Nā solet cancellaria etiā in prouisionib. beneficiorū iurispat. in literis notare istā regulā: quod non faceret, si teneret regulam talia beneficia non cōprehendere. Et ista opin. certē ex hostilitior videtur, quia per eam lites calumniosæ, quæ per huiusmodi impetrationes beneficiorū viuentium fomentantur, tolluntur: & hoc respectu regula ista fauorabilis dicitur potest, per ea quæ dixi in princ. istius regulæ. Et finaliter ad hoc videtur notabile conf. Ro. in confil. 465. in cap. imp. presentis, & c. ubi voluit, collationē factam de beneficio iurispat. esse subrepticam, si nō fecerit mentionem de collata alterius possessione. Et pariter voluit presentationem patronorum esse nullā, non facta mentione de detractione tertij, qui veniebat priuandus, ut ibi per Rom. quem sequitur Felyn. in c. in nostra. in 36. correla. de rescript.

QVAESTIO VIGESIMOCTAUA.

QVAERO, an regula habeat locum in impetratione gratiæ, Si neutri?

SOLVTIO. Ista quæstio in Rota ventilata fuit tempore Nicolai v. per episcopum Spoletanū locum tenentem, & tempore Sixti papæ IIII. ut inuenio in memorabilibus illorum temporum. Non tamen ibi dicitur quid fuerit decisum. Et ideo, ut veritas clariùs elucescat, merito pro vtraq; parte ponam. Pro quorum comprobatione inferre poterunt omnia argumenta, quæ in similibus quæstionibus scripti in regula, De non iudicando literis non expectatis, & ea, quæ dixi in quæst. prox. præcedenti, in vltimo tractatu, & dicam in regula de valore exprimendo. Et quod dicitur locum habeat, adduci possunt rationes sequentes. Primum, quia regula generaliter loquitur de qualibet impetratione beneficij, nec distinguit, siue per viam, Si neutri, siue aliter fiat impetratio. Ergo nec nos distinguere debemus ea, quæ sunt in lita. de maio. & obedi. præsertim, quia verba regulæ, quæ

(quod vacare pratendit) adaptantur gratiæ Si neutri. vul. A
gata l. 4. §. quotiens. de dam. infe. ct.

Præterea, quia gratia, Si neutri, cum sit noua gratia, de
bet continere omnes illas expressiones, quæ debent de
iure fieri in aliis gratiis beneficialibus, ac si de nouo impe
traretur, aliàs vitatur, vt tenet Rota in dec. 239. idē quod
impetrans gratiā, Si neutri, in nouis. Et Rom. in cōsil. 322.
Sequitur Fely. in cap. in nostra. in 15. corre. de rescript. Sed
certum est, in aliis impetrationibus requiri obseruationē
istius regulæ. Ergo idem dicendum erit in gratia, Si neu
tri. Præterea, ratio in proœmio istius regulæ expressā,
cum sit finalis, iuxta l. finalem. ff. de hære. in liti. vendicat si
bi locum in gratia, Si neutri. Ita sunt, quæ sine fūco, sed
succinctè, & breuiter adduci possunt pro ita parte.

In contrarium, q̄ regula nō habeat locum in gratia, Si
neutri, faciūt verba posita in fine istius regulæ, dum dicit:
Nec vllus alius vocacionis modus etiā per literas, Si neu
tri, &c. suffragetur impetranti, &c. Nam ista verba inuasiūt,
quod regula in principio loquitur de primariis impetra
tionibus simplicibus, nō de istis accessoriis & cōditionatis.

Quia verba simpliciter, plata debēt intelligi de actu puro
& simplici, nō cōditionali, vt dicit tex. in l. i. ff. de dona. cū
similib. Ergo vbi aliquis, q̄ nō impetrasset primariā gratiā,
haberet gratiā, Si neutri, non cogeret seruare regulam.

Præterea, quia gratia, Si neutri, nō impetratur, nisi lite
pendente, vt patet in decisione 320. in nouis, & meliūs
170. Ergo si est lis, beneficium non est pacificè possessum, C
& per consequens regula ista non suffragabitur.

Sed tenendo primam partem, ad istas rationes posset
respondeti. Primò ad illa verba hic in regula posita (neq;
vllus vacationis modus, &c.) quod illa verba sint apposita
in oñium impetrantium, & ad maiorem eorum exclusio
nem. Ergo non debemus illa detorquere, & interpretari
ad sensum contrarium, videlicet, vt fauorem inducant, &
restrictionem regulæ, argu. l. quod fauore. C. de legib. & l.
legata inutiliter. de leg. 1. Nam aliter interpretādo regulā,
multiplicaret contradictionem, & seruiret nobis de vento.
Mens igitur illorum verborum finalium istius regulæ est,
secundū quod à multis intelligitur: vt præsupponat, prin
cipiū regulæ loqui in quacunq; impetratione, siue illa sit

D gratia simplex, siue gratia, Si neutri: vel, Perinde valere, ad-
modo illa sit prima gratia. Itaq; facta vna impetratione et
supradictis, impetrans certo modo tenetur in illa facien-
cere regulam: alias illa prima impetratio nulla existeret et
non obseruationem regulam, non posset se ex alia iurari.
Et hoc sonant illa verba (nec alius quam præmissæ vac-
tionis modus) illa enim dictio, Præmissa, non est demon-
stratiuæ impetrationis ad oculum, cum in regula nullus va-
cationis modus sit expressus, sed demonstratiuus ad sen-
sum gratiarum, quas contingeret de huiusmodi beneficiis
impetrari. Et ista videtur mens regulam, quam sequi debet
mus. cap. intelligentia. de verborum significatione. & vulg. de
re. ff. de leg. Præsertim, cum etiam seruamus verbis: art.
E ille aut ille. §. cum in verbis. de leg. 3. vt fugiamus abfentem
iuxta notata in cap. dudum. de præbend. libro sexto.

Sed vltius circa expositionem istorum verborum
denda sunt ea, quæ scribam inferius in 79. quæst. cum
bus sequentibus. Et quod ista regula in dicta gratia, Si
neutri, locum habeat, suadet generalitas præmissæ istius regule
(vt improbi lites, &c.) Quæ ita habet locum in gratia
neutri, sicut in principalibus, prouisionibus. & illa ratio
prouisionis est hic expressa, iuxta notata per Bal. in §. quibus. in
prima cõstitutione C. & in secunda cõstitutione, in principio.
Et ideo quicquid sub ea cõprehenditur, dicitur etiam
regula cõprehensum, virtute cõprehensiuæ, non extra
sua, iuxta notata in cap. postquam. de electio. lib. 6. & in
F prætoris. in princip. ff. de operis no. nun. & in l. non
sunt. de legibus. cum similibus. Et quia illa indefinita
dictio illorum verborum (si quis impetrauerit, &c.) posita
in principio istius regulam, perinde stat, ac si omnem modum
impetrandi inclusisset, iuxta notata in c. vt circa. de elec-
lib. 6. & in l. si plures. de leg. 3. & in l. vxori mea. de iur.
lega. cum similibus. Nec obstat, quod gratia, Si neutri
impetratur eo tempore, quo annalis possessor non est
ficus, & sic lite pendente: quia respondetur hic præmissæ
ni possessorem iam fuisse annalem, quando lis illi mouetur,
vt patet hic in text. ibi, tunc per annum immediate præ-
cedentem, &c. alias regula non procederet. Et alia
possessio præcedens obstat etiã gratiam, Si neutri impetra-
ta, lite pendente. Itaq; contrarium in nihilum resoluatur.

Teneri igitur potest ista conclusio pro firma, videlicet, A regulam procedere in gratia, Si neutri. Quam opinionem tenuit, & approbavit Rota tempore Sixti in vna Brixien. prebenda, coram D. Ioan. Cæsarino, tunc auditore, pendente. Nam tunc fuerat dubitatū, nunquid gratiæ, Si neutri, de qua impetrans magnum faciebat fundamentum in iudicio, obstaret regula. Et fuit dictum, quòd sic, propter identitatem rationis, & ea, quæ dicta sunt. Pro quo vide quæ dixi quæst. 15. & dicam q. 42. 53. & 79.

Vt tamen ista cōclusio resoluatur, est aduertendū, quòd nouissimè q. ista fuit in Rota proposita, in qua ita distinguebatur: quòd aut prima gratia est nulla, propter non obseruatam regulam. Et isto casu, ne delinquens sit melioris conditionis, quàm prudens, in eius pœnam erit dicenda gratiam, Si neutri, sibi non suffragari, nisi in ea sequi sita regulæ seruētur. & ita procedūt omnia quinque fundamenta, quæ ad regulam de non acceptādo literis non expeditis, facit Gemin in consi. 128. quæ hic applicari poterunt. Et ita in simili cōclufit Rota in vna sanctæ Andriæ vicariæ, de mense Iunio 1539. coram R. P. D. Marcello episcopo Marsicano: dum voluit, quòd regula Clementis, disponens, quòd in supplicationibus, seu cōcessionibus gratiarum de beneficiis tunc vacantibus, de mense, in quo vacarent, dispositiuè mētio fiat, aliòquin gratiæ sint nullius momenti, &c. Nam voluit habere d. regula locum in nouis prouisionibus, quæ sunt cōcessiones: & hoc, quia verba regulæ adaptātur nouis prouisionibus. ergo mens papæ talis esse præsumitur, qualē verba denotāt: vulg. l. Lab eo. de supellect. leg. plura tamē pro & cōtrā, super hoc aduocati scripserunt, quæ nō refero, vt vidē dum est in informationibus eorū. Aut verò gratia fuit nulla ex alio capite, quàm propter regulā non seruata, fortè quia errauit in expresse vacacionis: & tunc erit concludendū, gratiā, Si neutri, valere, regula non obseruata. Ratio fuit, quia hoc casu regula ita, quæ de impetratione loquitur, debet de prima & principali intelligi, non de secūdaria & accessoria: arg. l. si quis nec causam. ff. si cert. pet. Et quia verba simpliciter prolata, intelligūtur de primo actu, non de secūdo, vulg. l. boues. §. hoc sermone. ff. de verb. sig. prout Domini regulam de publicandis resig. intellexerunt, vt ibi dixi. Et ita in

Determinis istius quæstionis conclusit, & iudicavit Rota die 18. Ianuarij. M. D. xxxviii. in vna Rom. parochialis S. Pauli & Cæsarei, coram d. Raynaldo Petrutio, pro d. Euzialo de Syluestris contra Felicem de Caualleris.

QVÆSTIO VIGESIMANONA.

QVÆRO, an ista regula obstat pariter reformationi factæ ad primam gratiam, quæ erat nulla, ex eo, quia non fecerat mentionem de ista regula?

SOLVTIO. Super isto puncto, qui ante direptionem vrbis ventilabatur in Rota, ego consului pro episcopo laetino politano in causa beneficiorum Bergomen. & Brinen. Et tunc fiebant aliqua motiua pro inualiditate reformationis, ex eo capite: quia si principale nõ valuit, nec reformatio tanquam accessorium, quod sequitur naturam sui principalis, iuxta notata in lege, non dubium. C. de leg. cum vulg. de quibus per Rom. in consil. 246. & Ialoz. in l. sub pretextu. la prima. in fin. C. de transact.

Quibus, & istis similibus motiuis non obstantibus, ego consului contrarium. In qua opinione nõ eõ libèrius persisto, quia tunc fuit illa opinio à Rota recepta & approbata. Et inter plura, quæ in dicto consilio scripsi, quæ breuitatis causa omittuntur, fuit hoc principale motiuum: quia licet principalis gratia fuerit nulla, reformatio tamẽ tendit ad hoc, vt det illi spiritum vitæ: & quod in illa omisum fuerat, per istam suppleatur. iuxta decis. in antiquis. 180. Nã reformatio est in referente cum suis qualitatibus, vt tradit Moderatus. Fl. certum. ff. si certum petatur. maximè cum cõstet de mente concedentis. Nam ex noua causa potest quis redire ad ius amissum, vt dicit tex. in c. cum inter. de renuntiat. cum concord. vt per Rom. in consil. 168. & Ang. in consil. 52. Dominus Gilius. colum. 2. & Cornel. consil. 305. lib. 4. & Capra consil. 12. Et in summa pro decisione est glo. per quam moti fuerunt Domini in c. si Apostolica. in glo. penult. de prebend. libro 6. Quam post Roma. in consilio. 289. princip. eam sequitur, & tenet Fely. in cap. in nostram. correl. de rescript. Faciunt ea, quæ scribit Bald. in consilio. 369. in primis sciendũ. libro 1. Quæ omnia cum verificentur in dicta reformatione, nõ est dubium, eam valere, nec obstante regula, cui in ea fuerat derogatum. Et ad illud, quod dicebatur, quod accessorium debet sequi naturam

fui principalis, est verum, quando est eadem ratio: fecus, si A
 diuersa, vt hic, & tradit Perusi. in dict. regula, accessorium.
 de regul. iur. libro 6. & reasumit Alex. in consil. 4. colum.
 3. primo volum. Plura alia fuerunt deducta, quæ breuita-
 ti studens omitto.

QVAESTIO TRIGESIMA.

QVAERO ibi, nomen, gradum, ac nobilitatem, &c.
 an expressio nominis possessoris in impetratione
 sit de forma substantiali: an verò sufficiat, no-
 minis expressionem fieri per æquipollens?

SOLVTIO. Tenendo, q̄ regula ista inducat formam
 in casibus hic expressis, videtur dicendū hic, vt conclusum
 fuit superius in 6. quæstione, formale nominis expressio-
 nem requiri, non æquipollēs, vt est tex. in l. hac cōsultissi- **B**
 ma. ibi, nomina heredū, & dignitates singulorum, &c. C.
 qui testa. fac. pos. Tenet Alberic. in rubr. de testamen. Ex
 quo quidem textu dictæ l. hac cōsultissima. putabat Re-
 verēdissimus Pater dominus Iacobus Simonetta, olim au-
 ditor Rotæ, & postea cardinalis summę scientiæ & erudi-
 tionis, sumpta fuisse verba regulæ nostræ. Est igitur ibi
 rex. quòd quādo expressio nominis requiritur pro forma,
 non potest per æquipollēs impleri. Et hoc tenet Alex. in
 consil. 96. columna fin. lib. quarto. Pro qua opinione addu-
 cit Iason decem decisiones, seu rationes notabiles in l. 1.
 in 3. colum. vers. tene regulam affirmatiuam. ff. de libe. &
 posthu. quas breuitatis causa non refero. Facit etiam, quia **C**
 iste rex. adeò voluit esse certam & indubitatam personam
 possessoris, quòd non fuit contentus sola nominis expres-
 sione, nisi gradum & nobilitatem eiusdem exprimeret im-
 petrans. Quòd putat esse multum necessarium Barto. in l.
 demonstratio falsa. in 7. q. ff. de condi. & demonst. & in l.
 libellorum. in princ. colum. fina. ff. de accusat. Præsertim,
 quia verba istius regulæ sunt præcisa, & geminata. Dicit
 enim quòd impetrans nomen ipsius possessoris exprime-
 re debeat, & teneatur, &c. Sed vbi ponuntur verba gemi-
 nata præcepti, non dicitur satisfactum præcepto, quando
 sit expressio per æquipollens, vt statim dicitur. Igitur, &c.
 Contrariā opinionē tenuit Glossator in regula, de im-
 petrantibus beneficia per obitū familiarium cardinalium.
 vbi voluit, q̄ licet tex. ibi, sicut hic, requirat pro forma im-

Dimpetratione expressionem nominis & tituli Cardinalis tamé si hoc fiat per æquipollés eo modo, vt certa reddatur persona de qua loquitur, satisfactū erit formæ datæ in illa regula: Quia nihil interest, quid ex æquipolléibus fiat. Pro qua opinione faciunt plura motiua, quæ cumulat Alexand. & Iason in d.l. hac consultissima & in l.i. ff. de libe. & posthu. Vbi Aretinus more suo notabiliter loquitur. Quorum rationes ibidém videantur, quia moris mei nō est transcribere dicta aliorum de charta in papyrum. Sed sufficit eos tantum allegare, qui plura scripserunt, vt docet Fely. in c. Rodolphus. in 14. col. vers. hortus autem. de rescript.

Quid dicédū? Certè inter tot disputationes doctorum, mihi proculdubio prima opinio quo ad propostū tex. nō stri videtur verior. Nam licet verū sit, quod expressio nominis requisita à lege, vel statuto, in rescriptis, possit fieri per æquipollés eo modo, vt intelligatur, vt tradit Domin. & ceteri in capit. 2. super gloss. quorum de rescript. lib. 2. cum pluribus aliis concord. vt scribit Alex. & postea in d.l. i. & in l. hac consultissima. Tamen istam conclusionem limitant ibi Doct. omnes, nisi in lege, vel statuto sit decretum irritans. Nam tali casu expressio requiritur in forma specifica, præsertim quando præceptum est geminatum. Sed in ista regula ponitur decretū irritans, & præceptum geminatum: in qua non solum papa annullat rescriptum, siue gratiā, si talis expressio nō fiat, sed & addit alias pœnas hic expressas. Igitur concludendum est, rescriptum tamen in sequenti q. aliquid vltèrius dicemus. Et pro ista opinione stringit vnū, quod est bene considerandū. Quod si dicimus nominis expressionē per æquipollens expressiōdi hic sufficere, sequeretur magnū absurdū, quod rescriptum saltem in ea parte, quæ talem nominis expressionē requirit, frustratoria & vacua penitus esset. Quod ita probatur, quia quando illud, quod de iure communi statutum est, quod fortè posset per æquipollens adimpleri, posset per constitutionē particulare vel generalem specialiter expressum, tunc nunquā talis solennitas vel expressio, vel æquipollens fieri, vel impleri potest, vt cōstitutio, quæ postea additur, non sit frustratoria, sed aliquid vltra ius commune operetur. Ista fuit not. doct. Bart. qui in hac com-

munitur approbatur in l. 3. §. si rem. ff. de leg. 3. Vbi voluit, A
 qd licet de iure cūmuni caueatur, quod victus victori con-
 demnetur in expensis, nisi habuerit iustam causam litigan-
 di. Si tamen illud idem postea per aliquod statutum dispo-
 natur, videlicet, qd victus victori condemnetur in expen-
 sis, vt statutum aliquid vltra ius commune operetur, intel-
 ligitur includi casus, in quo quis habuerat iustam litigan-
 di causam, vt videlicet non excusetur talis iustam litigandi
 causam habens, sed condemnetur in expensis, vt illud sta-
 tutum non sit penitus frustratorium, sed aliquid operetur.
 Ita tenet ibi Bar. quem plures vbique sequuntur, quos. latif
 sine enarraui in Cōmentariis meis c. 1. de constit. lib. 6. su-
 per glo. in verbo, facti. Per quā dicta aliās Rota in vna Ge-
 benen. de benigno pulcherrimam decisionē fecit, quā re- B
 sero in d. c. 1. num. 145. circa fin. multa enim contra ius stri-
 ctū (vt actus aliquid operetur) inducta sunt, quā aliās nō
 concederentur, vt tradunt Moder. in c. 1. de rescript. Cum
 igitur in casu nostro regula ista disponat nomē possessoris
 in rescripto exprimi debere, quod prius de iure cōmuni
 statutum fuerat. in c. fin. de rescript. & in iuribus superius
 allegatis, posito qd de iure communi talis expressio per
 æquipollens fieri possit. Nihilominus ne ista regula, quā
 hoc idem quod ius commune disponit, frustratoria cēse-
 rat, est dicendum, expressiōnem nominis in casu nostro:
 in forma specifica fieri debere, non per æquipollens.
 Est bene verū, qd circa regulā de impetratibus beneficia
 per obitū familiaris Cardinaliū, quę requirit similitē expres- C
 sionem nominis, Domini mei auditores (vt audio) tenuerunt
 expressiōnem illā nominis & tituli per æquipollēs fie-
 ri posse, vt dicit ibi Glossator: sed hoc non refert, cū ille
 casus ab isto sit longē diuersus. Rationē diuersitatis fortē
 proponā, licet pro nunc istę contrarię decisiones cōcorda-
 ri possent ex dictis Abb. in c. quāto. in vltimo notabili, de
 his quę fi. à pralat. Posset etiā dici in dicta regulā familia-
 rium Cardinalis illud de expressiōe nominis, statutū fuisse
 in cōsequētia fauoris, & non principaliter, prout in l. cūm
 et oratione. ff. de execut. tut. Quo casu in formalibus indu-
 ctis in cōsequētia, alterius finis expressio & cōplementū
 per æquipollēs fieri potest, vt est tex. notabilis in l. 1. §. si.
 ff. de ver. obli. quem ibi ad hoc notat doctissimus Moder.

D Lancellotus Galiaula in secundo notabili, & Moderno sequuntur. Nam in istis sufficit seruire finem, ad quod ista dispositio tendit, licet forma non seruetur, vt est tex. in ca. quoniam contra. vbi Abb. & Moder. notant, de prob. Sed in casu istius regule alia & diuersa ratio concurret, vt discere debeamus nominis expressionem formaliter requiri, videlicet, in odium ipsius impetratis, in cuius detestationem, & possessoris fauore inducitur hac solennitas expressionis nominis, cui impetrans renuntiare non potest cum sit (vt dixi) hac forma in fauore possessoris inducitur, & ideo iuri alterius ex causa mea acquisito renuntiare non possum, vt in l. cum a socero. & ibi not. Bal. C. de iure dot. Et hoc est, quod in proposito dixit Ioan. Andr. a quo fitur.

E potest decisio istius q. in c. 2. de rescr. in nouella. super. in vers. cognomina. Vbi post alios per eum ibi allegatos, citat hanc formam, videlicet, q. in rescripto reorum nomina primere, nec sufficere per circuloctione & a quo potestiam expressione fieri, inducitur fuisse in odium impetrantis. Pro quo faciunt ea, quae tradit Iason in l. 1. in 14. col. ff. de vulg. & pupil. post dominum Ant. & Imo. in clem. constitutionem. per illum text. de elect. Et quod dictum est, non possessoris in rescripto exprimi debere, intelligitur de nomine proprio. Et licet nominis appellatione non tantum nomen proprium, sed etiam appellatiuum & singulare comprehendatur, vt tradit Andreas Siculus in cap. quoniam Abbas. in 4. notabili. de offic. delegat. nihilominus in dubio in dispositionibus poenalibus, qualis est haec, nominis appellatio, de proprio, non de appellatiuo nomine intelligi debet, vt est tex. in l. seruus here ditarius. c. 1. gl. ff. de stipulatione seruorum. & glo. in cle. 1. in verbo nominatim. de vita & honest. cleri. Ratio predictorum esse potest, quia nomen proprium significat vnus corpus, res seu aliquod indiuiduum, vt Petrus, & similes: sed nomen appellatiuum significat plura, vt species, vel genus: vt homo, vel animal. Quod declarat Andreas Siculus in dicto cap. quoniam. Et quia in rescriptis, quod certius est, debet exprimi, vt in ca. ad haec, & in cap. fin. de rescript. Merito expressio nominis in ista regula tantum de proprio fieri debet, tanquam de certiori, non de appellatiuo: & ita hoc de stylo practicitur, vt dicit Ioan. Andr. vbi supra. Quod

utem sit nomen singulare, & quando eius expressio suffi-
cienter scribitur And. Sicul. in d. c. quoniam. in 4. & 5. nota-
bilibus. Vbi sumpta occasione nominis singularis, plura
de nomine & proprietate Phœnicis extra propositū con-
gent, ut ibi per eum.

Et ista omnia de plano procedunt in rescriptis, & gra-
tis beneficialibus, de quibus loquitur ista regula. Sed in
aliis materiis & contractibus, an debeant exprimi nomina
propria contrahentium, videndum est per Specul. in titul.
de empt. & vend. §. sciendum. vers. primo autem eodem
modo. & circa nomina actionum in libello exprimenda,
not. in l. edita. C. de edend. tradit Alber. in l. qua quisq. ff.
de iur. iur. Et idē dicit in proœmio Digestorū. Et quod sicut
nomina dignitatum in literis vel instrumentis, sic etiā no-
mina iudicū in syndicatu exprimi debeant, tradit idē Alber.
in l. nulli. ff. quod cuiusq. vniuer. nom. plurimum enim
confert in negotiis agendis, proprii nominis expressio.
Hinc est, quod in sacra scriptura ad signū magnæ familia-
ritatis refertur, aliquem proprio nomine appellari, ut de
Abra. refert gloss. ordina. in Actib. Apostolorū. c. 9. Et pro-
pterea dicitur de Moyse Exod. 23. c. Inuenisti gratiā corā
me, & templum noui ex nomine. Magna enim est beneuo-
lentia magni principis, quādo subditum agnoscit, & nomi-
nem proprio nomine: ut dicunt sacri Doctores eod. lib. ca.
13. Adeo q̄ apud veteres eius omisio, seu immutatio ad
desertum & cōtemptū referebatur, ut probat per exempla
dicit Hieronymus in quæstione super Paralipomenon. C
Et etiam Ozias ædificando non meruit, ut suo nomine
vocaeretur, sed vallis nomine. Et Ephron, eō quod
vendiderat sepulturā, diminutionē nominis meruit, ut idē
Hieronym. paulō inferius loco superiori testatur. Eodem
modo Iechoniz nominis immutatio in Choniam, amara
refertur, ut idem Hieronym. tradit super Hieremiā, ca. 22.
Et propter indignitatem, vel peccatum alicuius, priuatur
suo nomine proprio, ut dicit Archi. & Præpos. in cap. qui
cepit illum tex. 2. quæst. 7. Licet aliquando in sacra Scri-
ptura crebra nominū immutationes, vel repetitiones ad
magnum mysteriū, & singulare personæ meritum, & gra-
tiam specialem pertineat, ut sacri Docto. referunt super il-
lud Luca, Et vocabis nomen eius Ioannem. Et alibi saepe:

MM

D Quanti igitur momenti sit nomen exprimere, quid etiam nomina præ se ferant, de quæ eorum origine, ut alios omittam, plura scribunt Cælius lib. 13. Antiquarum lectionum, cap. 5. & 6. & Patritius Senensis, lib. 6. de institut. reip. tit. 7. & longè plura accumulans Moder. in magna repet. cap. Raynutius. fol. 8. cum duobus sequenti. de testamen.

QVÆSTIO TRIGESIMAPRIMA.

QVAERO, dicitur hic, quod impetrans exprimat nomē: Quid si possessor habet plura nomina, pro quibus sunt Valcones, qui quadrimoni sunt, ut inquit Ioan. Fab. in §. item si quis in fraudem. in §. colum. de adu. & Romani veteres, qui cōmuniter tribus nominibus nuncupabantur: ut dicit Cynus in l. si. quam vnā cum l. i. & l. i. §. si quid in fraud. patr. col. 3. & meminit Iulius Firmianus Syluius in Grypho Aufonij. fol. 46. & Apinianus Alexander in proœmio libri, qui Libycus inscribitur: & Cynus lib. 3. de honesta disciplina. c. 4. & idem fuisse apud veteres, sacri Doctores testantur in lib. Paralip. cap. 1. & Hieron. contra Heluidium. Dubium igitur est, an omnia eiusmodi nomina exprimere teneatur impetrans?

SOLVTIO. Licet nominum pluralitas nō præsumatur in dubio, & eam allegans teneatur probare, ut tradit Alex. in consil. 172. nu. 7. in 6. volumi. & Socin. in consil. 18. col. lib. 3. Tamen ubi apparet aliquem habere plura nomina, si per expressionem vnus nominis, non habeatur certitudo personæ, exprimenda sunt omnia, alias secus. Scribitur intelligi, quod dicit Innoc. in cap. cum accessisset. constit. & Bal. in sua Margarita, dum voluerunt in receptis nomen proprium & appellatiuum exprimi debere. Sufficit enim, quod habeatur certitudo possessoris, non oboretur in ambiguo, ut tradit Oldradus consil. 100. in executione. & Alex. consil. 7. & no. lib. 1. & consil. 34. col. 3. & 108. col. 5. lib. 2. & consil. 112. in 3. colum. lib. 3. & consil. 114. in 4. colum. lib. 4. cum similibus.

QVÆSTIO TRIGESIMASECVNDA.

QVAERO, quia dictum est superius, quod expressio nominis nō potest fieri per æquipollens, quia nomen possessoris, contra quem impetratur, scribitur abbreviate, & non extensè, an sufficiat?

SOLVTIO. Archid. in c. 1. 25. q. 2. tenet sufficere nomen possessoris.

possessoris, quod abbreviatè scribatur. Secus tamen dicitur A
 in nomine impetrantis, quod scribi debet extensè, ut ibi la-
 tis per eum, qui postea sumpta occasione, ponit formam
 eorum omnium, quæ in literis apostolicis abbreviatè, vel
 extensè scribi debent. Et hoc idem ante ipsum latius tradi-
 dit, & in terminis questionis nostræ Spec. in tit. de rescrip-
 tione. §. primo igitur. vers. circa dictiones. & in tit. de ci-
 tatione. §. i. vers. quid si impetro literas contra P. & alibi
 legitur. Ratio prædictorum est secundum ipsos, quia ad im-
 petitionem perinet, rescriptum suum, & personam de qua sensit,
 constare. Itaque rescriptum valebit à principio, quod postea
 poterit declarari. l. si quis intentione. ff. de iud. Ita ibi
 specul. Pro cuius opinione facit text. in c. P. & G. de of-
 f. deleg. & c. cum M. de constit. Sed in contrarium facit B
 in regula, dū papa vult nomen possessoris exprimi debe-
 re per impetrantem. Et illud dicitur expressum, quod legi
 potest, & nominatim scribitur. §. si verò. in authen. de ha-
 red. & fal. & not. in l. nominatū. ff. de lib. & posth. facit tex.
 in l. C. de ver. iur. enucl. ante si. Vbi præcipitur, quod no-
 mina prudentum, qui leges composuerunt, debeant scribi
 per extensam literarum, & non abbreviatè.
 Quid dicendum? Certè de iure & de consuetudine vide-
 tur venior secunda opinio. Nam nemini dubium est, quod
 nomen illius, contra quem impetratur, scribitur abbrevi-
 atè, potest de facili breuiatio variè interpretari: ut si pro
 Bernardo, pono B. illud B. potest & pro Benedicto, vel Bar-
 tholomæo capi. Quo casu orietur incertitudo aduersarij, C
 quæ quæ facile error nasci potest. quod à iure reprobatur, ut
 ostendit in cap. ad hæc. & in c. si. de rescript. Nam evitanda
 est periculosa abbreviatio, ut dicit Fel. in c. i. col. 5. de fide
 instr. & Alex. d. consi. 152. lib. 1. Et pro ista opinione vide-
 tur decisio Egid. 185. incip. licet cum agitur, &c. Ista tamen
 opinio militat in abbreviatioe nominis ipsius impetran-
 tis, quæ magis tolerabilis videtur, & minus periculosa: ut
 patet videtur text. in cap. si. de præbend. lib. 6. Ratio est,
 quia debet in rescripto nomen actoris impetrantis abbrevi-
 atè scribatur: nihilominus postea ex prosecutione cau-
 sæ, & libelli oblatione, nomen eius de necessitate decla-
 ratur, ut in l. i. ff. si pars hære. peta. Non sic rei, qui fortè
 negabunt se illos esse, qui sub abbreviatura includuntur.

MM ij

D Et ideo non ab re dicunt Imol. & Felyn. in c. cum accessissent. in princ. de consti. quod de stylo hodierno nomen illius, contra quem rescriptum impetratur, ita debet esse certum, & extensè scriptum, sicut nomen impetrantis, per l. 2. Et ad text. in d. cap. si. responderet ibi Gemina in prim. notabili, ut ibi per eum. Et hoc idem seruari de stylo dicit And. Sicul. in c. dilectus. in 2. colum. de rescript. num. in d. latius reassumit, & probat idem And. Sicul. in d. c. cum accessissent. num. 7. col. 3. Et habemus hodie tex. hic.

Opin. igitur Archid. & Specul. quæ nullo iure probare posset saluari, quando fortassis ex cognomine, vel agnomine haberetur certitudo illius, contra quem impetratur, prout plures reperiuntur, qui frequentius à cognomine quàm à nomine denominari patiuntur. Nam tali casu tamen nomen posset abbreviatè scribi, quando agnomen præ nomen extensè describitur, ut si dicatur, Petrus committit causam contra B. Saganta. Nam ex illo prænomine Saganta, denotatur persona certa, licet nomen abbreviatè scribatur, ut in l. Aemilius. ff. de administ. tuto. Vbi præ nomen Aemilij, tantum reperitur, omisso nomine, & per illud intelligebatur persona certa. Et ibi hoc auctoritas colaus de Neapoli. Aliàs si non ita intellexit Specul. puto opinionem eius, nec de iure, nec stylo esse veram. Non obstat text. in dicto ca. cum M. & in d. c. P. & G. Quia abbreviatura non fuerunt facta, prout ibi scribuntur in rescripto impetrato, neq; ibi prædicta litera ad istud præscriptum pinguntur, ut formam rescriptis impetratis impetratis, sed illa abbreviatio fuit ibi facta per compilatorem Decretalium, qui propter euitandam prolixitatem plures decisiones & nomina breuiatè scripserunt, pleraq; etiam (studuitati studerent) reserant: adeo quod de pluribus non Ioan. And. conqueritur, partem Decretalium mutandam, siue decisam, allegando. Et nisi ita fecissent compilatores, in immensum volumen illud cresceret, & magis foret, quàm illud decisionum Rotæ volumè, de quo dicitur in l. si cum dotem. §. eo, autem tempore. ff. solut. mar. quæ erat adeo magnè & numerosum, quod non veheretentur curru. Et ego cum essem Panormi, vidi antiquarum Decretalium volumen adeo immensum, quod ab hominibus non poterat. Compilatores itaq; Decretalium ex pluribus

dictionibus, & nominibus aliis in Pandectis originalibus A
 mensē scriptis, plerunq; primam apposuerunt literam,
 ad breuitatis compendium antiquarum Decretaliū vo-
 lumen reducerent: quod ex illa dictione, & infra, sæpe in
 Decretalibus apposita, manifestū redditur, de quo loqui-
 tur Ioan. And. in proœmio Decretalium. & in cap. nobis.
 Inter pat. & Bart. in l. Gallus. §. idem credendum. in fi. ff.
 de libe. & posthu. Et ista de plano procedunt in abbrevia-
 tione nominis rei propter prædictam rationem. Secus tamen
 in abbreviatura nominis ipsius impetrantis: quia, vt
 dicit Spec. loco superius allegato, in eo non est licita ab-
 breuiatio. Tamen hoc etiam dictum in persona impetran-
 tis & actoris videtur dubitabile, vt dixi. Præsertim, quia est
 contra text. in ca. fi. de rescript. Vbi æquiuocatio nominis B
 impetrantis non vitiat rescriptum. Ratio redditur, quia il-
 li repertur rescriptum habere penes se, & eo vti, præ-
 sumitur illud impetrasse: arg. eorum, quæ notat Alex. in l. i.
 de procur. & Fely. in c. coram. col. 3. de off. deleg. & in c.
 de testib. Licet circa istam rationem videantur varia
 Doctores. Et vidi secundum varietatem casuum, istam
 rationem variè obseruatam in Rota. Nam Oldr. cōsil. 136.
 in col. tenuit qd supplicatio præsumatur impetrata ab eo,
 cuius fauorem loquitur, etiam si ille sit absens. Et idem
 de commissione dicit Spec. titu. de appel. §. nūc breuiter.
 qd si apparet. Contrarium tamen tenuit Car. in cons.
 2. col. 1. & Ful. consil. 23. in 2. col. & facit Egid. decif. 584.
 in Gem. consil. 33. Rota tamen sæpius istam contrarietate C
 cum distinctione resoluit, videlicet, quod quando in sup-
 plicatione, vel aliquo alio actu facta est aliqua considera-
 bilis impensa, tunc procedit opinio Old. & sequacium, vel
 modo postea absens ratā habuit, vt loquitur Spec. & Arc.
 consil. 63. Cōtraria verò opinio procedit, quando est mo-
 dia impensa, per ea, quæ Moderni tradunt in c. i. de iud. &
 cum seruus. ff. de verb. oblig. Ratio igitur superius asser-
 ta, licet non impleat intellectu: dictū tamē in se est ve-
 rum, sicut videm⁹ in procuratore sub nomine B. & in reo sub
 nomine A. vt tradit Egid. decif. 184. Licet illa decisio men-
 tiōe habeatur. hoc tamē de procuratore rectè procedit,
 quando non reperitur alius, qui sit eiusdē nominis, & con-
 trariis in iudicio, ambiguitatē declarauit, & requirit Egid.

MM iij

D in dicta decis. ubi tamen essent duo eiusdem nominis, licet esset processum contra unum: nihilominus, nisi per alias coniecturas de certo corpore constaret, mandatum esset nullum. Ita declaravit Rota in vna Toletana thesauraria, per terito anno coram me, quod quidem Rota decretum inuisimè fuit confirmatum hoc mense Nouembri m. d. xxxi. coram R. P. D. Marcello episcopo Maricano. & quod dictum est de errore procuratoris, idem dicendum videtur in errore diocesis, in rescripto expressa. Nam nisi de tempore constet per testes, vel aliter, illa impedit, ne processus canonizari possit: vt Rota concludit in vna Dolens, parochiali de Pleguen. 28. Martij m. d. xxx. coram me. In nomine vero iudicis, Vincen. & Còpostel. voluerit in d. q.

E quod idem esset, quod in nomine impetratis, illa ratio, quia impetrans in prosecutione rescripti declarabitur, quibus iudicibus loquatur. & sequitur And. Sicul. in c. M. de cõst. Pro quibus facit gl. in c. quoniã. de off. dele.

Tamen contra illos facit tex. in c. ad hæc. de rescriptis dicitur, quod non valet rescriptum, per quod incertum dantur, vel futura negotia committuntur. Nec obstat quod de incertitudine impetrantis dictum fuit: quia incertitudo ex abbreviatione resultans presumptionis certificatur, & eodem modo in incertitudine rei, vt confistit in facto impetrantis, merito ad ipsum spectat declaratio. d. l. si quis in tentione ambigua. Sed incertitudo legatorum procedit ex facto papa, merito ad ipsum spectat declaratio: vt tenet Abb. in d. c. quoniam. de offic. dele. Card. in clem. 2. in 4. quæst. de rescriptis. Itaque rescriptum tali modo incertum, nullum effectum habebit. c. in causa senten. excom. l. ex facto. ff. de vulg. & pupil. & quia facta inuocatione posset in iudicio fraus machinari, non tenet in certitudinem actoris, vel rei.

QVAESTIO TRIGESIMATERTIA.

QVAERO, nunquid ista regula defendat remanentem possessorem beneficij curati sine dispensatione? **S**OLVTIO. Dicendum est quod sic, quia si generalis regula, in qua titulus coloratus & alia requiruntur, minorem defendit, vt ibi dicitur, à fortiori regula ista, quæ non requirit titulum, neque veram possessionem, sed tantum detentionem nuda facti est contenta.

QVAESTIO TRIGESIMA QVARTA. A

QVAERO, nunquid ista regula habeat locum, si impetretur beneficium vacans ex persona alterius, quam possessoris annalis?

SOLVTIO. Dictum fuit olim, quod sic, & sic reperio adnotatum in quibusdam notis antiquis reuerendissimi Domini mei Laurentii Cardinalis Sanctorum Quatuor, nihil tamen ibi allegatur. Sed hoc plenius examinabo in illa quaest. de resignatorio. Tamen interim tenendum est, regulam ob stare, quia etiam quod tertius possideat, & alter legantium, qui nunquam possedit, potest dare de possessione tertij annali: vt tentum fuit in vna Hispalen. Capellaniz, coram R.D. Ioan. Paulo, anno praeterito. Et ista est conclusio generalis, quod ista regula procedit in quibuscumque impermutationibus & cessionibus, vt tenet Rota. Nam sicut cedens si manet in possessione per annum pacifice, potest de regula excipere: ita & cessionarius in gratia successione tenetur regulam obseruare, vt tenet Rota, & refert dom. Guliel. hic in decis. imperessis, rationibus de quibus per eum.

QVAESTIO TRIGESIMA QVINTA.

QVAERO, an illa verba regulae (quod certo modo vacare praetendit, &c.) intelligatur de illis modis vacationis inductis per cancellariam, videlicet ingressum religionis, contractum matrimonij, vel assecutionem, &c.

SOLVTIO. Ista disceptatio accidit coram Do. Nicolao Aragona in causa Zamoren. thesauraria, de mense Octobris m. d. xxxiii. super regula de valore. In qua eadem sunt verba. Et tunc aduocati vnius partis dicebant illa verba (Certo modo) interpretari debere de modis superius expressis: quia illi sunt certi modi vacandi a cancellaria definiti, vt exemplum ponit Gloss. in princip. Commentarii sui super regula 17.

Breviter Rota post plures procuratorum & aduocatorum disceptationes tenuit dicta verba in dicta regula de valore posita, intelligi debere generaliter de quocumque modo vacandi. Pro qua interpretatione allegata fuit ista regula in eisdem verbis, & regula 60. quod omnes videntur eodem modo loquendi, & generaliter dictam interpretationem circa modos vacandi receperunt, vt exemplum ponam in alia quaest. & facit decis. 407. in nouis. & dicam in regula 61.

MM iij

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D QVAESTIO TRIGESIMASEXTA.

QV AERO, quia regula ista loquitur de expressione gradus, quid intelligemus per gradum? Et quid si possessor plures gradus habet, an teneatur impetrare omnes exprimere? Et qualiter probetur gradus? Et quid si esset graduatus clandestine?

SOLVITIO. Ista quaest. quatuor continet capita, quorum quodlibet de per se discutietur. Circa primum aduertendum, quod gradus hic non capitur eo modo, quo dicitur in arbore affinitatis & consanguinitatis, sed pro quadam dignitatis vel doctorinae prerogativa.

Primo modo capiendo, erit sensus istius regulae, videlicet quod impetrans tenetur in sua impetratione exprimere non solum nomen impetrantis, sed & gradum ipsius id est, dignitatem. Nam hoc verbum, gradus, de iure interpretatur ad dignitatis honorem, ut patet in l. edicimus. C. de murilegulis. lib. II. & in l. I. & l. fin. C. de off. praefec. verb. al. potioris. C. de offic. recto. prouin. Et tali modo capitur gradus, qui bonas literas profitentur. sic enim apud Cicero in Catilinam, & in oratione pro Plancio hoc vocabulum capitur ibi (per omnes honorum gradus.) & idem pro Milone (qui non honoris gradum spectat.) Et in Verrem (Quartus primus gradus honoris.) Et ita saepe hoc vocabulum in aliis significatu ab aliis autoribus ubique expeditur. Itaque, etiam facile intelligi potest, quis esse possit sensus huius regulae.

Secundo modo hoc verbum, gradus, in isto text. interpretari potest pro quodam doctorinae loco, siue qualitate matris differente, quo vnus ab altero distinguitur, & hoc modo capitur superius in regula 15. & inferius in regula praetoriarum Iulij in 4. parte, cum duabus sequentibus. & in ista significatione accepit M. Tullius Cicero libro sexto epistolarum, epistola incip. Magna. Et isto modo potest capere hic, in quo etiam sensu Hispani, & fere omnes Ultramarini capiunt. Nam gradus apud ipsos etiam nihil aliud est quam honos quidam dignioris laeae, siue eminentioris doctorinae, doctoratus, magisterium, Bachalareatus, vel licentiatura: quae quidem honoris species in praedictis regulis, gradus nuncupantur, iuxta quas regulas non est absolum istam etiam intelligere, ut videlicet si annalis possessor sit doctor, magister, licentiatus, vel Bachalarius, etc.

petatur impetrans de tali gradu mentionem facere, sicut & A
 de nomine. Et iste gradus ponitur ad differentiam nobili-
 tatis hic expressæ, quæ ad generis & domus splendorem
 refertur: & horum verborum interpretationi respondere
 videtur tex. not. in cap. de multa. de præbend. Vbi pari mo-
 do gradus scientiæ, nobilitati cõiungitur, & æquiparatur.
 Et tunc ibi papa rationem habet nobilitatis & doctrinæ,
 in hic intendit illis favere. Nam ob eam causam requirit
 expressione gradus: quia fortè propter insignè & eminentem
 annalis possessoris scientiam, non cõcedet papa gra-
 tiam huiusmodi impetranti, iam multis de causis odioso,
 ut in primo q. huius apparatu diximus. Et licet hic intelle-
 ctus (communi vsu loquendi considerato) huic regulæ ap-
 plaudat, & cõuenire videatur: nihilominus de stricto iure B
 aliter dici posset. Nam de iure communi, excepto docto-
 ratu, alius gradus non reperitur. Licet cõsuetudo aliqua-
 rum prouinciarum quosdam alios, præter istum, doctrinæ
 gradus, sicut virtutum inuenerit, videlicet Bacchalaureatū
 & licentiatum, inter quos gradus voluit prælationem da-
 re, patet in dictis regulis. Et quãuis de iure doctoratus
 gradus non faciat, sicut neq; papa vel Imperator inter gra-
 dus dignitatum, vel magistratus nõ dicuntur facere gradus:
 quia non habent alios supra se, sed sunt fontes dignitatū,
 ut per plura probat Iaf. & omnes Moder. in l. i. col. x. de
 offic. eius. sic nec doctoratus, inter gradus doctrinæ, facit
 gradum, cum sit supra omnes gradus: argu. l. vbi autem. ff.
 de verb. oblig. Nam gradus dicitur, vbi est ascensus de mi-
 nori ad maius, vt d. l. i. & si. qui quidem ascensus doctora-
 tus non potest adaptari. & ideo text. in cle. 2. de magist. do-
 ctoratum non appellat gradum, sed honorem.

Circa secundum caput, videlicet, quando possessor ha-
 beret plures gradus, dicendum est, quia ista reg. nõ requi-
 rit expressiõnem omnium graduum, ex quo loquitur in
 singulari, & ideo iudicio meo sufficit gradum digniorem
 exprimere: arg. l. i. §. qui in perpetuum. ff. si si ager vectig.
 l. c. de except. lib. 6. Nã papa si voluisset omnes exprimi
 debere, dixisset gradus, & non gradum: præsertim, quia
 quo ad hoc, facile derogatur regula.

Quo ad tertium caput, videlicet, quomodo iste gradus
 probetur? dico sufficere, per cõmunem reputatione pro-

Dbari, & quādo incidenter de gradu quæritur, nō data op-
 positione aduersarij, fortè ad probandū gradum vnus te-
 stis cum iuramento sufficeret, iuxta ea, quæ dicit l. in l.
 huiusmodi. §. legatū. col. si. ff. de leg. 1. Vbi in probanda pri-
 ma tonsura, idem tenet, & reassumunt Moderni in l. si.
 idem Cornelio. in si. ff. de quæst. Fely. post Bald. in ca. licet
 vniuersis. & in c. nuper. de test. Et hoc putarem verū, quo
 ad effectum istius regulæ, sed quo ad prærogatiuas regu-
 larū de expectatiuis loquentiū, quibus cauetur gradum
 alteri nō graduato cæteris paribus præferri, forte præ-
 sta probatio nō sufficeret, ex quo agitur de magno iura-
 dicio alterius. Tunc enim deberet quis probare doctri-
 tum, seu alium doctrinæ gradum per literas: vel si casus

E amisisset, per testes: quod est verum, nisi per decennium
 quis pro doctore se gereret: quia tali casu non tenetur
 ostendere priuilegiū suū, sed sufficeret probare, quod se gestit
 doctore per decennium. Ita notab. dicit Paul. de Casib.
 & alij in l. si solēnib. C. de fid. instr. & in l. etiā. C. de appo-

Circa quartum caput, quando aliquis accepisset gradum
 occultè, & non per publicum examen, putarem hunc regu-
 læ locū non esse, vt tenet gl. hic. ratio est, quia nō est
 putandum impetranti, si nō expressit quod iuste impetra-
 uit, cap. 2. de constitu. libr. 6. Nam nō tenebatur dicitur
 vt in cap. 1. vt ecl. bene. Nam de non entibus, & non in-
 rentibus idem est iudiciū. l. cum lege. ff. de peri. & con-
 ven. & ob eam causam dicit Bald. in d. l. solennibus. quod
 ad probandum se doctorem, non sufficit priuatum examen
 probare, nisi probet publicum examen. & idem tenet
 Moder. in tract. de Doct. in prima parte.

QVÆSTIO TRIGESIMASEPTIMA.

QVÆRO, quare voluit hic papa exprimi debet
 impetratione nobilitatem possessoris, & quomodo
 probetur ista nobilitas?

SOLVTIO. Quia in collationib. faciēdis habetur
 ratio magna nobilitatis, vt dicit gl. & Doct. in c. c. de
 de rescip. & in cap. de multa. de præb. ideo papa voluit
 exprimatur nobilitas. Nā cognita nobilitate annu-
 fessoris, contra quē impetratur, fortassis papa derogat
 nē regulæ vel gratiæ impetrati nō cōcederet. Nā per
 fionem nōis, & nobilitatis possessoris papa certior

tur de qualitate nobilis. Nam fortè posset esse adeò gra- A
 uis persona, & potens ad defendendum ecclesiam, tempo-
 ribus persecutionum, quòd papa eum potius fauorib. &
 gratis afficeret, quàm q̄ permitteret per huiusmodi impe-
 trationes ab aliquo molestari, iuxta tradita per Philip. Pe-
 ruzi. & alios in c. constitutus. de appel. Vel fortè talis nobi-
 lis esset boni exempli, & laudabilis opinionis, & fame, qui
 posset plures exemplo sui ad frugem melioris vitæ tradu-
 cere. Quo casu non temerè contra tales nobiles conce-
 denda esset impetratio. Quorum intuitu solet à regulis iu-
 ris recedi, vt per decem principales decisiones probat la-
 tē las. in l. iubemus. in penult. & fin. col. C. de iudic. Vide-
 mus etenim à communiter accidentibus, per manus nobi-
 lium ecclesias sepe sustentari & augeri, vt in c. constitutus. B
 de appel. per manus verò clericorum pauperum expolia-
 ri, vt dicit Lud. Ro. in sing. 38. incip. vtrum nobilis. Et se-
 quuntur Moder. in tractat. beneficiorum in 12. q. 3. partis.
 Requiritur igitur ob eam causam expressio talium quali-
 tarum, vt sciat papa, quæ iure concedi, vel quæ honestè
 denegari debeant: quorum taciturnitas magnum detri-
 mentum, & scandalum eccle. producere posset. Bona igitur
 fuit hæc constitutio talium qualitarum expressioem
 requirens, vt sic personis ex merito deferatur.

Et ita quæ de expressioe nobilitatis dicta sunt, proce-
 dunt quo ad dispositionem istius regulæ: secus de iure, de
 quo non requiritur expressio nobilitatis possessoris, sicut
 non requiritur mentio nobilitatis impetrantis, vt tradit C
 Abb. & communiter Docto. in c. ad aures. de rescrip. Licet
 ibi Hostien. & Barb. tauerint cōtrariū. Et sic patet, quòd
 in hoc ista regula est contra ius, aut saltem præter ius com-
 mune. Quomodo autè probetur ista nobilitas, quia non
 attinet ad præsentem quæstionem, ideo omitto. Sed vi-
 dendum est latè per Moder. Brixien. in trac. nobilitatis. in
 6. parte. per torum. post Bart. in l. i. C. de dignitatib. lib. 12.

QVAESTIO TRIGESIMAOCTAVA.

QVAESTIO, quid est hoc, quod dicitur hic exprimi
 debere in impetratione, quot annis possedit. bene-
 ficium possessor?

SOLVTIO. Hæc expressio verborū si ad dispositionē
 tris, & stylū curiæ respicimus, videtur inutilis, & non ne-

Decessaria, imò ipso impetranti plurimū dānosa, vt colligitur ex dictis Bald. in consi. 209. incip. Casus est, Titius impetravit. lib. 1. vbi Bal. concludit q̄ si impetro archipresbyteratum, & in mea impetratione non facio mentionē, quòd Caius diu, & de facto illū per plures annos detinuit, quòd talis impetratio non est subrepticia, sed sufficit in ea exprimere, q̄ Caius archipresbyt. de presenti de facto detinet, absque eo, quòd annos exprimat, vt ibi per eū. Ratio esse potest, quia si impetrās in sua impetratione annos possessionis aduersarij sui exprimere debet, proculdubio intentionem rei aduersarij cōtra seipsum probaret, ex eo, qui secundum stylum curiæ reus possessor ad effectum, vt exceptione istius regulæ contra impetrantem vti possit, requiritur, q̄ ipse probet se annalem possessore. Cuius contrariū de huiusmodi expressione annorū, in impetratione requisita, resultat: quia vbi reus in hoc de iure & stylo grauari debet, releuaretur ab onere probandi, & grauaretur impetrans. quod esset absurdum & contra ius, & praxim Curia: quia videmus quòd si reus opponens de reg. non probat se fuisse annalem possessorem, repellitur.

Equiritur, q̄ ipse probet se annalem possessore. Cuius contrariū de huiusmodi expressione annorū, in impetratione requisita, resultat: quia vbi reus in hoc de iure & stylo grauari debet, releuaretur ab onere probandi, & grauaretur impetrans. quod esset absurdum & contra ius, & praxim Curia: quia videmus quòd si reus opponens de reg. non probat se fuisse annalem possessorem, repellitur.

Quid igitur dicendum? Respondeo, q̄ prædicta verba regulæ, & quot annis ille possideat, &c. possunt pluribus modis intelligi. Primo, quādo interpretatio fit de beneficio specialiter reseruato, & tali casu dicta verba intelligi possunt. Nam isto casu, ante istam regulam faciendā etiam erat mentio in impetratione de annis possessionis rei conueni, vt dicit Rota decis. 78. incipien. dic. quòd si ordinatio papalis in tit. de rescript. in antiq. sed quia de isto casu in ista regula nulla fit mentio, puto sub ea non includi.

FSecundo modo ista verba intelligi possunt, quando impetratur beneficium, quod scimus aliquem colorato titulo possedisse post annum. Et iste casus videtur bene applicari ad istam regulā, secundum Fely. in c. in nostra. in corrol. de rescrip. & isto modo intelligendo regulā in hoc concordat cum iure communi, de quo in c. cum nō de concess. præbend. Vbi Abb. in 3. col. vers. Et quia periculum, &c. assignat rationem istius articuli, videlicet, quia quando possessio est colorata, id est, præfesa ex legitimo titulo, posito, quòd titulus non fuerit verus: tamen non de facili isto casu daretur literas sine expressione tenentis.

poris, ne videatur conferre beneficium viuentis, quod est A
 odiosum. Ita formaliter dicit ibi Abb. Requiritur igitur i-
 sto casu, quod impetrans exprimat quot annis possideretur,
 vt hic dicitur. Tamen neque etiam hic intellectus satisfacit,
 ex eo, quia verba regulæ indistinctè loquuntur, & ita so-
 lent hodie intelligi per Rotam, vt videlicet, regula defen-
 dat non solum coloratum, sed merum & illicitum detento-
 rem sine aliquo titulo colorato. Quod est contra ius com-
 mune, & aduersatur prædictis: & in hoc regula aliquid in-
 ducit de nouo, & non est frustratoria, prout videretur, si
 totaliter in terminis iuris intelligeretur. Nam de iure com-
 muni de possessione non colorata mentio fieri nõ debet,
 vt tenet Cald. Compost. Imo. & Abb. in d. c. cum nostris.
 veric. sed debemus distinguere. Et ideo procedit dictum B
 Bald. in d. consil. Cum quibus concordat Felyn. vbi supra.
 Et ideo ego aliter intelligerem ista verba regulæ, vt di-
 camus, quod si impetrans petit in sua impetratione de-
 rogari huic reg. tali casu procedit quod hic dicitur, videli-
 cet, vt impetrans narrare debeat, quot annis possessor te-
 nuerit beneficium. Si verò non petat derogari, tunc nulla re-
 quiritur mentio annorum possessionis, sed tantum in im-
 petratione diceret, quod Titius illud beneficium detinet
 occupatum, vt dicit Bald. d. consil. 209. & ita practicatur
 propter absurdum superius dictum. Et sic videmus q. hodie
 practicatur. Vel posset & vltimò dici, quod indistinctè re-
 quiritur mentio annorum: tamen propter clausulas quæ
 hodie in supplicationibus apponuntur, impetrantes ex- C
 culantur, vt dicit Ioan. And. in d. c. cum nostris. Cessanti-
 bus tamen clausulis mentio tēporis saltem indefiniti ne-
 cessaria est in impetrationibus certo modo factis, & ita se-
 habet forma communis dictæ impetrationis. Nam in ea
 dicitur, quod tale beneficium per Titium possessum ad præ-
 sentis vacat, & tanto tēpore vacauit, quod eius collatio La-
 teranen. statuta concilij ad sedem apostolicam deuoluta
 tenetur. Ecce qualiter de tempore possessionis intrusi fit
 mentio, saltem per verba indefinita temporis, quæ omne
 tempus comprehendunt. Quod factum est, vt euitaremus
 absurdum, de quo superius dixi, si impetrans certum nu-
 merum annorum exprimeret, ex cuius confessione pos-
 set reus aduersarius annalem possessionem probare.

D V AERO, quare requiritur expressio causae in impetratione?

SOLVTIO. Potest dici, hoc fieri ad iustificandum concessionem. Nam dicitur hic, quod debet esse talis expressio causae, ex qua clare constare possit, possessori nullius ius competere. Haec enim expressio requiritur ad effectum, ut papa ad concedendum, vel denegandum impetrationem moueatur, licet verba text. aliud innuat: ex quo requiritur expressio causae ad effectum, ut iudici constet, an impetranti ius competat, vel non. Quod non est verisimile, quia per solam causam expressio in impetratione factam iudici constare non potest, an ius impetranti competat, cum potius hoc dependeat ex meritis & eventu litis, quae discussionem, & actorum apparatus requirit, iuxta c. quoniam. de prob. nam ex allegatis & probatis iudex hoc pendere debet, modo simplici ratione, ut in c. i. de re iudi. lib. 6. Et tamen text. hic expressio talem causam requirit, ex qua manifeste apparet nullum possessori in beneficio ius competere: vides ergo quantum ista inter se pugnent.

Et ideo ut iste casus clarius reddatur, est aduertendum, quod causa hic ponitur pro modo vacandi. itaque sit sensus, quod impetrans in sua impetratione modum vacandi exprimat, quo clare constare possit possessorem nullum in beneficio ius habere. Et ita hodie in practica seruatur, quia firmiter ratio isto modo: Supplicat S. V. deuotus illius orator. Et tunc, ut sibi specialem gratiam faciat de tali beneficio, quod vacat ad praesens: & tanto tempore vacauit, quod collatio, secundum Lateranensis concilij statuta est ad eandem apostolicam legitime deuoluta: licet quidam Causam illud indebitè detineat occupatum, &c. Ex huiusmodi, vel simili narratiua colligitur expressio causae, ex qua papa mouetur ad concedendum gratiam, ex ea prima facie constet, si est vera, quod nullum possessori ius competit, quam causam in impetratione expressam postea in iudicio iustificabit impetrans seruando alias partes regulae, videlicet, etiam faciendo possessorem infra sex menses, & litè prosecutione usque ad sententiam, ut hic dicitur. Quod si causam expressam vacationis impetrans in prosecutione litis non probauerit, tunc tanquam indebitè molestans condemnabitur ad po-

his hic contētas. Hic est verus sensus istorum verborum. A

QVAESTIO QVADRAGESIMA.

VAERO, dicitur hic, quod si impetrans non seruat hic cōtenta in prima parte regulæ, q̄ tenetur possessori ad interesse: de quo interesse intelligemus?

SOLVITIO. Videtur prima facie dicendū, q̄ ad nullum interesse teneatur, quia ex quo agitur de beneficio ecclesiastico, non videtur considerandum interesse, quia in spiritualibus interesse peti nō potest, sicut in profanis, vt dicit lino. in c. querelā. de elect. Et latius Rotā decis. 104. incip. nota quod vbi aliquis. in antiquis. posita sub tit. de procur. num. 8. quæ notabiliter disponit, quod licet iurans non reuocare procuratorem, non obstante iuramento illum reuocare possit, iuxta glo. ordinariam in ver. reuocās. quam B libi notat Dom. in ca. fin. de procur. lib. 6. Tamen vbi quis procuratorem constituisset ad renuntiandū cum iuramento, tali casu nō posset reuocare, ex eo, quia ille in cuius fauorem debuit fieri renūtiatio, non posset aliās agere contra reuocantem ad interesse, sicut in materia profana: quia in beneficiis non agitur ad interesse. Ista est notabilis decisio, quam sequitur Fely. in ca. si diligenti. in 8. col. vers. amplia etiam. de foro comp. quod etiam late prosequitur lib. 1. Fely. in c. ex parte decani. col. 6. de rescrip. Eō maxime, quia iam impetrans vltra interesse condemnatur in expensis possessori: annullatur eius impetratio, & inde sententia quæcunque, &c. Sic igitur satis, & vitra condignum foras puniretur absque eo, quod tenetur ad interesse. C Hoc enim videbatur absurdum repugnante subiecta materia, & etiā alia regula iuris, quæ habet, neminem ex vno delicto debere multiplici pœna puniri. vulg. c. at si clerici. de iud. Et hic non solū duplici, sed quadruplici puniretur. Sed istis non obstant. text. hic determinat contrarium, videlicet, quod temerarius impetrans debeat ad interesse condemnari. Quid dicendum? Pro vera resolutione aduertendū est, quod interesse, de quo loquitur ista regula, non consideratur respectu beneficii: in quo casu procedunt ea, quæ superius in contrarium allegata sunt, sed consideratur respectu incommoditatis & impensarū, quas reus & possessor cōuentus indebitè occasione istius litis motæ passus fuit, vt est tex. notabilis in clem. 1. §. si. de rescrip. &

D quod ibi, & hic interesse appellatur, text. in cap. fin. de re. script. & in l. sancimus. C. de iudiciis. illud interesse in eodem casu damnū nominat. itaque interesse, & damnū in casu conuertuntur, & illud damnū consideratur respectu viatici, solutionis aduocatorū, & in cōmoditatis, vt sigillatim enumeratur in d. l. sancimus. & tradit Bart. per illū text. in l. eum quē temerē. ff. de iudi. Ex quib. iurib. ista reg. quā ad hoc conflata videtur. Nec obstat, q̄ hic impetrans pœnis punitur, contra text. in c. at si clerici. de iuris. quia illud procedit ratione vindictæ publicæ: sed respectu cōmodi priuati quis potest plurib. pœnis puniri, vt declarat Abb. in c. de causis. de off. deleg. Presertim quia annotatio impetrationis, de qua hic tex. loquitur, non videtur

E propria pœna, vt tradūt omnes Moder. in c. 2. de contum. Et istud interesse, de quo ista regula loquitur, hoc die est in vsu, illa (vt opinor) ratione: quia in illo exigēdo non lōgē maiora incōmoda pateretur, quā in beneficio defendendo, propter difficultatē probationis. super qua res potest fortassis protēdi lis vsq; sentētias: ideo rei possessores hodie sola condēnatione expensarū, & nullitate impetrationis aduersarij cōtētantur, cū absolutoria ab impetrante

QVÆSTIO QVADRAGESIMA PRIMA.

QVAERO, quare non dicit iste text. de expensis. **S**OLVTIO. Quia illa condēnatio fit in Rota, quādo quis succumbit, & sic eo tēpore, quo possessor rem cōstat damnū, vel interesse fuisse passum, ideo non hic mētio. Vel dicas, rationē esse illam, quam pono hinc fine istius q̄. Et aduertendū est, quōd ad istas expensas per Rota impetrantem succumbentem cōdenatur, si iuste iustam causam litigandi habuerit, siue non: quia non quam in Rota causa litigandi cōdenatur ab expensarū cūctat. Nā eo ipso, q̄ quis condēnatur, præsumitur habere iniustam causam litigandi, licet in veritate iustā habere, vt notat Abb. in c. calumniam. de pœn. Et propterea in sententiis Rotæ semper dicimus, quōd iniuste, perpetuo facto molestauit, vt condēnatio expensarū quadret. Et verba istius regulæ inferius posita, ibi, q̄ si possessore iniuste, friuolē, ac indebitē molestasse repertus fuerit, resonant hoc. Quæ verba in omni sententia poni possunt propter præsumptā temeritatem impetrantis & succumbentis

que in dubio præsumitur, vt dixi supra in 1. & 2. q. Præ A
 sentiam vbi essent aliquæ coniecturæ doli, vt in casu vltimæ
 partis regula: runc impetrans temerarius, & calumniator
 possit appellari, vt declarat Abb. in d. ca. calumniam. in 1.
 notabili. Patet igitur ex prædictis, quis sit stylus Rotæ cir
 ca condemnatione expensarum. Et hoc facit Rota ad cui
 randas lites super expensis, quæ possent super re parua for
 te maiores fieri, quàm super sorte principali. Et ita nego
 tiæ principalis cognitio in longum differretur, & sic lites
 citibus oriretur, contra l. quidã. ff. si cert. pet. & ca. finẽ
 indus, de do. & contu. Et licet de iure cõmuni qualibet iu
 da causa excuset ab expensis, vt tradit Abb. in d. c. caluniã.
 in fin. tamẽ vt dixi, Rota nunquã istam iustæ causæ allega
 tionẽ admittit, ne aduersarius appellet, & dicat non esse
 causam, & fiant lites immortales. Et licet quædam
 decisio in no. 182. incip. probabilis causa. dicat, quod causa
 probabilis excuset ab expensis, quã explicat Egid. decis.
 390. nihilominus illæ decisiones debent intelligi de iusta
 causa, ratione sententiæ latae. Nam habens sententiã pro
 se licet ex nouiter deductis reuocetur in secunda instãtia,
 nihilominus tali casu excusatur ab expensis iure compen
 sationis. Nam habuit iustã causam litigãdi, vt tradit Egid.
 decis. 319. Hoc tamen, vt dixi, procedit, quando reuocatur
 et nouiter deductis: quia si ex eisdẽ annullatur sententia,
 non excusatur ab expensis, propter rationẽ quã ponit Do
 minicus in decis. 251. licet sententia, in no. aliã est decis. 10. po
 sita in titu. de dolo & contu. quam sequitur Milis in verb. C
 expensarũ. & Abb. in cap. si. col. 12. de dol. & con. & latius
 Guido papa decis. 436. q. 48. & decis. 137. eiusdẽ. Et omnia
 ista dicta approbat parlamẽtũ Tholosanũ in decis. capel
 lan. 222. Philip. Francus in cap. 1. §. fin. in fi. de appel. libr. 6.
 Corneus consi. 181. col. fi. in. 3. volu. Frãcus in cap. quoniã.
 in 3. col. de prob. Et hoc quod dictũ est, pcedit in causis,
 que originaliter cõmittuntur in Rota. Si verò cõmitteretur
 iuxta vna causa, nõ vt auditori, sed vt prælato, & quod
 dicitur in domo de illa cognoscat, prout sæpe cõmitti solẽt
 causa Romanorũ Capitolinæ, tali casu si auditor pro sua
 satisfactione faceret de illa causa verbũ in Rota, prout est
 in more, & iuxta resolutionẽ datã pronuntiaret, tũc si cõ
 demnatus iustam haberet causam litigãdi, nõ cõdemnare
 NN

Datur in expensis, prout fit in Rota, cuius stylus isto casu non seruat. Ita fuit conclusum apud Dominos isto mense Octobri m. d. xxxvi. coram domino Paulo Capiteo, in vna causa Romana dotis, seu domus. Attenditur enim tali casu persona iudicis representati, non quod sit actor, quia illi causa commissa, vt auditori non fuit, sed vt pro lato, & vt soli, qui debet sequi stylum aliorum iudicum rotarum, qui habentem iustam causam litigandi in expensis condennare non solent, nisi in casu quem tradit Bart. in l. 3. §. 1. rem. ff. de leg. 3. De quo dicto latius scripti in cap. 1. in glo. facti. de consuet. lib. 6. Nam putant satis victorem lucrum obtinet rem: & victum satis puniri, si expensas & laborem plures simul cum ipsa re amittat.

Et est aduertendum, quod non sine mysterio in ista regula non dicitur de expensis, quia forte sub illo verbo, damnis, comprehenduntur. Nam licet appellatione damni in conventionalibus impensa non includantur, vt in l. 1. in nostra. de iniur. secus tamen est in iudicialibus, vt notabiliter declarat Archi. in ca. in primis. in 2. col. in verbo. damnum. 2. q. 1. Vel secundum potest dici hac de causa non de impensis, sed de damnis mentionem fieri: quia damnum, vt interesse venit iure actionis, quae nascitur ex praedictis legibus, & ex ista regula, sed impensa veniunt accessorie & officio iudicis, vt dicit Bart. in l. 1. ff. de alien. iud. iura. facta. & ideo de illis non requiritur mentio.

QVAESTIO QVADRAGESIMASECVNDA

VAERO, an impetranti in forma iuris, qui petit quem priuari propter crimen, obstat regula?

SOLVTIO. Glossator hic tenet quod non obstat ratione. Prima, quia ista regula loquitur de impetratione beneficii vacantis de iure & de facto. Sed ille, qui petit in forma iuris, non petit sibi conferri beneficium, sed illud intendit, vt beneficium, quod per priuationem vacabit, sibi conferatur. Secunda ratio est, quia in ista causa priuationis non est beneficalis, sed profana, sicut patet ex glo. in cap. 2. in verbo, finita, vt lit. pend. lib. 6. Et priuationis ante priuationem poterit renuntiare, vel cum alio permutare: & sic priuatio non habebit exitum. Quae omnia cum sint diuersa a mente regulae, est concludendum, quod ista regula non habet locum in ista causa. Ita dicit Glossator.

Adde pro ista opin. Moder. quondam Sabinensem pra A
 ficiam & eruditum, qui in quadam apostilla super ista re-
 gula asserit Rotam tempore suo ita iudicasse, & se ita in fa-
 ctis obtinuisse, illi enim est nomē Aeneas de Falconibus,
 qui quondam ad Panor. paraphrasim edidit, & notabilem
 illum Tractatum reservationum & commendarum nobis
 reliquit. Et ita secundum quod ipse dicit Rotam sic iudicaf-
 se, reperio adnotatum per bon. me. Dominicū de Iacoban-
 tis tunc Rotae auditorem primarium, & postea Cardina-
 lem, in quibusdam suis causarum notis, manu sua propria
 scriptis. Et reperio hoc idē tēpore Sixti, in causa p̄cepto-
 ris Lugdunensis, pro Matthæo, contra Claudium, Iochi-
 anum de Narnia, tunc aduocatum celebrem in quodā suo
 cōh. reddito in causa Naneten. S. Nazarij pro quodā Hen B
 rico adnotasse. Et ne longius exēpla petamus, sic etiā tem-
 pore meo iudicauit Rota de mēse Febr. M. D. XXXIII.
 in causa Cōuersana Archipresbyt. p̄dēte corā me. In qua
 Domini ad hoc tenendū moti fuerunt, hac ratione: quia
 ubi non verificantur verba dispositionis, neq; ipsa dispo-
 sitione habet locum. Sed verba istius regulae, ibi (quod vacare
 patet) non verificantur in casu p̄missio: quia benefi-
 cium per priuationē non vacat, sed vacare speratur. Igitur
 regula tali casu locum non habebit. Nam aliud est, quod
 beneficium certo modo vacet, vel quod speretur vacare, ut
 not. omnes in ca. cum nostris. de concess. praeendarum.
 & ressumunt Modernior. in ca. 2. de rescript. Cū igitur
 regula ista loquatur de beneficio certo modo vacanti, nō C
 habebit locum in beneficio, quod per priuationem vaca-
 re speratur. Hinc est, quod Imol. in c. dilectus. cl. 2. post gl.
 de preben. & Rom. in l. si quis mihi bona. §. iussum. ff.
 de acq. her. voluerūt, q̄mādatū de beneficio vacātū, nō cō-
 p̄tēdit vacaturū: quia se habēt ut diuersa, ut ibi p̄ eos, &
 sicut scribit Fely. in c. cōstitutus. in pe. col. de rescript. Itē,
 quia ista regula loquitur, quando impetratur beneficium
 iussum per annum ex antiqua vacatione ante collatio-
 nē factā possessori: secus, si dicatur vacare ex persona, vel
 facto ipsius possessoris: ut in quest. ista: & dicemus inferiūs
 in alia simili. Et quia videmus, quod huiusmodi priuatio-
 nes saepe committuntur in partibus, ut est factum in causa
 Verchiani, & quotidie vsu experimur.

D Præterea, pro ista decisione efficax est ratio Glossatoris: quia quando agitur ad priuationem, potest possessor antequam priuetur, renuntiare, vt concludunt Moderni in c. 2. de rescrip. & latius repetit idē Fely. in c. inquisitionum in 3. col. de accusa. Et hoc prius dixit Rota in titulo de re iudic. decil. 5. in antiquiori. Et reassumunt Moderni Ferrutini, videlicet Thom. Ferratius, in tract. cautel. caute. 44. Hoc autem verificari non potest in beneficio iam vacante vt notat Fely. in c. in nostra. in 37. cortel. in 2. colum. de rescrip. Nam priuatio præsupponit habitum præcessisse: & renuntiatio præsupponit possessionem. Et pro ista opinione ciunt ea quæ dixi in simili quæst. in regula de subrogati.

Et tamen circa hoc aduertendum, vt casus distinguatur, quod non omnis priuandus indifferenter & indistinctè potest beneficio renuntiare: sed ita demum, si ignota impetrationem ab alio factam fuisse: secus, si sciat, vt notabiliter concludit Anto. de But. in consil. 44. incip. cum quidam presbyter. &c. cum quo concordat dicta decisio Rotæ 5. in antiquioribus. titulo de re iudic. Sed illa decisio in alio est magis mirabilis, quia ibi fuit facta renuntiatio beneficii per priuandum post inquisitionem, ac post sententiam perpetui carceris, latam contra homicidam, & etiam post acceptationem expectantis: & nihilominus concludit ibi, quod valet renuntiatio, eo solo motiuo: quod fuerit lata sententia perpetui carceris: non tamen hoc fuit lata sententia priuationis beneficii. & istam opinionem decidit prædicta sequitur Fely. in c. inquisitionum in 3. col. de accusa. Differt ergo illa decisio à dicto Antonio de But. in duobus. Primum, quia ibi renuntiatio fuit facta post sententiam: in consilio d. Ant. ante sententiam priuationis. Item in dicta decisione nulli fuerat prouisum ante renuntiationem, licet quidam expectans acceptarit: sed in consilio d. Ant. fuerat facta prouisio à papa ante renuntiationem cum decreto irritanti, & tamē d. Ant. tenet, quod valet renuntiatio, si ignorauit prouisionem papæ.

Sed modo circa ista aduertendum est, quia contra consilium d. Ant. est vnum consilium Gemin. 107. incip. in supplicationem. Vbi loquitur in periuro, qui etiam priuandus, contra quem papa cuidam commisit, quod si sciret illum fuisse periurum, conferret beneficium

tantum concludit ibi Geminia. quod valet interim renuntia
 A
 tio, etiam si sciuerit provisionem factam alteri. Tamen po
 test nihilominus iudex, cui fuit hoc commissum, procedere
 ad veritatem delicti post renuntiationem, & etiam post
 mortem: & constituto de delicto, conferre beneficium sup
 plicanti, & renuntiatio retrò non valebit. Ita ibi cõcludit.
 Et ad istam cõtrarietatem non aduertunt Moderni in ca.
 in nostra. inferius allegandi. Sed cum ista allegaretur Re
 verendissimo D. Cardinali Simonetta, viro vnde cunq; do
 ctissimo, ac multæ obseruationis, & tunc Rotæ auditori,
 dixit, quod consilium Geminia. non erat verum, & quod
 viderat læpe in Rota obseruari prædictã decisionẽ quin
 tum, & consilium Anto. & sic ipse adnotauerat. Pro qua
 opin. ad duo ratione, quæ ponit gladium ad radicẽ: quia
 B
 negari non potest, per provisionem papæ in euentum pri
 uationis, non esse illi impetranti ius quæsitum irresolubi
 liter, sed conditionaliter in incertum euentum, quem lis
 producat, iuxta l. quod debetur. de peculio. Et ideo pro
 uisio per resignatione interim facta, etiam clausula, Dum
 modo alteri non sit ius quæsitum, valet: quia illa clausula
 intelligitur de iure puro & irresolubili, non de cõditiona
 li & incerto, vt tradit notabiliter Rõm. in consil. 256. quem
 citat, & sequitur Felyn. in cap. super literis. in 9. colum. de
 re script. & dixi in regula de non tollendo ius quæsitum. q.
 3. Cum itaq; ius quæsitum ex illa provisione papæ in euen
 tum priuationis sit cõditionale, merito provisio pura me
 C
 dio tempore facta, valet, per tradita in cap. si pro te. de re
 script. lib. 6. Quia beneficia non debent esse in pendentibus
 vñg. capitulo, si tibi absenti. & cap. 2. de elect. lib. 6. Et pro
 ista opinione contra dictum consilium Gemin. est notabi
 lis decis. Egidij 739. incip. si quis obtinens præbendam, &c.
 col. si. qui notabiliter loquitur, & istis adde Socin. & quos
 dam alios consulentes, de quibus in regula de non tollen
 do ius quæsitum. q. 3. mentionem feci. Et quantum ad illud,
 quod dicit Gemin. in d. consil. iudicem vigore illius impe
 trationis posse post obitum priuare periurum, & de verita
 te delicti ad effectum adiudicandi illud impetranti cogno
 scere, hoc non est verum, & contra illum est decisio in ter
 minis Rotæ, in nouis, titu. vt lite pend. decis. vltima. aliàs
 491. incip. item quod Titius. quã sequitur Dom. Gun
 NN iij

D disfaldus Hispanus, quōdā Rotæ auditor insignis, in tra-
 lega. in 14. quæst. 1. partis. col. 15. Limitarem tamen ista, quæ
 dicta sunt de renuntiatione priuandi, nisi papa in litteris
 narrasset vacare beneficium propter tale crimen, licet in
 veritate illud crimen non inducat priuationem ipso iure.
 Nam talis assertio papæ, adeo beneficium afficit, quod de-
 nuntiari non posset, vt dicit Pet. de Anch. in consil. 253. in-
 cip. vltra alia sequitur Fely. in c. 2. in 3. col. & in c. nonnullis
 in 17. col. de rescript. & in d. c. inquisitionis. in 3. col. Et
 cet Pet. de Anch. & Felyn. non dicant, quod renuntians
 possit, tamen reuera opi. Petri, est hoc à fortiori dicendum.
 Quia si vbi papa solum cōmittit priuationem faciendam
 renuntiatio impeditur, à fortiori vbi disponit asserendo
E care, fundans in hoc intentionem suam, quod est minus
 notandū. Tamen illud dictum Petri de Anch. ita sumptu-
 ter intellectum, non puto verum. Nam vltra hoc, quod
 contra illum latissimè consuluit Ias. in consil. 86. in cap. de
 demptoris Crucifixi, &c. in 5. colum. lib. 3. illa opi. dicitur
 detur, per quam alicui per assertionem papæ cōtrarium
 ritati ius quæsitum tollitur. Et aliàs legendo cle. 1. de pro-
 multis modis reprobauit. Nam clarum est, quod vbi ius
 de tertij præiudicio, Papæ non creditur, vt not. Fely. in
 cum à nobis. de testi. post Paulum de Castro in consil. 1.
 lib. 2. quem sequitur Decius in consil. 151. 4. col. & Gonsal-
 consil. 53. maximè vbi assertio papæ est cōtra ius: per
 damnosa. C. de prec. Imp. offe. & ita Felyn. fortassis dicitur
F opin. dubitans impugnat, & declarat dicta Petri de Anch.
 in d. c. cum à nobis. in 2. colum. & latius in ca. causam op.
 in verbo, impetratio. in 1. & 2. col. aliàs est secundū
 liorū, col. 6. de rescript. Vbi videndū erit, ne sim prolixi.
 Redeundo igitur ad propositam quæst. habes cōclusionem
 hīc, quod ista regula non procedit in impetratē per
 tionem. Circa quam conclusionē considerandū est, alia
 diligēter, quod Rota in quadam causa Capellaniz. in
 coram D. Staphileo. xxix. Octob. m. d. xxix. tenent
 trarium. Nā voluit istā regulā procedere, siue quis
 derit per annū ante priuationē, siue post. Et ita etiam
 tauit Do. Petr. And. Gāma. in quibusdā recollectis de
 nū, à quo ego etiam viua voce audiui. Et sic vides, quod
 moderna bis variauit. Nā in causa Conuersana per

coram me diu fuit discussa, conclusit regulam non habere locum, & coram Staphileo tenuit contrarium.

Quid igitur tenendum? Dicas pro concordia opinionum, distinguendos esse duos casus. Primus est, in priuato ipso iure, ut in execrabili, vel similibus, & procedat decisio coram Staphileo. Vel illa decisio procedit in priuato ob non solutionem pensionis, quia ex quo ab initio ipse se huic penae subiecit per proprium eius consensum, non debet mutari regula, ut dicitur in alia quaest. Aut vero, est priuatus, & procedat opinio tenta in causa Conuersana. Ratio est, quia prima innititur gratiae, ista secunda iustitiae. Et quod dictum fuit in homicida, idem dicendum est in rebeli, ut videlicet antequam priuetur beneficio, possit illi renuntiare, ut est text. in c. cum inter. de re iud. quem ad hoc ponderant Praposi. in cap. ius Quiritum. i. distinct. pro qua opinio facit optimè consil. Iaf. 86. lib. 3. Et ita in vna Perusina plebis conclusit Rota die secunda Iunij. M. D. XXXIX. coram R. P. D. Pet. Vortio episcopo. Aquen.

QVAESTIO QVADRAGESIMATERTIA.

VAERO, ex quo regula ista loquitur de pacifico possessore, quis dicatur possessor pacificus; quo ad effectum istius regulae?

SOLVITIO. Resolutione istius quaestionis scribam latissimè in regula de triennali, & aliquid dicam in q. sequentibus. Vnum tamen interim omittendum non est, quod licet impetrans agens super solo possessorio non satisfaciat regulae, quae de petitorio loquitur, ut inferius in alia quaest. dicitur: Cuiusmodi talis super possessorio tantum, bene est sufficiens ad interrumpendam pacificam possessionem: ut hodie Rotae conclusit in vna Gienen. prioratus de Villanoua coram R. D. Ioan. Mohedano. 19. Decemb. 1539. per quaest. do. Guibel. Cassiodorus scribit in decis. 9. de caus. pos. & prop.

QVAESTIO QVADRAGESIMA QVARTA.

VAERO, an ille, qui post sententiam contra ipsum latam, quae transiit in rem iudicatam, possederit per annum, dicatur possessor pacificus, ad effectum, ut victorem aduersarium, vel alium, exceptione istius regulae repellere possit?

ISTA QVAESTIO dependet ab hoc, utrum per sententiam, quae transiit in rem iudicatam, sit totaliter finita, vel

Dextincta lis? Nam si finita est lis, possidens postea per annum sine perturbatione, erit pacificus, & exceptione regule uti poterit. Sin autem lis totaliter extincta per sententiam non fuit, sequitur contrarius effectus.

Quid igitur dicendum? Solutio. Ista difficultas antiquis temporibus, pluries in Rota ventilata, raro tamen decisa fuit, modo etiam in vna Cöchen. præstimoniorum de Yuesca. Priego coram R.D. Io. Clerici iterum ventilatur, & postea alia causa de qua statim dicam, similiter ista eadem quaestio proposta fuit, & multum disputata. Operæpretium igitur erit præscrutari, quænam istarum opinionum sit veritas.

Ut dixi, iste articulus non solum antiquis temporibus sed etiam tempore meo sæpe propositus fuit in Rota, et tamen fuit ita passim propter eius difficultatē decisus. Idem temporibus suis accidisse referebant domini Seniores. Tandem post varios disputantium conflictus meo temporibus casus iste certam recepit decisionem. Nam celeberrima causa Conchen. propter insanam partium contentione sine aliqua concordia spe, per annum continuū, & amplius aduocatorum & procuratorum informationibus tundebatur, & adhuc partes iniquis odiis certarent, oportuit nos per huiusmodi quaest. decisionem, in qua victoria tota consistere videbatur, sine aliquem iratis partibus potest. Et ita factum est, quod post infinitas propemodum compositiones, Rota in hanc sententiam cōcessit, ut videlicet possidens per annum post rem iudicatam, nondum executioni mandatam, tueri se non possit ista regula. Quæ opinionem Rota pluribus rationibus cōprobauit. Prima quia certum erat post rem iudicatam, nondum executioni datam, quasdam adhuc litis primæ reliquias durare. Quæ ex eo adparet, quia iudex sententiam, quæ transiit in rem iudicatam, potest infra annum executioni mandare. c. quærenti. de offic. deleg. Sed nemo inficiari poterit illa executione faciendâ, aliquam iudicij telam requirit, licet obseruationē quatuor terminorum, & sententiæ declaratoriâ, brachiū seculare, & similia. Ex quibus apparet in illa tela, aliquas adhuc inesse litis reliquias. Nā decisa lata sententia, illa non dat ius, sed est medium ad illud inquirendum, ut traditur in l. Julianus. ff. de condi. indub. de ca. cum inter. de re iud. & ob eam causam oritur ex illa sententia

actio duplex ad illius executionem prosequendam, A
 videlicet iudicati actio, & in factum. Quae quidem actiones
 dum ad dictum effectum in iudicio prosequuntur, litē pro-
 fectio faciunt: sola ergo sententia litem omnino non sustu-
 lit, ergo illa durante certum est possessorem dici non pos-
 se pacificum. Nam donec superest sententiae executio, ni-
 hil potest dici actum, iuxta l. fi. C. ad Silla. sicut videmus in
 appellatione extrajudiciali, quae licet deserta fuerit: dimittit
 tamen aliquas prioris litis reliquias, donec per execu-
 tionē sententię omnino sopita sit: vigore cuius appellatio-
 nis, etiā deserta, potest appellatus, servatis terminis, appel-
 lare cōdemnare, adeo q̄ interim donec hæc agitur pos-
 sessor pacificus dici nō potest, vt patet in decil. 36. de re iu-
 di. in anti q. & dicam in reg. de trienniali possessore. q. 25. B
 quo in hoc illā q. latius disputo, quia ibi in facto cōtigit.
 Secūdo, pro ista opi. facit: quia nō videtur conueniēs,
 nec iudicū, quōd cōdemnatus, & conuictus post senten-
 tiā per annum possidēs, pacificus dici debeat, ad effectū,
 vt exceptione istius regulę victorē repellat, quia ex hoc
 loqueretur illud maximū absurdum, q̄ sententia multis la-
 boribus & impensis quasita, & eius executio frustraren-
 tur, & condemnatus possessor ex malitia sua commo-
 dū reportaret, & per consequens delinquens, & victus plus
 iuris haberet, & melioris conditionis esset, quā victor
 bonum ius fouens, contra æquitatem & rationem. l. quōd
 seruus. ff. quod vi aut clam & c. eum, qui de prebē d. lib. 6.
 Tertiō ista opinio cōprobatur d. Ioan. Fabri, qui secun- C
 dū Iaf. in tit. de act. in princ. in 7. col. in fi. est vir in hac no-
 strae iuris disciplinæ magnæ autoritatis. Nam eum insignem,
 & fundamentalem doctore appellat idem Iaf. in l. natura-
 liter. §. nihil commune. in 2. col. de acquirend. posses. Nec
 mirum: fuerat enim per 13. annos aduocatus, vt idem Ioā.
 Fab. dicit in §. fin. inlt. quib. ma. licet. & ob. eam fortē cau-
 sam Alex. de Imol. illum doctore subtilē vocat in rubrica
 de ope. no. nunt. col. 2. Sic igitur Io. Faber hæc opin. Ro-
 mæ videtur tenere in l. 2. C. de litigio. dum vult, post senten-
 tiā, quæ trāsuit in re iudicatā, ante eius executionē dura-
 re effectus litis pēdētia. Nā, vt dixi superiūs, ad executio-
 nem consequendam, ex eadem sententia nascitur duplex
 actio, & sic eadem causa in vno instanti est finitiua & pro-
 N N v

Ductiua litis. Quinimo præter actiones prædictas in iudicio
vel in factum, in quibus inest noua iudicij tela, in qua debet
produci nouus libellus, vt traditur in l. intra. & in l. a. ff. de
Pio. ff. de re iud. & in l. i. maxime per Bald. C. de iur. & in
ign. ad executionem sententiæ iudicis, etiam officium ma-
cenarij cõpetit, in quo licet libellus non producat, nec
lis quouis modo contestetur: tamen in illo iudicis officio
exercendo, inest adhuc quidã modus litigandi, vt exponit
dicit Bal. in l. 2. in 2. col. versi. modò quæro. C. de excep-
iudi. qui quidẽ litigandi modus certè aliunde formatus
potest, quàm ex prima litis remanentibus reliquis. Nec
ex quo, vt dictũ est, in tali officio exequẽdo libellus nõ
tur, nec lis cõtestatur, iste modus litigandi de nouo est

Ecto partium oriri non potest, cùm non habeat materiam
præexistentem. Et esset minus inconueniens, diceret
sententiam omnino litem nõ esse finitã, quousq; iudicij
lã exequatur, vt illud iudicis officij ex lite prioris forme
recipiat, quàm qd dicamus, per sententiã litẽ esse finitã
ex ea litẽ nouã oriri, vt dicit idẽ Bal. in d. l. 2. in prin. et
quæro nunquid. Nam vna & eadem res non debet
productiua contrariorum. l. i. cum vulg. C. de furt.

Concludendũ igitur est, per sententiã litẽ totã alteram
extinctam fuisse, sed adhuc reliquias quasdam eiusdem
remanere: in quibus executionis iudicium fundari videtur,
qua executione peractã, dicemus litem finiri, cùm
teã nihil potuerit dici actũ, cùm aliquid supererat ad op-

Idũ, vulg. l. Titia. ff. de verb. oblig. Cum qua opinione
tur cõcordare idẽ Bal. in l. i. C. de iur. calum. & Bar. in l. i.
bus. C. de agri. & cens. lib. 10. & istã etiã opin. tẽpore
reperio Ioachinũ de Narnia, & L. de Interane, tunc
fissimos aduocatos, in terminis regulæ de triennali
dendo causam Monasterien. decanatus tenuisse. Et in
secundũ istam opinionẽ tẽpore meo Rota pluries
uit, videlicet, in vna Oueten. corã R. D. Io. Clerici de
se Decemb. m. d. xxxiij. Et in alia Mediolanẽsis
tus, pro Reuerẽdissimo Cardinali Cesarino: Et in alia
dien. præpositura, corã R. D. Io. Mohedano. De qua
tionẽ faciam in regulã de triennali. Et postremò in
causa Cõchen. præstimoniorũ die 16. Ian. m. d. xxxiij.
Pro qua decisioẽ vltra prædictã facit vna alia ratio

edictas in dicitur
tela. in qua soler
ra. & in l. a. f. f. r.
C. de iur. & f. f. r.
am officium me
pro ducatur. mo
lo iudicis offi
andi, vt expre
C. de excep
nde formetur
s reliquis. Ne
o libellus no
de nouo en
t abeat maren
iens, dicitur
uouit; iudic
priosi form
te esse finit
z. in prin. re
non debet
de furt.
te totaliter
clam euide
in fundari vide
n finiri, cum
pererat ad op
opinione
& Bar. in l.
in. t. e. p. o. r. e.
ine, tunc finit
tuenali. dicit
uiffe. Et in
a pluries m
Clerici de m
olan. f. s. p. o.
Et in l. a. l.
o. De qua m
strem. in l. a.
m. d. xxxi
alia ratio iudic

Quia certum est post lata sententia, qua trahitur in rem A
iudicantem, executione usque ad triginta annos fieri posse:
quia, ut dictum est, ex sententia oritur actio in factum &
iudicium iudicis. l. actori. C. de iureiur. & tradit Bald. in l.
de pactum. §. qui prouocauit. ff. de pact. cum similib. Et
ita actiones que dant ius prosequendi, durant per trigin
ta annos, nec minori spatio prescribuntur: vulg. l. sicut. & l.
etiam notissimi. C. de prescrip. 30. ann. si igitur dicta actio
per triginta annos durant, non poterit eas condemnari
sub pretextu annalis possessionis post sententiam in
iudicantem, & pacifice completam beneficio istius regu. ex
cludere. Patet igitur, durante illo iure prosequendi, pos
sessorum dici non posse pacificum. Et per istam rationem
in illa causa Monasterii. excludebatur regula de trienniali. B
Accedit ad hoc tex. qui videtur facere ad propositum in c.
de except. lib. 6. in prin. iuncto. §. si. Na dicitur in prin. il
lus tex. q. exceptio excommunicationis potest proponi in
vtriusq. parte litis. Querit postea in §. si. nunquid posset
dicta exceptio proponi in executione sententia: videbatur
dicendum q. non, cum lis videatur extinta per sententiam.
Tamen hoc non obstante, textus dicit contrarium, videlicet,
quod potest, cum exequitur sententia, opponi. Per quod
manifeste datur intelligi adhuc durare litis reliquias, qd
etiam ex stylo hodierno, quo vtitur Rota, clarius ostenditur,
dum capiess possessione rei iudicate, etiam cum executoria
libus videtur attentare, nisi prius post dictam executoria
lium intimatione, quatuor terminos contra intrusum non C
serauerit, & deinde ad aggrauationem, & reaggruatio
nem usque ad brachium seculare procedatur, vt refert Fely.
in cad. probandum. in 4. col. de re iud. Facit decis. 101. in an
no, & meminit d. Guliel. in decis. 6. tit. de cau. pos. & prop.
Niguit post sententiam aliquę litis reliquie durat, dici non
poterit possessor aliquo modo pacificus, vt requirit ista re
gula. Que quide opinio adhuc suaderi potest ex l. inter. ff.
de arbitris. vbi probatur post sententiam quendam adhuc ca
litem iudicij durare, donec executioni fuerit demandata.
Na illud notissimum est in rebus tractu successiuum habenti
bus, finitum negotium non dici, donec totaliter perficiatur,
vt dicit Are. in l. substitutione. in 4. col. ff. de vulg. & pupil.
Et quanuis predicto stylo Rotę relato per Feiyn. &

Domin. Guliel. obstare videatur decisio finalis, in tit. de
 caus. poss. in no. quam sequitur Milis Auditor, in verbo, at-
 tentatū dici non potest. Cum quibus videtur concordare,
 licet in casu dissimili, Egid. decis. 466. & Rotæ decis. 102. &
 344. in no. incip. licet in causa. quæ disponunt tunc non
 ei attentatū, quando possessio cum legitimo titulo, etiam
 propria autoritate capitur: vt etiam Ange. de Celsis, an-
 quus & excellēs aduocatus sic in vna Toletana spoliato-
 rum fuisse dicebat. Nihilominus contrarium, vt dixi, pra-
 stitatur: quæ quidem practica & stylus, nec autoritate
 ratioe caret. Nam fundari videtur in decisionib. 23. & 31.
 & 41. in no. & in dictis Nicolai Milis, in verbo, possessio
 recuperanda: & in verbo, executio sententiæ. quas
Euitatis causa non refero. Satis est, quòd ista diuersitas
 cordari potest, ex his quæ scribit Felyn. in cap. de cetero
 col. fi. de re iud. & Moder. Auinionē. in rep. cap. super
 12. de rest. spo. & Philip. Fran. in c. eum, qui. §. i. de practi-
 lib. 6. Quæ omnia non examino, cum hic incidēt or-
 rant. Nam sufficit, quòd ex prædicto stylo Rotæ manifestè
 colligitur post sententiam, quæ trāsiiuit in rem iudicantem
 etiam executorialibus intimatis, non finiri litem, donec
 sententia executioni deman data fuerit. Et hoc eodem die
 dum videtur in causa Salamantina canonicatus, quæ mo-
 dò de hoc mense Iunio corā R.P.D. Petro Vortio peditur
 in qua dubitatum fuit, nūquid possidens per annum pro-
 ficè post sententiam latam contra interesse petentes
Fuit tanquam pacificus exceptione istius regulæ reuerti
 tertium in locum defuncti colligantis possessoris
 gaturn de ista regula mentionē non faciente: & certe hoc
 dubium potest ex prædictis facilè resolu, licet tunc
 hoc in dicta causa Salamantina nihil fuerit diffinitum.
 Et tenendo istam opinionem, ad motiua & argumenta
 pro cōtraria parte adducta facilè respōdetur. Nam
 non obstat dictū Bal. in d. addi. ad Specu. in rub. de cetero
 actio. in principi. vbi dicit, qd actio iudicati cedi potest, quia
 non dicitur litigiosa res, lata sentētia. Quia ad istud
 respondetur, qd stant ista simul, quòd res non sit litigiosa
 & quòd duret lis ad effectum impediēdi pacificū posses-
 rem, vt tradit Ant. de But. in c. primo. de confir. vbi
 uti. Et sic videmus in alio simili casu beneficium non

ree litigiosum, licet quis absoluat ab obseruatione iu-
 ramenti, vt dicunt Innoc. in ca. causam, qua. de testi. & Bart. in
 l. i. q. i. de fruct. & lit. expen. Nam licet per illam sen-
 tentiam circunducatur citatio, secundum Innoc. in c. con-
 sili. de offi. dele. effectus tamen litis causatus remanet,
 vt probat Bart. in l. fi. C. de litig. ibi, hodie verò, &c. & se-
 quitur Nico. Milis in vers. litigiosum beneficium. & contra
 Bald. d. addi. si eius est illa apostilla, facit dictum Bart. in
 l. C. de præscript. longi tempor. Præterea, potest dictum
 Bald. aliter resolui, videlicet, quòd res non dicatur litigio-
 sa sententia, vt intelligatur, quando sententia est exe-
 cutioni demandata, vt concordet cum practicis. Et ita e-
 tam eodem modo posset respõderi ad decil. 10. in titulo,
 vt lit. pen. in noui s. aliàs sub nu. 411. quæ communiter solet
 ad hoc quotidie in curia allegari, quòd lis finitur per sen-
 tentiam: nam intelligitur de sententia executioni manda-
 ta. Quamuis etiam ex eo reiici illa decisio posset, quia ni-
 hil pro assertione sua allegat, prout etiam illam impugnat
 Nicol. Milis in verbo, litis pendentia. & in verbo, lite pen.
 & Hispanus noster Glossator in reg. Cancellaria. 27. Ta-
 men tenendo eam potest dici procedere in suo casu, de-
 clarando vt per Nicol. Milis, loco supra allegato.
 Sed vt prædictorũ omnium clarior habeatur resolutio,
 est vltimus aduertendum, quòd l. tẽ finiri per sententiam,
 potest considerari dupliciter. Vno modo circa ea, quæ reci-
 piunt instantiam, & tunc lis non finitur secundum Rotam,
 nisi per sententiam. Et ita procedit illa decisio. Aut verò C
 consideramus causam & effectũ litis, vt quòd quis efficia-
 tur malæ fidei, & sic teneatur de fructibus: & quòd sit res
 ingiolla, & quòd interrumpatur præscriptio: tunc isti effe-
 ctus causati ex prima lite, data sententia, non extinguuntur,
 sed durat per triginta annos, donec sententia sit executio-
 nis mandata. Et isti effectus militat in casu nostro, & inter-
 rumpunt annalem possessionem. Pro quo videtur nota-
 ri doctrina Bart. in l. secunda. vers. quæro igitur. C. de
 fruct. & lit. expen. & istam doctrinam Bar. sequuntur Mo-
 derni in l. secunda. C. de eden. & reasumunt alij Moderni
 in tract. præscr. in quarta parte. 6. q. principalis.
 vers. 2. Ex quorum dictis potest etiam declarari & limi-
 tari dictum Bald. in d. addi. ad Specu. superius allegatum.

D Est ista omnia procedunt de plano in regula de annali, de qua loquimur. Sed quo ad regulam de triennali, bene non procederent, propter verba posita in dicta regula, videlicet, Antiquas lites penitus extinguentes, &c. De qua dicemus fortasse ibi in vltimis quaestionibus.

Postremo, ista omnia quae dicta fuerunt, procedunt quando sententia fuit lata contra possessorem beneficii, quia tunc durant adhuc lites reliquiae, quousque sententia sit executioni mandata. Secus vero, quando sententia fuerit lata pro possessore, quia tali casu lis omnino finit per sententiam, & poterit victor post eam possidere per annum dici pacificus, ad effectum iustius regulae, & illius triennali, ac aliarum de pacifica possessione loquentium.

E & sic potest intelligi praedicta decisio. 10. vt lite pendente non quae voluit litem finire per sententiam. Et ita in terminis omnia praedicta declarauit Rota in vna Tarusina canonatus coram R. P. D. Marcello episcopo Maritano de anno M. D. XXXVI. vt ipse idem adnotauit.

QVAESTIO QVADRAGESIMA QVINTA

QVAERO, nunquid possessio pacifica annalis, de qua loquitur ista regula, interrumpatur per citationem nulliter factam, quae peruenit ad notitiam citati.

SOLVTIO. Ista quaestio fuit proposita per D. Camillum de Balionibus, anno M. D. XXXI. mense Octobris in causa Cesaraugustana. Catorum, inter Ioan. Munyorem & Petrum Villauerde actorem aduersarium. Et citatio

Fdem quaestio accidit super regula de triennali, in vniuersitate parochiali de Paladinas coram R. D. Raynaldino de Viridun. Et in alia Viridunen. canonatus. & praebendae coram R. P. D. Petro Vortio, vt ibi dicam. Super qua multa loqui inde dici possent. Tamen, omisis superfluis, quae ad rem sua tua pro vtraque parte scribam, quae totam materiam istius quaestionis clarissimam reddent, & ad rem ipsam praecipue accedent: deinde subnectam opinionem Rota.

Quod igitur talis citatio in proposito non interrumpat possessionem pacificam, adducitur. Primo, quia a iudiciali nullus concernens ius ipsius beneficii, non interrumpit pacificam possessionem, si facti molestia non interueniat, vt probatur in decisio. 3. de caus. possess. de antiquo. Sed in casu isto illa citatio concernebat tantum

de ius beneficij. Igitur non inducit interruptionem pa-
 A cificæ possessionis annalis.

Sed ad hoc responderi potest, quod istud argumentum
 non concludit ad citationem nullam, cum etiam si valida
 fuisset, militaret argumentum. Nisi dicamus, quod citatio
 nulla, non potest dici actus iudicialis. Quia ea, quæ serua-
 to ordine iuris non expediuntur, de facto fieri dicuntur,
 cap. fin. de despon. duo, notat Barr. in l. creditores, in §. q.
 Uet. pign. Et quæ de facto fiunt, molestiam extraiudicia-
 lem inducunt, vt in l. verum. de minor. tradunt Doctores
 in l. stipulatio ista. de verb. oblig. cum concordan. vt scribit
 Moer. in tracta. clausularum compromiss. fo. 49.

Punctus igitur est, nunquid ista possit dici molestia fa-
 B cificæ & posita, quod sic, vttrum sufficiat ad interrompendam
 pacificam possessionem annalem? Quidam dicebāt, quod B

non, quia molestia facti est illa, quæ fit extraiudicialiter, &
 de facto: non autem in forma iudicij, vt colligitur ex nota
 per Imol. & Cardin. in clem. gratiæ. de rescript. Vbi po-
 nitur, molestiam iudicalem differre ab ea, quæ de facto, &
 extraiudicialiter fit, vt sunt text. in l. Lucius. §. tres. ff. ad
 Trebel. & in l. prohibere. §. fin. ff. quod vi, aut clam. & in l.
 cum possidere. ff. de acquirend. possessio. Bal. in l. causas.

Cite transact. Et pro istorum dicto facit, quod dicit Ma-
 rian. Socin. in reper. §. quod super. capit. quoniam. vt lire
 non contest. colum. penul. Vbi notabiliter voluit, quod li-
 cet per expulsionem coloni propria autoritate dominus
 perdat civilem possessionem, vt traditur in l. peregrè. §.

quibus. & in l. iuste. ff. de acquiren. possess. tamen hoc non C
 procedit in iudice qui licet de facto & propria autoritate
 expellat: nihilominus quia illa expulsio fit in forma iudi-
 cij, & non egit, neq; intendebat possessorem extraiudicia-
 liter expellere, tali casu non perdit civilem. Quod dictum
 de iure sunt Domini mei in quadam causa Bononien. Cru-

ciatorum, pendente coram R. D. Raynaldo, mense No-
 uemb. m. d. xxxvi. Sed ista citatio, de qua hic, licet nul-
 la, tamen fuit in forma iudicij decreta. Igitur non inducit
 molestia facti, de qua in proposito loquimur. Cōfirmabāt
 hoc, quia talis citatio in casu nostro fuit nulla ex defectu
 iudicialitatis, per regulā Cancellariæ annullantem com-
 punctionem, quæ emanauit, literis non expeditis. Clausula

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

non interruptio actus iudicij, non molestia facti, non molestia non iudicialitatis, & non
 nebat citatio

Digitur annullatiua posita in dicta regula, adeo annullationem emanatam vigore dictae commissionis vel iuris ex ea effectus iuris vel facti sequi poterit: iuxta l. i. quis Sempronius. ff. de hare. insti. & in authen. sacramenta puberum. Vbi Bar. & Ang. C. si aduersus vend. iur. dicitur notatis per gl. in cle. i. de immunit. eccle. per quam glo. ita simili tenuerunt Domini in vna Salamatina beneficiorum de anno M. D. XXXIX. mense Martio, coram me. vbi viderunt, qd ex quo regula Clementis vii. reuocato in facultatum conclauistarum, dicebat, qd resignationes factae vigore illarum facultatum essent nullius roboris vel momenti illa verba importabant tantum, ac si nunquam fuisset de iure nec de facto facta aliqua resignatio. Sed si dicamus, talem

Ecitationem interrumpere possessionem annalem, producere effectum iuris. Hoc autem esse non potest per praedicta. Igitur ad Adde, pro ista opinione, videlicet, quod talis citatio interrumpat, Bart. in l. accusaturus. ff. de adulte. Cas. l. clem. i. in 1. & 3. not. & in clem. fina. in 4. q. ve lite peti qui dicit, quod rescriptum nullum non inducit iuris praesentiam: propterea, quia actus agentium non operantur ultra intentionem agentis. l. non omnis. ff. si cer. pet. l. qui obtinuit citationem, non intendebat molestiam inferre. Hoc tamen ei non obuenit, quia fuit nulla. Igitur non debet inducere molestiam facti, cum hoc non mouerit facere. Et actus agentium non debent operari ultra eorum intentionem, ut dicit Abb. in notabili casu, in c. si sacerdos. de offic. ordin. facit l. obligationum sub. ff. de act. & oblig. Et ita in similibus terminis tradit. L. in consil. 368. circa princip. in primo dubio. & facit cap. cum super. de officio delegat.

Sed etiam ad ista motiua potest responderi. Quia in citatione resultat molestia facti extrajudicialis, tunc in materia iudicij, siue mista molestia facti erit, quae sola sufficit per notata in d. cle. gratie. Nam molestia iuris dici non potest, cum citatio sit nulla. Ergo sequitur qd sit molestia facti mista: & extra hos casus molestiae non potest alius colligi. Nec obstat, qd clausula annullatiua, annullat citationem & eius effectum. Quia illud est verum, ad effectum citationis quem ordinatur ista citatio, videlicet, ut iudicium impendantur. Quia omnia acta, quae ex tali citatione fiunt

nulla: non tamen annullatur effectus extraneus & acciden
 talis facti, resultans ex ea, quia ille non comprehenditur
 sub decreto: argu. l. si quis nec causam. & ibi not. ff. si cert.
 pet. & optimus text. in l. i. ff. de in litem iur. Et hoc proba-
 tur in l. si de reb. eo. & in l. eum, qui duas. C. de adul. & in
 cap. de spont. lib. 6. cum concor. vt latè scripsi in cap. i. de
 coulit. lib. 6. & in fallentia mea 17. quæ hodie impressa est
 ad Socin. in tract. fallen. vbi hoc multis modis limito. Née
 est mirum, quòd actus iste facti producat effectum vltra
 intentionem agentis: quia hoc prouenit accidentaliter ex
 dispositione iuris, prout limitando illam theoreticam d. l. nō
 manis. ponit exemplum Iaf. in l. si vnus. §. pactus ne pete-
 ret. in 3. col. ff. de pact. & aliud exemplum ponit Bald. in l.
 quod line. C. de testi. lūctis his, quæ dicit in l. cum allegas. B
 col. 3. C. de vfur. cum concor. quæ scribo ad fallen. Soci-
 ni. num. 20. nouiter impressas. Et ideo ex alio capite mihi
 videtur, dictam citationem nihil obitare. Quia præsuppo-
 sito, quòd induceret aliquam molestiam facti, non tamen
 ea est sufficiens ad interrompendam annalem possessio-
 nem pacificam. Quia talis interruptio requirit, quòd per-
 ceptionem fructuum, vel perturbationē possessionis con-
 trahat, iuxta ea quæ not. Bald. in l. ordinarij. in 4. colum.
 vti. deinde quæro, ego ago contra te. C. de rei vend. Fa-
 ciant ea, quæ Innocen. tradit in cap. 2. de in integ. restit.
 & Arret. in l. prætor air. colum. penult. ff. de acquir. ha. red. &
 Pau. de Castr. in consil. 221. 2. volum. Pro qua opinione, vi-
 detur, quòd citatio nulla non interrumpat, plura allegat C
 de syn. in cap. illud. colum. 3. de præscript. & in c. ex tenore.
 de rescript. colum. 4. Iaf. in l. fin. col. 2. versu. 6. limit. ff. de eo
 per quem factum erit. Et Moder. Bononien. in repet. rub.
 C. de probat. num. 211.

Sed ad ista etiam respōdetur. Primò, quòd dictum Bal.
 in l. ordinarij. cum similibus, procedit in interdicto vti
 possidetis. In quo requiritur vis turbatiua respectu posses-
 sionis, quam quis præterdit se habere. l. i. & l. si duo. §. hoc
 interdictum. ff. vti possid. ad eò, quòd si interueniat lis, vel
 molestia iudicialis, si tamen non inducit cōtrouersiam, re-
 spectu possessionis, non sufficit: vt notat Bald. in l. incerti.
 de Bart. in l. i. §. huius autē. ff. vti possid. Sed in casu nostro
 sufficit quælibet molestia, quanuis quis non contendat se

Possidere, ut dicit Lopus alleg. 66. post Bart. in l. si prius. in
 5. opposit. ff. de operis no. nunt. Imol. Alex. & Ias. ibi pler
 voluerunt, quod in confessoria, in qua sufficit molestia vel
 inquietatio. satis est quem pati controuersiam verbalem
 non autem illa sufficit in interdicto uti possidetis. Et quod
 talis molestia sufficiat in proposito, tenet Domini. in conf.
 140. alias 78. & que notant Bart. Rom. & Ias. in l. iust. in l.
 de acquiren. pos. Et ita bonae memoriae Martinus Spinosa
 iudicasse in vna Beneuentana Archipresbyteratus, adno
 uit Dominus Berengarius Saganta. antiquus procurator
 ut ipse mihi retulit. Et pro ista opinione potest etiam add
 ci vnum, quod bis, me presente, tenuit Rota, ut scribitur
 reg. de publicandis, videlicet, quod noua prouiso, rem
E nulla, supplet diligentias regula, ista ratione: quia licet
 ua prouiso nulla non producat effectum iuris, videlicet
 prouisionem: inducit tamen publicationem propter illam
 propositionem supplicationis coram Principe factam, quae
 in facto consistit: argu. l. omnium. C. de testam. Vnde in
 facto, licet nullum, publicationem inducit, quae etiam con
 sistit in facto, ut latius dicam in dicta regula. Ita videtur
 cendum, in proposito de citatione nulla. Et pro ista opinio
 faciunt, quae scribit Felyn. in cap. cum inter. in 9. colum.
 exception. vbi tenet, quod processus factus per excep
 tionem, licet sit nullus, tamen interruptit praescrip
 tionem, per ea, quae ibi allegat.

Ista sunt motiua, quae in hac materia fieri possunt
F utraque parte. Quae etiam ampliari possent ex his, quae
 gerunt Moderni in locis superius allegatis: & ex his, quae
 dicentur inferius in sequenti quaestione.

Breuiter in hac materia, omisis ambagibus, tenentur
 ista opin. quae est verior & aequior, videlicet, per huiusmodi
 molestiam ex citatione nulla resultantem, non interrum
 pacificam possessionem, de qua loquitur ista regula. Quae
 quiri molestiam turbatiuam fructuum, aut possessionem
 ita heri 13. Octobr. M. D. XXXI. iudicauit Rota in praedicta
 causa CaesarAugustana. Pro qua decisione ego adducendo
 doctrinam Bald. in authen. offeratur. in 4. col. C. de la. in
 testat. Vbi tenet in vno ex tribus casibus ibi per eum
 quod quando citatio est nulla ex defectu iurisdictionis
 nihil omnino operatur: sed in casu nostro citatio facit

et defectu iurisdictionis, igitur nullam molestiam inducet. **A**
 Et pro ista parte faciunt plura alia similia, quae tradit Ias.
 in rubr. ff. de in ius voc. & ea, quae congerunt Moderni Bo-
 nonien. in §. emancipati. in sti. de exhar. lib. C. Cum igitur reg.
 de literis non expeditis annullauerit iurisdictionem cum
 inde secutus, illud decretum est tantae potestatis, quod tollit
 omnem effectum iuris vel facti illius citationis, & iudicij;
 iuxta glo. in vers. pro infectis. de immun. eccle. vt dixi su-
 perius. Hinc videmus, citationem nullam non perpetuare
 iurisdictionem, vt concludit Archi. in cap. non ita. 2. q. 6. di-
 cimus, q. citatio nulla nihil operatur. facit gloss. in ca. placi-
 tus. q. 4. quae dixit citationem nullam non astringere ci-
 tationem, & idem dicit glo. fin. in c. veniens. de accus. Quia non
 enis nullae sunt partes, nec praestat impedimentum, quod **B**
 de iure non sortitur effectum, vt dicit reg. iuris, & tenet gl.
 in c. cum plures. de offic. delegati. lib. 6. & reassumunt Mo-
 derni Taurin. post Ias. & alios Moder. in l. more. in 17. col.
 nom. 17. ff. de iur. omn. iudi. Et hoc in ratione consistit. Nam
 citatio nulla non interruptit praescriptionem, quae sola
 a iusticia male fidei interruptitur, vt tradit Bald. in l. cum
 cessum. §. imo. in secunda col. C. de praescript. 30. annor.
 in l. & postea edictum. §. 1. ff. de iudi. quanto fortius non
 interruptet possessionem pacificam, cuius interruptio re-
 quirit plus facti: Concludo igitur cum opinione Rotae, quod
 citatio nulla non interruptat possessionem ex illa mole-
 stia, quae considerari potest ex citatione nulla. Et ita etiam **C**
 in terminis reperio tenuisse glo. in Concilio Basiliensi, tit.
 de pacifi. pos. in pragma. in verbo, iudicio. Et istam opinio-
 nem tenuerunt antiqui aduocati, videlicet, Ioachinus de
 Barria, in quodam suo consilio pro Angelo de Scapam-
 in causa Alben. Praepositurae, coram A. Crafsis Audito-
 re, vt in volumine primo, alleg. fol. 31. in fi. Et Ioan. Aloisius
 Tiscanus aduocatus, & postea Auditor Camerae, in quo-
 dam suo consil. incip. posito sine praesudicio, &c. reddito
 in causa Maioricens. parochialis ecclesiae de Ginen. Nam
 alioe, vt interruptatur pacifica possessio, requiritur per-
 turbatio in ipsa possessione, vel fructibus, iuxta d. Bald. in
 l. ordinarij. & est text. in l. cum nemo. C. de acquirenda
 possessio. cum concord. vt scribit Guido papa, qui hoc
 tenet in consil. 171. col. fi. Et pro hoc est glo. magistra
 O O ij

D in l. extat. ff. quod met. caus. & not. in c. quoniam. vt lit. non
 contest. & in l. si finita. §. si forte. vbi Bart. ff. de dam. inbet.
 & per Dom. in c. eum. qui. de prab. d. lib. 6. Et quo ad hoc
 solus conatus nō sufficit: quia requiritur factū, à quo dis-
 fert conatus: vt in l. si quis non dicam rapere. C. de episc.
 cleri. & ita loquuntur Doct. in c. commissa. & in c. licet. ep-
 scopus. de elect. & de prab. d. lib. 6. Et secundum istam
 opinionem iudicauit Rota etiam tēpore Sixti. coram do-
 mino Ioanne de Cesarinis. tunc auditore in causa Bernardi
 prab. d. de mense Februario m. cccc. lxxv. vt attes-
 tur Ioan. Aloisius Tuscanus in quodam suo consilio in
 an. gratia. Si neutri.posito in primo volum. suorum consi-
 liorum. fol. 47. De qua decisione facit mentionem latus

E ad aliud propositum superius. quæst. 28. Et tunc Rota
 cauit in fortioribus terminis, quod citatio male executi
 vigore cuius processus factus fuerat, non interrumpit
 pacificam possessionem. Et quanuis ibi citatio esset bene
 respectu iurisdictionis, tamen executio fuit male facta,
 eo, quia in aliis locis, quam vbi habitabat canonicus.
 ideo facta fuit alia citatio, & executio in loco habitacionis
 & ab illo tempore incepit fieri non pacificus.

Non obstant, quæ in contrarium adducuntur, quia
 illa responderi potest, secundum distinctionē Bal. in d. de
 then. offeratur. Vel dicas, quod vbi agitur de penam
 renda, actus nullus potest operari aliquem effectum,
 nemini interfit. & ita procedit l. eum. qui. C. de aduoca-

F similibus. Sed in casu nostro agitur duntaxat de interrup-
 penda pacifica possessione, quæ interruptio debet fieri
 actu valido. Nam cum regula ista loquitur simpliciter de
 tatione facienda, debet intelligi in dubio de valida de-
 caci, iuxta text. in c. Cumana. de elect. & l. 4. §. condemp-
 tum. ff. de re iudi. cum similibus. Et ita ex prædictis
 manet decisio Rota.

Limitatur tamen prædicta decisio, nisi citatio multi-
 set geminata, quia tunc bene interrumpet pacificam pos-
 sessionem. Ita notabiliter dicit Alexand. in ap. l. ad
 in d. l. cum notissimi. allegat glo. quam ibi ad hoc
 tabili commendat Fulgonius in l. qui bis idem. ff. de
 obliga. super quo cogitabis. Tamen si consideretur
 mitatio, confunditur ex superius dictis, maxime quia

D
 citatio e
 non rella
 si citatus
 iam resolu
 ego, neq
 locus sit
 citat. &
 natus
 ut conu
 ore cita
 iam in c
 Modet. r
 Et ista
 executio
 quod non
 vobata r
 eum, secu
 Te hoc
 de execu
 qua illa n
 citus, vt
 collectan
 illi. vt
 turo refer
 veriantur
 in quo lo
 tere vol
 rem cal
 nus & Sa
 Q
 dic
 not v
 nis per
 P. D. M
 la qua co
 factum ce
 non inte
 cas Aut.

citatio est nulla ex defectu iurisdictionis, quam geminatio A
non restituit. Nam etiam si fierent mille citationes nulla,
si citatus eas sperneret, & nollet comparere, certe in nihi-
lum resolverentur. Non igitur per eas inquietatur in ali-
quo, neque in titulo beneficii, neque in possessione. Licet
secus sit ex noui operis nuntiatione nulla, quæ in dubio
offendit, & turbat nouum opus, vt in l. i. ff. de operis noui
nuntia. Rationem vide ibi per Bart. & alios. Vbi tamen cita-
tus compareret per citationem nullam, tunc non tam vi-
gore citationis, quam comparitionis sibi noceret. vt tradit
Ius in consil. 410. incip. vt clarior, &c. quem sequuntur
Mol. de re. rub. C. de probatio. num. 371.

Et ista omnia procedunt, etiam si citatio esset valida, &
executio nulla. Quia adhuc esset idem dicendum, videlicet, B
quod non desinat citatus esse pacificus, nisi ita demum, si
probata notitia citationis per testes procederetur contra
eum, secundum decisiones nouas.

Et hoc idem dicendum videtur in citatione bona, & be-
ne executa, quando adparet litem fuisse calumniosam:
quia illa non obstante, forte possessor non desinet esse pa-
cificus, vt exempla ponit D. Gulielmus Calsiodorus, in
collestantis decisionū, sub titul. de dolo & contu. decis. 7.
Et in vt lit. pend. decis. 5. vbi latius hoc disputat, quæ non
taro reserret, postquā eius decisiones per omnium manus
perueniunt, & ibi videri potest. Et dixi in reg. de subrogadis,
in quo loco extrauag. quandam non antea impressam in-
terere volui, quæ in duobus vel tribus casibus ibi expressis C
litem calumniosam esse declarat, prout idem fecit Hadria-
nus & Sanctus. D. noster in dicta regula de subrogandis.

QVAESTIO QVADRAGESIMASEXTA.

QVAERO, an sequestrum adpositum beneficio per iu-
dices seculares, impediatur pacificam possessionem,
quo ad effectum istius regulæ?

SOLVITIO. Iste casus contigit tempore meo, & fuit de-
cisus per Dominos in causa Agrigētina decanatus coram
R. P. D. Marcello de Crescen. pendente anno M. D. XXXIII.
In qua concluderunt Domini, sequestrum Proregis Siciliae,
factum colonis Antonij Castellani per nuntium regium,
non interrompere pacificam possessionem, quominus di-
ctus Ant. posset vii exceptione istius regulæ aduersus Io-

D Guerrierium, ad cuius instantiam fuerit sequestrum impo-
 situm. Pro qua opi. aduocati quidam rationem istam adha-
 cebant, quia Prorex Siciliae, ex quo est laicus, ad cogno-
 scendum etiam de possessorio in causis habentibus conue-
 xitatem spiritualem, iudex incompetens videbatur, vt no-
 tat Abb. in cap. 2. de iur. calum. Et tenuit Rota in vna Tri-
 stonen. coram R. D. Ioan. Clerici, de anno M. D. XXXVI. Et
 iterum coram R. D. Ioan. Paulo 17. Decemb. M. D. XXXVI. Per
 consequens non potuit sequestrum in beneficio ponere, vt
 de ex quo est actus nullus ex defectu iurisdictionis, no-
 n potuit ex tali actu pacifica possessio interrumpi, per
 ea quae latissime dicta fuerunt superius, quaestione prece-
 denti, & tradit latè Abb. & Moder. in c. illud. de praescrip-
 tionibus.

E Sed ista ratio non placuit Dominis propter consil. Gem-
 88. in 5. col. qui in terminis concludit contrarium. Et non
 negari non potest, quod quando clericus priuatur posses-
 sione per sequestrum factum autoritate iudicis secularis,
 dicitur spoliari, vt dicit Petrus de Ancha. in consil. 125. ad
 praedicta dubia. in primo dubio, quem sequitur Decius
 consil. 125. colum. 1. Et ideo Domini alia ratione opinati
 praedictam tenuerunt, videlicet, quia per sequestrum huius
 modi coloni d. Antonij in perceptione fructuum, & re-
 sessa minimè perturbati fuerunt: quia sequestrum illud
 verbale. Nam Prorex mandauerat per nuntium colonos
 tenerent beneficium in sequestro, & saluaguardia. Quo-
 su non dicitur sublata pacifica possessio, vt concluditur
 in l. ordinarij. in 4. colum. C. de rei vend. & Bart. in l. 1. de
 ius autè interdicti. ff. vt possid. Et hoc dicit communiter
 tenere Aret. in l. prator ait. colum. penult. ff. de acqui-
 red. Vbi volunt, quo ad interrumpendam pacificam posses-
 sionem requiri perturbationem in perceptione fructuum,
 prout etiam in causa Auinionen. Prioratus Sancti Cypri-
 ani, pendente coram Reuerendis. D. Ioan. Mohamedano &
 H. Maij M. D. XXXV. idem Domini concluderunt in fauorem
 cuiusdam Petri, contra quendam Ioannem de Balanta.

Præterea, quia eo tempore d. Antonius erat absens à
 beneficij, vbi fuit factum illud mandatum de sequestrum
 colonis, pro parte Viceregis, & per consequens non potest
 mitti habuisse notitiã talis mandati, cum ignorari possit
 matur, nisi sciẽtia probetur, ad vulg. l. verius. de probat.

si ignoras fuit, dato, q̄ sequestrū fuisset validū, non habuit A
pro se molestato. Et ita in dicta causa Domini iudicarunt.

Adde, pro ista opinione bene facere dictum Card. in cle
menti. prima. in 18. q. de sequest. possess. & fruct. Vbi vult,
quod sequestrum adpositum absque consensu partium, nō
privat possessorem sua possessione, quin ea utatur ad vsu-
captionem & prescriptionem, contra se, & contra alium,
vel. interesse. ff. de acqui. pos. & quod ibi tradunt Doct.
hoc idem dicit Henricus Boich. in cap. examinata de iudi.
Vbi dicit, quod manus regia adposita rei contentiosa, non
privat aliquem possessione. Et sequuntur Moder. in tract.
benefic. in secunda parte quaest. 10. & alij Moderni Tauri-
cen. in copioso tract. praescript. in 6. & ultima parte. versicu.
venio nunc ad secundam speciem. Et ante ipsos hoc idem B
tenet Fely. in cap. illud. colum. 12. de praescript. quorum di-
cta intelligenda sunt modo praedicto. Et in summa, ista est
communis opinio, quod sequestrum absque voluntate
vtriusque partis positum, non privat quem possessione: &
maxime, si per iudicem incompetentem adpositum fuit, ut
hic. & hoc idem expressè tenet, & probat quidam doctus
Modernus Bart. Cassaneus in consi. 48. per totum. Ex qui-
bus potest de facili teneri consilium illud Geminiani non
esse verum, nisi aliquid ad illud suppleatur, prout plura alia
illius consilia solent per Rotam non teneri.

QVAESTIO QVADRAGESIMA SEPTIMA.

QVAERO, an regula ista habeat locum in possessore,
qui non percipit fructus, fortè ex eo, quia nō soluit C
iura ecclesiae, vel quia iuxta consuetudinem, vel sta-
tutum ecclesiae nō residet prius per aliquod tēpus, vel quia
fortassis debetur pro primo anno capitulo, vel episcopo,
ut in cap. si propter tua debita. de rescript. lib. 6. vel quia
beneficium nullus habet fructus?

SOLVITIO. Videtur prima fronte, regulam nō tueri hu-
iusmodi possessorem, quod multipliciter probo. Primò,
quia verba istius regulae, quae de possessore simpliciter lo-
quuntur, debent intelligi de possessoribus effectualibus, qui fru-
ctus percipiunt, & alia faciunt, quae veri possessores facere
soler. arg. c. si tibi concessio. de praebend. lib. 6. Hoc enim est
propriū & verū signū possessionis verae, videlicet fructus
percipere, ut in l. Titia. ff. de solu. & in ca. inter dilectos. §.

D praterea. de fide instrum. & l. qui vniuersas. §. quod per colonum. cum similibus. ff. de acqui. poss. Na verba in dubio, in proprio & pleniori significatu intelligi debent. c. penult. de sentent. excommuni. l. i. ff. si ager vecli. Et licet duplet sit possessio, vna, qua animo, & alia, qua corpore tenentur, iuxta notata in l. clam possidere. §. qui ad nundinas. ff. de acquiren. posses. & l. naturaliter. cod. titu. Et sic qui semel possessionem accepit, possit eam animo retinere. d. l. qui vniuersas. §. quod per colonum. Illa tamen est verior, plenior, & potetior possessio, in qua vtrunq; scilicet, corpus & animus concurrunt, vt in l. 3. in princ. & §. Neratius. & in notant Doct. ff. de acquirend. poss. & tenet Bal. in l. mater. C. ad Terrullia. l. raptores. §. sin autē. C. de episcop. & cler.

E Sequitur Ias. in l. huiusmodi. §. ades. in 2. col. num. 7. ff. de leg. 1. Hinc est, q; quando duo possessores concurrunt, quilibet dicit alterum spoliasse, & producut instrumenta sua possessionis facta eadem die, illa possessio in Rota dicitur prior, qua fuit effectualis cum perceptione fructuum, & ita semper Rota temporibus meis iudicauit.

Cum igitur ista de iure vera sint, reg. in tali possessione intelligenda est argu. l. quaeritur. ff. de sta. ho. Eo maxime, quia ista regula considerat solum factum possidentis, regis, quam titulam. A deo, q; etiam si consideremus communem usum loquendi peritorum, & imperitorum, & vulgarem regula de possessione effectuali erit intelligenda, vt in l. pulatio ista. §. hac quoq;. ff. de verbo. oblig. & dicta l. 1. in princip. & §. in amittenda. Hinc est, quod dispositio de multa. de praeben. & cap. licet canon. cum similibus, de possessione loquuntur, non habet locum, nisi illa possessio effectualis fuerit cum fructuum perceptione, vt patet in dicto cap. si tibi concessio. de praebend. lib. 6.

Praterea, quia beneficium sine redditibus, no dicitur beneficium, vt not. Collecta. in c. 2. in 2. col. de concess. & in d. c. de multa. & ibi no. Abb. & tenet Rota in decis. aliis sub num. 443. tit. de praeb. colum. si. in no. Sed regula ista loquitur de possidente beneficium. Igitur, &c.

Et pro ista opinione facit, quod in simili conclusit Dominus Paulus Capisucco 28. Ianuarij m. d. xxx. dum voluerunt, permutatione facta cum beneficio, quod dicitur

pariter appellatur de Pertica, non valere, ex eo, quia illud A
 Beneficium de Pertica nullos habet fructus: & sic est vento
 sum & fictum: de quo aliquid dixi in regul. de infirmis re-
 sign. q. 19. Nam sicut corpus sine anima non dicitur homo,
 sic cadaver: ita beneficium sine redditibus, beneficium dici
 non potest, ut in c. si quis obiecerit. prima quest. secunda.
 Nam in tali beneficio etymologia nominis non quadrat:
 quia beneficium dicitur, quia bona facit, ut inquit antiquus
 doctor Paulus Rom. in tract. de pensione ecclesiarum. fol.
 17. colum. 2. nume. 3.

Præterea, quia cum beneficium caret fructibus, inutile,
 & nullius esse momenti iudicatur: hinc est, quod nullum & inu-
 tile à iure æquiparantur, ut in c. 2. de transla. præla. cum con-
 cord. de quibus ibi in glo. & tradit Abb. in ca. de multa. in 5. B
 col. de præben. ubi post alios Doctores tenet dispositionem
 illius text. non comprehendere possidentem parochialem
 habitum tantum, & non actu. Et dicit glo. in cap. licet canon.
 de electio. lib. 6. quod dispositio illius text. non comprehen-
 dit parochialem non habentem fructus, quia caret effectu.
 In hoc idem dicit Card. in cle. in plerisque. in 1. quest. de
 elec. & in clem. quia contingit. §. ceterum. q. 2. de relig.
 comb. & in clem. 1. in 6. notabili. de senten. excom.

Et ista omnia in ratione consistunt. Quia dispositio lo-
 quens de beneficio, debet intelligi de effectuali, quod in
 perceptione reddituum consistit. Quia verba cum effectu
 sunt capienda. c. relatum. de cle. non resi. Hinc voluit Bal.
 post Cy. & sequuntur ibi Moderni in authen. sed nouo iu. C
 c. de ser. fug. quod stante statuto, quod pro tali delicto debeat
 amputari manus: illud debet intelligi de manu utili: cum
 manus amputando manum inutilem & aridam non satis fiet
 statuto, cum membrum inefficax, dicatur mortuum: &
 dicitur deesse, quod inutile est, ut dicit glo. in c. fraternita-
 tis. de frigi. & male. Et ad ista faciunt plura, que de actu inu-
 tile dicit Fely. in c. ex tenore. in 3. col. de rescript. & las. in l.
 de pactu. col. penult. & si. C. de trasa. & in l. i. de offic. eius.
 Accedit etiam ad hoc, quod dicimus de episcopis nulla-
 tem. & comitibus Palatinis, qui non dicuntur proprie ta-
 les, sed abusive, ut late tradit las. in l. id quod. nume. 25. de
 leg. 2. A deo, quod voluerunt And. Sicut. in tract. de præstan.
 c. 3. q. primæ partis. colum. 3. post Bald. in aut. licen-

Dtiam. C. de episcop. & cler. dispositionem illius authen. nō habere locum in episcopis, qui habent episcopatus apud Sarracenos, quorū nullos capiūt fructus. quod reallumē late Moder. Mediolanen. in memorialibus iuris in vet. l. 1. 2. col. ff. de offic. eius. Nō si re priueris, nec nomen habere mereris, vt dicit glo. in cap. cor episcopi. 68. dist. Et tradit Præpos. Alexan. in ca. multa de cardinalibus Rauennaten. qui non merentur dici cardinales, cū effectu careant. vt dicit glo. in cap. pudor. qua. 2. & Abb. in cap. bonæ. el. 1. in 2. col. de postul. pra. Et idem de canonicis Mediolanen. dicendum, qui cardines

Files appellantur, vt dicit Rochus in tract. consue. fol. 22. in 2. colum. Nam sicut rex Scacorum, nō dicitur proprius, sed abusuē, vt dicitur in d. cap. pudor. ita & isti beneficia sine redditibus non dicuntur veri, sed abusiui: quia vt dicitur est, verba cum effectu debent intelligi, vt latissime tractat Moder. Bononien. in l. 1. in 6. & 7. col. C. de fidei. Com. igitur dicta beneficia in redditibus effectum non habent non debent sub istius regulæ dispositione de beneficiis quænti comprehendere, quia verba regulæ debent in potiori significari intelligi, iuxta ea, quæ tradit Iacobus in tract. term. in princip. & Abb. in c. ex publico. de conu. coniug. & Alexandrinus in c. rursus. in primo notabili. de cle. vel vouen. Plura alia pro ista parte adduci possent.

Fin calce istius q. remissiuē complectar.

Pro parte affirmatiua, q̄ ista regula intelligatur de beneficiis possessis absq̄ perceptione fructuū, facit primū ea, quæ in potentia sunt, reputantur esse in actu. l. penultima testamen. mili. tradit Iaf. in l. 2. C. de inoffic. testam. d. quædā puella. in 2. col. ff. de iur. omn. iud. & dixi in §. p. nales. in fi. in st. de actio. Sed beneficiū quodlibet ecclesiasticum est in potentia habendi redditus, vt tradunt omnes in c. de multa. de præb. vt ibi notat Petrus de Anchano secundo notabili, & Salyce. in l. eum in te. in fina. C. de conu. ante nuptias. igitur tale beneficiū reputabitur effectum quo ad effectū, vt dispositio istius regulæ in eo verificetur.

Præterea, pro ista opin. facit optimē cōsil. Decret. in puncto. vbi probat beneficiū, quod nullos habet redditus.

posse cum altero, permutari: quia dispositio loquens de A
permutatione beneficiorum, locum habet in dictis bene-
ficiis, ut ibi per eum. Breuiter, omisis multis, quæ hic di-
ci possent, pro resolutione istius q. arbitror duos casus es-
se distinguendos. Primus est in beneficiis, quæ nunquam
habuerunt aliquos redditus, nec sperantur habere. Secun-
dus casus est in beneficiis, quæ tempore suæ fundatio-
nis habuerunt redditus, sed calamitate temporum perierunt,
vel ad tempus auferuntur, ratione alicuius priuilegij.

Primo casu pro firmo teneo, in talibus beneficiis regulã
non procedere, ne sit imposta verbis: nã non existimo ali-
quem ita insanũ reperiri, qui super beneficio nullius valo-
ris litem mouere, & se pro nullo commodo obseruationi
istius regulæ subicere velit, ut nihil aliud inde, quàm im- B
probi impetrãtis cognomẽ consequatur: nã proculdubio
hoc factũ non prudẽtis, sed parum rebus suis prospiciẽtis
uideretur. quid enim aliud est de beneficio nullius valoris li-
tem & tragediam mouere, quàm de umbra Afini, ut est in
proverb. disputare? Sic igitur ex quo talia beneficia sunt
uerosã & abusuã, teneo in talibus regul. non verificari,
per ea, quæ in parte negatiua dicta fuerunt. Ex quo infer-
tur, bene iudicasse Rotam in illo Tarraconen. quicquid
dixerit Decius in d. consi. 210.

Secundo casu puto reg. in tali beneficio procedere, quia
licet de presenti beneficium redditus non habeat: tamẽ ab
initio habuit: & sufficit, q. à principio tẽpore erectionis
beneficiũ omnia requisita beneficij ecclesiastici habuerit, C
arg. gl. notabilis, in verbo, canonicis. in c. statutum. de re-
fren. lib. 6. ubi dicitur, q. sufficit tempore cõmissionis fuisse
canonicum, licet postea desinat esse. Ita dicit ibi gl. quam
commẽdat Dec. in c. post cessionem. in 10. col. de probat.
cum concord. ut scribit Soci. consi. 81. in 3. col. lib. 3. Et ista
opin. ex hoc solo tenenda est, ut possessoribus faueamus,
pro quibus ista reg. principaliter edita fuit in odium mole-
stantium. Et quia ista beneficia, ut dixi, sunt in potẽtia re-
cuperandi redditus, & isto casu inspicimus, quod euenire
potest. l. sed an ultro. ff. de neg. gest. Nam sæpe de facultati-
bus suis ampliũ, quàm in iis sint, sperant homines, ut di-
cit text. in §. in fraudem. in st. quib. ex caus. man. non licet.
Hinc videmus, quod habes ecclesiam parochialẽ, cuius

Dalius maiorem partem fructuum possidet, tenetur promoueri infra annum ad sacerdotium, alias priuabitur, iuxta c. licet canon. de elect. lib. 6. Et tenet Rota decif. 62. in quadam addi. in no. licet secus, quo ad c. de multa. quia illud respicit nudam affectuionem fructuum: sed c. licet. ad ministracionem cura, & sic exercitium: sicut regula ista respicit etiam possessionem, non autem perceptionem fructuum, & hoc priuilegium annalibus possessoribus ratione possessionis, non ratione fructuum cōceditur, quia hoc non deditur necessarium, etiam in re in qua fructus percipiuntur, per l. Titia. cum ibi not. ff. de solu. l. litibus. C. de agricul. censu. lib. 11. Sufficit ergo quod quis faciat actus pertinentes ad possessionem, licet fructus non percipiat, vt in agrum colere, & similia, quæ notat Pau. de Call. in l. 3. C. reg. & Bal. in l. indicia. C. de rei vend. Sic igitur conuenit quod possidens beneficium, licet fructus non percipiat, utitur priuilegio istius regulæ: quia licet fructus corroborarent, & magis possessionem firment: non tamen sequuntur quod sine ipsis possessio capi, & retineri non possit, vt etiam latius probat Claudius Aquen. in repet. l. Cellas. col. vers. qualiter autem. ff. de viucap.

Et ex istis ad plures alias consimiles, & affines quæstiones inferri posset, videlicet, an statuta, vel pacta de solendis gabellis de animalibus, intelligatur de mortuis, an viuus: & nūquid statutū imponēs pœnā manus, cōprehendat manū aridā & inutile: De quibus quæstionibus videndum est per Fel. in c. inter cæteras. 4. col. de rescrip. per lippum Franc. in c. fi. in 2. notabili. de homicid. lib. 6. per Paulū de Cast. in l. institor. §. de eo. in fi. de instit. per hoder. post Bar. in l. quod te. in fin. ff. si cer. pet. cum seueris concor. congelis per nouissimos Asten. in tract. forma. fol. 7. in prima & 3. col. quia omnia addi possunt ad tractat. c. 2. de transla. episcopi. & ad l. 3. §. quod si quis. ff. de arbor. fur. cas. quæ solent ad hoc propositum allegari, quod dicitur lum & inutile æquiparantur. Quibus conuenit illud quod dici solet, vanos, & insulos homines non nisi nomine tantum homines esse, vt inquit Cicero in Offic. & est tractat. c. multi. 40. dist. Tales enim non veniunt appellatione humanum, sed iumentorum, quorum similitudinem gerunt iuxta ea, quæ dicit Abb. in c. prudentiam de offic. deleg.

QVAESTIO QVADRAGESIMAOCTAVA. A

QVAERO, an possessori annali excipienti de regula, obtinet confessio procuratoris sui resultans ex commissione causae super molestationibus infra annum dictae possessionis facta, quam commissionem ipse possessor post annum ratam habuit?

SOLVTIO. Hodie, quae numeratur 20. Octob. M. D. XXXI. ista difficultas per R. P. D. Marcellum de Crescen-
 nis in Rota proposita fuit in vna causa Agrigentina decanatus, in qua quidam Ioan. Guerrerius decanatum possessum per Antonium impetrauerat: & cum in partibus coram iudicibus secularibus regis contenderetur, procurator possessoris in curia super iactationibus & molestationibus commissione contra dictum Ioan. impetrante post 16. dies impetrationis ipsius obtinuit, quo quidem tempore satis dubitan poterat, an procurator praedictus verisimiliter in curia Rom. & in tam breui tempore notitiam de molestatione suo principali facta Agrigenti, habere poterat? Euenit, quod post aliquos dies idem possessor constituens alios procuratores, ratificauit gesta per primos. cumque in curia litem suam impetrans prolequeretur, possessor excipit de ista regula: impetrans replicat regulam, pacificum possessorem requirit, ipse vero non erat pacificus, igitur, &c. quod non esset pacificus ostendebat ex commissione praedicta per dictum procuratorem impetrata, in qua fatebatur principalem suum molestari: quae quidem commissio per ipsum possessorem ratificata fuerat. Dubitatum fuit, nunquid illa confessio ad probandum illum pacificum possessorem non sufficit: Conclufum fuit per omnes Dominos, excepto vno, quod non. Ratio istius decisionis fuit, quia ista regula principaliter in odium impetrantium, & in fauorem possessorum condita fuit. Ergo vt fauor possessoris conseruetur, probatio non pacificae possessionis, ex qua est obiectus, tam debet, & per concludentes probationes probari, ad effectum, vt praesuppositio pro possessore, & contra impetrante inducta, tollatur. l. scire. §. scire. ff. de excus. tuto. cum concord. vt per Felyn. in ca. pastoralis. in 4. col. versi. signa. de excep. Cum igitur illa probatio ex confessione procuratoris resultans, non erat clara, nec concludens, quia poterat intelligi de molestia post vel ante impetrationem

D facta, quarum altera pacificam possessionem interrompere poterat, altera verò non, talis probatio ambigua & dubia non debet admitti, per ea, quæ dicuntur in c. in prelectia. de probat. eo maximè, quia illa commissio fuerat impetrata post impetrationem aduersarij: & sic eo tempore, quo verisimiliter procurator nõ poterat habere notitiam molestiæ. Fuit igitur illa molestia potius imaginaria & presumptiua, & ad cautelam inducta, quàm vera: potuit procurator confitendo molestiam, quam ignorabat ad excidendum beneficium istius regulæ domino præiudicare, iuxta not. in l. i. C. de pact. Debuit ergo in istis dubiis probationibus contra impetrantem, & pro possessione impetrata fieri, quia clara est regula iuris, in dubiis reo magis, quam actori fauendum esse. Hinc euenit, quòd ius tertij per illam supplicationem productum, non reuelat, quia non putatur clarum, quousque super supplicatione literæ editæ sint: & ob eam causam res efficitur dubia, quæ probantem non releuat. Et in illa etiam ratione fundatur illud, quòd Rota in vna Cremonen. pensionis coram Domino Christophoro Panigarola. 10. Decembr. M. D. XXXIX. concludit, videlicet, quòd ad effectum incurri diuinationem ob non solutionem pensionis, non sufficeret notitia vana & incerta, vel etiam, quòd procurator sciuerit, & dominum ratum habuerit: sed requirebatur clara & indubitata notitia principalis, quo ad incurrendum censuras & poenitentiam per ea, quæ scripsit Fely. in c. quoniam. §. porro. col. 1. pe. vt lit non cont. & in c. cum cõtingat. col. pe. de relinq.

QVAESTIO QVADRAGESIMANONA.

QVAERO, nunquid possessor pacificus dici possit ad effectum istius regulæ, si causa contra eum in annum nomine meo committatur per auctoritatem procuratorem meum, quam commissionem ego post annum ratam habui?

SOLVTIO. Hodie, quæ est 4. Februarij M. D. XXXIII. ista dubitatio per Dominos in causa Tudæ. decanatus coram R. D. Ioan. Clerici pro parte negatiua decisa fuit. Et inter alia pro ista decisione adductum fuit dictum Baldi quòd communiter approbatur in l. fin. C. ad Macedoniam, ubi ratificatio, quæ fit tempore quo actus nullus committitur, propter lapsum temporis, non valet, quia in

obstaculum in medio, quod impedit, ne tempora. siue extrema coniungantur. Sed in quaestione presenti, licet commissio facta fuerit infra annum possessionis, ex quo tamen illa non valebat ex defectu mandati, & ratificatio venit post annum, est dicendum, possessori nullum detrimentum adferre, quia res deuenit ad casum, à quo incipere non poterat. arg. c. si eo tempore. de rescript. li. 6. Et quia ratificatio per dominum de actu nullo potest fieri in prauiudicium sui, non autem in damnum alterius, ut dicit decis. 1. de procurator. in anti. ratificatio enim debet fieri infra tempus, infra quod actus geri potest: vulg. l. bonorum. ff. rem rat. hab. & iuncto tex. & ibi not. Gemin. & Alex. in c. non solent. 2. c. 6. & hoc videtur in terminis exponere gl. in c. ratihabitio. de reg. iur. lib. 6. cum concor. ut scribit Alexand. in consil. 101. viso processu. col. 1. lib. 2. & in consil. 135. ponderatis his. eod. libro. praesertim, quia hoc casu per possessionem annalem ante ratificationem fuit ius quaesitum possessori, & sic ratihabitio impeditur, ut dicit glo. in d. c. ratihabitio. cum concor. de quibus per Dec. in consil. 147. in causa. col. pe. & consil. 226. in 2. col. & alibi saepe, ut dixi in d. c. ratihabitio. Et in summa, ista est apud omnes vera & recepta conclusio, quod ubi de prauiudicio alicuius agitur, ratificatio locum non habet, ut habetur in dictis locis. Et tradit Alexand. in consil. 78. viso & diligenter. in 4. col. lib. 7. sed in casu isto est idem. igitur, &c.

Ultimo, pro ista opin. videtur esse glo. in c. nonnulli. de rescript. quae vult, quod commissio impetrata nomine meo, non potest per me ratificari, ex quo ad illam impetratam requirebatur speciale mandatum. Et ista est vna de fallentibus, quae dantur ad regu. ratum. de reg. iuris. lib. 6. quam ad hoc ponderat Felv. in cap. causam. el. 1. in penult. & fin. col. vlti. fallit tamen. de indic. quod est multum notandum in proposito quaestionis nostrae.

Accedunt praedictis, quae in vna Hiporigen. parochialis coram D. Nicolao de Aretio de mense Iunio M. D. XXI. nota tenuit, videlicet, quod lis mota per assertum procuratorem post obitum colligantis ad effectum regu. de allegandis, ratificari non possit. Pro qua decisione faciente ea, quae scribit d. Anto. in c. cum venissent. in fi. de rescript. spoliato. ubi dicit, quod si aliquis tanquam procurator

D meus possessionem huius beneficii pro me capit: & deinde ille assertus procurator ab alio spoliatur, non peto ego ad effectum, ut mihi actio spoliij competat, possessionem illam ratam habere. Ita dicit ibi dominus Antonius & asserit Rotam ita tenere. Cuius dictum late sequitur, & comprobatur Alex. in l. quod meo. in 2. col. ff. de acquirenda possessione. Reliqua circa presentem questionem videanda erunt in regula de trienniali, ubi eandem questionem, quae ibi in facto contingit, scribam.

QVAESTIO QVINQVAGESIMA.

QVAERO, an possessio annalis ad producendam exceptionem istius regulae, sufficiat, quod ad tempore impetrationis, citationis, aut sententiae, licet postea desinat esse?

SOLVITIO. Ita quaestio per Dominos meos in Roma in causa Hispalen. Scholasticę coram D. Nicolao Aragonensi de mense Octob. m. d. xxxiii. discussa fuit. Et quia causa ex alio cap. tunc fuerat resoluta, inter loquendum dictum fuit, possessionem annalem, pacificam saltem tempore impetrationis requiri debere, quo tempore aliarum qualitatibus hic requisitarum expressio fieri debet, prout regula hinc prima sui parte disponit. Unde sicut sufficit dictas qualitates impetrationis tempore adesse, licet postea cessent, non per glo. in versu. canonicis. in cap. statutum. de rectoribus libro sexto eodem modo, & qualitas possessionis annalis ad producendum istam exceptionem sufficere debet. **F** tempore impetrationis interuenire, licet postea possessio perdat. Quia exceptio ex annali possessione procedente impetrationem nascitur, non ex sequenti, unde de impetrationis tempore iam esse annalem, ad effectum, ut impetrans seruare hic contenta teneatur, & possessio exceptio regulae competat. & hoc clare innuunt verba istius regulae ibi, per annum immediate precedentem, &c. Non obstat, si dicatur, quod si possessor post impetrationem auctoris desinat possidere, impetrans non poterit visque sententiam causam prosequi, ut hic dicitur. Quia illud esse verum, quando ageretur possessorio, sed regula ista fecit Dominos, ut etiam inferius in alia q. dicitur, petitorum concernit, super quo possessor ad iudicium trahitur, & de quo debet dari sententia, ut innuunt verba tex. ibi, & c.

quare sibi ius non competat, &c. non igitur refert, nec re- **A**
 quiritur reum cōuentum tempore prosecutionis causę, vel
 sententię, sed tempore impetrationis annalem fuisse, quo
 ad hoc, vt impetrans implere debeat, quod ei incumbit:
 quia forma illi per istam regulam imposita est, quę cūm
 impetrandem concernat, & in sui odium introducta
 est, debet ad vnguem obseruari, & ideo causam contra reū
 conuentum vsque ad sententiam prosequi tenetur, vt hic
 dicitur. facit clemen. 1. vt lit. pen den. & cap. 1. & 2. eod. ritu.
 Nec ista regula requirit sententiam contra possesso-
 rem ferri, quia non respicit factum possessoris, sed impe-
 trantis: & ideo regula impersonaliter loquitur, quōd eam
 prosequi teneatur: & sic, licet reus conuentus desinat esse
 possessor, hoc facere tenetur, iuxta l. properandum. §. fin **B**
 reus. C. de iudic. quia defectus rei actorem nō pro-
 sequentem excusare non debet. Quod ex eo etiam suade-
 tur, quia licet regula faueat possessoribus: est tamen princi-
 paliter in fauorem publicum introducta, vt lites terminen-
 tur, vt dixi superius in quadam quęstione, ponderando
 verba regulę, ita: vt improbi exquirentium lites motus re-
 primantur, &c. & genus pęnę: Camera apostolicę appli-
 cando. Et ideo impetrās causam terminari facere, intra an-
 ni adstringitur, ad effectum, vt litis euētu videatur, an im-
 petrans improbus litigator fuerit, & puniatur, vt sic mole-
 stiores iniusti ex grauitate pęnę deterreantur, aliique
 impetrantes cautiore in posterum reddantur, cūm se per
 regulam ita interpretatam ad causam vsque ad sententiam **C**
 prosequendam adstrictos esse cognouerint. Discantque
 pariter, non nisi ex claro & bono iure, impetrationes suas
 obtinere, & possessores ex eodem ad iudicium euocare:
 hoc est, quod verba istius regulę prę se ferūt, ibi, specifi-
 cam, & determinatam causam, ex qua clarē constare pote-
 rit, quōd nullum ipsi possessori in dicto beneficio ius com-
 petat, &c. Non igitur curandum est, an reus dimiserit pos-
 sessionem, vel ne. Quia sufficit eum per annum immediatē
 precedentem impetrationē possidere, vt dicitur hic: vnde
 post citationem definit esse possessor, nihilominus excep-
 tioni regulę locus erit.

Ex quibus omnibus adparet in prosecutione causę pri-
 uati factum non tam considerari, quàm publicum: arg. co-

Drum, quæ nor. Bart. in l. agraria. ff. de ter. amot. cum similibus. Ex quo infertur, priuatam personam factio suo à lite se abdicando interesse publico præiudicare non posse, ut nota in l. i. ff. ad Tertul. Imò si possessor post motam litem possessioni celsisset: nihilominus à dicto impetrante danna & interesse, quæ possessionem suam contigissent, repetere posset, per istum text. arg. glo. in cap. præsent. de offic. ordina. lib. 6. & cap. ceterum. de dona. Possessio igitur ad effectum prosecutionis causæ, de qua loquitur ista regula, nihil facit: nam sufficit qualitas possessionis ad id tempore verbi, id est, tempore impetrationis, iuxta vulg. l. in delictis. §. si extraneus. de noxal. Et hoc dicitur in d. det. dictio. Exnunc. quæ extremitatem principij refert.

Ecundum glo. in clemen. 2. de hered. & in clemen. 1. de patronat. cum similibus.

Nec obstat, si dicatur regulam ita demum impetrantem stare, quando per possessorem annalem opponitur, hic videtur requiri qualitas possessionis tempore exceptionis cum hæc exceptio fauore possessoris inducta sit: & modo bene quadrat, quod dicitur in d. l. in delictis. §. extraneus. videlicet, quod qualitas adiecta verbo, debet ad id tempore verbi, id est, exceptionis proponenda, cum exceptio non detur non possessori. Sed ad hoc respondetur, quod possessio sequens impetrationem, non est illa, quæ impetrantem afficit, sed præcedens: vnde impetrans tempore sue impetrationis ad faciendam mentionem possessionis

F præcedentis, non sequentis, adstringitur, & tunc respicitur regula circa expressionem nominis & gradus possessionis adstringitur. Vnde ex quo impetratio semel inchoata fuit, dato, quod possessor post impetrationem desinat possidere: impetratio, quæ à principio fuit nulla, non datur, quominus reus conuentus tunc possessor exceptio de regula possit, dato, quod tempore exceptionis non possideat. Et ad illud dictum, quod qualitas adiecta verbo, & respondetur, quod illud dictum procedit, quando quædam non habet tractum successiuum, sicut possessio, quæ in casu potest qualitas verificari, secundum aliud tempus, in notabiliter illud dictum limitat & declarat Cardina. Zacar. in repet. c. perpendimus. in 8. colum. de senten. exco. muni. Vbi etiam aliam limitationem ponit, quam videtur

pro quibus allegat bona iura. Et ita reperio tēpore Sixti, A
 secū dūm istam opinionem excellentissimos Doctores
 in quadam causa Burgen. Abbatia de Villalbuca, consuluit
 et, ut patet in primo volumine consiliorum Ioan. Aloisij
 Tuleani Mediolanensis aduocati tunc consistorialis, fol.
 42. Quibus accedent ea, quæ in illa quæstione, De posses-
 sione cedente dicam.

QVAESTIO QVINQVAGESIMAPRIMA.

QVAERO, nūquid regula ista inhabiles ipso iure etiā
 per extrauag. Bonifacij, Pij, Alexand. & Iulij, contra
 non soluentes annatas editas, vel quemcunque
 illum inhabilem defendat?

SOLVTIO. Respondetur, quòd sic, quia ista regula non
 recipit restrictionem de habilitate. Nam licet iura loquen- B
 tia de personis, intelligi debeant regulariter de habilibus:
 l. C. de sacrosan. eccle. & vulg. l. ut gradatim. ff. de mu. &
 hoc tamen fallit, nisi constitutio respiciat animæ vel rei
 publicæ commodum: quia tali casu lex generaliter loquens,
 intelligitur etiā de inhabili, ut est tex. singularis in l. si quis
 in grau. §. vtrum. versic. is quoque. ff. ad Sillan. quem ad
 hoc pro singulari notat Ias. in l. qui seruum. in tertia col. ff.
 de verb. oblig. Et prius Alexan. in l. cum mulier. in pen. col.
 ff. sol. mar. & And. Sicut. in c. 1. col. 24. de constituta. & in cap.
 nouit. num. 233. de iud. & in rub. de rescript. in clem. col. 11.
 & in rub. de reb. eccl. non alien. in 4. colum. num. 19. & col.
 77. no. 25. & alibi sæpe, ut latius scripsi in §. in personam.
 de actio. de actio. Sed ista regula respicit fauorem reipubli- C
 cæ, cuius interest lites reprimi, ut dicitur in l. properandū.
 de iudic. ut dixi superius in primis quæstionibus istius re-
 gulæ. Ergo debet generaliter de quocunque possessore
 intelligi. Et ita semper ista regula interpretata fuit. Inhabi-
 les igitur quomodocunque inhabilitati, ista regula defen-
 ditur, quæ sola detentione satisfieri videtur, secundum
 interpretationem longæuam Rotæ.

Limitatur tamen ista nō procedere in duobus casibus.
 Primus casus est in inhabili, ea inhabilitate, ut nec etiam
 rem detinere possit, prout est hæreticus, cuius non solum
 possessio, sed etiam nuda detentio rei prohibita & dānata
 est à legē, ut probat Card. Alex. post gl. ibi in cap. quo iu-
 re. §. distinct. de quo statim dicam in sequenti quæst.

PP ij

D Secundo fallit in eo, de cuius non titulo notorie constat, quia talem non defendit regula, ne malitius & fraudulenter detur locus, & contra cap. sedes. de rescriptis. facit, quod dicit Iason in l. i. in prima colum. ff. de operis noui nuntiatione. vbi dicit, quod licet in dubio nuntiatio noui operis, qua in veritate nuntianti nullum ius competit, debeat attendi, & liget: vt ibi est text. vbi tamen notorie constat non iure nuntiantis, talis nuntiatio debet sperni. Nam regula ista loquitur in eo possessore, de cuius titulo ignoramus, vel sumus in dubio, an habeat titulum, vel non: quod et in rei veritate titulum non habeat, dummodo illuditorium non sit, defenditur à regula: secus, vt dixi, in notorio: arg. eorum, quæ dicit Abb. post Innocen. in c. ecclesia. de causa pos. & proprie. & in cap. ex parte. circa fi. de spol. cum concord. & scribit Alexand. in l. naturaliter. ff. de acquir. poss. qui volunt, quod licet regulariter expoliatus restitui debeat: fallit tamen, nisi notorie de non iure expoliati constaret. Regula igitur ista debet intelligi de detinente, quem credimus habere aliquem titulum. Nam possidens per annum beneficium scienti detinente impetrante, qui præten dit ius habere, præsumitur ex possessione illa annali titulum habere, vt dicitur in c. 2. in fi. si de inuesti. feu. inter domi. & vasa. & in c. 2. in fi. si de feu. contro. sue. cum concord. vt per consules, videlicet, Stephanum Bertrandum in c. 1. in 10. col. nu. 56. in 1. vol. & ante ipsum hoc sequitur in mi. in consi. 14. circa fi. sed quicquid sit de iure in spe.

In hac regula tamen contrarium seruatur, quia licet notorie de non titulo annalis possessoris constet, siue non impetrans seruare tenetur hic contenta: & sic si postea nullum ius habet in prosecutione litis, condemnabitur à sua intrusione cum fructuum restitutione amouebitur.

QVAESTIO QVINQVAGESIMASECVNDA

VAERO, an regula ista defendat hæreticum?

SOLVTIO. Dominus Guliel. Casiodorus egregius & diligens in quibusdam suis collectionibus decisionum nouissimarum Rotæ, discuit istum articulum pro vtraque parte, & certè, iudicio meo, impetretur. Nam ex quo super isto puncto, vt ipse refert in vna sua Illerdend. præpositura, de annis M. D. XIX. & M. D. XX.

o notorie con
 alitius & fraudu
 .facit, quod tu
 s non nuntiat
 noui operis, q
 etit, debent
 torie constan
 speni. Nam
 s titulo igno
 n, vel no: quia
 mmodo illud
 vt dixi, in no
 en. in c. eccl
 .circa fi. de p
 naturaliter, q
 quod licet re
 en, nisi noce
 igitur ista do
 ere aliquem
 m sciente &
 ere, praesum
 vt dicunt Do
 rasal. & in ca
 ord. vt per
 ndum in co
 oc sequitur
 iure in spem
 r, quia huc
 siue non est
 & sic si poss
 in demnatio
 e amoveat
 A S E C T I O N E
 hereticum:
 io dorus ad
 suis colle
 uit istum
 eo, impetr
 refert in v
 ix. & m. d. n.
 cur

orum D. Paulo Capisucco iudicauit Rota, qua mota fuit A
 tantum ratione iuridica: superuacuum videtur argumen
 contraria contexere, & illa quidem minus efficacia, que
 occupatis viris legendis melioribus impediti, negotium
 huc possunt. Visum igitur est mihi solum circa illam ratio
 nem decisionis, qua tunc Rota mota fuit, insistere: qua si
 vera est, non attinet amplius scholasticorum more rem per
 spirationes in dubium refricare: sin autem ratio non
 subsistit, alia fortior quaerenda erit.
 Ratio igitur decisionis in illa causa Illerden fuit, quia in
 heretico reprobatur a iure non solum possessio, sed etiam
 detentio ipso iure: vt tradunt gl. Dom. & Alexand. in c. quo
 iure. 8. distin. vbi igitur non datur possessio, nec detentio, re
 gula non procedit. Ista est summa decisionis Dominorum B
 comprobata multis rationibus. sed ista caeteris est effica
 cor, & magis proxima: alia vero ab extra tendunt.
 Videndum est igitur, num ratio ista subsistat: & certe non
 video vbi probetur in iure, quod hereticus priuetur ipso
 iure detentione, & quod talis detentio adeo in eo sit dam
 nosa, quod illi defensio istius regulae prohibeatur: cum igitur
 nec non reperitur hoc iure cautum, erubescimus sine lege lo
 qui. ego solis. 9. distin. facit tex. in c. illa. ne se de vac. Nam
 vt inquit Bald. in c. nihil. de elect. quod lege non cauetur, in
 practica non habetur, quia paria sunt, aliqua sine lege face
 re, vel contra lege, vt ipse idem Bal. dicit in ca. in Genes. in
 fi. col. de electio. sequitur Ias. in l. singularia. in 7. col. ff. si
 cer. pet. Hinc illud emanauit, quod Ant. de But. dixit, quod C
 possumus iudicare contra communem opi. non habentem
 calum legis pro se, vt refert Ias. in l. illam. C. de colla.
 Pro qua opin. adduco duas rationes iudicio meo effica
 ces. Prima est, quia, vt dictum fuit supra q. proxima, regula
 ista restrictione de habilitate personarum non recipit: sed
 quicumque inhabilis, & nudus detentor tueri se regula ista
 potest, quia non tam possessoribus ipsis fauet, quam impe
 trantes insequitur: & sic principaliter regula inducta est in
 odium exquirantium lites, sed istud odium calumniose im
 petrantium non purgatur, nec cessat propter hoc, quod pos
 sibles sit hereticus: ergo debet habere locum regula, quia
 propter hoc hereticus non manet impunitus, cum possit
 ab alio impetrante seruante requisita in regula priuari bo
 PP iij

Deneficio, & amoueri à possessione. Nec obstat, quòd hæreticus expoliatus non restituitur: quia hoc non facit quominus uti non debeat regula: quia videmus execrabilem expoliatum non restitui. Vt cõclufit Rota in vna Ginen. priuatus coram R.P.D. Petro Vortio, de anno M. D. XXX. per rationes, & autoritates, de quibus inferiùs in quaestio. de execrabili, & etiam in regula de triennali, in 10. quaestio. de cam, & tamen ille utitur beneficio istius regule, & etiam de triennali, vt meminit Calsiod. hic. Et dicam latius vna que loco. Igitur argumentum non est concludens.

Secunda ratio est, quia videmus, quòd licet hæreticus sit priuatus ipso iure beneficiis: tamen non potest amoueri, nisi prius citetur, & sententia declaratoria contra eum promulgetur, vt dicit text. in c. cum secundum. de hæreticis lib. 6. Et hoc idem est in execrabili, vt patet in ca. licet scopus. de præbend. lib. 6. Sed antequam declarentur, non est eos beneficia detinere, quia hæresis vel execrabilitas facultatem facti non auferunt, quia talis facultas non potest nisi à iudice tolli. Nam fieri nullo pacto potest, vt cit lex, quominus quis aliquid detineat, vel de facto faciat, vel etiam in seipsum sæuiat, nisi prohibeatur à iudice, vt titu. ff. de his, qui sibi mor. consci. Nam licet lex prohibere possit detentionem iuris: non tamen potest prohibere quin aliquis si vult beneficium de facto non occupet, si la detentio facti sufficit, quo ad istam regulam secundum interpretationem Dominorum.

F Non obstant notata in d. c. quo iure. quia licet illa non possent, cum nõ sit lex aliqua hoc prohibens: nihilominus dici potest, quòd illa detentio, quæ prohibetur hæretico, debet intelligi in dubio de detentione iuris, non de detentioe nudi facti, qua sola cõtenta est regula ista: secundum communes regulas, appellatione detentionis intelligitur de detentione iuris, non facti, vt late tradit lexan. in l. 1. in prin. in 16. col. vers. quærit Bart. ff. de accu. poss. Et licet dicta decisio istis rationibus expugnari potest, tamen in iudicando magna est autoritas illius Gemin. & Præpositi, licet nihil allegent. De hoc tamen regula de triennali adhuc aliquid dicam. Et ista omnia quæ dicta sunt, procedant in possessore hæretico: in impetrante verò hæretico, dixi superiùs in tertia quaestione.

QVAESTIO QVINQVAGESIMATERTIA. A

QVAERO, an ista regula defendat possessorem priuatum beneficio, ob non solutionem pensionis?

SOLVTIO. Rota istū casum de anno M.D. XXIX. mense Octob. corā Staphileo deciderat, vt adnotauit D. Pet. And. Gamarus auditor insignis in memorialibus suis. Et concluderant Domini, q̄ talis possessor regula nō defendatur. Ratio fuit, quia licet ista regula sit inducta in odium impetrātis, tamen ex quo consentiens pensioni, videtur à principio cōsensisse priuationi ob nō solutionē, nō debet estimari regula, nec potest in hoc cōqueri, quia cōsentiens & volenti non fit iniuria: vulg. l. scienti. de regu. iur. lib. 6. Et sic in isto casu initium attenditur: argu. eorum, quæ dicit Lap. alleg. lib. 24. Hinc est, quōd licet paupertate oppressus soleat cōcedi beneficiū c. Odoardus. de solut. secus tamen est in debitore pensionis, vt dixi latē in tract. signaturæ.

QVAESTIO QVINQVAGESIMAQVARTA. B

QVAERO, an regula ista defendat execrabilem possessorem annalem?

SOLVTIO. Potest dici quōd sic, quia defendit quemlibet detentorem, dummodo detentio nō sit improba à iure, vt in hæretico, de quō proximè quæst. 52. dixi, & in execrabili expeditum videtur: quia pluries fuit dictum in Rota, execrabilem saltem detinere: quia à detentione nō reperitur prohibitus, quinimo neque possessionem amittit, sed vt ea priuetur, debet prius citari, vt patet in c. licet episcopus. de præbend. lib. 6. & faciunt ea, quæ dicit Pet. de Anch. consil. 117. C

Sed pro vera resolutione istius q. distinguendi sunt duo casus. Primus est, quādo beneficia incompatibilia non detententur vitra tempus contentum in d. extrauag. execrabilis. Et tali casu, quia datur possessio, aut saltem detentio, inuatur ista regula, & ita procedit tex. in d. ca. licet episcopus. Secundus casus est, quādo execrabilis detinet beneficia vitra tempus præfixū in d. extrauag. & tunc, quia extrauag. prædicta seruationē inducit, cum decreto possit teneb. execrabilem nō defendi ista reg. Ratio est, quia per decretū seruationis annihilata & improbata fuit qualibet possessio, & facti detentio, vt dicit notabilis decis. 1. in titu. de rest. spol. decis. 1. in antiquiori. Et vbi nō datur possessio

Vel detentio, ista regu. non habet locum. Hinc voluit Rota in vna Giennen. de qua in proxima q. faciam mentionem, quod talis expoliatus non restituatur. Quod etiam tenuerunt Moder. in tract. reservatio. in 41. effectu. Sed quicquid sit, Rota tempore meo tenuit vtroque casu contrarium, quia ex quo ista regula nullum requirit titulum, neque bonam fidem, quælibet occupatio sufficit in odium impetrantium beneficia possessorum viuientium certo modo.

QVAESTIO QVINQVAGESIMAQVINTA.

QVAERO, an regula ista obstat impetranti beneficii per alterius affecutionem, vel per non promotionem.

SOLVTIO. Quidam antiqui Doct. vt Ioan. de Narnia. Ioan. Aloisius Tuscanus Mediolanen. & alij plerique tenuerunt, regulam hoc casu non habere locum, vt patet lib. 1. & 14. allegat. illorum temporum: moti hac ratione, quia regula loquitur de beneficio vacante persona alterius, quam possessoris, & sic ex antiqua vacatione ante possessionem annalem, vel post, & tali casu impetrati post possessionem annalem obstat regula. Sed hoc non verificatur in vacatione contingente ex persona possessoris, eo maxime, quia ista est quaedam priuatio iuris.

Tamen quicquid ipsi dicant, Rota contrarium tenet. Vt refert hic Glossator in fin. & sequitur d. Guliel. in collecta. decisionum Rota. Et ita etiam in vna causa capellana Placen. coram d. Staphileo 29. Octob. m. d. xxix. conclusum fuit, vt attestatur d. Pet. And. Gammar. in quibusdam suis memorialibus decisionum Rota. Ratio decisionis fuit, quia ista regula indistincte loquitur: ergo non est facienda differentia, an aliquis ex persona possessoris, vel alterius impetrauerit: quia dummodo aliquis sit intrusus per annum antea, & pacifice per dictum tempus possideat, erit locus regulae, & hoc idem in execrabili, & non promotio cum habeat: quia illi antequam possessione priuetur, possidet per annum beneficia detinere: & talis possessio, siue detentio ante sententiam consideratur à iure, vt patet in cap. licet episcopus. de praeb. lib. 6. vbi text. disponit execrabiles antequam citetur, à possessione amoueri non debere, ex quo adparet possessionem illam ante amotionis tempus corroboratam dici posse. Hinc est, quod est locus restitutioni, si illa expolietur, vt dicit Compiler decisionum Rota in tit. de rest.

est spolia. decif. 3. in vltima additione.

Sed vltius cogitanti videtur adhuc primam opin. susti-
nere posse, in qua Glossator hic, & antiqui aduocati fuerunt.
Ratio istius opin. est, quia illa impetratio, de qua hic queri-
tur, est quaedam priuatio iuris: Et quemadmodum superius
diximus in alia quaest. regula ista locum non habet in im-
petrante per priuationem, rationibus & argumentis, de
quibus ibi latius dixi. Tum etiam, quia si conitatur possessio-
nem esse execrabilem, adparet de notorio non iure eius, &
per consequens eius possessio & detentio improbatu-
re, adeo quod si spoliatur, restitui non debet, sicut de haeretico
superius diximus. & licet Compil. in d. decif. 3. tenuerit
execrabilem expoliatum, esse restituendum, eius opi. vltra
hoc quod est vnius tantum doct. nihil tamen pro sua opi. alle-
gar. Imò contra eius opin. conclusit tempore meo Rota in
ma. Giennen. beneficiorū coram R. P. D. Petro Vortio, nūc
episcopo Aquen. M. D. XXXII. die 8. Octob. cōtra Rode-
ricum Lopez pro quodam capellano, & familiari Reuerē.
Card. Giennen. aliās Baren. vt ego tūc adnotauī, quā voluit
execrabilem expoliatum non esse restituendum. Pro qua
decif. inter plura, quae breuitatis causa omittuntur, allega-
tam fuit consi. Old. 227. vbi expressè tenet execrabile non
esse restituendum. & idem probat Rom. in consi. 499. & est
decif. Dominorū in antiquis. nu. 371. cum qua transit Abb.
in disp. Titius. in 3. dubio. & in ca. in literis. colum. penul.
de rest. spol. Corset. in tract. de rest. spol. fallen. 17. & 33. Nō
enim videtur iuri nec rationi cōsonum, vnde quis pœnam
meretur, prœmium & fauorem reportare. l. cōgruit. de of-
fic. pret. & quia reseruatō d. extrauag. inficit etiam deten-
tionem, vt probo superius in alia q. sublata igitur deten-
tione, regula ista locum non habebit, nisi dicamus, prout
in illa q. de haeretico dixi, execrabili prohiberi detentionē
iuris, prout in dubio præsūmitur, nō autem detentionem
iudi facti, quae quo ad istam regulam sufficit. & quia regu-
la de triennali execrabilem defendit, vt tenuit Rota, & ibi
iustissime dixi: ergo idem dicendum esset in ista regula: aut
eodem modo tenendū esset in vtraque, nec titulus colora-
tus in regula de triennali deberet illum iuuare: quia si exe-
crabilis prohibitus est possidere & detinere, sine possessi-
onē praescriptio nō procedet, vt dicit reg. iuris: nec titulus quo

Ad possessionem aliquid facit, quādo illa prohibetur, praefertim, quia Gemi. in d. cap. licet. negat execrabile habere possessionem, neque titulum coloratum. Pro resolutione igitur istorum videnda sunt, quae in dicta regula scribantur.

QVAESTIO QVINQVAGESIMASEXTA.

QVAERO, an primus resignans possessor annalis defendi possit ista regula contra tertium resignantem habentem causam à secundo resignante?

SOLVTIO. Ista quaestio fuit proposita per d. Iacobum de monettam mense Iulio M. D. XXXI. in causa Hispanen. beneficiorum, & tunc prima facie fuit dictum per Dominum animo melius deliberandi, quod non, quia talis resignans videtur habere improbam detentionem, adeo quod ipse

Ftus non restituatur, sed nihil super hoc fuerat informatum, sed ea omnia per Dominos fuerunt ex tempore dicta. Nec certe contraria opinio videtur firmior, quia clarum est, quod licet primus resignans ex resignatione, quam fecit, transferat titulum, & possessionem, ut dicitur in not. 2. 1. 1. me potest manere in detentione, quam non transfert, ubi dicitur, quae sola sufficit ad se tuendum beneficium istius regulae: quia, ut saepe dictum est, omnes intrusivi, excepto heretico, in quo reperitur reprobata detentio, iuuantur ista regula, ut concluderunt saepe Domini, & maxime in casu in quo detentio primi resignantis est tanti momenti, quod si in ea perseverasset per triennium, praesumeretur recessio, ut tenuerunt Domini propter aequitatem allegatam.

F 89. In casu vero proposito si primus resignans non per triennium detentor, sufficit ergo sola a finibus occupata iuuat eum, quo ad exceptionem regulae, sicut iuuat eum incommunicatum, homicidam, & alios criminosos & intrusos, & expoliatores non violentum, ut dicam in alia q. nec reprobatur quod in isto primo resignante detentio fuerit improbatum à iure, prout tunc de improviso dicebatur: quia hoc non cavetur, imò in heretico, qui est ceteris peccatoribus superior, quem Domini noluerunt inuari regula, non reputatur reprobata detentio, nisi per dictum Gemina. & dicitur drini tenentis hoc absque aliqua autoritate iuris. sed in heretico potest decisio tolerari, ex quo habet saltim aliquos doctores egregios pro se: licet super hoc fuerit multum disputatum. Sed in casu nostro nullus unquam hic dixit, quod sit reprobata.

detentio. sed pro opin. Dominorum vide quæ dicam A
in q. seq. Et interim tenenda est prima opin.

QVÆSTIO QVINQVAGESIMASEPTIMA.

VERO, nunquid annalis possessor renuntians al-
teri beneficium suum, qui post renuntiationem in
eius possessione per annum pacificè remansit, de
illa regula contra impetrantem dictum beneficium per
alium resignatarij, excipere possit?

SOLVTIO. Iste casus in indiuiduo in Rota propositus
fuit per R. D. Siluestrū Dariū 18. Decemb. m. d. x x x v i. in
causa Burgen. canonicatus de Veruiesca, & tunc inter lo-
quentium in partem affirmatiuam inclinabant Domini:
quia renuntians continuauit suā possessionē priorē, quā
habuerat ante resignationē post renūtiationem, ita quod B
tempore impetrationis reperitur annalis. Præterea, facit,
quia licet istius renuntiantis possessio per renūtiationem
amissa fuerit, vt superius in proxima quæsti. dixi, est verum
respectu possessionis ciuilib, quæ animo retinetur: secus
vero respectu naturalis, quā per resignationē non dimisit,
sed illam detinendo continuauit, vt dicit Cald. consi. 4. de
renuntia. & decif. prima. de renuntia. in no. & propterea
illa detentio, ex quo est annalis, debet esse in considera-
tione. Suadetur hoc, quia qui detinet, vtique possidere
videtur, saltem largo modo, vt dicit Alex. in l. i. in prin. in
§. col. num. 8. & §. adipiscimur. num. 9. ff. de acquir. posses.
& videtur gl. in ca. causam. de præscript. Et ideo detentori
interdictum recuperandæ detentionis conceditur, vt dicit C
prædicta decisio, & tradunt Inno. & alij in c. literis. de rest.
spolia. & Alexan. in dicta l. i. in prin. num. 66. & Inno. in c.
super hoc. de renunt. Et secundum dictas decisio. ita Rota
de anno m. d. x v i. coram d. Ioan. Staphileo in vna Sego-
bien. Archidiacon. pro N. de Roias. Et iterum coram R. P. D.
Petro Vortio in alia Calagurtana abbatix de Logrogno
pro Francis. de Sylua contra Aluarum de Gabredo 3. No-
uemb. m. d. x x x i. iudicauit. Si igitur Rota restituit ad ta-
lem detentionem, vtique erit talis detentio considerabi-
lis, quo ad istam regulam, quæ nullum titulum requirit. Et
quod in tali detentione habeat locum ista reg. tenuit nu-
per Rota 20. Maij m. d. x x x v i i i. coram R. D. Io. Paulo
Prolomæo in vna Hispalen. capellanix sanctæ Catharinæ,

D in qua Domini in hanc partem inclinabant, videlicet, regula esse locum: verum, quia postea constitit per testes Antonium del Corro, de cuius possessione annali dubitatur, non percepisse fructus post renuntiationem quam fecerat, & per consequens non detinuisse: & possessio eius ante renuntiationem non sufficiebat ad annum, nisiungeretur cum detentione facta post renuntiationem, ideo ex isto capite non iuuat illum regula.

Et licet prædicta ita se habeant: nihilominus contrarium de iure sustineri posset, videlicet, quod prædictus detentor, qui renuntiauit beneficio suo, non possit ratione prædictæ anterioris possessionis annalis se tueri ex ista regula, sed per textu quod ante renuntiationem fuerat annalis possessor.

E Pro quo est diligenter considerandum, quod triplex est detentio. Quædam est iuris, quam tenent possidentes vsufructuarij. Alia est facti, vt colonorum & seruatorum, quibus per Bart. & Alexan. in l. i. ff. de acquir. possess. Titia est meri facti, & bestialis, quæ dicitur asinina, de qua loquuntur Doct. in l. 3. de acquir. possess. & est illa, quæ tenetur ex nullo iure, sed de facto, & propria autoritate, qualis est ista de qua loquimur, retenta per illum, qui renuntiauit iuri siue beneficio suo: quia, vt dictum fuit, per renuntiationem huiusmodi, renuntias perdidit ius, & possessionem civilem & naturalem, vt latè probant decisi. Rotæ in anno 67. titu. de renuntia. quæ incipit, nota quod resignans.

Et Io. And. Inno. & Abb. in cap. sollicitudine. de restit. spoli. l. 1. text. in l. 3. §. in amittenda. & in l. si quis vi. §. differentia. de acquir. possess. & ibi not. expressè Alex. Solo enim modo vtraque perditur, vt ibi dicitur. Ergo si adhuc ille, qui renuntiauit, insistit beneficio, dicitur de facto tenere: & si fructus non acquirit, sed probata renuntiatione condemnabitur in eis à tempore resignationis, vt tenet Rota in sessione 158. incip. licet reus. titulo de renuntia. in no. Et non esse potest, quia iste talis, ex quo non habet titulum, non habet possessionem, non habet colorem possidendi, & ideo non est condemnatio: secus verò, vbi haberet possidendum, quia tunc à tempore motæ litis fieret condemnatio: declarat Rota decisi. vigesima quarta. titu. de restit. spoli. l. 1. no. Igitur ista detentio, quæ incipit à die resignationis, tali detentori regulæ auxilium non præstat. Nec dicitur

quod illa detentio fomentari videatur ex possessione A
 preambula, quia hoc esse non potest, pluribus rationibus.
 Prima, quia iste renuntians ante renuntiationem non de-
 tenebat, sed verè & instè possidebat: & illa possessio per
 renuntiationem fuit extincta & mortua, & sequens detentio
 de facto de qua loquimur post renuntiationem incepta,
 & ideo non potest dici possessio conglutinata, nec
 in detentione continuata, sed magis de nouo acquisita,
 in eo, quia animus continuandi operatur nouam acquisi-
 tionem, secundum Bart. Ange. Imol. & Alex. in l. 3. in prin.
 ff. de acquir. possess. quæ cum non sit annalis, nec habeat
 aliquod alimentum ex possessione anteriori, sed sit mul-
 tum diuersa ab ea, cum aliud sit possessio, aliud detentio,
 ut dicitur in l. stipulatio ista. §. hæc quoque. ff. de verb. obl.
 & l. quod seruus. ff. de acquir. possess. cum simil. ut ibi tra- B
 dunt Moder. ex diuersis non fiet cōiunctio. l. Papinianus.
 ff. de minor. cap. in præsentia. de probat.
 Eligitur cōcludendum, istū detentorē regula non inua-
 ni. Nec obstat, quod detentor habet remedium recuperan-
 dae detentionis, si ab ea eiiciatur, ut decis. i. de renunt. in
 no. quia illud est verum in detentore iuris & facti, qui ha-
 bet colorem possidendi, ut declarat Alex. & Moder. in d. l.
 in 16. col. num. 66. de acquir. possess. Secus verò est in de-
 tentore a iurino, & de facto, qui nullum colorem possiden-
 di retinet, ut colligitur ex l. i. §. deicitur. ff. de vi & vi arm.
 Nam talis etiam de stylo hodierno Rotæ non restituitur,
 quia restitutio non datur sine colore, iuxta doctrinam In- C
 no. in c. in literis. de restit. spol. Nam ex quo hîc deficit pri-
 mum extremum, non potest agere spolio, iuxta no. in c.
 consultationibus. de offic. deleg. Nec obstat dictū Inno. in
 d. l. super hoc. quia loquitur in prophanis: ut patet ex iuri-
 bus allegatis per eum: licet Abb. in d. c. sollicitè. aliter re-
 spondeat, distinguendo, quod aut ille qui renuntiat, stetit
 longo tēpore post cessionē in beneficio, & tunc præsumi-
 tur iuste possidisse, quia potuit ius de nouo acquirere. &
 ita procedit d. r. decis. quod verisimile est, ad c. illud. cum
 materia, de præsumptio. quia aliàs ordinarius eum sine ti-
 tulo tanto tēpore non tolerasset, ut dicit Lap. alleg. 89. &
 Molis in ver. beneficium impetrans. & Ancha. consi. 117. Et
 tunc si talis detentor expoliaretur, esset restituendus, &

Deodem modo iuaretur ista regula: ad quam sufficeret
 tisse per annum, quo ad iustificandā detentionē, licet La-
 pus requirat longius tempus, saltem triennium secundum
 interpretationem Rotæ, cuius opi. etiam quo ad regulam
 de triennali, est canonizata in curia. Sed ubi detentor non
 esset annalis, nec triennalis, sed quadriestris, ut in casu
 nostro, ex quo nullum habet colorem iustæ detentionis,
 non debet iuari beneficio iustis regulæ, nec restitutionis,
 licet quo ad hoc de restitutione videatur magis dubium,
 propter alleg. Lapi. 52. Iatatus sum in fin. & dictum Abbas
 d.c. in literis. decisio. 1. de renunt. in no. quæ contrarium
 tenent. Tamen contraria opin. hodie prædicatur, videlicet,
 quod in beneficalibus requiratur colorata possessio,
 quo ad restitutionem petendam. Et ita hodie servat. Rot.
 & olim per decisionem 7. in titu. de probat. in no. aliter
 cundum numerum 257. & Egid. decisio. 49. cum sequi.
 99. & hoc fuit intro ductum, ne daretur vitiosus ingre-
 s. unico. de eo, qui mit. in possess. caus. rei. servan. in d. &
 ex vitio suo quis comodum sentiat: iuxta l. quod servat.
 ff. quod vi aut clam. & ideo restitutio adminiculum
 desiderat, ut tradit Bal. in l. vnica. C. si de mo. poss. in l. 1. c.
 & ideo dictum Innoc. & decisio Rotæ superius in con-
 trarium allegata, isto casu non procedet, cum loquar in pro-
 phanis, vel in detentore cum aliquo alio titulo, præsertim
 quia dicta decis. 1. de renuntia. non se firmat, sed in con-
 trarium illud tenet. Nec minus obstat decisio nouissima facta
 de anno M. D. XVI. coram Staphileo, quia illa non loquitur
 in casu nostro, sed cum spoliatur quis à tertio iniuste
 & de facto: & ideo ex colore longæ detentionis potest
 restitui. & sic facit illa decisio pro ista parte, & pro ista parte
 resoluitur consi. Calderini non esse verum, cum per restitu-
 tionem utraque possessio amittatur, ut superius dictum
 est. & posito quod retineret naturalem, ut ipse dicitur,
 sine colorato titulo non sufficit, per ea, quæ dicta sunt.
 tradit Socin. in l. rem, quæ nobis. ff. de acquiren. posses.
 sunt casus in d. c. sollicitè. & c. accepta. de restit. spol. quæ
 distinctè loquuntur, quo ad effectum restitutionis. Nam pos-
 sessio à iure damnata non iuvat possessorem, nisi in
 temporis, de quo non est memoria, ut dicit Bal. in l. in casu
 C. de probat. & in l. 2. versu. quæro nunquid. C. de statu.

Nec obstat, quòd detentor largo modo dicitur posses- A
 soria, & similibus. secus verò in iniusto, temerario, & de
 iusto, ut in isto de quo loquimur, quia talis non dicitur
 possessor largo modo, nec stricto. Et præsupposito, quòd
 in ista detentio sub possessione comprehenderetur,
 non posset tamen isto casu iuuare detinentem, ex eo, quia
 licet ante renuntiationem possidens diceretur detinere,
 ista detentio iuncta cum possessione, fuit iusta: ista verò
 post renuntiationem tenetur, siue fuit possessio, siue
 detentio, est iniusta, diuersa à prima, & alterius speciei, quo-
 niam non potest continuari, nec cõiungi cum possessione,
 vel detentione anteriori, quæ iusta fuit, iuxta gl. in l. 2. §. si
 sub conditione. ff. pro empto. & ideo non data cõiunctio- B
 ne precedentis possessionis, ista sola detentio non est suf-
 ficiens ad istam regulam. Et pro ista parte faciunt ea quæ
 dicta fuerunt in præced. q. & quæ dicentur infra q. 58. inci.
 quid si quis possidet, &c. Tamen licet ista quæ dicta sunt,
 de rigore iuris sustineri possunt, nihilominus quo ad istam
 regulam non militant, in qua ex longæua interpretatione Ro-
 tæ iustitiam sola detentio, etiam asinina & iniusta. Ratio est,
 quia lex impetrantes certo modo beneficia viuentium
 nullum abhorret: ut in c. 2. de concess. præb. & dixi latius
 in reg. de impetr. benefi. viuent. & regula ista non tam ini-
 iustam possessionem, quàm improbum impetrantis ani-
 mum improbat: & ideo dictis impetrantibus imponit for-
 mam hic contentam obseruandam. qua obseruata, si bo- C
 num ius prosequatur, iniustus detentor eòdemnabitur,
 alius in dubio papa possessori fauere intendit: & ita sæpe
 Rota tales ad exceptionem regulæ admittit, ut refert D.
 Guiliel. hic, & quòd ista regula locum etiam habeat, quan-
 do quis subrogatur in ius alterius tertij, quàm possessoris,
 tenet tota Rota in vna Hispanen. cantoria coram R. D.
 Reynaldo, die 7. Februarij M. D. XXXIX. & dicitur infra
 q. Nec obstat, quòd nudus detentor expoliatus non resti-
 tuatur: quia est verum, quando se sine aliquo titulo intru-
 dit: secus verò vbi titulum habet ab eo qui dare potuit, e-
 nim si fuerit reuocatus, quia tali casu detentio est restitui-
 bilis, & ita procedit decisio r. de renuntiat. in no. & pos-
 sunt prædicta omnia concordari.

D QVAESTIO QVINQVAGESIMA OCTAVA.

QVAESTIO QVINQVAGESIMA OCTAVA.
VARRO, nunquid ista regula defendat illegitimum
 possessorem annalē, de cuius clericatu, ordinatio-
 ne, vel dispensatione non constat?

SOLVITIO. Ista q. in Rota coram R. P. D. Marcello de
 mense Martio m. d. xxxiiii. in vna Placentina decan-
 tus discussa fuit inter Ioan. Vergazactorem, & Lazarum
 Alphonsum reum possessorem, & opponentem de ista re-
 gula pro parte negativa, videlicet, quod illegitimus non
 defendatur regula. Adducebatur primò, quia regula de
 possessore loquens, debet intelligi de habili, vulg. de
 parim. ff. de mu. & hon. sed illegitimus non est habilis
 igitur, &c. Secundò, pro ista parte facit, quod dispensa-
 tio generaliter loquens de clericis, non habet locum in
 illegitimo. Hoc probatur: quia canones volunt, quod quis
 possit clericatum suum sola reputatione probare, vt in
 c. 4. & 14. in tit. de probat. in antiquis. Et tamen illae dispen-
 sationes non procedunt in illegitimo, vt tenet Rota: & ratio
 est, quia in illegitimo est praesumptio contra eum, & ratio
 ea, quae not. Rota decis. 13. de proba. in antiquis. Et secun-
 do. tit. in antiquior. Et sic adparet, quod dispositio generalis
 de clericis, non habet locum in illegitimo. ergo viden-
 dum videtur in ista regula, ex quo est odiosa & pos-
 sitiva. Pro quibus facit gl. in clem. 1. in verbo, liberi. de
 qua vult illegitimos non includi in dispositione legum
 quantum ad commodum.

Ergo generaliter loquens de clericis, non habet locum in
 illegitimo. Hoc probatur: quia canones volunt, quod quis
 possit clericatum suum sola reputatione probare, vt in
 c. 4. & 14. in tit. de probat. in antiquis. Et tamen illae dispen-
 sationes non procedunt in illegitimo, vt tenet Rota: & ratio
 est, quia in illegitimo est praesumptio contra eum, & ratio
 ea, quae not. Rota decis. 13. de proba. in antiquis. Et secun-
 do. tit. in antiquior. Et sic adparet, quod dispositio generalis
 de clericis, non habet locum in illegitimo. ergo viden-
 dum videtur in ista regula, ex quo est odiosa & pos-
 sitiva. Pro quibus facit gl. in clem. 1. in verbo, liberi. de
 qua vult illegitimos non includi in dispositione legum
 quantum ad commodum.

Praeterea, quia illegitimus expoliatus non restituatur
 tradit Abb. in c. constitutus. de fil. presb. hoc autē non
 procedit, nisi quia in eo improbatum possessio & detentio
 de haeretico, dicit cardin. Alex. in c. quo iure. in 3. col. l. 1.
 fin. igitur, &c. Ista sunt, quae pro ista opi. facere videtur.

Quibus non obstant, contrarium videtur verius. In primis
 non est verum, istam reg. restringi se ad habiles, vt in
 prius terminis, & in eodem casu Rota iudicauit in
 triennali, vt ibi latius dicam, & hoc manifestius in
 plurium qq. istius regulae adparebit. Nec obstant, quia
 dubio laicum reputari, vt tradit Dec. consi. 125. col. l. 1.
 pa. in c. 2. in 2. col. de iud. quia hoc est verum in dubio
 hic videtur esse in claro: quia iste Lazarus per plures
 nos celebravit in ecclesia praesentibus & patetibus
 p. 125

notoribus: qui si talis non esset, non eum permisissent, ut not. A
 in cap. ordinarij. de offic. ord. lib. 6. & tradit Pet. de Ancha,
 comb. 117. & Lap. alleg. 89. Modern. in c. illud. de præsump.
 fuit decis. Rotæ 84. incip. nota, quod ubi contra aliquem,
 acin antiquis. & decis. 404. & Bellam. decisio. 645. Igitur
 talis præsumitur clericus. & Doctores loquuntur, quando
 talis præsumptiones militat in contrarium, sicut hic: tali
 non recedimus à præsumptione iuris. Prout in simili ca-
 soluerunt Domini in præterita audientia huius mensis
 fuit m. d. xx xviii. in vna causa Placentina legati coram
 videlicet quod præsumptio §. defuncto. l. miles. ff. de
 adit. quod quis præsumatur filius mariti in dubio, quan-
 do vxor eodem tempore moratur cum marito & amasio,
 tollitur, quando in contrarium sunt plures præsumptiones, B
 ubi de quo tamen latius in meis notulis scripsi.
 Nec obstat bastardum spoliatum non restitui: quia hoc
 est fallum. Nam Abb. in d. cap. constitutus. non dicit hoc,
 & casus positus ibi per Abb. secundum regulam procedit,
 non adaptatur casui nostro: quia ibi agebatur de bene-
 ficio possessore per illegitimum, quod pater eius immediate
 possederat: & iste defectus tituli erat notorius, ut ibi dici-
 tur, quo casu regulariter procedit, quod spoliatus etiam si
 sit legitimus, debeat repelli, exceptione notoria de non ti-
 tulo, ut tradit latè Corlet. in tracta. de restitu. spol. in 1. col.
 post Abb. in c. cum ecclesia. de caus. posses.

QVAESTIO QVINQVAGESIMANONA.

QVAERO, quid si quis tempore vnius papæ per sex
 menses, & illo mortuo tempore successoris per alios
 sex menses pacificè beneficium possideat, an po-
 tere iurari regula ista contra impetrantem?
 SOLVITIO. Videtur concludendum, quod non, quia tē-
 pore primi Pontificis non possederat, nisi per sex menses,
 sic non poterat uti regula: quia mortuo illo primo Pon-
 tifice, expiravit regula. Successit alius Pontifex: & tempore
 eius Pontificis militabat regula pro suo tempore, sed illa
 non potest trahi retro: quia sicut lex in dubio respicit futu-
 rum, non autè præterita, nisi de præteritis caueatur, ut in cap.
 & fin. de constitu. Præsertim, quia regula tempore eius
 non tantum viuit, & non trahitur retro. Et verum est
 dicere tempore istius secundi Pontificis, nisi per sex mē-
 ses

Des possedisse: & regula non afficit, nec ligat impetrantem, nisi tempore quo vivit regula: & quo ad hoc, ut illa locum habeat, requiritur, quod possessio annalis impetrationem non precedat, quæ in q. proposita non concurrunt. igitur hoc casu regula locum non habebit. Nam & ita in facti contingentia Ioan. Baptista de sancto Scuerino, vulgo G. cialupus, quibusdam respondit.

Tamen saluo meliori iudicio, ego putarem contrariam opinionem esse veriore, videlicet regulam obstat impetranti non seruanti requisita in ea. Ratio est, quia tempore secundi Pontificis iste possessor reperitur annalis, & regula istius Pontificis capit ipsum annum: ergo illum deducere debet, quia regula non requirit aliud, nisi quod tempore impetrationis possessor per annum immediate precedentem possideat, ut hic: & illa consideratio Cacia est quædam fallacia æquiuocationis, ut de se patet. Vnde da sunt tamen quæ ad istam q. latissimè scribam in regula De publican. refig. quæstio. 6.

Epore impetrationis possessor per annum immediate precedentem possideat, ut hic: & illa consideratio Cacia est quædam fallacia æquiuocationis, ut de se patet. Vnde da sunt tamen quæ ad istam q. latissimè scribam in regula De publican. refig. quæstio. 6.

QVAESTIO SEXAGESIMA.

QVAERO, nunquid ista regula procedat in eo, qui resignauit, & reseruauit sibi omnes fructus, in eorum percipiendi possessione exiit?

SOLVTIO. Ista q. modo de mense Martio M. D. XXXIII. fuit proposita per R. D. D. Marcellum in vna Placenta Decanatus, in qua conclusum fuit per Dominos, quia resignans, fructus cum denominatione, ac stallum in dero, & vocem in capitulo sibi reseruauerat, tali casu periuuaretur, quia talis æquiparatur titulari. Aut vero resignans non nisi solum fructus reseruauerat, & quia dicitur loco pensionis, & regula ista loquitur de titulo, qui impetratur: ideo non habet locum iste text. Et istam quæstionem etiam latius attingam in regula de publican. refig.

Fro, & vocem in capitulo sibi reseruauerat, tali casu periuuaretur, quia talis æquiparatur titulari. Aut vero resignans non nisi solum fructus reseruauerat, & quia dicitur loco pensionis, & regula ista loquitur de titulo, qui impetratur: ideo non habet locum iste text. Et istam quæstionem etiam latius attingam in regula de publican. refig.

QVAESTIO SEXAGESIMA PRIMA.

QVAERO, an licet mihi impetranti allegare annalem possessionem mei aduersarij ad excludendum meum tertij, de quo excipit contra me dictus aduersarius meus possessor annalis, attento quod prius impugnationem eius possessionem annalem sub prætextu simoniacam impugnaui?

SOLVTIO. Quia q. ista varios habet sinus, ac propterea ancipitem materiam continet, propterea eam ad impugnationem eius possessionem annalem sub prætextu simoniacam impugnaui?

que partem disputabo, vt si postea casus cōtingat, habeat A
 quique argumenta, quibus partem suam tueatur, quouf-
 que Rota vltimum calculum sua sententia ponat. In primis
 videtur dicendum videtur, impetrantem hoc casu minimē
 se regula ista tueri posse, ex eo, quia ista regula in fauorem
 possessoris, & non impetrantis edita fuit: ergo possessori
 annali competit exceptio eius, non impetranti, non pos-
 sessorialis sequeretur, quod odium impetrantis hic con-
 sideratum, in eius fauorem conuerteretur, contra l. quod
 fauore. C. de legi.

Sed ad hoc potest responderi, regulā esse realem, & sic
 quilibet etiam non possessor de ea excipere potest, nec fa-
 nis constat regulā in o dium cuiuslibet impetrantis editam
 fuisse: sed calūniosi & improbi duntaxat, vt in tex. adparet. B

Secundō, quod impetrans regula se tueri non possit, fa-
 cit, quia in casu proposito impetrans prius contra posses-
 sorem, tanquam intrusum & simoniacum, & propterea tan-
 quam contra nulliter possidentem ratione simoniae com-
 mune litem mouerat, & sic eius possessionem impugnaue-
 rit: & ideo ex illa possessione contra eundē possessorem,
 & contra ius tertij ab eodem possessore contra ipsum im-
 petrantem productum iurare se non poterit, vt in cap. ex
 eo. de reg. iur. lib. 6. & tradit in notabili casu Abb. in cap.
 de ueris. col. penult. num. 4. vers. sed tunc remanet. de cler.
 coning. Nam in iudicio in præiudicium tertij variare non
 licet, vt dicit regula iuris in cap. mutare. de reg. iur. lib. 6. &
 in l. nemo mutare. ff. eo. titu. & declarat Bart. in l. Papinia- C
 nus. §. sed nec impuberi. ff. de inoffic. testamē. & præsertim
 hoc in personis ecclesiasticis detestatur, vt in clemen. 1. de
 renuntia. cum similibus. Et sic licet quilibet de possessione
 annali alterius contra impetrationem tertij excipere pos-
 sit, cum regula sit realis: non tamen ille qui possessionem
 illam reprobat & impugnavit. Nam viam quam elegit, &
 approbat, illa sibi patere debet, argu. l. si mulier. ad Vel-
 litanum. Sed ad hoc etiam responderi potest, neminē pro-
 hiberi variis exceptionib. vti. cap. nemo. de reg. iur. lib. 6. &
 quod quis impugnat vna via, potest ex alia adprobare, vt
 not. Abb. & Moderni in ca. cum venerabilis. de except. &
 in c. cum inter. de renuntiat.

Quartō, pro dicta opi. facit, quia impetrans, nec quiuis

℞ ij

Dalius non possessor, non potest de iure tertij excipere ad infringendum gratiam tertij iuxta not. per Barto. in l. ff. de except. rei iud. & hoc sequitur Rota. Sed ad hoc etiã respondetur, quod impetrans excipiendo de regula non dat de iure tertij: quia regula est ius publicum vnicuique competens. Ex prædictis igitur adparet quæstionem istam esse dubitabilem, & ita eam sub dubio relinquo, quia eadem q. pendet modò in Rota super regula de triennali, & ideo illius decisionem ibi scribam.

QVAESTIO SEXAGESIMASECVNDA.

QVAERO, nunquid exceptio istius regulæ competat cedenti beneficium, competat cessionario?

SOLVTIO. Videtur prima facie dicendũ, quod

Non, prout in quadam causa Iselana coram D. Iacobo Simonetta tentum fuit tempore Leonis, vt ipse idem adnotauit, & meminit D. Guliel. Algaren. in memorialibus decisionum Rotæ, sub titu. de regu. Canc. decis. 16. vbi concludit, impetrantem nõ teneri causam prosequi infra annum hic designatum cum cessionario, quando possessor initialium annum renũtiat. Quod ista ratione probat, quoniam sicut contra mortuum possessorem annalem non tenetur impetrans causam infra annum terminare, etiam si alius in locum defuncti subrogaretur; ita neque quando possessor annalis renuntiat, quia renuntiatio est mors ciuili in cap. susceptum. de rescript. lib. 6. & habet eundem effectum, quem naturalis. & ideo vtrobique militare debet.

Edem ratio, iuxta tradita in l. Gallus. §. & quid si tantum de liber. & posthu. & istam opin. pluribus aliis rationibus comprobatur, quas ibi sub num. 7. eiusdem decis. vsque ad prosequitur, quæ ibi videri possunt. Hinc videmus, quod in clem. si. de procur. qui loquitur in morte naturali, bonum haberet etiam in morte ciuili, videlicet renuntiatione. secundum Rotam, decisio. 388. fuit dubitatum. in no. Sentur Rom. in consi. 374. præsens, &c. Et licet contrarium tenuerit Guido in decisionibus Parlamenti, quæstio. 74. cum quo concordat, Stephanus Bertrandi in consil. 260. in 2. volumi. tamẽ prædicta decis. Rotæ est verior, secundum nouissimè iudicauit Rota in vna Oxonẽ. Archiepiscopi coram me 13. Decemb. M. D. XXXVII. pro Rodrico Lopez, cõtra Alphonsum Enriques, & in pluribus aliis causis.

quas breuitatis causa non refero. Et ad prædicta facit, **A**
quod dicit Felyn. in cap. licet. col. 2. de offic. deleg. & text.
cum glo. in clem. 1. in verfic. mori. vt lit. penden.

Sua dicitur hoc, quia quantum ad commodum, seu ius be-
neficii, nihil plus comodi remanet cedenti, quam morien-
ti. Ergo, qua ratione impetras non teneretur prosequi cau-
sam contra mortuum vel subrogatum, nec illi contra impe-
trantem de regula excipere possent, pariter ac eadem rati-
one, neque ipse cessionario de regula excipere poterit,
neque impetrans ad illam seruandam teneri debet.

Præterea, quia regula videtur habere respectum ad pos-
sessorem annalem, non ad beneficium, vt videlicet impe-
trans contra eum teneatur causam prosequi infra annum,
quod adparet ex genere pœnæ in factorem possessoris in-
ductæ. Cessante igitur possessione, morte, vel tenutiatio-
ne, cessat dispositio & favor regulæ. l. adigere. ff. de iure
par. cum concord. vt in vulg. cap. cum cessante.

Postremo, quia secundum stylum Cancellariæ ista regu-
la est personalis, ergo extinguitur cum persona: & ita olim
Zuuius de Castello, & N. de Herrera, & N. de Parma abbre-
uiatores illorum temporum excellentes, in quibusdã suis
formulariis adnotarunt, fol. 78. Et pro ista opin. facit, quia
quando exceptio oritur propter actionem intentatam, si
actio excluditur anno, ita & exceptio: quia tali casu non ha-
bet locum illud, quod dicitur in l. licet. C. de except. videli-
cet quod annalia ad agendum, sunt perpetua ad excipien-
dam, vt declarat notabiliter Abb. & ibi omnes Moder. in
cap. si autem. de rescript. & Socin. in l. qui agnitis. col. fin.
ff. de except.

Prædictis tamen non obstantibus contraria opin. de fa-
cti defendi potest, quam in primis sequuti fuerunt plures
excell. viri temporib. Sixti & Alexand. vt Ioannes Aloisius
Tulcanus tunc aduocatus consistorialis, & postea auditor
Cameræ, in primo libro consiliorum suorum, fol. 43. vbi
iura dicit, quæ ibi videri possunt. Et ista etiam opin. qui-
busdam Dominis senioribus Rotæ placuit, ista ratione
motis: quia verba istius regulæ in rem prolata videntur, &
se magis beneficium, quam personam concernunt. Ergo
adparet ex hoc, quia exceptio regulæ erit realis, & quilibet
de ea excipere poterit.

D Præterea, quia ut sæpe dictum est, ista regula odium impetrantis respicit, & istud odium ita militat post cessionem, sicut post mortem possessoris, dummodo detur certus contradictor, quo deficiente secundum stylum citari debent interesse putantes, iuxta c. si. de electio. lib. 6. cum ibi not. & tradit Bal. in authen. si omnes. C. si mi. ab hæ. se. ab. Nam hoc iure utimur, quod mortuo altero ex colligantibus processus contra interesse putantes per contradictas discernitur, quibus citatis, tunc validè pronuntiat, ut tradit Egid. decisio. 136. Nam per cessionem, vel mortem lis non extinguitur in Rota, ut dicit decisio. 10. ut lite pendente in nouis. Et sic actor impetrans potest sine aliquo impedimento eam prosequi, iuxta clementinam primam, ut lite pendente. Teneatur igitur & cogitur prædictus impetrans omnem euentum sententiam infra annum præfixum à regula obtinere: quia cum regula ista sit realis, quilibet centesimus possessor excipere contra impetrantem, & alium sub prætextu non seruata regule excludere poterit, & absolutoriam ab impetratione ipsius petere, iuxta decisio. r. de re iud. in nouis. & tradita in l. qui accusare. C. de eledo. & c. fin. de iureiur. Sic ergo prouisus per obitum vel cessionem poterit opponere, sicut poterat eorum antecessor.

E quanuis iste successor possessionem non habeat, sed tantus: quia satis illi erit, prædecessorem suum per annum præcedentem pacificè possedisse, quo ad hoc, ut reus conuentus in eodem iure & lite fortè succedens, ab impetrante conuentus, excipere de non iure agentis possit, ut alibi saltem perpetuum silentium imponatur, iuxta prædictam decisio. r. de re iud. in nouis. & tradita per Alex. in conu. in fi. & Philip. Fran. in c. r. de eo, qui mit. in pos. cau. res. lib. 6. Rursum accedit, quia verba illa, ut improbi exequutionem lites reprimantur, & c. posita in proemio istius regule, denotant causam finalem, ut superius in r. quæstio. actum fuit: quæ quidem causa finalis, & improbitatis præsumptio, quæ contra impetrantem militat, non tollitur per cessionem, vel mortem possessoris. Ergo non est illam satisfactum regule, nisi impetrans effectualiter infra annum causam usque ad sententiam prosequatur, per quam præsumptio regule contra ipsum militans eliminatur: quæ quidem sententia haberi non potest sine conu-

thore vero, vel ficto, ut dictum fuit. Vbi autem verus cōtra
 A ditor datur, ut potest esse celsionarius, de quo loquimur,
 non video quare ille de regula excipere nō possit, quia ter-
 tus se opponens consequitur idem, quod p̄decessor,
 cum per celsionem subrogatus ad litem & locum sedentis
 videatur, & subrogatus sapit naturā illius, in cuius locum
 subrogatur: argu. eorum, quæ dicit Abb. in cap. ne pro de-
 fectu. in pen. notab. de elect. & quod dicit Iaf. in l. posside-
 re. col. 1. n. 11. de acquir. pos. cum cōcord. ut scripsi in §. fue-
 rit. in 4. colum. insti. de actio. Hinc dicimus, q̄ exceptio
 quæ repellit accusatorem, repellit etiam iudicem inquiren-
 tem, quō in eius locū subrogatur, ut tradūt Moder. Medio-
 lani. c. 1. in 2. lectur. de iudic. Accedit ad hoc, quia huiusmo-
 di exceptio regulæ non solum cōtinet interesse celsiona- B
 rii, sed etiam cedentis beneficiū propter pensionem, vel re-
 gressum, quā sibi fortasse cedendo retinuit: vel quia ceden-
 tis interit, q̄ celsionarius habeat beneficiū fortē propter
 sibi impensa, iuxta c. relatum. de resta. vel quia anti-
 cipavit sibi solutiones pensionū pro subuentione consan-
 guineorū pauperū, vel in expeditionibus bullarū, vel alia
 necessaria impensa p̄cedente exposuit, aut etiam quia
 sperat illum propter hoc magis sibi ad antidōta obligare,
 vel quia alteri tertio cōcedi fecit accessum, aut etiā fortē,
 quia celsio ex causa permutationis facta fuit, quæ omnia
 non sustinerētur, si per renūtiationē possessoris reg. exce-
 ptio extingueretur, & nō transiret ad celsionariū: & quia
 pensionis vel regressus reservatio nō subsisterēt, nisi valida C
 fuisset celsio. Interest igitur possessoris cedentis, ac etiam
 celsionarij, qui agit de damno euitando, si fortē beneficiū
 ex causa permutationis habuit, vel si ex simplici celsione,
 qui trahat de lucro iā acquisito perdēdo, quod in effectū
 dāmū reputatur, iuxta l. liberto octuaginta. ff. de bon. liber.
 in beneficio, & exceptione reg. qua si uti nō posset, de fa-
 cili beneficiū amittere seu perdere posset, quod sæpe mā-
 gis laboribus & impensis acquisiuit. Quæ quidē conside-
 rationes, quādo corā papa renūtiatio fit, licitæ sunt, ut tra-
 dit Felv. c. ad audientia. ver. 3. cōclusio. de rescript. & tenet
 clarē Ang. in summa in ver. simonia. el. 3. in ver. fin.

Et per hoc responderetur ad motiū contrariae partis, dū
 dicebatur, quod nihil plus commodi manet cedenti, quā
 ee iij

D morienti: quia est falsum, per supra dicta, imò ista ratio re-
 torquetur, quia per mortē possessoris nō expirat benefi-
 cium regulæ, quod est reale, & transit ad quoscūque, vt di-
 ximus in q. proxima. Ergo eodem modo, neque per renun-
 tiationē posses. cessabit, cum reg. sit inducta in odiū im-
 petrantis. Nec etiam obstat, q̄ reg. ista videtur habere re-
 spectum ad possessorem, quo ad hoc, vt contra illum impe-
 trans habere sententiam teneatur: quia non est verū, cum
 ista reg. non obliget impetrantē sententiam cōtra posses-
 sorem obtinere, sed iste textus tantū dicit, quōd impetrans
 causam vsque ad sententiam diffinitiuam profectū teneat,
 & sic respicit solū beneficiū, quod fuit possessum per
 annum, vt patet ibi: Quicumque beneficium per annū pos-
 sessum impetrauerit, &c. Et sic regul. impersonaliter locu-
 tur: vnde licet reus deficiat morte, vel renuntiatione, iura
 l. properandum. §. sin autem reus. C. de iudic. certē debet
 actor rei nō debet actorem non prosequentem excusare
 præsertim cum reg. vtilitatem publicam cōcernat, & con-
 dario commodum priuatum, id est, ipsius possessoris, cui
 licet ratione pœnæ sibi acquirendæ. Nā si possessor mor-
 tuus naturaliter nō fuisset, beneficio renuntiaret: nihil ali-
 nus impetrans ad pœnam contentam in reg. illi teneatur
 hoc est ad damna, interesse, & impensas, quæ possessor
 suam contigissent. arg. glo. in c. præsentī. de offi. ord. lib. 1.
 & c. ceterum. de dona. Et ad istum effectum persona pos-
 sessoris bene hic consideratur. Cōcludo igitur, q̄ morte
 F possessore, impetrans alias partes reg. quæ rem ipsam pos-
 sessam concernunt, id est, ipsum beneficium, seruare con-
 tur, hoc est causam contra superflitem vsque ad sententiam
 prosequi: quæ si impetrans non seruauerit, punietur. Dis-
 ctus igitur rei non prosequentis litem, actorem non excu-
 sat, vt in l. properandum. §. sin autem. C. de iudic. vt patet
 de pœna 40. florenor. camera apostolicæ applicatæ deo.
 & de aliis hic contentis, videlicet de nullitate gratiar. de
 quæ pœna cum sint publicæ, à quolibet peti poterunt. iux-
 ta l. 1. & 2. ff. de pop. act. Nā dictæ pœnæ, quæ cōmodum
 publicum respiciunt, per mortem possessoris non cessant:
 quæ ne decetero quis beneficia viventium possessoribus
 to modo impetret, inductæ videntur, quæ quidem impe-
 trantis improbitas, vel iusta impetratio per sententiam illam
 cessat.

ista ratio re
 spirat benefi
 ciumque, ut di
 que per reman
 ta in odium
 ur habere re
 ra illum impe
 est verum, cum
 cōtra posses
 uōd impetrā
 ofe qui tene
 possessum per
 per annū pol
 naliter locu
 tiatione, cum
 ic. certē deb
 tem excōlū
 ernat, & sō
 sessoris, ut
 o sessor mos
 aret: nihil
 illi teneat
 ae possessio
 ffi. ord. lib.
 persona p
 ur, q̄ motu
 em ipsam
 seruare tot
 e ad sentent
 unietur. Nō
 rem non est
 iudic, ut per
 plicādem
 e gratia, q̄
 i poterat
 ux cōmō
 is non cell
 possessore
 quidem imp
 ententia illi
 tate

tetur, & ideo necessaria videtur: & hoc innunt illa verba A
 hic postea, videlicet, Specificam & determinatam causam,
 ex qua clarē constare poterit, &c. Aliās si non cogere
 prosequi causam, de facili posset dispositio istius reg. delu
 & impetrans commodum ex improbitate sua conse
 que, subrogando se per mortem possessoris colligantis,
 vel eum spoliari procurando. quod dicendum non est.
 Vltimō, pro ista parte facit, quia in ista reg. inducitur ge
 nerata forma, quæ impetranti implenda proponitur, cui
 minime satisfactum videtur, ex eo, quia possessor cedat,
 vel decedat. l. 2. & l. multum. & l. in cuius. & l. quibus. §. Ter
 minus. ff. de condi. & dem. Præsertim, quia hæc obseruare,
 commodū publicum respiciat: ideo factum priuati ceden
 tis causæ publicæ (quæ debet magis attendi) officere non B
 debet, ut not. in l. 1. ff. ad Tertul. iuxta tradita per Bart. in
 l. Agraria. de termi. amot. & l. 3. de sep. viol. & l. iubemus. §.
 his iudicibus. C. de sacro. eccle. & l. multatam. C. de mo
 do mult. aliās sequeretur, quod possessor posset huic reg.
 manariare, quod est falsum, propter formam introductā:
 iuxta gl. in c. 1. & in c. dispēdia. & in c. statutum. de rescript.
 lib. 6. & est etiā gl. in ver. clausula. in c. dilecto. de præbend.
 Non obstant ea, quæ ibi dicebantur ex dictis Abb. in d. ca.
 suatem. Concludendum est igitur per cessionem reg. ex
 ceptionem, quæ cedenti competebar, non extingui: & in
 ista opinione multi antiqui Doct. fuerunt in quadam cau
 sa Burgen. Abb. de Villalburā, & in alia Leodien. parochia
 la. hec Moderni variauerint, ut superius dixi. C

Et ista omnia præcedere videntur etiam in casu contra
 rio, videlicet, quando impetrans ante lapsum sex mēsiū,
 ante quos possessorem ad iudicium euocare debebat, ce
 dit: quia tali casu cessionarius tenetur seruare regulam, ex
 quo ius primi impetrantis transit cum lepra sua. Tamen,
 ut dixi, in vtroque casu contrarium tenuit Rota, ut refert
 Galliel. in d. decis. Sed ut istæ opi. concordentur, est con
 siderandum, q̄ aut possessor annalis infra annum datū im
 petranti ad prosequendū causam vsque ad sententiam ce
 dit: & isto casu, quia adhuc impetrans detectus nō fuit, im
 pedustali casu liberatur à tali prosecutione faciēda cōtra
 cessionariū, & procedat decisio Rotæ. Et eodē modo dicē
 dum erit in cessionario ipsius impetrantis: quia si impetrās

D intra sex menses sibi ad citandum possessorem annale concessos cedat, cessionarius non tenetur reg. observare: quia tunc non potest aliquid impetranti imputari, cum intra tempus experiendi adhuc fuerit, arg. c. commissa. de elec. lib. 6. Secus vero, quando iam impetrans incidit in regulam. Nam tali casu, ne ex sua malitia reporter commodum, & via fraudibus praecludatur, erit dicendum exceptionem regulae hoc casu cessionario possessoris competere contra impetrantem, vel cessionarium eius, qui quidem cessionarius hoc casu subiicietur regulae per praedicta motiva contraria. & ita opin. concordari poterunt. Reliqua, quae circa istam q. desiderari poterunt, ex his quae in simili q. in regula de triennali dicam, mutuari possunt.

QVAESTIO SEXAGESIMATERTIA.

QVAERO, an exceptio regulae de annali, competat praedecessori meo mortuo contra impetrantem transactam ad me successorem in dicto beneficio?

SOLVITIO. Rota semper tenuit, quod huiusmodi exceptio ad successorem possidentis transeat. Unde si aliquis impetrauerit beneficium a me per annum pacifice possessum, & post meum obitum beneficium alteri conferretur, non tenetur impetrans causam contra istum successorem infra annum terminare, & ea omnia, quae in ista reg. servare debentur: quod si non servauerit, successor beneficio exceptionis regulae aduersus impetrantem vi possit.

Aduertendum tamen est, quod circa hoc Cancellaria tenuit contrarium, cum qua aliqui antiqui Doctores tenuerunt & cum hac opin. videtur transire Rota, ut refert d. liell. in hoc titu. decis. 16. Pro quibus hoc fundamentum conclusis adduci potest, quia ex quo in beneficio non datur successio, ille cui per mortem meam providetur, dici non potest beneficium ex titulo praedecessoris concessum, cum titulus per obitum extinctus fuit, sed venit in novo titulo a papa nunc creator ut dicit glo. in versi. vultu. in extrauag. suscepti. ne sede vacan. tenet Ioan. And. in c. parte. de arbi. & in c. 2. vt lit. penden. lib. 6. & alibi saepe, ut tradit Milis in repertorio suo, in verb. successor. Ille igitur successor ratione iuris sui, nec possessionis suae, quae nullis non est, non poterit impetrantem repellere, nec ex virtute dictae possessionis annalis praedecessoris sui impetrantem

annale con-
 o seruire : quia
 cum in tra-
 ta. de elect. lib.
 lit in regulam
 ommodum, &
 exceptionem
 impetere cum
 quidem cessat
 ta mortuū ob-
 qua, quæ circa
 mili q. in regu-

annalem repellere : quia illa morte extincta fuit, & est alia A
 ob illa, & possessio non transit, nisi ad eam subrogetur : vt
 dicit Rota decis. 68. in no. Cum alia sit possessio vnus, alia
 alterius : & duo eadē possessione vti non possunt, vt tradit
 omnes in l. 1. & l. 3. §. genera. ff. de acqu. pos. Patet igitur, qd
 iste successor nullo iure regula de annali adiuuari poterit.
 Tamen istis non obstant. Rotæ opi. præualuit, quæ sem-
 per tenuit, successorem iuari exceptione regulæ de anna-
 lita ex possessione annali prædecessoris. Et hoc ideo,
 quia regula ista est realis, concernens beneficium ipsum,
 & non personam, vt patet in illis verbis ibi, Quicumque be-
 neficium ecclesiasticum tunc per annum immediatè pacifi-
 cum possessum impetrauerit, &c. Ad illum igitur, ad quem
 beneficium transit, cum qualitate & exceptione sua transf- B
 fertur, iuxta ea quæ Petr. de Ancha. dicit in consi. 404. col.
 fin. quia tali casu successor & antecessor eadem persona re-
 putantur, vt in ca. dilecti. de foro compten. cum concor.
 vt scribit Pauinus in tract. de offic. & pote. cap. sede vacan.
 in 7. & 6. q. 1. partis. Exceptio igitur, quæ competebat præ-
 decessori, transit in successorem. l. exceptio. de except. rei
 iud. cum concor. vt per Anto. de Bur. in c. quia gu. in 4. col.
 versic. venio ad secundum. de iudi. & tenet Bart. in l. si ter-
 tius. §. si prius. ff. de aqua plu. arcen. quia successor reassu-
 mit causam prædecessoris in eodem statu, in quo erat, vt
 dicit Rota decisio. 1. vt lite penden. in antiq. & Felyn. in d.
 cap. quia gu. in fine.

Præterea, quia prædicta impetratio facta contra præde C
 cessorem annalem ab initio odio impetrantis infecta fuit,
 decreto istius regulæ, iuxta l. non dubium. C. de legib. Et
 ista infectio, seu odium non tollitur, propterea quod mor-
 tuus fuerit prædecessor : quia odium semel causatum ad-
 hoc durat, iuxta ea, quæ dicit Bal. in l. in ipsius. C. fami. er-
 citi. & Inno. in cap. cum oporteat. de accusa. & quæ tradit
 Ancha. consi. 247. in causa agitata. & Bart. in l. non solum.
 §. si mandato. versic. quid si mandauit. ff. de iniuriis. & Bal.
 in archen. si dicatur. C. de testi. Nam semel affectum, sem-
 per manet affectum : vt dicit alibi Rota : quia lex semper
 loquitur, vulg. l. Arriani. C. de hæret.

Et tenendo istam opinionem, non obstant quæ in con-
 trarium allegata fuerunt : quia illa non procedunt, quando

Dexceptio concernit rem, siue beneficium iptum: quia talis casu non consideratur exceptio regulae, ratione personae praedecessoris, sed ex re, ex qua exceptio orta fuit. Et in saepe Rota tenuit, ut in regula de trienniali dicam. & facit ea quae dicta sunt quaestione proxima. Tamen omnes istae contrariae opin. concordari possunt, secundum ea, quae in fin. praecedent. quae st. dixi.

QVAESTIO SEXAGESIMA QVARTA.

QVAERO, an ista regula defendat expoliatores, postea possessorem annalem effectum?

SOLVITIO. Distinguendum est de spoliatore. Natus aut fuit violentus, & de isto latius in regula de trienniali dicitur, ubi proprius casus contingit. Aut vero spoliator violentus non est, & puto eum regula tueri: imò putare etiam violentum regula ista defendi, cum posset ab alio, & alio impetrantibus regulam seruantibus molestari, & in iudicio trahi, adeò quod non reportaret ex malitia sua commo-

In contrarium tamen facit, quia violentus possessor à lege improbus iudicatur, cuius possessio à iure damnata, & improba. C. de acquir. possess. Et illa non debet humiliter de possessorem tueri, ut dicit And. de Ifernina in titulo, quod sint regalia. ver. extraordinaria. cum concordat ut tradit quidam Moder. Neapolitani in quibusdam votis, siue consiliis nouiter editis. consi. 12. col. fina. Nec est verisimile, quod papa de tali possessore hic intellexisse, & quod velit huiusmodi poena dignos, fauoribus prosequi, contra l. congrua ff. de offic. praes. & c. irrefragabili. §. excessus. de offic. iudic. Intelligenda est igitur regula de possessione non damnata, qualis est illa, de qua in d. c. cum, qui. Et ita considerandum videtur.

Sed circa spoliatores non violentos alia ratio conuenit: quia ex quo regula defendit merum detentorem, & non possessorum defendit & istum, in quo videtur eadem ferè ratio ista secundum istam opin. hodie quae numeratur in Min. d. xxxv. Rota in vna Paphilonen. Prioratus Sancti Cypriani, coram reuerend. d. Io. Mohedano in fauorem quidam Petri de Bexam. contra Io. de Balanza iudicanti. Ratio fuit, quia non violentus spoliator potest possidere, & eius possessio, aut detentio non improbat à iure, cum est in violento, contra quem omnia iura clamant.

QVAESTIO SEXAGESIMA QVINTA.

A

QVAERO, nunquid i*n* regula quo ad primam partem per impetran*te*m satisfactum sit, propterea q*u*o*d* impetrans citatus fuit a possessore infra sex menses?

SOLVITIO. Ita q*u*o*d* ventilatur in Rota coram d. Nicolao Aragona inter Sebastianum Ponze, & Franc. Sola*n*i episcopum Balneoregion. super Schola*st*ria Hispalen*si*. h*ab*et h*u*c n*u*l*l*u*m* est decisum, & ideo pro v*tr*aq*ue* parte motu*er*u*m* est, & interim expectabimus decisionis euentum.

Pro parte igitur negatiua, quod non sit satisfactum regula*ri* facit, quia ista regula in odium impetrantium molestiam possessores edita fuit. Ergo illis implem*en*tum regula*ri* incumbit. l. 2. cum vulg. ff. de condit & demonstra. Et nota, vt superius dictum est in alia q*u*o*d* quando in constituti*o*ne tempus ad aliquid faciendum adponitur, tunc induci*u*r forma, & in formalibus non potest quis factu*m* per alium adimplere, sed ipsemet, cui posita est lex, & data forma, hoc facere tenetur, vt tradunt Moderni in ca. quom*o*dam 23. distinct. & patet in l. 2. C. de sentent. ex peric. notan. vbi sententia, quae debet legi per iudicem, non potest legi per notarium. Simile videmus in decreto super a*u*thentice rei minoris, quod non potest per procuratorem impetrari, quia est data forma in l. in minorum. vbi notat. g. o. & Bal. C. de p*re*d. min. cum concor. de quibus per l. in l. §. item acquirimus. in 3. col. versic. 3. ff. de acquir. possessio. Sic igitur in proposito est dicendum, quod ex quo iste modus satisfaciendi regula*ri*, est impositus impetranti propter odium impetrationis, quod ipse tenetur iustificare regula*ri*, nec sufficit, quod possessor prius illum citauerit in iudicium.

Secundo pro ista parte facit ratio, quia per istam regula*ri* imponitur impetranti, quae non possunt impleri per possessorem. Nam reg. ista vult, quod impetrans in sua impetratione exprimat nomen, gradum, & qualitate*m* possessionis, quot annis ille possederit, &c. Ista enim concernunt impetrationem, & gratiam molestantis, quae non implentur, nec seruantur, ex eo, q*u*o*d* possessor impetran*te*m ad iudicium vocaret: quia in tali vocatione ista non exprimitur, nequam ibi impertinentia. Dato igitur q*u*o*d* forma hic induci, per alium impleri posset, respectu citationis infra se-

D mestrem faciendæ, non tamen alia requisita impleri possent, cum ad reum possessorem non pertineant, sed concernant gratiâ impetrantis: unde nisi seruetur contextus verborum istius regulæ ad vnguem, non dicitur satisfactum formæ, vt dicit Bal. in l. r. ff. de libe. & posthu. per l. cum h. §. si prator. ff. de transact. facit bonus text. in c. i. de bapt.

Sed pro parte contraria facit, quia nihil interest quid in æquipollentibus fiat. l. si mater. C. de instit. & subst. Et ista reg. habet locum etiâ in formalibus, vt patet in l. in conditionibus. §. si patronus. ff. de condi. & demon. & in cle. causam de elec. tradit Soci. in l. 4. in prin. ff. de cond. & demon.

Cum igitur per citationem possessoris habeatur effectus ad quem inducta fuit ista regula, non curatur de modo de cle. causam. & tradunt Doct. in c. fin. de elect. lib. 6. & in de vnoquoque. ff. de re iudica. & in l. r. §. si stipulanti. ff. de verb. oblig. vbi Læcellorus Galiaula notabiliter loquitur.

Præterea, quia in correlatiuis etiam si alteri eorum sit data forma, alter tamen illud idem faciendo satisfacit formæ, decisit Dominorum 6. & 7. de appel. in nouis. vbi dicitur pro forma sit datum appellanti, quod causam appellantis infra 10. dies committat: tamen si appellatus illa committit, est satisfactum dispositioni. Nam, vt ibi dicitur, diligentia appellati prodest appellanti. Et ita hodie, quæ numeratur 12. Octob. m. d. xxxxi. fuit pro ista parte affirmatiua conclusum in Rota per omnes Dominos vniuersim in prædicta causa Hispalæ. quod nota. & ad motum.

Ferius facta patet responsio ex his, quæ Doct. tradunt in locis superius allegatis, quæ breuitatis causa non refertur.

Adde, quod istam partem tenuit iterum Rota, die caleniij m. d. xxxix. in vna Conchæ. beneficij sancti Michaelis coram D. Io. Paulo. In qua quidem Franciscus de Mendoza impetrauit beneficii possessum per annum, per eandem Io. de Morillas non facta mentione istius regulæ, tamen ipse Ioan. Morillas commisit causam contra Franciscum, qua pendente, fuit lata sententia canonizatorum in fauorem dicti Francisci, quæ fuit in secunda instantia confirmata, in tertia verò instantia Io. de Morillas excepit ista regula, & nitentur annullare illas duas sententias retrò latus, propter verba regulæ, ibi: Alioquin impetrator prædicta, & quæcunq; inde secuta, nullius existant iuris.

paris, &c. quæ verba videntur annullare sententias ex defectu jurisdictionis, ex quo Franciscus non commiserat causam infra sex menses, vt dicta regula.

Breviter, Rota conclusit sententias non esse nullas ex defectu jurisdictionis, quia licet Franciscus non fecerit diligentiam committendi causam infra sex menses, tamen Io. Morillas aduersarius illud fecit, & sic diligentia aduersarij prodest colliganti. Itaque bona fuit iurisdictio, licet sententia sit iniqua ex defectu iuris, quod ius annullatur per arg. argu. l. i. §. item cum contra. ff. quando appell. sit. Nam nota est doctrina Abb. & Doct. in cap. quoniam contra. de probat. quod sententia ex defectu iuris partium, non dicitur nulla, sed iniqua, & ideo transire potest in rem iudicatam. Bona igitur hic fuit iurisdictio: quia vna pars potest supplere, quo ad iurisdictionalia, quod alia facere tenebatur, vt not. in l. fin. ff. de offic. præf. vrbis. & in l. si mandauero. §. si hi. ff. mandati. cum concor. quæ tradit gl. magna ante fi. in l. 2. ff. de adm. rer. ad ciui. pert. faciunt quæ not. Barto. in l. Aristo. in fin. ff. quæ res pign. obliga. poss. Nec inconuenit, quod vna persona inhabilitata confectur per alium, quod per se non potest: vt patet in cap. petuas. de arbit. cum concor. vt scribit Felyn. in cap. i. in 4. col. de præscript.

QVAESTIO SEXAGESIMASEXTA.

QVAERO, nunquid sit satisfactum isti regulæ in secunda & tertia parte eius, si impetras infra sex menses causam commiserit super possessorio, & possessorem citari fecit, & infra annum sententiam obtinuit, an verò requiratur sententia super petitorio?

OLVTIO. Ista q. fuit posita in Rota de mense Octobris m. d. xxxiii. & decisa anno sequenti per dominum Nicolaum Aragona in eadem causa Hispalen. Scholasticæ, & fuit conclusum, quod reg. ista concernat petitorium, & sic quod non sufficiat sententiâ infra annum habere super possessorio. Pro qua parte vltra plura alia adducta per me, & alios Dominos, ponderabatur verba istius regulæ. Primò ibi, dum dicit: Beneficiū impetrauerit, &c. Nam clarū est, quod ista verba, quæ impetrationem concernunt, petitorij & proprietatē denotant: quia possessio certo modo non impetratur. Secundò ibi, dum dicit, quod impetrans

D in impetratione sua debet exprimere specificam & determinatam causam. ex qua clarè cōstare poterit nullum ipsi possessori in dicto beneficio ius competere, &c. Ita etiam verba (quæ fundamentū intētionis agentis concernūt, & super quibus lis exordiri debet) petitoriū denotant. Nam quādo tractatur de sola possessione, non queritur, an competat, vel non, vt not. in c. in literis. cum seq. de restit. spol. Tertiō ponderantur illa verba, ibi, Causamq; extremā desuper. quæ verba connectūt prioribus. ratione ditionis extunc, quæ extremū coniungit, & respicit tēpus impetrationis, vt in ca. si eo tempore. de rescrip. lib. 6. & petitorium respicit. quod clariū indicat illa dictio, Desuper. quæ de sui natura petitorium magis, quā possessoriū conuenit, vt patet in l. codicillis. §. institutio. cū vulg. ff. de leg.

E Cum igitur ista tria sunt in text. connexa, & ab impetratione dependentia, quæ circa ipsum beneficium vertitur, est dicendum, regulam non habere locum, quando possessorio agitur: & ideo diligentia impetrantis circa petitorium, videlicet in trahendo possessorem infra sex menses ad iudicium, & causam vsque ad sententiā prosequendo, non eum ab exceptione regulæ liberat, quæ prædictas omnes diligentias & solēnitates in petitorio obseruari requirit. Et ad istum effectū fuit aliās in Rota ponderata regula in illa dictione, Desuper, in vna Casaraugustana. de schipresbyteratus coram Domino Camillo contra N. N. lauerde. Et ita secundum dictam decisionem in dicta causa Hispalen. facta nouissimè in vna Giennen. Prioratus Villanoua tenuit Rota de hoc mense Decembris. 1611. coram R. D. Io. Mohedano.

C Et ista omnia putarè esse vera in mero & simplici possessorio, in quo prædictæ decisiones loquūtur. Secus tamen in possessorio, quod petitorij causam habet annexam, & pro possessoriū adipiscendā: quia in tali casu putarè statutum esse reg. si impetrans in tali iudicio requisita requireret, non intentādo aliter merum petitorium. Ratio est, quia de tali possessorio iudicamus ferè idem quod de petitorio, vt in exemplo, de quo per do. Anto. in c. si de iur. & in c. literas. de iur. cal. Hinc est, quod libellus super tali possessorio trahit ad se proprietatem, vt tradit Ias. in l. si quis in 8. col. ff. si cer. pet. & pro tali possessorio aliquando

ficam & deter-
erit nullum ipi
, &c. Ita etiam
concernit, &
denotant. Non
queritur, an in
n seq. de resti-
aufamq; exten-
ratione dictio-
icit tepus imp-
lib. 6. & petra-
o. Desuper, qd
fessorii coar-
vulg. ff. de leg-
, & ab impetra-
ficium veni-
quando poss-
circa posses-
infra sex menses
prosequendo
nae praedicta
o obseruatis
ponderata
saraugulian.
o contra N.
em in dicta
en. Priorat
e cembri
simplici poss-
. Secus tamen
annexam, qd
putare sim-
: quilibet reg-
ium. Racio
in quod de pe-
o. in c. si de
is super cap-
Iaf. in l. r.
o aliquando

ren dicatio cōpetit. l. officium. ff. de rei ven. & not. glo. in c. A
etaminata. de iud. quia talis possessio reputatur res ipsa, iu
na g. o. si. in l. si. ff. v. usufru. quemad. caue. Et in tali posses-
sione possunt verificari ea, quæ dicit Decius in ca. causam.
na. & 3. col. de iud. videlicet, qd causa possessionis est ar-
bitria, & ea quæ tradit Rota decif. 9. tit. de cau. possess. in no.

QVÆSTIO SEXAGESIMASEPTIMA.

QVÆRO, an sex menses ad citandum, de quibus lo-
quitur ista regula, computentur à die data impetra-
tionis, an verò à die expeditionis bullarum, vel
remissionis causæ, vel citationis decretæ, vel executæ?

SOLVITIO. Glossator hic dicit, quòd isti sex menses cur-
rent à data impetrationis, non expeditionis bullarum, vel
remissionis. ponderando dictionem, Tunc, quæ deno-
tat extremitatem, iuxta gloss. in clementina secunda, de
heret. cum concord. vt hic per eum.

Adverte, quia dictio, Extunc, nō adponitur termino sex
mensium: sed termino anni, infra quem causa debet termi-
nari, vt patet ex litera. Et dictio Alia, tūc apponitur posses-
sioni immediatè præcedenti, & non termino sex mēsum.

Sed pro opin. Glossatoris, videlicet quòd sex mēses in-
cipiant à tempore impetrationis, vltra gl. in clem. si. de re-
stitu. quæ videtur facere ad propositum, pondero istam re-
gulam, quæ requirit plures qualitates copulatiuè concu-
rere tempore impetrationis faciendæ. Primò, quòd nomē,
gratum, &c. exprimat. Secundò, quot annos possedit. Ter-
tiò, specificam causam, ex qua constare possit nullum ius
possessori competere. Quartò, quòd infra sex menses ad
iudicium vocent. Istæ qualitates ponuntur copulatiuè, &
immediatè post impetrationem. Ergo per hoc datur intel-
ligi, quòd ab illo tempore incipiant. Nam qualitas adiun-
cta verbo, debet adesse tempore verbi. eap. licet canon. de
elect. lib. 6. cum vulg. Si adesse debet tempore impetra-
tionis, ergo ab illo initium capient illi sex menses.

Tamen istis non obstan. contrarium potest attentari,
presupponendo priùs, quòd in q. præsentì considerantur
quatuor extrema: licet Glossator tantum duo consideraue-
rit, à quibus sex menses præfari possent initium capere, vi-
delicet extremum impetrationis, expeditionis bullarum,
& ista duo tēpora, siue extrema tantum cōsiderauit Glos-
sator.

R R

Dator. Tertium est tempus commissio- nis. Quartum est tempus citationis decretæ vel executæ. Itē aduertendum aliud, quod ista regula est odiosa, & contra ius commune multis rationib. vt dicā in q. sequen. Et inter alias ratio est vna, quia per istam regulam quis compellitur inuadere agere contra rubricam & nigrum. C. vt nemo inuadatur. quia gratia, quæ de sui natura debet esse perpetua, si temporalis, tunc sic quando aliqua constitutio est, contra commune interpretanda est, vt quoad fieri possit, minus uerfetur iuri communi. cap. causam, quæ. de rescrip. cap. per eo. de offi. deleg. Sed certum est, quod si isti mensures merantur à tempore commissio- nis, vel citationis, non aduersatur iuri communi, ex eo, quia minus arctatur impetrans agere, cum interim habeat tempus longius ad liberandū, an velit experiri in iudicio, vel non: & sic illo tempore nõ cogetur, & distantia temporis induceret fortius sanius litigandi consilium. Nam opiniones hominum tempore facilius mutantur, quæ non prosequuntur, arg. Titia. de verb. oblig. Quod non esset, si sex menses cõ- rēt à die impetrationis. Nam metu pænæ cogetur agere cõtra ius commune, & non agēdo perderet gratiam, quæ secūdum ius deberet esse mansura & perpetua, iuxta c. non det concessum. de reg. iur. lib. 6. & c. 1. de capel. mo. c. 1.

Præterea, capiendā est illa interpretatio, per quā minus quis lædatur, quia in pœnis, quod minimum est, sequitur. **F** vt dicit regula iuris, maxime quando actus nemini nocet, & mihi prodest, iuxta l. 2. cum ibi not. ff. solut. mari. Sed in casu isto ista impetratio nemini nocet: quia per eam non efficitur beneficiū litigiosum. Item, quando magis impetrans differt causam committere, est sibi magis damnum, quia possessor interim gaudet fructibus, & de anno possessor possit fieri triennalis, quæ excludit totaliter impetrantē. Itaque cum magis ex dilatione citadi possessor recipiat damnum impetrans, quàm commodum, non debet arctari, vt infra sex menses à data impetrationis impetrans possessorē: nam isto modo interpretando minus læditur ius commune, & magis adharemus ei, vt fieri debet, iuxta c. cum dilectus. de consuetudi. & d. c. causam, quæ. Sed interpretando numerare illos sex menses à die commissio- nis, &

tionis, non sequuntur tot absurditates, ex eo, quia tunc A
 stat de deliberata mente impetrantis volentis experiri
 potius ex voluntate & arbitrio suo, cum non cogebatur, quam
 incertus: ergo viam, quam elegit, ipsa pateat tibi, iuxta l. si
 puer. ad Velleia. Et quod tali calu incipiant illi sex men-
 ses à die commissiois, est fauor possessoris, ne diu habeat
 beneficium litigiosum, quod multa incommoda affert, vt to-
 titulo de litigiosis. Item, quia per talem prescriptionem
 temporis lites incepta abbreviantur, & habent exitum.
 Scribitur, omnibus consideratis, dicendum est, illos sex
 menses numerandos esse à tempore commissiois.

Præterea, pro ista opin. faciunt ea, quæ tradit Bar. & cõ-
 trarium Doct. in l. si cui legetur. de leg. i. vbi quærunt, po-
 namus, quod vendo tibi rem cum termino vnus anni ad B
 vendendum pretium, dubitant ibi Bart. & alij, à quo tempo-
 re curet ille annus, an à tempore contractus, an verò tra-
 ditionis? & concludunt, quod à tempore traditionis, per
 singulari in l. tali. ff. de iure dot. licet ibi Iaf. in 3. co-
 m. alleg. cõcordantem in l. si ita quis permiserit. in prin-
 cip. de verb. oblig. Et inter plures rationes, pro illa decif. ad-
 ducitur ibi vna per Iaf. quæ quadrat in proposito, videli-
 cet, quod quando terminus assignatus est respectus cer-
 te cause, requiritur quod illa causa prius existat, à qua de-
 beat currere. d. l. tali. Sed in casu nostro iste terminus sex
 mensium, infra quem tenetur impetrans possessorem ad iu-
 dicium euocari facere, est relatiuus ad commissioem iu-
 dicis, tanquã ad causam agentem, sine qua citatio emana- C
 re non posset: igitur ab illa debet ille terminus initium ca-
 pere. Non obstant allegata in contrariu: quia si recte confi-
 deratur, nihil faciunt: quia, vt dixi, dictio Tunc, non per-
 tinet ad sex menses, vt voluit glo. nec glof. cle. si. potest ad
 hoc adaptari. Nec minus illud facit, quod qualitas adiecta
 verbo, &c. quia qualitas sex mensiu non est adiecta impetra-
 tioni, sed potius commissioi à qua depēdet. Sed quicquid
 prima opin. Glossatoris, seruatur hodie in Rota, & in
 cetera: & ideo tenenda est, per rationes superius factas.

Omissis tamē ambagibus tota ista difficultas per regu-
 lam argenti decidi videtur, cuius tenorem superius in pro-
 posito regulæ posui, per quam ista moderna regula in-
 terlegi & declarari debet, argu. l. non est nouum. ff. de legi.

D QVAESTIO SEXAGESIMOCTAVA.

QVAERO, an annus ad terminandam causam per impetrantem contra possessorem annalem, de quo loquitur iste tex. currat impetrati à die impetrantis, an commissionis, vel citationis executae?

SOLVTIO. Glossator hic tangit quaestionem, & concludit, quod currat à die citationis executae. Mouetur illa ratione, quia ubicunque à lege datur duplex terminus actori & reo ad aliquid agendum, debet intelligi lapsus primo termino, iuxta not. per Bal. in l. contra maiores. C. de test. fi. testa. Sed in quaest. proposita datur duplex terminus, per istam regulam. Primus, sex mensium ad citandum possessorem. Secundus, est annus ad prosequendum, ergo ille annus non

Ecurrat, nisi à lapsu primo, iuxta doctrinam praedictam. Adde ultra Glossatorem pro isto dicto suo text. in l. sed sciendum. & §. largius. ff. de succel. edict. & in l. fin. si autem dubius. C. de iure delib. & ca. cupientes. §. carum. de elect. lib. 6. Et subdit Glossator se credere Romanis sic intelligere istam regulam.

Quid dicendum? Mihi videtur, omisis ambagibus, quae ista opin. Glossatoris sit sanior, & vera. quam ultra ipsius pluribus rationibus comprobo.

Primò, quia clarum est, quod non prius de iure currit cui praescriptio super aliquo iure, quam prius contestatus ius fuisse in esse productum. l. cum notissimi. C. de prescrip. 30. vel 40. anno. Sed istud ius impetrantis, à quo excipitur per lapsum anni in esse produci non potest antequam citatus, quod incipit à citatione, ut in §. fin. instit. de praescrip. litig. & not. Hostien. & Ioan. And. in cap. quoniam in citationem. de proba. & glo. 2. in clemen. 1. de iudic. Ergo quo ad hoc, ut excludatur per lapsum anni, requiritur citatio praambula, ut ab illo tempore currat annus.

Praeterea, instantia, seu facultas prosequendi ius non est praefinita de iure canonico aliqua temporis mensura, ut est text. in cap. si. de iud. Regula verò ista praefinitatem agendi per annum. Ergo ille annus non prius computari videtur, quam sit coeptum iudicium, de cuius prosecutione facultas tollenda agitur. l. si seruus hereditarius. ff. de stipu. ser. & l. tali stipulatione facta. ff. de iure dot. & l. in diem. in principio. ff. de condi. & dem.

Finis

Præterea, quia clarum est, quod iste annus ad finiedam A
 causam hic præfixus, per istam dispositionem nouam vide
 loco instantiæ subrogari. Et licet hic de tempore quâdo
 incipere debeat, nihil dicatur: tamen hoc facile intelligere
 possumus ex theoricâ omnium Doctorum, vbiq; tradi-
 tum, qui volunt, quod quando in lege noua de aliquo dubi-
 tatur, illud declarationem recipit à lege antiqua, vt nôt.
 l. sciendum. ff. qui fat. cog. & in l. sed & posterioris. ff.
 de leg. Sed in lege antiqua communi non reperitur, quod
 instantia incipiat ante citationem, sed incipit post citatio-
 nem, vt in l. properandû. in prin. C. de iudic. ca. cum sit Rom.
 de appel. & in c. ei qui appellat. 2. q. 6. & in auth. ei qui. C.
 de tempo. appel. Ergo ista reg. in dubio debet interpreta-
 tionem à iure cômuni recipere, quia in quantum fieri po-
 test, statuta debent interpretari & declarari etiam per im-
 propriationem, vt conformentur secûdum ius commune,
 vt c. cum dilectus. de consue. & in l. si serui. C. de noxal.
 Præterea, quia tempus sex mensium hic præfixum, non
 datur ad aliud, nisi ad euocandum aduersarium possessore
 ad iudicium. Si ergo vltima die sex mensû voearetur, satisf-
 factum esset regula. l. quicquid. §. fina. & l. hoc iure. & l. si
 stipulatus essem. ff. de verb. oblig. & l. si necessarias. §. si an-
 tuas. ff. de pigno. act. & c. commissâ. de elect. lib. 6. Secun-
 do vero terminus hic assignatus, qui est annus, datur im-
 petanti ad prosequendû & terminandû causam. Si igitur
 secundum tempus dilationis non inceperimus à fine pri-
 mæ dilationis sex mensium, oportebit alterum de duobus C
 lateri, aut, quod sex menses dentur promiscuè ad citandû
 & prosequendû, cuius contrariû adparet. Cum non potest
 citari adstrictus dilationi, nisi in eo quod est in ipsa
 expellum, vel quod est absurdius, sex menses ad finiendû
 tantû causam videretur eò cedi, cum primæ dilationi alio-
 rum sex mensû in vltimo ipsius momento satisfieri potue-
 rit. Cuius contrarium cauetur hic in regula. igitur. & c.
 Præterea, quando à iure cômuni disceditur, debet quâ-
 sit fieri possit, ne lögis fiat discessus. c. causam, de rescript.
 Quod præsertim locum habet in hac regula, quæ maximè
 dicitur à iure communi, vt patet: quia de iure communi ne-
 mo compellitur inuitus agere: vt in rubrica, vt nemo inui-
 tus, per totum. Item, quia ex leui omissione gratiam, quæ
 RR iij

De iure debet esse mensurata, vt in c. decet. de regulis iur. libr. 6. deducit ad non esse. Item, quia instantia, quae de iure cōmuni est perpetua, c. si. de iudic. reducit ad annū. Itē, quia imponit necessitatē exprimendi ea, quae de iure cōmuni exprimere non oportet, iuxta not. in clem. si dignitate. per glo. de præben. & in c. si motu proprio. eodē tit. libr. 6. Item, quia à iure canonico secundū quod instantia est perpetua, tantō magis discedimus, quantō instantia breuiorem & angustiorē reddimus. Nam breuitas est opposita longitudini, & perpetuitas temporalitati. In hacigitur dubietate interpretabimur istam regulam de anno riuus, quā de sex mēsis, vbi angustior esset meta, & per consequens maior à iure recessus. & sic, vt hoc ab sacrosanctis

Euitemus, annus incipere debet à fine sex mensium.

Præterea, ius canonicum primæ instantiæ nullum prægit terminum, lex verò ciuili præfixit triennium in prima instantia, intra quem existimat commodè causam esse posse; in secunda verò instantia vtrunq; ius concordat, quia dant annum, nec infra minus tempus cōmodè posse diffiniri. c. ex oratione. de appel. Tunc arguo sic, & à iuri. Vbi lex canonica de instantia certa meta præscribit, cogitauit in causa, scilicet appellationis, vbi causa veniens instructa, cognita, & ventilata, & partium assertionibus discussa, non existimauit infra minus tempus, quā causam posse cognosci & terminari, vt traditur in d. c. & in d. l. properandum. Non est igitur credendum præ-

Prem, qui cum tanta discussione & maturitate istam regulam edidit, voluisse minorē metā adponere primæ instantiæ, vbi res nouiter rudi, & vt ita dixerim, indigesta materia, & nō cognita, nec discussa, ad iudicium deducitur, restringendo impetrantem quodammodo ad impossibile, quod est legi contrariū. in c. erit autem. 4. dist. 1. c. l. 1. autem. vbi Bal. ff. de orig. iur. Lap. alleg. 101. Præsertim principē non latebat, ius ciuile existimasse opus esse certationis. Comprobatur hoc, quia non dicitur intra dilacionem fieri posse, quod commodè fieri nequit. Et ideo præsertim dum est, principem eius intentionis fuisse, nolle dilacionem taliter dare, vt cōmodè causa explicari nequeat. ralis præsumitur intentio & mens principis in dubio, legis, vt not. in l. vniuersa. C. de prec. imp. offer. & in d. c. 1. de iur. d. c. 1.

de constit. lib. 6. & in cap. si quando. & cap. ad hæc. de re. A.
 cupientes. in principi-
 no. & §. ceterum. in versi. postquam commodè. & ibi not.
 nam dilatio commensurari debet secundum onus
 impetrantis. l. si ita relictum. §. penult. ff. de leg. 2. l. in fidei-
 commissi. §. sed cum Polidius. ff. de vsur.

Postremò, quia ista regula loquitur de causa finienda,
 causa non dicitur ante citationem. l. causas. C. de transact.
 in eadem causam. de electio. & in cap. ex parte. de verbo-
 rum signific. Ergo instantia anni post citationem incipiet.
 videtur hoc per text. in l. fin. §. si autem. C. de iure deli-
 berand. Vbi cum lex præscripsisset terminum hæredi, à mor-
 tuo testatoris, supplevit, & aditæ hereditatis, & sic longius, B
 non posset antea præscribi hæredi. Et hoc expressè
 notat Domi. in dicto ca. cupientes. in principi. in ver-
 bul. peturi. & in versicul. prosecuturi. Quæ omnia cum
 in casu nostro concurrant, concludendum est, annum præ-
 scribendum non à tempore impetrationis, sed citationis nume-
 ricæ debere. Quod videtur tenere Bal. in l. prima. in secun-
 da colum. ff. si quis cautio. Et ut tollatur omnis dubitatio,
 pro ista opin. videtur hic text. clarus, si ponderetur, nam
 dicitur hic, & infra sex menses ipsum possessorem ad iudi-
 cium euocari facere, causamque ex tunc desuper infra an-
 num, & c. pondera dictionem Extunc, quæ ponit extre-
 mum, à quo incipere debet annus, iuxta l. 4. ff. de condi. &
 demonst. Putarem tamen, quòd si possessor ante sex men- C
 ses citetur, non debet impetrans expectare totum tempus
 sex mensium, sed statim facta citatione incipiet annus ad
 finendam causam, iuxta not. per glo. in ver. commodè. in
 cupientes. de elect. lib. 6. quam ibi not. Doct.

QUESTIO SEXAGESIMANONA.

VERO, nunquid impetrans mortuo possessore iam
 prius citato teneatur finire causam vsque ad senten-
 tiam infra eundem annum contra successorem in
 beneficio: an verò debeat habere alium annum ad profe-
 quendum causam cum successore?

SOLVITIO. Dicendum videtur impetrantem ad profe-
 cutionem causæ contra successorem vsque ad sententiã te-
 neri, aliàs cessionarius poterit de regula excipere, quia ista

RR iij

Regula est realis, & ad quem transit beneficium, transit ce-
ceptio regulæ. Nam isto casu persona prædecessoris & suc-
cessoris reputatur eadem. Sicut ergo cum prædecessore
neretur impetrans terminari facere causam infra annu-
m ita cum isto successore, ad quem transit beneficium ab-
ctum & litigiosum.

Suadetur ista opinio, quia ista regula nõ dicit, quod im-
petrans habeat sententiam cõtra illum, qui possidet sed di-
cit indistinctè & absolutè, quod causam vsque ad senten-
tiam diffinitiuam inclusiue prosequi teneatur, & sic regula
loquitur impersonaliter. Itaque mors rei, vel renuntio
nihil impedit, quominus impetrans hoc facere possit, iux-
ta l. properandum. §. sin autem reus. C. de iudic. Maxime
Quia regula ista cõcernit publicam vtilitatem, vt patet
vt improbi lites exquirentium motus reprimatur. Et hoc
adstringit impetrantè, vt causam terminari faciat infra an-
num, & hoc factum est ad effectum, ne impetrates factis
sint ad impetrandum, nisi causam iustam, & claram, & ene-
dibilem viderint, quæ sine magna discussione terminari vo-
leat, iuxta l. continuus. §. cum ita. de verb. oblig. Et quia re-
gula dat formam, vt dictum est in alia questione, debet im-
pleri in forma specifica: cap. cum dilecta. de rescriptis. l. 6.
cap. cui de non sacerdotali. de præbend. lib. 6.

Breuitè istis non obstan. Rota conclusit contrarium in
vna Iselana coram d. Iacobo Simonetta, vt refert d. Guliel-
hic. Ratio decisionis fuit, quia regula ista non loquitur
si de possessore conuento & contra illum, quem citat, re-
gula vult, quod impetrans prosequi causam teneatur vsque
ad sententiam. de subrogato verò, seu cessionario nihil
regula dicit: ergo in eo regula non habebit locum. l. si fuerit
§. non dicit prator. ff. de acquirend. hæred. Sed licet ista
opin. sit Rotæ, mihi tamè magis placet præcedens opin.
nõ solum ex motiuis d. Guliel. sed ex vna alia ratione, quia
ex quo beneficium cessum trãsit litigiosum, interest subro-
gati, quod impetrans causam inceptã contra prædecesso-
rem, cum eo prosequatur, ne ex sua malitia commodi
sequatur, contra ca. eum, qui. de præbend. lib. 6. Sed equi-
do impetrans ante finè anni celsit in alium, quod ille
cessionarius nõ teneatur regulam seruare, tenuit Rota, vt ibi
refert d. Guliel. qui videtur, quia isto casu cessat fructus
qua

QVAESTIO SEPTVAGESIMA.

A

QVAERO, an regula ista obstet subrogationi gratiosè impetrata: per tertium propter mortem vnius ex duobus litigantibus, post cuius obitum alter colligans, qui subrogationem tertij ignorabat decreto pro-
cessu super audientiam contradictarum cõtra omne inter-
esse putantes obtinuit sententiam, vigore cuius postea
possedit per annum, & nunc dat de regula contra subroga-
tionem venientem ad causam?

SOLVITIO. Hodie, quæ est 26. Nouemb. M D. XXXV. co-
ram do. Siluestro in vna Abulen. parochialis contigit iste
casus, & diuisa fuerunt vota. Nam vna pars dicebat, quòd
licet colligans superstes ignoraret subrogationem, tamè
illa erat in causa, quòd lis durabat, quia subrogatus subin-
trabat in locum colligantis mortui, & vigore dictæ subro-
gationis eadem lis videbatur continuari, & in ea sustineri:
ergo quo ad hoc nihil intererat, quòd colligans superstes
subrogationem ignorauerit. Et ideo durante dicta lite nõ
voterat alter colligans pacificè possidere, quia lis viuebat
in personam subrogati, iuxta decis. Egid. 545. & Gu-
lich. in decis. r. vt lit. pend. nec sententia contra interesse pu-
tantes poterat pacificam possessionem producere: quia illa
non præiudicabat subrogato, nec etiam illa citatio con-
tra interesse putantes arctabat ipsum subrogatũ, iuxta de-
cisio. 18. de dolo & contu. in no. sic dicebant aliqui ex Do-
minis. Præterea, quia ista regula requirit annum possessio-
nis præcedere impetrationem, vt patet in text. ergo pos-
sessio posterior annalis nõ nocebit impetratiõni anteriori.

Alia pars Dominorum tenebat cõtrarium, ista ratione,
quia quo ad ipsum litigantẽ super litem lis per sententiam
litam contra interesse putantes executioni mandatã finita
fuerat: nam mortuo colligante alter colligans superstes
sequutus fuit viã iuris, videlicet decerni faciendo proces-
sum cõtra interesse putan. docto prius de morte colligã-
tis, vt est cõmunis stylus: & illa viã iuris sibi nõ nocere, sed
prodesse debet. & licet in locũ præmortui fuerit alius sub-
rogatus, illa subrogatio ignorata non nocet, donec ipsi li-
tigati præcedente citatione ad dicendũ contra, intimata fue-
rit. Si verò interim habet sententiã, quæ executioni mada-
ta fuit, cuius vigore per annũ postea pacificè possedit, non

R R v

D potest dici non esse pacificus, propter illam subrogationem cum lis (vt dictum est) finita fuerit per sententiam, iuxta de-
 cif. nostram vulgarem. 10. in titu. vt lit. pen. in no. Et ita sub
 dubio remansit Rota. Mihi tamen magis placet prima opi-
 qua stante non obstant secunda motiua. Primum non est
 verum stante subrogato in iure, & lite: quia non potest dici
 lis finita. Et licet possessori annali non noceat subrogatio
 sibi non intimata, minus debet nocere ipsi subrogato, cui
 non est prefixum a lege, vel ab homine aliquo d. repus ad
 intimandum, & ius suum semper durat, & potest de duci ho-
 die, quia lis non est finita, quo ad ipsum. Et certe casus iste
 E est disputabilis. Et hodie, quæ est 5. Julij. M. D. XXXI. inter-
 rum in vna Salamantina canonicatus, & preben. fuit in Ro-
 ta propositus per R. P. D. Pet. Vortium, casus omnino simi-
 lis illi, de causa Abulen. & tandem Domini concluserunt dicta
 die 5. & 20. eiusdem mensis Junij, post plures informacio-
 nes & propositiones, q̄ subrogato in forma gratiosa nec
 obstat ista regula, ex eo, quia statim talis subrogatio sub-
 intrabat in locum mortui litigantis, per quam videbatur in
 in eo statu manuteneri: & sic possessio annalis non poterat
 esse pacifica stante subrogatione gratiosa. Secus vero, si sub-
 rogatio gratiosa non fuisset, sed mandatū de subrogatio-
 ne tali casu si illud mandatū Auditori non presentetur, &
 in effectu subroget, non dicitur impedire istam reg. & idem
 est in eo, cui concessum fuit, quod literas expedire possit in
 vim gratiosæ subrogationis. Nam si antequam expediat, cedit
 in alium ius suum post annum, ille resignatarius potest literas
 expedire sub eadem data, & sufficit, & statim illi resigna-
 tario ista regula. Quod est verum, quando resignatarius
 expedierit literas ante sententiã executioni madatam. So-
 cus, si post, quia tunc obstat regula, prout in dicto casu
 contigit, vbi Ludouicus de Torres, se in locum cuiusdam
 Ioan. Lopez se subrogauit cum clausula. Et q̄ literæ in for-
 ma gratiosa expediri possent: & antequam Garzias Roderi-
 ci superstes colligās sententiã contra interesse putanes
 obtineret d. Ludouicus solam supplicationem subrogationis
 actis produxit per assertum procuratorem, deinde Garzias
 obtinuit sententiã contra interesse putan. & possessionem
 cõtinuauit per annum pacificè d. Ludouicus, postea ius suum
 literis non expeditis, in fauorem Francisci celsit, & ille cum
 literis

literis non confectis, etiam in fauorem Andreae Lopez, & A
Andreas in fauorem Alphonsi Diaz, qui postea literas no
mine dicti Ludouici primi cedentis sub eadem data exp
dit in forma gratiosa subrogationis, & venit ad causam
contra dictum Garziam, qui habuerat sententiam contra
interesse putan. & eius executionem. Tandem Rota in isto
dicursu quaest. voluit dicto tempore, & iterum de hoc men
se Decembri m. d. xxxix. quod dicto subrogato obstaret
regula, non obstant. bulla subrogationis, in forma gratiosa
subrogationis sub data prima supplicationis Ludouici. ex
pedita, & nouiter producta: ex quo Ludouicus primus
subrogatus, qui sciebat, vel scire praesumebatur litem inter
d. Garzian, & d. Io. Lopez defunctum, debuit mentem suam
declarare, numquid subrogatione gratiosa uti vellet, ex quo B
supplicatio illi facultatem dabat expediendi literas, si vel
let: unde ex quo hoc non declarauit, sed literis non confec
tis renuntiauit, in fauorem dicti Francisci de Gumiel, & ille
in alium, & alius in alium, ille vltimus tarde venerat post
sententiam executioni mandata, & ideo declarare per ex
peditionem bullae mentem d. Ludouici non poterat, qui iam
per cessationem reputabatur mortuus. Et eodem modo de
hoc mense Decemb. m. d. xxxix. tenuit Rota in vna Ge
runden. beneficij de Pineda, vbi voluit, quod Archangelus
in quem antiquus Piquer cesserat, lite pendente, inter di
ctum Antiquum, & ipsum Archangelum, & quendam alium
Baldirium Auigno excipere de ista regula posset, si post ces
sationem per annum pacifice possedit, non obstante, quod lis C
non fuerit extincta in celsione, quam fecit d. Antiquus a
ctor, quo ad Baldirium: quia sufficit, quod inter Archange
lum, & Baldirium non esset iurisdictio, neque lis licet inter
Antiquum actorem, Archangelum, & Baldirium lis esset,
ex quo Antiquus ambos citari fecerat iuxta vulg. decis. de
resep. in no. Et hoc procedit, etiam si Archangelus fuisset
gratiosus subrogatus, dummodo literas non expediret: quia
tunc secus propter decis. d. Guliel. primam, vt lite penden
te. Nam per expeditionem literarum videretur mentem suam de
clarare, & uti velle subrogatione gratiosa, quae statim ha
bet effectum: sed ante expeditionem non potest constare de e
ius mente, cum posset non uti subrogatione, sed forte gratia,
si neutri: quia omnes istae viae in supplicatione conceduntur.

D **Q**VAESTIO SEPTVAGESIMAPRIMA.
V A E R O , an impetranti impedito currant tempora istius regulæ?

S O L V T I O . Si impedimentum iustum est, tempora non currere nemo dubitat. l. i. in fin. C. de anna. quæ illud tēpus impedimēti de medio subducitur, & reliquum tempus computabitur, vt in c. auditis. c. cum nobis. & c. de quarta. de præscri. & ista est communis opin. vt attestat Ias. in §. rursus. col. 15. & 16. in tit. de actio. Et hoc putarem verum, nisi hoc impedimentum actor per prorogationem temporis tollere poterat: quia (vt quotidie experimur) pa-pa nunquam solet prorogationē istius regulæ denegare: vbi verò impetrans prorogationē habere non potuit, prædicta procedent. super quo videndū est latē per Moderat. tract. præscrip. in prima parte. 6. partis princ. vers. vigesimus secundus casus. vbi longo verborum apparatu omnia impedimentorum genera prosequuntur. quæ non attinet hic recensere, breuitati studens. Sed nunquid saltem impetrans protestari debuit, quòd per ipsum non stetit casum suam prosequi infra annum hic designatum, dicitur in huius in alia quæstione, & dicam etiam latius de hoc in regula de triēnali, in 57. quæst. nam vtrouique casus accidit.

QVAESTIO SEPTVAGESIMASECUNDA.

Q V A E R O , an quando subducuntur tempora impetranti, computentur dies feriati, quibus impetrans agere non potuit?

S O L V T I O . Rota in causa Hispalen. Scholasticæ contra d. Aragona de mense Octob. m. d. xxxiii. conclusit, tempora feriarum non subduci, sed in tempore dato computari debere. Pro cuius decisio. inter cætera est text. in l. si per prætorem. §. si feriæ. ff. ex quibus caus. maior. vbi res assignat rationē huius decis. quia prospicere debuit actor ne in huiusmodi ferias incideret. Et hoc de plano procedit in feriis solennibus & ordinariis. Secus verò esset in feriis repentinis, quia illas actor præuidere non potuit. Et præterea in illis cessat ratio. d. §. si feriæ. Hinc est, quod terminus datus per legem ad accusandum, vel agendum, dicitur in dubio peremptorius, etiamsi non dicatur. Ratio potest intelligi ex prædictis, quia est quid imputandum actori, quod priusquam ageret, non prospexit omnia, argum. l. qui cum

alio. ff. de regu. iur. Sed si terminus ad prosequendam cau-
sam, vel audiendam sententiam, vel similia, præfigeretur à
iudice, quia hoc pars prospicere nõ poterat, cum non de-
penderet ex facto proprio. sed præter spem accidit, ut dici-
tur in l. si quando. de dilat. & tunc terminus non præsumi-
tur peremptorius. Ita dicit Salyc. in l. si ea. col. pen. C. qui ac-
cusatur. sequitur Felyn. in c. causam quæ. in 2. col. de rescript.

QVÆSTIO SEPTVAGESIMATERTIA.

QVÆRO, nunquid in anno istius regulæ ad prose-
quendam causam computentur dies feriati, an verò
tantum vtilis?

SOLVITIO. In isto articulo pugnat æquitas non scripta
cum iure scripto. Quia licet videatur æquum & rationabi-
le, quòd tempus istius anni vtiliter computari deberet, id
est, ex illis diebus, quibus qui vtilis sunt ad agendum & B
prosequendam causam, ea ratione, quia dies feriati inuti-
les & prohibiti sunt ad iudicia pertractanda: nihilominus iu-
ra contrarium voluerunt. Nam lex voluit, quòd quãdo aliqua
dispositio simpliciter de tempore mentionem facit, debet
intelligi de continuo. Ista gl. ordi. quæ ad hoc solet com-
muniter allegari in rubrica ff. de diuer. & temp. præscript.
quam sequitur Abb. in c. si. de elec. & in c. ad apostolicam.
in penul. col. de reg. vbi per hoc dicit, quòd annus profes-
sionis, de quo ille tex. loquitur, de continuo, & non inter-
pellato intelligi debet. Pro quo alleg. Bartolum in l. inter-
pellato. §. quoties. de publican. cum multis concor. ut in pro-
posito scribit Lap. alleg. 47. qui plura iura adducit, & idem
quòd Abb. in d. c. ad apostolicam. concludit etiam Ias. in l. C
contra maiores. in 2. col. C. de inoffic. testam.

Ex hoc maximè procedit, vbi odium consideratur, prout
hic quia tali casu, ut dicit Bal. in l. non solum. in prin. ff. de
excus. tut. in odiosi præiudicium tempus debet esse conti-
nuum. & hoc conueniens videtur in casu istius regulæ, ut
impetrantes ab huiusmodi litibus citius se expediant. Pro
qua opinione quamplura Doctorum dicta congerit And.
Sical. in consi. incip. clementissimi Dei. positum inter con-
silia Alexan. in 4. volum. eius consi. vltimo. col. 1.

Sed vt multa, quæ hincinde dici possent, sub breuitatis
compendio concordentur, in ista materia possunt notab-
catus omnes distingui, ex his, quæ dicit Bal. in consi. 71. in-

Dip. quando tempus. in 3 volum. videlicet, quòd tempus dicitur continuum, quo ad ea, quæ sine iudice pro tribunali sedente fieri possunt: sed quo ad ea, quæ sine iudice fieri non possunt, tempus dicitur vile. Quam quidè distinctionem Bal. ibidem per bona iura probat. Pro quibus vide de minor. & in l. veteranis. C. quando prouoc. non est access. Sic itaque circa primam & secundam partem istius regulæ tempus erit continuum: quia ad iudicem pro tribunali sedentem tempora illa non pertinent. & ideo in dictis temporibus. sex mensium ad citandū possessorem, & in anno huius ad prosequendum causam præfixo, dies feriati & non feriati computabuntur. Sed circa tertiam partem regulæ faciunt ea, quæ dixi in §. rursus. num. 32. de action.

QVAESTIO SEPTVAGESIMA QVARTA.

QVAERO, nunquid impetrans excusetur à pena, de qua in vltima parte istius regulæ, si terminos omnines in petitorio non seruauit, vsque ad commissionem possessorij per partem aduersam factam, sed sufficiat post dictam commissionem, ante tamen suspensionem petitorij reliquos terminos seruare?

SOLVTIO. Hæc quæstio in Rota per plures dies procuratorum & aduocatorum informationibus coram Nicolao Aragona in causa Hispale. Scholastrie ventilata fuit, tandè hodie 20. Octob. M. D. XXXIII. decisa fuit, in qua omnes Domini, duobus exceptis, in dicta causa concluderunt, quòd sufficit tempore suspensionis petitorij impetrantis omnes terminos super petitorio (cuius prosecutionem requirit ista reg. vt dictum fuit superius in alia quæstione: quia tunc clarè adparebit per eum non stetisse, quin minus causam vsque ad sententiã infra annum prosecutus fuerit. Ratio istius decis. fuit: quia licet ante commissionem causæ possessorij termini omnes seruati non fuerint, sed aliqui, ille defectus post dictam commissionem, demmodo ante petitorij suspensionem suppleri potest: quia illa possessorij commissio ante petitorij suspensionem auditorum iurisdictionem super petitorio non auferebat, & ideo impedire non poterat impetrantem, quominus reliquos terminos postea seruare posset, cum auditores in petitorio

quando ordinarij dicantur, iuxta not. in clem. auditor. de A
rescript. vt dixi late in cap. 1. eodem titu. libr. 6. Donec igitur
aut per commissionem expressè, aut per partem peti-
torium suspendatur, acta facta super petitorio, valent:
quia tunc videtur pars vti commissione possessorij, quan-
do petitorium suspendit: argument. not. in ca. vt debitus.
de appellatio.

QUESTIO SEPTVAGESIMA QVINTA.

QVÆRO, nunquid si per iudicem stat quominus
impetrans causam terminare possit per sententiam
infra annum, teneatur impetrans de necessitate
protestari iudici per ipsum non stare, quominus causam
prosequatur, quo ad hoc vt excusetur?

SO LVIIIO. Ista quæstio sæpe per aduocatos disputata B
fuit in præallegata causa Hispalen. Scholastria. Et certè si
obstantionem doctrinæ quærimus, hic articulus varias
habet pro vtraque parte considerationes, totidem fortas-
sis, quot opin. reperiuntur: sed quia moris mei non est, vt
Scholastici obseruant, argumentorum philateriis tempus
terere, maximè in tanta temporis penuria, qua per ista
publica officia premor, ideo breuiter medullam & deci-
sionis veritatem complectar, multa labore meo addens.
Nota igitur coram domino Nicolao Aragona, post varios
conflictus vnanimiter conclusit de mense Octobris M. D.
xxxiii. protestationem hoc casu necessariam esse, ad
effectum, vt impetrans à prosecutione causæ infra annum
facienda excusetur. Quæ quidem Dominorum decisio C
principaliter in gloss. c. plerunque. de rescript. in gloss. ca.
fin. de appellatio. Fundatur, quæ glossa de impedimento
proueniente ex parte iudicis loquuntur, & necessariam
esse protestationem concludunt: & ista est communis o-
pin. vt attestatur Philipp. Franc. in c. ex ratione. maximè in
1. colum. & in cap. fin. de appellatio. & Ang. in l. 2. §. dies.
in fin. 3. colum. ff. eod. titu. Et cum ista opin. transeunt com-
muniter Doctores in cap. cupientes. §. quòd si per viginti.
post glo. ibi vers. proposita. de elect. libr. 6. quam Felyn. in
cap. ex transmissa. in 2. colum. de præscript. & in sexcentis
alijs locis sequitur, & cum ea transeunt Alexan. & Moder.
in l. properandum. §. fin. autem vtraque. C. de iudi. & idem
tenet Alexand. in consi. 114. lib. 5.

D Et licet aliqui Doct. tuerint contrarium, prout Abb. d. c. plerunque, & in c. ex transmissa. de præscript. Et Arr. in consil. 162. incipi. verum est. & alij plures, quos lafon. Moder. in d. l. properandum. cumulant: volentes, protestationem potius requiri de consilio quam de necessitate: nihilominus illa opin. non est vera, sed communis est in contrarium, pro qua Moderni Auinionen. in tracta. pestis. fol. 28. q. 6. Et Moderni Bononien. in eodem legali tractu. pestis. fol. 15. c. 3. & latius quidam Iacobus Florus de Vno in repet. l. si quos. C. de offic. præfect. prat. orien. cumulant, quæ ibi videri possunt. Et, vt ibi vnico verbo omnibus contrariis dictis respondeatur, dico, quod maiora opinionis contrariæ procedunt, quando per iudicem non stetit quominus impetrans causam prosequeretur. Secus, si per illum stetit, vt hic. Vel secundo argumenta contraria procedunt in protestationibus extrajudicialibus, vel quando cum protestatione aderat probatio impediti, vt declarat Decius in d. cap. fin. de appel. Secus vero, vbi de impedimento aliter non constabat: nam tunc protestatio requiritur, vt est tex. quem ibi ad hoc in a. ponderat Ioan. de Platea in l. iudices. C. de anno. & in lib. 10. & ista opin. tenenda est.

QVAESTIO SEPTVAGESIMASEXTA.

QVAERO, nunquid si impetrans impeditus sine causa sam prosequi infra annum, loco protestationis, sufficiat illi impedimentum probare?

FSOLVTIO. Quibusdam aduocatis in causa Hispanæ Scholastria pro parte Francisci episcopi Balneoregensi videbatur quod non, ex eo, quia iura requirentia protestationem, censentur formam tradere. vbi verò est forma, debet illa ad vnguem obseruari, nec illi per æquipollentiam satisfiat, vt dicit Baldus in l. si institor. ff. si cert. petat. in vulga. & super hoc multum aduocati exaltabant vocem suam.

In contrarium allegabāt alij aduocati: quia vbi habetur finis ad quæ inducta est protestatio sine seruato nō curatur de ea, arg. cle. causam. de elec. vbi licet pro forma non sit illius tex. intimatio requiratur, vbi tamē pars habet potestatem, quia ad illū finē intimatio inducta fuit, sufficit, vt ibi dicitur. Faciat l. si mater. de insti. & substi. vbi in forma

libus non refert quid ex æquipollentibus fiat. Adde text. & A
 quod dicitur ibi not. Fely. & Deci. in cap. quoniam. de probat. vbi
 per illum tex. volunt, post S. Thom. quod licet ieiunium sit
 de precepto, vbi tamen finis ieiunij seruetur, non peccaret
 non ieiunans. Et in casu isto prædicta à fortiori procedunt:
 quia protestatio in casu præmissis non est inducta pro for-
 ma, vt aduersarij dicebant, quia hoc iure non cauetur.

Tandem discussio negotio, Rota, quæ (omissis argumē-
 tis, & apicibus iuris) solet semper veritatem & effectum
 rei attendere, de mēse Octob. M. D. XXXIII. secuta est vl-
 timam opinionem, tanquam æquitati magis proximam:
 cum Rota non vult habere nisi veritatem rei. Nam sufficit
 fore de impedimento legitimo constare absque alia pro-
 testatione, quæ ad illum tantum effectum inducta fuit, vt B
 constaret per iudicem extitisse, quominus impetrans cau-
 sam prosequeretur: qui quidem effectus æquæ, ac per pro-
 testationem haberi potest: ideo protestatio non est neces-
 saria, sed debet esse per probationes, pro qua opin. faciunt
 ea, quæ latè tradit Decius in l. in omnibus causis. la. secun-
 da. nume. 10. ff. de reg. iur. vbi hoc notabiliter probat.

QVÆSTIO SEPTVAGESIMASEPTIMA.

QVÆR O, nūquid annus possessionis, de quo loqui-
 tur ista regula, debeat esse cōtinuus, an sufficiat esse
 interpolatū. Exempli gratia: possedi per sex men-
 ses pacifice, deinde spoliatus fui, vel alio modo possessio-
 nem per quatuor, vel quinque, vel plures menses peridi,
 quænam mox, vel per mēsem postea recuperavi, & continua-
 ui per alios sex menses: An ista possessio annalis isto mo-
 do per interpolationem temporis cōtinuata, sufficiat ad
 producendam exceptionem regulæ?

SO LV T IO. Ioan. Aloisius Tuscanus Mediolanen. quō-
 dam insignis Doctor, consuluit huiusmodi possessionem
 interpolatam nō sufficere, vt patet lib. i. consiliorum suo-
 rum, fol. 27. cuius opin. potest suaderi ex dictis glos. in ru-
 ric. ff. de perpet. & temp. præscript. quæ voluit tempus in
 dubio de continuo nō interpolato intelligi debere, vt su-
 perius in alia quæstione dixi, & probat latè Andr. Sicul. in
 consil. vltimo posito in fin. consil. Alexand. in 4. volum &
 dixi in §. rursus. nume. 32. institu. de aët. Sed tempus istius
 possessionis non est continuum. igitur, &c. Facit etiam
 SS

Pro hoc, quia ista possessio annalis videtur interrupta per possessionem mediam: ergo non debet prodesse. l. naturaliter. & l. si quis pro emptore. §. si quis. & l. cum qui. §. si autem. ff. de usufructu.

Pro contraria parte adduci potest, quod ista regula est deducta in fauorem possessoris, quo casu quando constitutum est fauorabilis alicui, tempus non interpretatur cotinuum, sed sufficit interpollatum. ita dicit Bald. in l. non solum. in princ. per illum text. ff. de excus. tut. facit glossa in l. 3. §. minor. ff. de minor. pro quo allego tex. in l. Paulus. §. Gaius. ff. de libe. caus. quem ad hoc pro singulari Angelinus dicit in repet. l. si insulam. ff. de verb. oblig. & ad hoc est notabilis decisio Arch. in cap. si frater. 16. quaest. 1. col. 3. & istam decisio sequitur Ias. in l. si ita stipulatus essem. col. fin. ff. de verb. oblig. cum aliis concord. quae scribit Decius in l. huius in 2. & 3. col. ff. de iur. omn. iudic. Et ita limitatur glossa in dicta rubrica. ff. de temp. & perpet. praescript.

Praeterea quia tempus primum possessionis accedit alteri possessioni, & istae possessiones interpollatae coniunguntur, ut faciant unum corpus, ut dicit Bald. in consuetudine. 39. incip. super eo quod quaeritur. col. fin. lib. 3.

Breuiter pro prima opinione, pro qua videtur militare aequitas, faciunt ea, quae dicit Domin. post Arch. & Ioan. And. in cap. 1. de vit. & honest. cler. in 1. col. vbi dicunt per illum text. quod integer annus non interpollatus requiritur, quod ad hoc ut aliquis in poenam incidat. Sed in casu nostro possessor excipiens de ista regula non est possessor continuus, sed interpollatus, impetrans non incideret in poenam istius regulae: ergo requiritur, quod sit talis possessio per annum continuata. Et pro ista parte pondero istam regulam, quae requirit annum immediate praecedentem. Ergo interpollatus annus non sufficit: quia annus interpollatus non est immediatus, sed mediatus. Et dicam in regula de trienniali, & vide quae dixi supra quaest. 59.

QVAESTIO SEPTVAGESIMOCTAVA.

QVAERO, quomodo intelligantur ista verba regulae, videlicet, & quaecunque inde secuta, nullius eximent firmitatis, &c.

SOLVTIO. Ista verba diuersis temporibus, ac etiam in diuersis regulis bis in Rota discussa fuerunt, videlicet, in per...

per regula de publicâdis resignationibus, infra eod. & su- A
per regula Clemētis reuocatoria facultatum conclauista-
rum. in quibus eadem verba, prout hic scripta reperiu-
tur. Et dum hoc dubium propositum fuerat, variæ domi-
norum sententiæ exortæ fuerunt. Nam quidam dicebant
sub illis verbis, & inde secuta, &c. nouas prouisiones, gra-
tias si neutri, accessus, & regressus, possessionem etiam vi-
gore dictæ impetrationis captam, comprehendere: quod hac
ratione probabant. In primis, quia, vt ex text. apparet, im-
petratio principalis hic annullatur: ergo in necessariam
consequentiâ accessoria omnia ad impetrationem etiam
debent esse nulla, quia vulgata est iuris regula, quod prin-
cipali annullato, omnia, quæ sequuntur ex illo, corruunt, vt
in l. cum principalis. ff. de regu. iur. & l. fin. ff. de consti. pec. B
Et ideo non sine mysterio papa hic vniuersalibus verbis
usus fuit, videlicet, quæcunque inde secuta, quæ de sui na-
tura prædicta omnia includunt, quæ specialiter non repe-
riuntur excepta. cap. solitæ. de ma. & obe. l. Iulianus. ff. de
leg. 3. cum similibus.

Alij domini totum oppositū tenebāt, videlicet, sub præ-
dictis verbis nouas prouisiones, nec regressus, aut huius-
modi similia comprehendere, quod ita suadebant: Quia regula
ista secundum communem curialium intellectum diuidi-
tur in duas principales partes, & quælibet pars secundum
qualitatem delicti continet etiam suas & diuersas pœnas.
Prima enim pars regulæ imponit impetranti tria requisita
per illum obseruanda. Primum, quod nomen, gradum, & no- C
bitatē possessoris, & causam quare possessori in benefi-
cio sic possessio nullū ius non cōpetat, in impetratione ex-
primat. Secundum requisitū, quod impetrans possessorē ipsum
infra sex menses ad iudicium euocari faciat. Tertiū requi-
situm, quod causam desuper infra annum vsq; ad sententiam
diffinitiuā inclusiuē prosequi debeat & teneatur. Ista sunt
tria requisita, quæ si in sua impetratione impetrans nō ser-
uauerit, sed negligenter omiserit, tres pœnæ illi infliguntur.
Prima pœna, quod impetratio erit nulla, & ista pœna im-
ponitur etiam de iure communi non obseruanti formam,
vt patet in c. cum dilecta. de rescript. Secunda pœna, quod
quæcunque inde secuta, sunt etiam nulla. Tertia pœna, quod
ipse impetrās in damnis, & interesse possessori tenebitur.

Dista est prima pars regulæ, quæ nullam mentionem facit de noua prouisione, neq; de gratia si neutri, nec de regressu, aut aliis superius enarratis, sed de iustis tanquam de rebus diuersis in secunda parte regulæ fit mentio, quæ quidem secunda pars regulæ tres alias pœnas grauiores continet, quæ imponuntur impetranti nõ ex eo, quia nõ seruauit requisita regulæ, sed quia per litis euentum constitit illum nullum ius habuisse, sed perperam, iniuste, & de facto possessorem molestasse, & sic improbum litigatorem esse, & propterea tanquam hominem lites iniustas exquiretem dictis tribus pœnis punitur, quæ commodum reipublicæ concernunt. Nam illæ tres primæ pœnæ in prima parte regulæ politæ priuatum ipsius possessoris commodum respiciunt. Et ideo **E**mpetrans in secunda parte regulæ grauius punitur, quia magis offendit possessorem, & rempub. quam in prima parte regulæ. Nã magis possessorẽ molestasse dicitur, quod iudicium indebitẽ vsq; ad finẽ prosequitur, malitiosẽ seruando regulam, ad effectum, vt illum maioribus molestiis & impẽsis afficiat, quàm ille, qui nõ seruata forma regulæ, statim desistit, prout in prima parte regulæ, quod iudicium videtur ex l. si quis legatum. & l. qui falsum. ff. de falsis. l. 1. §. 1. C. de titu. ex quibus Bar. in d. l. si quis. post Dy. notabiliter dicit, quod si notarius falsans scripturam debeat eam in veram existẽtiam testamenti, cum debitis solemnitatibus, tunc notarius tenetur pœna falsi: quod nõ esset nõ ad vltimum prosequeretur, vt ibi per eos. In prima parte regulæ impetrans peccans in forma regulæ in minori discrimine constituit possessorem, quam quando seruatur, & iudicium prosequitur vsque ad sententiam, per quæ impetrans, vt iniustus & improbus litigator conuenitur. Meritò regula ista in secunda parte, quæ incipit ibi. Et si possessorem ipsum, &c. disponit, quod si impetrans per iniustitiam repertus fuerit annalem possessorẽ iniuste ac indebitẽ molestasse tribus alijs pœnis castigetur. Prima pœna est, quod quinquaginta florenos auri camera apostolicæ perfoluatur tenetur. Secunda pœna est, quod impetranti nullus alius quam premissæ vacationis modus, etiã per literas si necesse aut subrogationis, vel alias, sibi quo ad hoc, vt huiusmodi beneficium ea vice consequi, vel obtinere valeat, quouslibet suffragetur. Tertia pœna est, quod beneficium

antea nullatenus litigiosum censetur. Dicebant igitur Do. A
 mini, ecce, quod in hac secunda parte regulę sit mentio de
 lteris si neutri, & subrogationis, quę nouę prouisiones
 sunt, vt dicit quędam decis. ii. vt lit. penden. in no. & dispo-
 nit, quod nullatenus suffragetur. certę si istę gratię acces-
 sione, superius sub verbis illis, & quęcunque inde secuta,
 sic comprehensa cum principali impetratione, annullata
 fuissent, frustra in hac secunda parte regulę diuersa à pri-
 ma annullarentur. Nā si essent iam nulla, verba in secunda
 parte regulę posita, quo ad hoc vana & penitus frustrato-
 ria essent: quia illud quod iam nullū est, nō potest amplius
 annullari, neq; mortuus iterum occidi, quia priuatio prę-
 sūponit habitum. cap. ad dissoluēdum. de despon. impub.
 & l. decem. ff. de verb. oblig. vt igitur ista concordentur est B
 necessarium dicere, quod sub prędictis verbis, quęcunque
 inde secuta, & cap. nouę prouisiones, neque alia superius
 enarrata cōprehendantur. Et ista opin. post varias iuris in-
 formationes, & dominorū ppositiones, & disputationes
 preualuit. Nam in vna Salamantina parochiali de Teiada
 de anno m. d. xxxvii. coram R. D. Ioan. Mohedano cum
 discuterentur hęc eadem verba, & inde secu. &c. posita in
 regula de publicādis resignationib. Rota cōcluse sub ver-
 bis dictę regulę nouam prouisionem nō comprehendit. Et
 isem Rota tenuit in vna Abulen. beneficiorum coram me.
 §. Decemb. m. d. xxxviii. pro Antonio Palenzuela con-
 tra Alphonsum Garillo. Nam voluerunt domini regulam
 Clementis v. reuocatoriā facultatis conclauistarum, C
 quę continet etiam prędicta verba inde secuta, &c. nō cō-
 prehendere nouam prouisionē. Moti inter alia per consil.
 Rom. 433. qui voluit, quod noua prouisio suppleat diligē-
 tias ad regulam de publicādis: quę quidem noua prouisio
 si per dicta verba, & inde secuta, &c. posita in dicta regula
 de publicandis, annullata fuisset, non induceret illum effe-
 ctum. Hęc etiā opinio alia ratione adiuuabatur, quia no-
 ua prouisio nihil aliud est, quā quędam antiqui iuris con-
 firmatio: & clarum est, quod in generali reuocatione non
 venit actus cōfirmatus, vt no. glos. in verbo, pacta. in clem.
 codum. §. nos etenim. de sepult. cum cōcor. de quibus per
 Feby. in c. constitutus. in 3. col. de rescrip. Et quia etiam no-
 ua prouisio est quędam mixta prouisio & tamē in odiosis
 SS iij

D sub simplicibus, casus mixtus non comprehenditur, ut traditur cōmunitè per Do. in l. 2. ff. de verb. obli. Et ita etiam prædicta verba, & inde secuta, & cetera accessus, nec regressus comprehendere, tenuit Rota in vna Bergomen. canonatus, & presb. coram Domi. Petra sancta, vt annotauit D. Ioan. Baptista de Senis, quondam cōsistorianus aduocatus in quibusdam suis notis causarum, asserens se ita obtinuisse. De quibus meminit D. Jacob. de Nigris, vt ceterè illa ætate curiosissimus. Et etiã cōsistorij aduocatus in quadam apostilla sua ad istam regulam, & ita inuentio hæc Reuerend. bon. me. Laurentium Cardinalem Sanctorum quatuor in memorialibus suis adnotasse, de quibus etiam idè Jacob. meminit. Et ratio prædictæ decisionis fuit, quæ

E accessus & regressus nullo pacto sub dictis verbis, & inde sequuta, &c. poterant cōprehendi: quia non sunt principaliter gratiæ accessoria. nec, in consequentiam necessarium ab alia dependentes, sed faciunt caput de per se, vt principales: & ideo sub inde secutis comprehendendi non debent.

Non obstant modo ea, quæ superius pro cōtraria sententia dicebatur, videlicet, quod nouæ prouisiones gratiæ si nec tri, subrogationes, & similia, sint gratiæ dependētes ab impetratione principali, quam præsupponunt, vt necessarii antecedēs, vt dicit Glossator super regula 62. col. 3. & ideo annullata impetratione principali accessoria gratiæ corruiere debēt: quia respondebatur, quod licet verū sit, quod noua prouisio, & prædictæ gratiæ præsupponant aliquod

F tulum, tãquam principale antecedens præcedere: nõ propterea sequitur, qd annullato principali corruat accessoria: & in primis hoc ostenditur in noua prouisione, quæ cōmunitè secundū stylum impetratur, quãdo gratia principalis est nulla. Nã verba nouæ prouisionis hæc sunt: Beatus Pater, quia Orator dubitat gratiam sibi factam viribus nõ subsistere, supplicat igitur, &c. Ecce ergo, quod nõ est verū isto casu, quod annullata principali gratia, noua prouisio tãquam accessoria corruat, imò illa subsistit, & in illa principali gratia, quæ nulla erat, sustinetur, præsertim, quia de illa iuris regula, quod annullato principali corruit accessorium, vltra plures limitationes, quæ à doctoribus in cap. accessorium. de reg. iur. lib. 6. & in locis vulg. traduntur, habes vnã limitationē, quam ponit Bart. in l. ita stipulata

in i. oppo. de verb. obli. quæ facit multū ad propositum, A
videlicet, quòd illud procedit quando est eadem ratio, se-
cus verò vbi diuersa ratio concurret: quia tunc annullato
principalis accessorium non rescinditur, quod dictum Bar-
lae comprobatur, & sequitur Decius in d.l. cum principalis.
si de reg. iur. sed in casu nostro est longè diuersa ratio in-
ter nouam prouisionē, gratiam si neutri, subrogationis ac-
cessum, & regressus, respectu ipsius gratiæ, siue impetratio-
nis principalis, vt superius ostensum fuit: igitur annullata
impetratione, gratiæ accessoriæ prædictæ non rescinden-
tur, maximè, quia illa iuris consideratio, videlicet, quòd
vbi principali annullato corrumpitur accessorium, &c. procedit
quando principale tollitur à iure cōmuni, secus si ab alia
constitutione populi, vt est tex. in l. fi. §. Lucius. ff. de cond. B
indeb. Et isto modo, licet causa expiret respectu impetra-
tionis principalis poterit in accessorio sustineri, vt in l.
vlt. ff. de rei vend. & secundū hoc verba hic posita, videli-
cet, & inde secuta, quæcunque, &c. intelliguntur de aliis
accessoriis, exceptis præmissis, vt de citatione, processu
causæ, de possessione vigore dictæ impetrationis capta. itē
de sententia & sequestro inde emanato, vel de aliis simili-
bus actibus iudicialibus, quæ numerantur in c. quoniā
contra de prob. Et specialiter, quòd sequestrū virtute senten-
tiæ emanatum, etiā annullatum censeatur, tenuit Rota in
quadam causa, de qua mentionē facio superius in quinta
questione istius regulæ, circa fin. Et vltèrius prædicta ver-
ba, & inde sequuta, quid comprehendant, vel significant, C
notabilem q. ponit Card. in c. quia diligentia. in 3. quæst. &
seq. de elect. & aliam in c. ad petitionem. de accusatio. quæ
omnia sunt notanda ad intellectum istius regulæ.

QVAESTIO SEPTVAGESIMANONA.

QVAERO, ex quo papa in finalibus verbis istius re-
gulæ disponit beneficiū in antea litigiosum nō fuisse,
se, quid oportuit superius dicere gratiā si neutri,
vel subrogationis impetrati nō prodesse, cū eo ipso, quòd
beneficiū in antea litigiosum non fuit, & cessat lis dictæ
gratiæ si neutri, vel subrogationis exitum nō habeat, cum
vtriusque essentiam litem requirāt, sicut piscis aquam ex-
postulat, iuxta decis. 8. de rescript. & 17. de præbend. in no.
SOLVITIO. Si rectè omnia verba cōsiderentur, nō sunt
SS iij

D superflua. Nam stant ista simul, quod hodie beneficium in
 antea litigiosum non fuisse decernatur, & quod gratia si
 neutri & similes legitimo tempore, & durante lite, impetra-
 tranti etiã lite postea cessante subsistant. Et ideo pro vera
 solutione est aduertendum, quia vt in proxima superius
 quæst. diximus, regulam istam duas partes cõtinere, quæ
 impetrans in sua impetratione seruare tenetur, & quælibet
 pars regulæ suas pœnas, & inter se diuersas habet. Nam in
 prima parte regulæ impetrans illam nõ seruans nõ ita acce-
 bẽ punitur, sicut in secũda. Ratio est, non obseruando pri-
 mam partem regulæ, licet puniatur: non tamen adhuc de-
 detecta est in iudicio eius improbitas, quam quia lex multi
 abhorret, iuxta ea quæ scribit Andr. Sicul. in consil. xi. in 4.
 E colum. volu. 4. propterea in secunda parte acerbius puni-
 tur. Et ideo ita in secunda parte impetrans punitur, quia
 iam iudici per litis euentum constat impetrantem impu-
 bum, ac molestatorem fuisse, & tali casu gratia si neutri, vel
 subrogationis in pœnam eius impediuntur, & tũc cum be-
 neficium decernitur litigiosum nõ fuisse, & tali casu neces-
 sarium fuit decernere gratias si neutri, vel subrogationis
 impetranti non prodesse, quia illa verba, videlicet, benefi-
 cium litigiosum nõ censeri de necessitate, non inferrebant
 nullitatem dictarum gratiarum, quia illæ impetrari poterunt
 ante improbitatem impetrantis detectam, & in legiti-
 mo tempore. Ponamus enim impetrantem re ipsa, & in
 veritate optimum ius fouere, sed quadam negligentia
 F sæpe fit) nõ obseruasse primam partem regulæ, & facta
 ratione moritur possessor, quis dubitat hoc casu subroga-
 tioni locum esse, quæ isto casu per regulam istam non im-
 peditur, nisi ita demum quando impetrans in secundã par-
 tẽ regulæ incideret, videlicet, quãdo eius improbitas per
 euentum litis per probationes, vel aliter à iudice detecta
 est: tunc enim iustum, & necessarium est gratias si neutri,
 vel subrogationis calumnioso, ac improbo impetranti nõ
 suffragantur, quod procedit etiam si dictæ gratiæ, & tempore
 quo adhuc eius malitia in propatulo non fuit. Dico
 igitur quod verba prædicta regulæ, ita demũ superflua esse
 sent, si summus pontifex hic gratias tantũ annullaret, quæ
 impetratæ fuissent tempore detectæ improbitatis. Nam

beneficium in quo illo tempore beneficium decernitur litigiosum non fuit. A
 quod gratia eo ipso nullius momenti forent, non solum
 ante litem, impetrantes per indirectum ad beneficium a quo ceciderunt ad-
 mitti, nec ex eorum malitia per viam istarum gratiarum
 commodum consequantur, & quod in lite improba ami-
 serunt, hoc modo recuperent: sed quia hic tempore impro-
 bitate annullatur quo casu dictae gratiae impetrari non
 possunt, quae, ut dixi, ita litem pro sui esse requirunt, sicut
 iudicis aequam. Et ideo dictas gratias tali tempore impetra-
 tas annullare superfluum videretur, quod non esset quando
 gratiae ante improbitatem probatam impetratae, effectu pri-
 vantur, ut hic, quia tali casu verba illa sunt necessaria, nec
 verba ad comprehendendum istum casum sufficiebant, B
 nisi hoc papa per praedicta verba exprimeret. Intelligentur
 igitur praedicta verba de gratia si neutri, vel subrogationis
 ante tempus improbitatis ipsius impetrantis, nam de im-
 petratibus post, ut dixi, non fuit necessarium hoc statuere.
 Et est ulterius advertendum, quod hoc dictum est, bene-
 ficium in casu praedicto non censeri litigiosum, inductum
 fuit in odium impetrantis. Nam si hoc illi proficuum foret,
 litigiosum non censeretur, nec ex eo, quod quis peccatum
 meretur, praemium, seu commodum consequatur, contra
 not. in l. quod favore. C. de legi. & ea quae late scribit And.
 Sicul. in c. fin. colum. 1. de pecul. cle. Et talis interpretatio
 semper in odium & danum puniti fieri debet, ut idem And.
 Sicul. probat in c. eam te. colum. 5. de rescrip. C

QVAESTIO OCTVAGESIMA.

QVAERO, quia dictum est supra, quod regula in sua
 prima parte annullat impetrationem, & omnia inde
 sequuta, quae tunc sub quibus citatio processus,
 sententia, & reliqua omnia, quae continentur in c. quonia.
 de probat. quibus annullatis, beneficium litigiosum dici
 non poterit, cum lis cum sua causa hic annulletur & extin-
 guatur. si ita est, quare regula hic in secunda sui parte de-
 cernit beneficium non esse litigiosum, si iste idem effectus
 resultat ex poena, & verbis in prima parte positis.

SOLVITIO. Verum est, quod impetrans in prima parte
 regulae peccans punitur in praedictis, videlicet, quia omnia
 acta iudicij extinguuntur, iuxta ea quae scribit Oldra. c. si. 1.

D inter quæ adnumeratur citatio, quæ iniū iudicio præstat, vt in cap. quoniam contra. de proba. & in §. si. instit. de pœna tem. lit. & sic deficiente citatione nulla erit lis, & per cōsequens beneficiū litigiosum non erit. Sed in secūda parte hoc idem fuit necessarium declarare, videlicet, quod beneficium non esset litigiosum, ex eo, quia ibi omnia acta iudicij valebant, ex eo, quia impetrans seruauerat regulam, illæ pœnæ in secūda parte regulæ impetranti nō imponitur, propter regulam non seruata, sed quia cōstitit iudicij per euentum litis impetratæ, nullum ius habuisse, sed improbatum & improbum litigatorem fuisse: vnde licet obseruaret regulam, nihilominus illas pœnas propter suam improbitatem ex defectu sui iuris incurrit: vnde si Summus

E Pontifex hic in secundo casu regulæ nō decerneret beneficium non fuisse litigiosum, vera lis maneret ex quo acta in secūda parte regulæ nō annullātur, sed tantū in prima. In hac secūda parte præsupponitur esse valida propter obseruatam regulam. Necessarium igitur fuit in pœnam temerarij, & calumniosi litigatoris hoc decernere, quod in prima parte regulæ necessarium non fuit, ex quo per annulationem impetrationis, & inde secutorū hoc tacite colligebatur: & sic habes rationes diuersitatis primæ & secundæ partis regulæ, quo ad istum articulum, quod est notandum.

QVÆSTIO OCTVAGESIMAPRIMA.

QUÆRO, ponamus impetrantem non seruasse partem regulæ, propter quam negligentiam, etiam si miles foueret bonum ius, eius impetratio, & omnia acta iudicij annullantur, nunquid interim possessio realis conuentus post citationem à tali impetrante factam poterit dici pacificus, ad effectum vt fieri possit triennalis

SOLVITIO. Si hoc tenetur pro constanti, prout suspensum dictum est, omnia iudicij acta cum impetratione ob non seruata formam corrūere, quod in notabili casu tradit Card. in c. ad petitionem. de accus. & Bald. in l. si. C. de iur. lib. tol. nemini dubium erit per citationem impetrantis emanatam, & modo prædicto annullatā, nec pacificam possessionem, ne cetera interrumpi, vt latissimè dixi superius q. 45. Nam quo ad hoc, vt litis pendentia inducatur, oportet citationem esse legitimam, vt not. per gloss. & Card. in clem. 2. vt lit. pend. & per cōsequens per citationem nullam

iudicio prestat,
fi. instit. de p
rit lis, & per co
in secunda parte
ect, quod bene
i omnia a cta
erat regulam
nti nō impo
ia cōstitit iudic
habuisse, sed to
: vnde licet ob
as propter sum
vnde si Summ
erneret bene
e ex quo actio
ntū in prima
da propter ob
n pccnam tem
e, quod in p
uo per anno
c tacite collige
mā & secun
d est notandum
RIMA.
i servasse pen
entiam, etiam
etratio, & om
n possessore
etrante factam
s sit triennali
prout superius
atione ob not
bili casu tradit
n l. fi. C. de la
etrantis em
ificam posses
dixi superius
ucatur, oppo
oll. & Car
onem nullam
nū

ulla potest introduci prescriptionis interruptio, vt proba A
in l. si pater. C. ne de sta. defunct. & per Archid. in c. non
a. quæst. i. quibus stantibus, cōcludendū erit possessore
fieri posse interim triennalem: & hoc, quod dictū est, non
solum ex verbis regulæ, sed etiam ex mente præsumpta di
sponentis, ex qua regula interpretationem capere debet,
colligitur, vt in ca. venerabilis. de præbend. l. pater Seueri
nam. §. conditionum. ff. de condit. & demon. Nam licet re
gula facta fuerit in odium litigantium, & secundo in fa
vorem possessoris, argum. not. in l. finali. C. de edic. di. Ha
c. col. fauet tamen intentioni condentis, quæ fuit, ne per
ctas temerarias impetrationes, possessores detrimento
interruptionis possessionis plectantur, & dicti impetran
sua damnata temeritate ea iactura illos afficiant: ergo B
quod nulla censeatur facta interruptio, provenit ex præ
sumpta mente condentis, quæ interpretatione adiuvanda
est. d. capitulo, venerabilis. Nam si de hoc expressè interro
gatus fuisset, utique idem respondisset, & illud debet habe
re pro expresso, iuxta notata in l. tale pactum. ff. de pactis.
in Clementina finali. de rescriptis.

QVAESTIO OCTVAGESIMASECVNDA.

QVAERITUR, nunquid illa pœnæ L. florenorum, & q̄ be
neficiū non censeatur litigiosum, & c. posita in fine
istius regulæ referantur ad omnes casus præcedē
tes etiam contentos in prima parte regulæ, an verò referri
debeat ad ea quæ in secunda parte regulæ continentur? C
SOLVITUR. Videtur, quod dicta pœna in fine apposita
respiciat omnia præcedentia, iuxta doctrinā Bald. in l. quis
quis. in primo notabili. C. si cer. per. quia pœna apposita in
vna parte eiusdem constitutionis, refertur ad aliam, vt not.
Lodouic. Roma. in l. fina. ff. de in ius voc. & est de hoc glos.
in versic. omnino. in capitulo, si postquam. de electio. lib. 6.
& glo. in clem. fina. §. si. de pœnis. & not. Card. in clem. sta
tutum. in 3. colum. 3. oppo. de elect. Gemin. in cap. vbi peri
culi. §. nulli. de elect. & in c. i. in fin. de postul. prælat. lib. 6.
& est glos. notab. in versic. ecclesia. quam ibi notat Abb. in
cap. de multa. de præbend. cum simil. Itaque ex istis infer
tur quod impetrans, qui non citavit infra sex menses pos
sessorē annalem, vel si citavit, & non prosecutus fuerit

D infra annū causam, quòd puniatur pœnis contentis in illa vltima parte regulæ.

Suadetur hoc, quia impetrās non seruans primam partem regulæ puniatur in nullitate impetrationis, & inde locutorum, & sic citatio facta vigore illius processus, sententia, & inde sequuta erunt nulla, si nulla est citatio: ergo beneficium non remanebit litigiosum, quia citatio nulla non inducit litem, vt latius probabo in regula de triennali, ubi accidit casus. Itaq; ex ista annullatione sequitur in consequentiam ista alia pœna, quòd beneficium litigiosum non censetur, quia sublato disposito omnis sequela, vmbra, & effectus causatus tollitur ad hoc glo. singu. in clem. 1. de

E immun. ecclesi.

Tamen istis non obstan. contraria opin. videtur verior, videlicet, quòd pœnæ positæ in ista vltima parte regulæ referantur ad omnes partes superiores. Ratio est, quia quòdo clausulæ superiores habent suā propriam & specialem determinationem, clausulæ, seu qualitas in fine appositæ ad superiora non referuntur, vt est text. in capi. cum dictus, de dona. & tenet Abb. in ca. causam. colum. 3. de rescript. & sequuntur ibidem communiter Doctores. In casu nostro partes præcedentes istius regulæ habent suam specialem determinationē, quia si impetrans non curauit infra sex menses, & prosecutus fuerit causam infra annum, & alia, quæ in principio regulæ enumerantur, non seruauerit, triplici pœna puniatur, videlicet, quia impetratio inde secuta, quæcunq; annullantur, ac parti læse in damnum & interesse condēnatur: & sic secundū qualitatem delicti impetrans habet suas pœnas. Non igitur iustum videtur aliis tribus pœnis in fine regulæ positis puniri, ex quibus tres pœnæ respiciunt casum diuersum, & habent suam determinationem de per se. Præsertim, quia absurdum dēderetur, quòd quis ultra condignum puniatur: vt in capitulo, non afferamus. 24. q. 1. & not. Docto. in cap. at si clerico, de iudic. & in l. sancimus. C. de pœnis. quo casu ubi ex aliquo facto absurdum sequitur, vel considerari potest clausula in fine appositæ, ad præcedentia non refertur, vt dicit Abb. in c. ecclesia. el. vltimo. per illum text. de elect. Præsertim, quia quando in vna dispositione diuersi sunt, & in partes. pœna appositæ, in vltima parte non extenditur nec

referretur ad alias partes habentes diuersam rationem, vt **A**
 nota. Imol. & Cardina. in clemen. fina. §. fina. in fi. per glof.
 Et ita ex istis poterunt ea quæ superius pro parte con-
 uentus dicta fuerunt, limitari & resolui, vltra quæ videnda
 sunt ea quæ dixi latius in §. pœnales. institut. de action.
 Non obstat etiam quòd per annullationem actorum, &
 citationis factam contra non obseruantem primam par-
 tem in necessariam consequentiam desinat beneficium li-
 gitiosum, quia respondetur, actus hic annullantur, prout
 et nunc, id est tempore quo datur de regula: & tunc verum
 est dicere cessare litem pendentiam. secus verò in prateri-
 tum, id est ab initio, quia à principio antequam exciperetur
 de regula, per citationem inducta fuit semel litem, & licet
 postea alimentum eius tollatur per annullationem actorum **B**
 tamen effectus tamen per prius consumatus vigore illius
 non tollitur: quia effectus consumati semper durant, licet
 tollatur causa quæ illos causauit, vt in l. fina. ff. vnde lib. l. si
 cognatis. ff. de reb. dub. l. quicumque. §. fina. ff. de publicia.
 & antepenul. C. de institut. & substitu. & l. i. §. i. C. de usu-
 cap. transfor. tradit Decius in capi. i. de iudi. & in capi. cum
 cessante. de appellatio. Nam mortuo pictore remanet pi-
 ctura, & mortuo genitore remanet genitus, vt dicit Bald.
 in l. generaliter. C. de episco. & cleri. Remanebit ergo be-
 neficium litigiosum, dato quòd annulletur prouisio &
 processus: nec poterit talis possessor semel conuentus iu-
 uari possessione triennali, tanquam quòd eius possessio
 maneat pacifica, & non fuerit interrupta, secus tamen est **C**
 in vltima parte regulæ, in qua iam per sententiam iudicis,
 impetrantem iniustum & improbum fuisse constat: quia
 tunc casu vltra alias duas pœnas illa etiam imponitur, quòd
 beneficium in antea non censetur litigiosum: & sic pon-
 dera verbum antea, quòd concernit initium litem, ad diffe-
 rentiam, quòd in primo casu regulæ non desinit esse liti-
 giosum: & ratio est, quia in primo casu regulæ non constat
 adhuc impetrantem calumniosum fuisse. Nam propterea
 quòd non seruauit formam hinc traditam, improbus non
 iudicatur, quia improbitas & molestia concernit vexatio-
 nem de facto: & possunt ista esse simul quòd aliquis non
 seruauit primam partem regulæ, & tamen quòd verè com-
 petat illi ius, quia donec non fuerit declaratum per iudi-

D cem dici non potest illi ius non competere, iuxta ea que dicit Egid. decisio. 103. incipien. non dicitur constare. Archidia. & Ioan. And. in capitu. si beneficia. de prebend. libro 6. Sed in vltima parte regulæ peccatur non solum transgressione formæ traditæ, sed etiam in defectu iure, ex quo improbitas arguitur, vt dicit Abb. in c. calumnia. in 2. colum. de pœnis. Nam quando de meliori iure possessoris constat, tunc impetrans in mala fide constituitur, et qua temeritas litigandi causatur, vt dicit Bar. in l. si quis iudicatus. ff. de positi. & in l. eum quem temere. ff. de iud. mirum igitur si tot pœnis punitur, postquam peperam, de facto, & iniuste possessorem vexauit.

QVAESTIO OCTVAGESIMATERTIA.

QVAERO, quare exceptio istius regulæ annullat titulum impetrantis, & exceptio regulæ de trienniali **S**OLVTIO. Quia in regula ista ponuntur quædam requisita, & qualitates, quas teneretur impetrans exprime in sua impetratione, videlicet, nomen, gradus, nobilitatem possessoris, & quot annis ille possedit, & huiusmodi, quæ, quorum taciturnitas in aliquibus eorum redditur nullam, etiam de iure communi si opponatur. Nam de iure communi in impetratione requiritur, quod merito de possessione viuientis fiat, aliàs impetratio est nulla, vt tradit Doct. in capit. cum nostris. de concess. præbend. & Feby. tē in ca. in nostra. in 36. correll. de rescrip. Sed ista non militat in regula de trienniali, quia impetrans ad nullum inquisitum obligatur, sed pœna illa suspensionis gratis propter negligentiam impetrantis inducitur, quæ quidem negligentia pœna non erit perpetua, sed durabit vitæ impetrantis, sed in regula ista pœna est perpetua: quia annullatur ipso iure impetratio, & titulus reducitur ad nullum, non autem suspenditur, vt in regula de trienniali.

QVAESTIO OCTVAGESIMA QVARTA.

QVAERO, an annus de quo ista regula loquitur, computatur impetranti, qui ignorabat aliquem esse annalem possessorem? **S**OLVTIO. Dicendum videtur quod non, quia licet regulariter aliæ præscriptiones contra ignorantem currant, vt est tex. in l. fin. C. de long. tēp. præscrip. Tamen præscriptio annalis non currit probabiliter ignorati, vt patet in

cum sex. ff. de adil. edict. quia ubi lex non notat culpam, an-
te non incurrit nisi a die scientia. cap. cum seruorum. de
let. ord. tradit Bald. in c. fin. de prohib. feud. alien.

Tamen istis non obstantibus crederem contrarium esse
venus, ut aliquid plus operetur regula ista quam disposi-
tio iuris communis. arg. eorum quae dicit Barto. in l. 3. §. si
rem. ff. de leg. 3. Praesertim, quia si contrarium diceremus,
possent in finem fraudes contra possessores committi. In-
vestigare igitur debet impetrans possessorem, vel pro-
curatorem, quae denegari non solet, quousque inueniat pos-
sessorem. Et ad contraria responderi potest, ex his quae
Barto. scribit in lege prima. §. si quis autem propter. ff. de
fin. ad que priuat. & ea quae latius tradunt Moder. in tra-
cta. praescrip. fol. 37. in 4. colum. aliis non faciens diligen-
tias praedictas excludetur exceptione regulae, quia ut dicit
Ludo. Rom. in consil. 431. non terminans causam infra an-
num sibi datum, censetur gratiae suae renuntiare, ut ibi per
eum. Sed pro prima opinione faciunt ea, quae dicit Glos-
sator in fin. commenti regulae de publicand. refig. & ibi
dicitur.

† Intrusus
dicitur, qui
habet be-
neficium a
superiore
interdicto,
vel priua-
to. c. tan-
ta. extra de
exce. pre-
lat. Dicitur
etiam intru-
sus, qui ob-
tinuit be-
neficium a
non habete
potesta-
tem illud
conferendi.
c. cum ve-
nissent. ex-
tra, de in-
integ. resti.
vel qui be-
neficiu sine
auto-
ritate il-
lius, ad qui
E

REGVLA DE TRIENNALI
POSSESSORE.

ITEM Statuit & ordinavit Dominus noster, quod si
quis quacunq[ue] ecclesiastica beneficia qualiacunq[ue] sine
absque simonaco ingressu ex Apostolica vel ordinaria
collatione, aut electione, & electioni huiusmodi confir-
matione seu presentatione & institutione illorum, ad
beneficiorum huiusmodi collatio, promissio, electio & presentatio,
in quavis alia dispositio per triennium pacifice possederint. Dummodo
beneficiis, si dispositio Apostolica ex aliqua reservatione generalis
in corpore iuris clausa reservata fuerint, se non intruserint, & super eius-
dem beneficiis taliter possessis molestari nequeant. Necnon impetratio-
ne de beneficiis ipsius sic possessis factas, irritas, & inanes censeri debere
curant, antiquas lites super illis motas penitus extinguentes.

speciat col-
latio, tenet
aded ut si
quis, etiam
si collator
suspensus
fuerit tem-
pore vacan-
tionis be-
neficij, &

REG.
ere, iuxta ea
ur confiare.
cia. de probat.
ur non solim
in defectu
in c. calumnia
liori iure possi-
confirmitur, et
ar. in l. si quis
ere. ff. de iudi-
um perpetram,

TERTIA.
la annullat
de triennali
ponuntur
trans expira-
tus, nobilitate
huiusmodi
um reddit gra-
tur. Nam de
d metro de
nulla, ut tra-
bend. & Febr.
Sed ista non
as ad nullum
tionis gratia
ur, quae quae
durabit viden-
etua: quia an-
itur ad non
e triennali.

QUARTA.
a loquitur,
um esse annu-
n, quia licet
rantem curat
Tamen praes-
ati, ut patet